Karácsonyi szám 50 oldal. Ára: 30 fillér.

DEBRECZEN

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL ÉS NYOMDA: DEBRECEN, JÓZSEF KIRÁLYI HERCEG UTCA 1. TELEFONSZÁMOK: 27—89. SZ. (SZERKESZTŐSÉG). 27—88. SZ. (KIADÓHIVATAL ÉS KÖNYVNYOMDA).

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: HAVONTA 2.40 P. NEGYEDÉVRE 7 P. FÉLÉVRE 14 P. ÉVENTE 26 PENGŐ. KÜLFÖLDRE: A FENTI DÍJAK KÉTSZERESE. EGYES SZÁM 10 FILLÉR. VASÁRNAP 20 FILLÉR.

X. ÉVFOLYAM, 291. SZÁM — DEBRECEN, 1933 DECEMBER 24., VASÁRNAP. — ÁRA 30 FILLÉR

NÉPRAJZI MÚZEUM HÍRLAP OSZTÁLYA

Karácsony gyötrelme

Irta dr Baltazár Dezső

Annak a kegyelemtől és örömtől sugárzó első karácsonynak más gyötrelme nem volt, mint az anyának vajudó kinja, amit menten ujjongó vidámsággá enyhített a választottság felmagasztalása, hogy általa megváltó élet született a világra. Még a gyötrelem is fényelett, még a kín is boldogított.

Félve nyulunk az összehasonlításhoz az akkori és a mostani karácsony között. Akkor a nyájak felett virrasztó pásztorokhoz angyal szállott alá és »az Urnak dicsősége vette körül őket«. Most elkényszeredett pásztorok vergődnek nehéz álom kísérteteivel viskodva és irtóztató setétsége a nyomoruságnak veszi körül őket. Akkor az egész népnek hirdettetett az öröm, most az egész föld kerekségének szorongató hírek hasogatják a lelkét. Akkor Megváltó született sokak ujjongó várakozásának koronájaképen; ma átkozódva temeti a kajánság, vagy szomorúan hantolja a temérdek csatlakozás, elfáradt kétségbeesés az új ég és új föld Királyát. Akkor az Isten dicsősége megtetszett a földön nagy fényességgel és győzelemmel: ma az Ur átka sötétlik hegyeken, völgyeken, kunyhók s paloták otthonán. Akkor angyalok kara zengte a békesség és jóakarat evangéliomát, ma megbomlott népek és nemzetségek átkozódása szántja végig gyülöletakével keresztül kasul vakbarázdákat hányva, vetve az »élet« termő téreit.

Akkor aranyat, tömjént, mirhát vittek Jézushoz a tisztességtevők; ma koldustarisznyával, üszkökkel és penésszel közeledik hozzá a »látását« veszített világ; ha ugyan egyáltalában közeledik.

Kedves Olvasóim! Igen sötét képet adtam elétek. Ne ítéljetek meg; mert igazat szóltam. »Vigyázó« vagyok én is a nagy éjszakában. Tőlem is sokan kérdezik, hogy **»meddig még az éjszaka, meddig még az éj?«** Addig, ameddig minden ember lelkében és életében meg nem születik Jézus. Ő pedig mindenkinek a lelke ajtajában áll. Nem is némán áll, hanem zörget. Isten lévén, nem átallotta istállóban születni meg. A ti lelketek fellebbvaló, hogy nem az istálló. Abban a pillanatban, amint megnyitjátok hittel lelketek ajtaját, szállást vesz benne az áldott vendég. Olyan vendég, aki nem visz, hanem hoz; nem vesz, hanem ad. És ha Ő ott benn a lelkünkben megszállva ünnepel, akkor lehet kívül akármilyen a világ. Még a sírban is boldogok leszünk. Ez a bizonyosság Karácsony idvezítő enyhülete Karácsony nehéz gyötrelmeiben.

Békesség és jóakarat

Irta: Dr Hadházy Zsigmond

Akármint is vélekedjék a modern tudomány az emberi lélekről, annyi bizonyos, hogy a legelső öntudatos emberi cselekedet nem az volt, amikor először fogott fegyvert a kezébe, hanem az, mikor fegyvertelen kezét — békesség és jóakarat jeléül — először nyujtotta oda — egy másik embernek.

Ebben a legelső kézfogásban jelent meg először az addigi ösztönös, önző élet mellett az »életnek a lelke«, — a Biblia szerint isteni lehellet — s ez avatta a teremtés koronájává — az embert.

Ez a sok-sok ezer, vagy tán százezer év előtti idők ködös homályában minden bizonnyal megtörtént legelső kézfogás volt az ember legszebb és legdicsőbb cselekedete, mert ebben adta bizonyságát a másik ember iránti hitének, reményének és szeretetének. E kézfogással kötötte meg első kontraktusát az emberi szolidaritásnak, nyitotta meg forrását a jognak és igazságnak s tette le örök fundamentumát a felebaráti szeretetnek.

De ez a legelső kézfogás volt egyben a legbölcsebb cselekedet is, amit az ember valaha cselekedett, mert ezzel nemcsak szimbolizálta, hanem meg is oldotta az emberi együttélés lehetőségének nagy problémáját, melyet a krisztusi Karácsony röviden már úgy formulázott, hogy: »Békesség a földön és az emberekhez jóakarat...«

— — — — — — — — —

Csodálatos, hogy amaz első kézfogás óta lefolyt temérdek időn át mily sokszor jöttek még korszakok s támadtak még népek, melyekben ujra úrrá lett az ösztönös, önző élet, mintha örökre elszállt volna belőle az első kézfogás lelke, — az isteni lehellet.

Ki tudná megmondani, hogy

hányszor aratta még vad diadalát az önző élet, az életnek a lelke felett? Hiszen az írott történelem csak egy kis szakaszát ismeri az ősidők óta köztük folyton megmegujuló küzdelmeknek.

Azonban már ennek a kis szakasznak történelme azt tanusítja, hogy népek, országok dicsősége, emberek boldogsága mindig csak ott lehetett, hol az életnek a lelke uralkodott az önző élet felett. Hol az ember embertársának békére nyujtotta a kezét, hol az egymás iránti jóakarat honolt.

Az életnek a lelke: — a békés egyetértés és egymás iránti jóakarat, — ősforrása a hitnek, reménynek, szeretetnek, erkölcsnek, jognak, igazságnak, — emelt fel sokszor az ismeretlenség homályából kis népeket és tett nagy, dicső boldog népekké; viszont hatalmas birodalmak, dicső népek buktak el és tüntek le örökre, hol az önző élet legyőzte az életnek a lelkét.

Ezt mutatja, ezt bizonyítja, ezt tanítja az írott történelem.

— — — — — — — — —

Korszakunkban ujra az önző élet üli diadalát és orgiáját az élet lelke felett. Rettenetes győzelmében őrjöngve tobzódik immár az egész föld kerekén.

Legnagyobb s legjobban lesujtott áldozatai mi vagyunk — szegény magyarok.

Minket ősi földünk legszebb darabjaitól megfosztott, testvéreinktől elszakitott, kirabolt, megszaggatott és a szenvedések s a nyomoruság mélyébe dobott. Ősi vad öklét ma is ütésre tartja felettünk.

Szorongattatásunkban, a ránk zúdított szenvedések rettenetes nyomása alatt már a mi lelkünk ereje is lankad és csüggedezik.

Már-már mi is hitünket, reménynyünket vesztve — kételkedünk és gyanakszunk, békétlenkedünk, irigykedünk és gyülölködünk, viszálykodunk és lázadozunk. Az önző élet már közöttünk is megkezdte romboló munkáját.

Pedig a nagy világnak ebben a parányi zugában, a mi árva, szegény, kicsiny hazánkban, — minden áron meg kell őrizni, fenn kell tartani az életnek a lelkét, — az önző élet felett.

Nekünk egyebünk sincs, mint ezer esztendő sok-sok viharában, vérzivatarában megtisztult, kristállyá vált, igen becsületes magyar lelkünk. Ez az egyedüli kincsünk, ősi, drága kincsünk.

Ezt nem adhatjuk oda, el se tékozolhatjuk, fel se áldozhatjuk, mert csak ez, egyedül csak ez tarthat meg, csak ez emelhet fel ujra bennünket.

Nekünk nem szabad lankadnunk, csüggednünk, mert ez a tiszta, becsületes magyar lélek, — az életnek a lelke, — győzni fog az egész világ ösztönös, önző élete felett.

Ha valaha kellett, most kell tehát hinni, bízni, remélni egymásban. Most kell kezet fogni, most kell segíteni, támogatni és most kell igazán szeretni egymást, hogy el ne csüggedjünk, hogy elérhessük és megérhessük az élet lelkének diadalát, magunk és gyermekeink boldogságát.

Az egész világ önző életének vad orgiájában a mi drága hazánk legyen és maradjon a békesség és jóakarat országa, az élet lelkének. — Isten lehelletének, — csendes otthona, honnan ujra elindulhat győzelmes útjára a hit, remény, szeretet, az erkölcs, jog, igazság és ahonnan ujra szétáradhat az egész világra a békesség és jóakarat, mikor a mi számunkra is minden bizonnyal mielőbb meghozza a legszebb, legszentebb és legboldogabb krisztusi Karácsonyt.

Jegyezze meg ön is,
Hogy az Lemondi víz,
A világon legjobb!
Hashajtó ásványvíz.

Elegáns zokni
párja
95 fill.
ASZMANN-nál

Csodás melleket
varázsolunk speciális estélyi melltartóinkkal, melyek eredeti modellek után készülnek GOLDSTEIN KAROLIN cégnél, Miklós u. 5. sz. (Apollo mozi után.) (Fióküzlet: Budapest, Kossuth Lajos u. 10.

BÁRÓ VAY LÁSZLÓ:

Vigyük át a szeretetet a hétköznapokba is, erősítsük a magyar sorsközösség érzetét, valósítsuk meg a nemzet egységét!

Báró Vay főispán karácsonyi nyilatkozata

Közel két éve, hogy báró Vay László tölti be Debrecen és Hajdu vármegye főispáni tisztét és ez alatt az idő alatt bebizonyosodott, hogy arravaló férfiú áll megfelelő poszton. Ez a két év pedig nem rózsákkal vetette be a főispán díszes pozicióját, hanem kemény munkával, súlyos feladatokkal. Báró Vay László energiája, hatalmas munkabírása, tettrekészsége megbirkózott a folyton tornyosuló és sokasodó feladatokkal. Sokoldalú képzettsége és éleslátása a legnehezebb kérdések útvesztőin keresztül segítette és munkabírására jellemző, hogy a két törvényhatóság, sőt a legutóbbi hónapokig három törvényhatóság vezetésén kívül még hiánytalanul ellátja a nagy Tiszántúli Református Egyházkerület főgondnoki teendőit és mint a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara elnöke, a gazdakamarák élére lendítette a tiszántúli mezőgazdaság eme fontos intézményét, melynek szava, állásfoglalása az aktuális szakkérdésekben a felső körökben is figyelmet keltő és nem egyszer zsinórmértékül szolgál a problémák megoldásában. E sokoldalu tevékenység mellett időt szakít magának arra báró Vay László, hogy szociális ügyekben is az élen járjon, a szociális gondoskodás terén is példát mutasson és a Nemzeti Egység nagy mozgalmát irányítsa. Reggeltől késő estig báró Vay munkában tölti idejét, a közért való munkálkodás foglalja el minden percét.

Az újságíró tudja ezt, de mégis meg kell próbálni: nyilatkozatot kérni a rendkívül elfoglalt közéleti férfiútól a karácsonyi szám részére. Báró Vay főispán rövid pihenő idejéből vesz el néhány tizpercet. A minden kérdésben tájékozott férfiú módjára nem is várja az interjuoló ujságíró kérdéseit. Mondani valói maguktól gyöngyöznek.

BÁRÓ VAY LÁSZLÓ.

SZERETETET A HÉTKÖZNAPOKON IS

— A szeretet ünnepén mi más lehetne a téma — úgymond, — mint a szeretet. Milyen felemelő, hogy a társadalom szíve ilyenkor karácsony tájékán jobban megdobban, a szeretet lenyul az élet elesettjeihez, magához emeli, segíti meleg ruhával, élelemmel a nyomorgókat. Morális jelentőséget látok abban, hogy a szegény, az élet küzdelmeiben elesett néprétegeket ne hagyjuk magukra. És a szociális s karitativ gondoskodás segítő kezével hónuk alá nyúljunk. *Azt vallom, hogy törődni kell a legszegényebb néposztállyal, azt vallom és azt követem gyakorlatban is hogy az elesett, nyomorgó magyar ott lássa maga mellett a vezetőket. Ezt diktálja nemcsak a szeretet, hanem a nemzeti szolidaritás érzete is.*

— A szeretet ... Igen, ünnepi köntösben sokszor látjuk ezt a szent fogalmat, ünnepi alkalmakkor sokszor hangzik fel a szeretet szava, *de én azt óhajtanám, ha a szeretetet a szürke hétköznapokba is átültethetném.* A szeretetet egymás iránt! A társadalmi-, osztály- és felekezeti különbség ne képezzen válaszfalat a magyar és magyar között. Tegyük félre azokat az ellentéteket, amelyek elválasztják egymást a magyartól és keressük azokat a pontokat, amelyekben egymásra találunk. Ehhez segítene a szeretet, a hétköznapokra is átültetett szeretet.

A MAGYAR SORSKÖZÖSSÉG

— A magyar szolidaritás érzését is említettem. Hát igen, *nem ok nélkül való, hogy Gömbös Gyula miniszterelnök úr ismételten hirdeti a magyar sorsközösséget.* Ez a fogalom szinte kiveszett a magyar életből és szerencsétlenségünkre éppen akkor, amikor a legnagyobb szükség lett volna reá. Látnoki erővel fedezte fel Gömbös miniszterelnök, a nemzet hivatott vezére, hogy *a sorsközösség érzését kell kifejleszteni a magyarban.* Sok magyar ember hiszi, hogy az a gerincesség, ha ő mást akar, mint a többi és mindig a maga feje után megy. Ez az alaptermészet volt szülőanyja a legnagyobb történelmi tragédiáinknak. A turáni átok, a visszavonás, pártoskodás kísérője a magyarság történelmi tévedéseinek. Ezek a hibák mindig a sír felé vitték a nemzetet. *A magyar sorsközösség érzetét azért kell belevinni a nemzetbe, mert etekintetben évszázados mulasztást kell pótolnunk. A mai időkben az egyik magyar élete úgy kapcsolódik a másik magyar életébe, mint két fogaskerék. A sorsközösség kifejlesztése megacélozza erőinket, anélkül széthullunk, elerőtlenedünk.*

LEGYEN VÉGE A JELSZAVAS POLITIKÁNAK

— Vége azoknak az időknek, amikor a 48-as és 67-es politika szinte áthághatatlan akadályt emelt magyar és magyar közé. Az összeomlás borzalmas nemzeti szerencsétlenségében egyetlen szerencse az volt, hogy a magyar nemzet visszanyerte függetlenségét és önálló állami életét. *A jelszavas politikának vége kell, hogy legyen, mert most csak a gyakorlati politikát lehet hirdetni.* Mi haszna, ha párttöredékek jelszavak paripáján nyargalva elégedetlenséget szítanak? *Jelszavak sohasem segítettek és csak arra valók voltak, hogy az egységes közvélemény kialakulását megnehezítsék és a tömegek értelmét elhomályosítsák.* Láttuk, mit jelentett századunk leghirhedtebb jelszava, a Wilson-féle „népek önrendelkezési joga". Ezután bomlottak 1918-ban a félrevezetett magyarok és ez a jelszó a trianoni sírhoz vezette a nemzetet.

— A magyarság mai válságos helyzetében nem jelszavakra, hanem alapvető két dogmára van szükség. *Ez a két dogma a magyar sorsközösség és a nemzet egysége.* A népek versenyében csak úgy állhatjuk meg helyünket, ha egyet akar a magyar és a nemzet egységét kifelé és befelé egyaránt dokumentálja. A nemzeti erők egyesítése folyik a nagy külföldi államokban. Megrázkódtatások árán is megteremtik az egyévolvasztást. A magyar nemzetnek nincs szüksége külföldi példák lemásolására, mert *itt a békés fejlődés útján jutunk el a nemzeti erők kifejtésének teljességéhez olyan alapokon, mely a magyar természetének megfelel és a dicső múlt hagyományain épül fel.* A nemzeti egység megteremtése felvértezi a nemzetet veszélyes és ártalmas kísérletek ellen, befelé rendet és békés alkotó munkát, kifelé erőt és tekintélyt jelent.

GAZDASÁGI KÉRDÉSEKRŐL

Gazdasági kérdésekre terelődik aztán a szó.

— Gömbös miniszterelnök mondta legutóbbi beszédében, hogy különösen kényelmes a gazdasági kérdésekben kritikát gyakorolni *annak elismerése nélkül,* hogy mint kicsiny ország függvénye vagyunk a világgazdaságnak politikai eseményeknek. *Igen, a könnyű kritika divatja van ma.* Gazdasági szaktudós ma mindenki és könnyedén vetik oda a legnehezebb kérdésekben a felelőtlen kritikát. *Pedig a gazdasági élet a legkomplikáltabb gépezet és teljes áttekintést igényel a felelős tényezők részéről.* Olyan ez, mint a háboru-

Meleg vízzel ömlesztett áruban speciálisan olcsó
Werner
Piac-u. 72.
Dvatoulower 4-48

Kiadó lakás
Simonyi út 2 alatt
két szoba hallos,
teljesen modernizált nagy kerttel. Érdeklődők Építőipar Részvénytársaság, Budapest, V., Nádor ucca 18. címre írjanak.

MEGSZŰNIK!
CSAPÓ UCCA 6. SZ. ALATT
LEBOVITS SÁNDOR
Budapesti Férfiruha Aruház
Raktáron levő fekete és színes hosszú télikabátok, felöltők, bőrkabátok, szőrmés kabátok, mikádók férfiöltönyök és gyermekruhák minden elfogadható árban eladatnak.

Meteor Csillár

Részletre is adunk **VEZET** Arjegyzék ingyen.

Ferenc József-ut 9. szám
(Bika mellett.)

ban, mikor a katona csak pár méternyire körülötte lepergő eseményeket figyelheti meg és a hadvezér pedig akár száz kilométeres front állását veszi figyelembe. A néhány métert áttekintő harcos nem gyakorolhat kritikát a hadvezér cselekedetei felett.

— Józan ésszel nem állítható fel az a követelés, hogy paradicsomi állapotokat teremtsünk a mi kis, megcsonkított országunkban, amikor az egész világ a gazdasági válság súlya alatt nyög és hatalmas népek, a gazdag Amerika is áldozataivá váltak a felfordult világgazdasági rendnek.

— Mi világos fejjel, nyitott szemmel nézünk szembe a bajokkal. Nem dugjuk strucc módjára homokba a fejünket, ismerjük a bajokat. Elsősorban utalok a mezőgazdaság helyzetére, különösképpen a Tiszántúlon. Jól tudjuk, hogy az Isten áldotta bő termés a gazdák anyagi helyzetében javulást nem hozott, mert közben bekövetkezett a terményeknek árhanyatlása. *A mi feladatunk az volt, hogy az intéző köröket felhívjuk a Tiszántúl különleges, súlyos helyzetére és ezirányban javaslatokat tegyünk.* Ennek a feladatunknak a tiszántúli gazdakamara keretében teljes mértékben megfeleltünk és hogy nem eredmény nélkül, azt az eddig is megtett és ezután bekövetkező rendelkezések bizonyítják. A földmívelésügyi miniszter úr megbízásából külön miniszteriális bizottság foglalkozik majd a Tiszántúl speciális bajaival, a gazdavédelem terén is külön elbírálást és további kedvezményeket helyeztek kilátásba az illetékes körök a Tiszántúlra nézve.

— *A földmívelésügyi kormányzat teljes mértékben megérdemli a tiszántúli gazdatársadalom bizalmát, mert az adott helyzetben minden lehetőt elkövet a gazdatársadalom helyzetének javítására.* A gazdavédelem, a védett birtokok rendszerének bevezetése óriási jelentőségü. A burgonya értékesítés szabályozása, valamint a tejrendelet ezer és gazda számára effektiv eredményeket biztosított. Nagy küzdelmet folytatott a kormány a búza értékesítés körül és az általános elzárkózási politika ellenére sikerült feleslegeinket a világpiaci árnál jóval magasabb áron elhelyezni. *Ne csak azt vegyük, hogy milyen ma a helyzet, de gondoljunk arra, hogy mi lett volna, ha a kormány nem áll résen.*

A JAVULÁS JELEI

— És észre kell vennünk a javulás jeleit is. *Külkereskedelmi mérlegünk folytonosan javul. Búza és rozs kivételével minden egyéb mezőgazdasági terményeinket száz százalékban el tudjuk helyezni külföldön.* Az állatárak sertésárak javulóban, a kereslet úgy belföldön, mint külföld felől növekszik. Bátran állíthatjuk, hogy a mezőgazdaság terén a viszonyok nem rosszabodtak, sőt javuló tendenciát mutatnak. A mai időkben ez is nagy szó, hiszen ne feledjük, hogy a kis Magyarország a gazdasági világháborúban defenzivára szorul, már pedig aki a defenziv háborúban megtartja eddigi pozicióit, az már fél győzelmet ér el.

EGYSÉGES GAZDAFRONTOT

— A magam részéről kezdettől fogva hangoztattam, hogy főleg itt a Tiszántúlon, de általában is egységes gazdafrontra van szükség. Megelégedéssel állapíthatom meg, hogy a tiszántúli gazdakamara kezdeményezéseit és felterjesztéseit illetőleg teljes egység mutatkozott. Ha országos vonatkozásban meg lenne a közös gazdafront, akkor még inkább nagyobb eredményekre számíthatnánk. Egységes gazdafront kell, hogy álljon a földmívelésügyi kormányzat mögött. Olyan front, mely nem forgácsolja szét az erőket, hanem egyesült erővel képviseli a magyar mezőgazdák jogos érdekeit. Gömbös miniszterelnök kifejezett célja, hogy *a mezőgazdasági kamarák keretében igyekezzék beilleszteni minden magyar gazdaképviseletet.* Ez az elgondolás hatalmas gazdafrontnak veti meg az alapját és olyan erőgyűjtést jelent, amelynek jelentősége le nem kicsinyelhető.

EGYSÉGESEN A KORMÁNY MÖGÉ

— A gazdabajokból ered a kereskedelem és ipar válsága is. *A mezőgazdaság helyzetének javulása magával hozza az ipar és kereskedelem helyzetének javulását is.* De ezenfelül *a kormány gondoskodásának tárgya az ipar és kereskedő osztály helyzetén való javítás.* Nem szabad szembeállítani az egyes foglalkozási ágakat, mert egymásra vannak utalva. Régi igazság nálunk, hogy ha jól megy a gazdának, akkor jól megy az iparosnak, kereskedőnek is. A gazdákon való segítés visszahat a többi foglalkozási ágakra is. Természetesen az iparos és kereskedő társadalomnak vannak speciális kívánságai, melyek elől a kormány éppen átfogó nemzeti politikájából kifolyólag nem térhet és nem is tér ki. *Minden azt kívánja tehát, hogy a gazda, iparos, kereskedő társadalom egységesen tömörüljön a kormány mögé és támogassa nagy célkitüzésének elérésében.*

— Most jelent meg a kormány rendelete az adóhátralékoknak részletekben kamatmentesen való fizethetésére, ami a kisexisztenciáknak, így *elsősorban a kisiparosoknak és kiskereskedőknek nyujt lényeges kedvezményt.* Ugyancsak ennek az értékes társadalmi osztálynak nyujt *további kedvezményt az OTI és MABI hátralékok részletfizetési kedvezménye.* Ezek a legújabb intézkedések is azt bizonyítják, hogy *a kormány segitő kezével mindenütt ott van, ahol szükséges és minden olyan segitséget és könnyebbséget megad, melyre a viszonyok lehetőséget teremtenek.* Ez a tempó természetesen még fokozottabb lesz, ha a gazdasági válság lényegesn enyhül.

A REVIZIÓ HAJNALA DERENG

— Ám szemeinket a ma bajairól fel kell emelnünk a nagy nemzeti vágyak felé is. *A revizió hajnala dereng.* Már nem olyan sötét az éjszaka. *Minden magyarra szent kötelességet jelent: a maga erejével beilleszkedni a revizióért folyó békés küzdelembe.* Mindenféle magtartásunknál, állásfoglalásunknál mérlegeljük azt, hogy mennyiben használunk nagy nemzeti célunknak. És ne gyengítsük nemzeti erőinket széthúzással, pártoskodással. A belpolitikában itthon az egyetértés, az összefogás útjait kell egyengetni, *hiszen minden jó maggart a revizió csillaga vezet, miért járjunk külön útakon, mikor egymás mellett van a helyünk.* A nemzet egysége legyen irányadó minden jó hazafi előtt. Szeretet, megértés, bizalom jegyében lépjünk át az új esztendőbe, egységesen tömörüljünk a nemzeti kormány mögé és támogassuk célkitüzéseinek elérésében, mely *a nemzet felemelkedését, az egyének boldogulását és a jobb magyar jövő alapjait rakja le.*

Nemcsak karácsonyra és ujévre, de
évekre szóló ajándék a
Csillár Varrógép Gramofon Kerékpár
RÁDIÓ
Orion, Philips, Standard, Telefon-gyáriakon kivül
TELEFUNKEN **REKORD P 220·– (ezelőtt 298)**
DIADAL P 135·–
2+1 csöves rádió hangszóróval P 100·- (ezelőtt 183)
Mindent hosszu részletre is. **SOLTÉSZ. Kálvin-tér 2.**

Karácsonyi ajándékait
„KASZANYITZKY“
ÜVEG, PORCELLÁN, DISZMÜÁRU ÜZLETÉBEN
szerezze be.

Karácsonyra

Mintha ma a lárma
lábujjhegyen járna,
-kban ujra csak a
hétköznapra várna.

Csend van, de e csendnek
akárhogy esengnek
hangjai az égbolt felé
nem a szivből csengnek.

Szemforgatva kérünk
kegyet, de a vérünk
szemünkön át azt üzenl,
hogy meg sose térünk.

Ha jő egy-egy ünnep,
szennyes két kezünket
összetéve. el sem hisszük
hogy az ég még büntet.

Hogyha egyszer — hallga! —
kezdünk imás dalba.
azt hisszük, hogy az Ur mindent
elhisz, mint a balga.

Ennyi ma a béke,
két nap ha tart s vége,
ó be kurta, furcsa ma az
Isten dicsősége.

FÉNYES JENŐ.

„Gróf Bethlen István az egész magyar hazának egyik legnagyobb büszkesége és közelebbről Debrecen városának is főékessége“

A városi közgyülés üdvözölte Bethlen Istvánt és Eckhardt Tibort angliai sikerükért

Fedezet hiányában nem adhat a város karácsonyi segélyt tisztviselőinek

Debrecen város törvényhatósági bizottsága báró *Vay* László főispán elnöklésével rendes közgyülést tartott.

GRÓF BETHLEN ISTVÁN ÉS ECKHARDT TIBOR ÜDVÖZLÉSE

Napirend előtt dr. *Sz. Kun* Béla szólalt fel, hogy gróf Bethlen István és Eckhardt Tibor munkája iránt kifejezést adjon a törvényhatóság elismerésének. Sz. Kun Béla a következőket mondta:

— Ezekben az áhitatos hangulatú napokban, amikor a Megváltó földreérkezésének idejét ünnepeljük, sokszorosan fájdalmas ránk nézve azoknak a nyomorúságoknak, keserűségeknek látása, tapasztalása, amelyeket az egész magyar nemzet kebelében trianoni határon túl és innen egyaránt észlelünk. De amint sokszorosan fájdalmas ez, úgy *sokszorosan érezzük a hálát, tiszteletet, rokonszenvet, megbecsülést azokkal az emberekkel szemben, akik a mi elhagyott és megnyomorított szegény hazánknak és nemzetünknek javára cselekszenek.* (Ugy van!) Ebben a teremben többször hangzott már el az elismerés és tisztelet szava olyan külföldi államférfiak irányában, akik a magyar nemzet igazságát elismerték, bátran hangoztatták és ezzel a mi nemzeti ügyünknek melléje állottak.

— Most fokozza az örömünket az, hogy az *elismerés szózatát nagy magyar hazafiak irányában kell meghajtanunk* (éljenzés), *akik kivételesen nagy érdemeket szereztek a magyar nemzet legnagyobb jelentőségü és legsúlyosabb szüksége megvalósítása körül.*

— Gróf *Bethlen* István (viharos éljenzés és *Eckhardt* Tibor (lelkes éljenzés) országgyülési képviselő a legelőkelőbb külföldi körökben rendkívüli készséggel, hozzáértéssel és bámulatos meggyőző erővel tárták fel a magyar nemzeti igazságot, ezzel a cselekedetükkel a legnagyobb mértékben segítették elő a magyar nemzeti feltámadás ügyét (úgy van), amelyről most már bizvást remélhetjük, hogy nem is olyan nagyon távol van tőlünk.

— Gróf Bethlen István nevét (éljenzés) nem azért említettem előbb, mert hogy itthon vele egy politikai párthoz tartozom, hanem *azért, mert Ő nemcsak az egész magyar hazának egyik legnagyobb büszkesége* (úgy van), *hanem közelebbről Debrecen városának is főékessége, hiszen a mi városunk egyik képviselője* (éljenzés) *és ennek folytán ez a mi városunk minden alkalommal méltán, különösképen gyönyörködhet az ő munkájának nagyszerűségében, tehetségében, nagyságában* (Éljenzés, taps).

Báró Vay László főispán: Azt hiszem valamennyien helyesléssel vettük Szetpéteri Kun Béla bizottsági tag úr napirend előtti felszólalását és azt hiszem mindnyájunk érzését tolmácsolom, amikor a magam részéről is azt az indítványt teszem, hogy a napirend előtti felszólalást, amellyel mindenki teljes mértékben egyetértett, mai közgyülésünk jegyzőkönyvében teljes szövegében megörökítsük és *erről gróf Bethlen István és Eckhardt Tibor képviselő urakat értesítsük.* (Lelkes éljenzés.)

Dr. *Való* Antal tanácsnok terjesztette elő a polgármesteri jelentést, amelyet egyhangulag tudomásul vettek.

KARSZALAGOT KAPNAK AZ UTKAPARÓK

A kereskedelmi miniszter rendeletére zöld karszalaggal látják el a városi útkaparókat. A karszalagok 34 pengőbe kerülnek.

NEM KELL A FAMONOPOLIUM

Poroszlay István terjesztette elő, hogy Borsod, Gömör, Kishont megyék átiratot intéztek Debrecenhez és kérték a famonopolium elleni állásfoglalást tartalmazó feliratuk támogatását. Megállapították hogy ez a monopolium sem a termelőknek, sem a kereskedőknek, de legkevésbbé a fogyasztóknak érdeke. Közölték a várossal ezzel kapcsolatosan, hogy részvénytársaság van alakulóban a faértékesítésére és kérték, hogy a város mint erdőbirtokos jegyezzen részvényt.

Az előkészítő bizottság és a közgyülés egyhangúlag kimondta, hogy nem kíván a város ebben a részvénytársaságban résztvenni, ezért részvényt nem jegyez. Miután pedig ellene van a famonopoliumnak, támogatja Borsod megye átiratát és hasonló felíratot intéz a kormányhoz.

VÁLASZTÁSOK

A közgyülés megejtette egyes bizottságokban megüresedett helyekre a választást. A titkos szavazás eredménye a következő:

Közigazgatási bizottságba dr. Magoss György, Őry István, Nagy István, Brunner Lajos, Rásó Sándort választották meg.

A kijelölő bizottságba Jóna Istvánt és Kardoss Gyulát rendes és Fényes Jenőt póttagnak választották meg.

Báró *Vay* László főispán a maga részéről dr. Magoss Györgyöt és dr. Debreczeny Barnát rendes, Bessenyey Gyulát pedig póttagnak nevezte ki.

Dr. Vásáry István polgármester dr. Versényi Tibort és Balogh Istvánt rendes és Rickl Lászlót póttagnak nevezte ki a bizottságba.

Az igazoló választmány tagjai lettek dr. Debreczeny Barna, Hódy Béla, Kölcsey Sándor, Márk Endre, Ménes Lajos, Nyiri Ernő, Tervey Tamás, Tóth Lajos.

A számonkérőszék tagjaivá választották Debreczeny Barnát és Sz. Kun Bélát.

A KARÁCSONYI SEGÉLY

Dr. *Vargha* Elemér h. polgármester terjesztette elő a Kereskedő Társulat, Ipartestület és az érdekeltek, valamint Gombosi és társai kérelmét, hogy a városi tisztviselők karácsonyi segélyt kapjanak.

A javaslat az, hogy fedezet hiányában a kérelmeket útasítsák el.

Pányoki Lajos kéri a segély megadását, mint ahogy Budapest is megadta.

Szelvény.

Sorsjegyszám **1528** negyedik oszt.-félsorsjegy

név, lakás.

Itt levágandó!

Ha a szelvény számát viselő sorsjegyet a betétnél nagyobb összeggel kihúzzák, a mellékelt szelvényt kitöltve adja be a »Debreczen« kiadóhivatalába, hol a bemutatott szelvények arányában részesül a kihúzott nyereményben.

4 *Ezen szelvény ellenében*

a „DEBRECZEN“ IFJUSÁGI KÖNYVTÁRÁNAK NEGYEDIK KÖTETÉT

„Kocsi Csergő Bálint“

kedd reggeltől kezdve 20 fillérért a kiadóhivatal pénztáránál átveheti.

FIGYELMEZTETÉS: Az ezen a héten közölt 4-es számú szelvények jövőhét keddtől (26-ikától) lesznek beváltva. Nem kell mindennap kivágni a szelvényt, elég egy darab 4-es számú szelvény. — Ezen a héten beválthatók az eddig közölt 1, 2, 3-as sz. szelvények.

Uj! Még olcsóbb árak! RADŐ-nál.

Mintás műselyem	.78	150 széles szoknya kelmék	5.—	Mintás crepdesin	2.50
Tennis flanel	.42	150 széles kabát kelme	5.—	SZATEN MAROCEIN	5.30
Szövetek	.90	140 széles férfi kelme	4.50	SZATEN FLAMISOL	6.40
Gyapju szövet ruhára	1.60	Sima crepdeschin	235	SZATEN MIROAR	6.80

VÁSZNAK ÉS ASZTALNEMÜEK, ESTÉLYI ANYAGOK NAGY VÁLASZTÉKBAN

Ha jó tüzelőanyagot akar megbizható cégtől, úgy vásároljon a

Békési és Lőw

tüzifa- és szénkereskedőktől.

TELEP: BÁNFFY UCCA 4. SZ

Telefon: 19-4<

Elsőrendü, száraz tüzifák és hazai szenek.

Most

3 lámpás (2+1) hálózati egybeépitett hangszóróval

Rádió

P 60.—tól.

4 lángu modern, nagyon szép

Csillár

P 12.60-tól

STANDARD, PHILIPS, ORION, TELEFONGYÁR stb. rádiók a legnagyobb választékban, előnyös részletre

Csere-javitás-modernizálás.

Katz Andor cégnél

Piac ucca 60.

Fényes Jenő a karácsonyi szeretetre hivatkozással kéri a segélyt a kistisztviselőknek. Azt javasolja, hogy a 200 pengős fizetésű kistisztviselőknek adják meg a fizetésük felét.

Zöld Aladár szintén a segély megadását kéri, fedezet a latens tartalékok

Terray Tamás: A segélyre nem tudunk fedezetet találni ezért a segély most nem adható ki.

Őry István: Nem tartom illedomosnak hogy a karácsonyi segély összegével az adózókat terheljék. Tiltakozom az ellen hogy erőltessék a segély megadását. (Nagy zaj.) Elismerem hogy vannak tisztviselők akik megérdemelnék a segélyt, de a mai idők nem alkalmasak erre.

Sarkady István kéri, vegyék le az ügyet a napirendről.

Rásó Sándor arra kéri *Fényes* Jenőt vonja vissza a javaslatát és vegyék le az ügyet napirendről *Csomor* Gyula: Az emberbaráti szeretet alapján meg kell szavazni a karácsonyi segélyt. Ha a város vezetősége megtalálja a módot, adja meg a segélyt, de ha nincs fedezet, ez nagyon elszomorító tudat.

A közgyülés többsége elfogadta Sarkady István javaslatát és levette az ügyet a napirendről.

A főispán több kisebb ügy megvitatása után boldog karácsonyi ünnepeket kivánt a közgyülés tagjainak és az ülést bezárta.

ANNY

karácsonyra uj árakkal kedveskedett vevőinek! Az alább közölt árak nem szezonjamult, visszamaradt bóvli árukra vonatkoznak, hanem naponta frissen érkező, vagy rendelésre méret szerint archoz készülő modellekre. Selyemkalap ujdonságok megérkeztek, már 5 pengőtől kaphatók. Az uj formákról és árakról a kirakatból mindig lehet tájékozódni. Amint látjuk, Anny a legjobb kalapokra is leszállította az árakat. (Csapó ucca 1.)

Selyembársony 4—6 P. Angora baret 3 P. Selyem perzsa 5—6 P. Filc 4—5 P. Selyem 5—6 P. Nyulszőr 5—6 P

Doktorráavatás az egyetemen

Tegnap délben a szokásos időben zajlott le karácsony előtt az utolsó doktorráavatás, melyen vitéz **Makláry** Bélát jogi, **Szentandrássy** Gyulát jogi, **Imrik** Bélát jogi doktorokká, **Veverán** Józsefet orvos, **Enyedy** Istvánt orvos és **Grósz** Györgyöt orvos doktorokká avatták. Az uj doktorokhoz dr **Varga** Zsigmond ezidei rektor tartott szep beszédet.

AZ UJ DOKTOROK ESKÜTÉTE LE.

Lubbet halálra ítélte a lipcsei törvényszék

Torglert és a három bolgárt felmentették.

Lipcse, december 23. Dr. Bünger a büntetőtörvényszék elnöke, ma délelőtt 9 óra 10 perckor hirdette ki az ítéletet a Reichstag felgyujtása ügyében indított bünperben.

A törvényszék Torglert, Dimitrovot és Tanevet felmentette, Van der Lubbe vádlottat a törvényszék bünösnek mondotta ki hazaárulás, felforgató gyujtogatás és egyszerü megkísérelt gyujtogatás büntettében s ezért halálra, valamint polgári jogainak elvesztésére ítélte.

Az ítéletet a jelenlevők siri csöndben hallgatták végig. A halálraitélt van der Lubbe a háromhónapos tárgyalás alatt tanusított magatartást ezuttal sem változtatta meg, semmiféle érdeklődést nem mutatott a halálos ítélet iránt.

Az ítélet indokolása szerint a biróság Lubbet saját beismerése alapján mondotta ki bünösnek a német birodalmi gyülés palotája felgyujtásának büntettében és ezért ítélte halálra.

A per egyetlen német fővádlottját, Torgler Ernőt, a birodalmi gyülés kommunista frakciójának volt elnökét, a biróság azért mentette fel a gyujtogatás vádja alól mert a biróság megitélése szerint Torgler ellen csak gyanuok merült fel, de bizonyíték egyetenegy sem.

A bolgár vádlottak, Dimitroff, Popoff és Taneff felmentését maga a főügyész indítványozta, igy velük szemben a bíróságnak az eljárást meg kellett szüntetnie.

Az ítélet értelmében a felmentett bolgár vádlottak egyelőre védőrizetbe kerülnek, míg meg nem állapítják, hogy nem tanúsítottak-e olyan magatartást, amely miatt eljárást kellene indítani ellenük.

ARANYONIX

dísztárgy a legszebb karácsonyi ajándék.

Városi lerakat:

Engel László

ékszerész, Piac ucca 58

Gyártja: A Debreceni Műkőgyár RT., Fürdő u. 2.

Egy előkelő iparvállalat közérdekü akcioja

Érdekes közérdekü kulturpropagandát folytatott le a karácsonyi vakáció előtt a debreceni leányiskolákban egyik legelőkelőbb magyar iparvállalat, a 102 éves Hutter Szappangyár egy erősen reformokra szoruló háztartási teendőnek, a nagymosásnak egyszerüvé tétele érdekében. Az előadások lényege az volt, hogy a régebben használt házi szőttesek és egyéb vastagabb szálu, erős vásznak mosási módja már nem alkalmazható a mai gyengébb szálu fehérnemü anyagokra, mert ez a régi mosási mód az oka annak, hogy manapság oly gyakran kell a fehérnemükészletet kiegésziteni és felujitani. Ennek az uj mosási módnak ismertetését igen ügyesen a leányiskolákban, a leendő háziasszonyoknál kezdték meg, ügyesen megválasztva erre a kezdődő karácsonyi vakációt, amikor a növendékeknek több idejük van az ajánlott módszert kipróbálni. Jellemző a vállalat közismert jóizlésére, hogy a teljesen altruista előadások folyamán gyártmányait: az „Aszonydicséret“ áztató szert az uj, tökéletesitett Hutter-szappant, az egészen ujszerü ABC szappant és a Radion oxigénes fehéritő szert, mint a korszerü mosás legalkalmasabb eszközeit éppen csak megemlitették. Az előadás után a növendékek kis mintákat kaptak a cég gyártmányaiból.

Halat

Karácsonyra

a

József k. herceg uccai HALCSARNOK-ban

vásároljon.

Ma, vasárnap egész nap nyitva.

Karácsonyra legszebb ajándékot KELLER uridivat üzletében vásárolhat.

Kitünően bevált az operai tanszak és a zenei ovoda a városi zeneiskolában

Beszélgetés dr. Baran yi János igazgatóval

Alig három hónapja működik Debrecenben a városi zeneiskola igazgatója, dr *Baranyi* János zongoraművész, máris élénk élet és szépen fejlődő lendület jelentkezik P. *Nagy* Zoltán által naggyá tett intézetben. *Baranyi* teljes ambicióval és erővel vetette bele magát a munkába Szívesen beszélget terveiről, alkotásairól.

— Az iskolában azt tapasztaltam — mondta —, hogy *kitűnő pedagógusaink vannak, akik egyuttal kiváló művészek is, mint ezt a legutóbbi Brahms hangverseny bizonyította.* Nem láttam ugyan a közönség kellő érdeklődését, pedig a *budapesti Zeneművészeti Főiskolának is dicsőségére vált volna, ha ilyen műsorral kiáll.*

— Fontos dolog, hogy megbecsüljünk, amink van. Ugy látom, hogy a megbecsülés itt nincs eléggé kifejlődve, igaz, hogy senki sem próféta a maga hazájában, *de én, mint kivülről jött ember, tárgyilagosan tudom megítélni a dolgokat.*

— Nagy mértékben érezteti a gazdasági helyzet hatását az iskolában? — kérdeztük.

— Igen, *a gazdasági helyzet a zeneiskolában is megmutatta hatását.* Félő volt, hogy a létszámcsökkenés nagyobb arányokat ölt ebben az évben. *Szerencsére sikerült azokkal a látszitmányokkal, amelyeket itt bevezettem, megtartani a tanuli létszámot.* A 4—8 éves kisgyermekek számára létesített *zenei óvoda nagyon jól bevált.* A közönség felismerte ennek pedagógiai fontosságát. *Nagyon szép számmal jelentkeztek ugy, hogy négy csoportot kellett alkotni egyenként 8—10 gyermekkel.* A kicsinyek nagy örömmel végzik azokat a zenei játékokat, amelyekkel nagy haladást tesznek úgy a hallásban, mint a ritmusérzékük fejlődésében. *Igy pontosan megállapithatjuk, hogy kinek van tehetsége, ami a szülőket érdekli elsősorban.*

A gyermekek itt nem érzik az iskola fegyelmét, *csak játszva tanulnak. Nem érezteti ők azt, hogy ennek tehetségesebb, mint a másik,* mert később a kiválók nyiltan kiemelkednek. Általában arra törekszünk a zeneiskolában, hogy *kiegészitő amatőröket és müvelt zeneértő közönséget neveljünk.*

— A fuvós tanszakok bevezetése is *nagy eredménnyel járt, mintegy 50 jelentkező van. Az a célunk, hogy minél több kenyeret adjunk a hallgatók kezébe, mert a végzett növendékeket a zenekarok szivesen alkalmazzák.* Ez az intézkedésem is és az operai tanszak bevezetése is az élettel van kapcsolatban.

— Hogyan jutott igazgató ur arra a gondolatra, hogy az operai tanszakot megszervezze? — kérdeztük.

— Hallgattam a növendékeket és *azt tapasztaltam, hogy kitünően tudnak énekelni.* Ez elsősorban *Hoór Tempis tanárnő érdeme, aki valóban elsőrangúan képezi ki a hangokat.* Igy jöttem arra a gondolatra, hogy kapcsolatot teremtsek a szinházzal és megpróbáljuk egyelőre a kisebb operák előadását. A betanitás munkáját *Halász* László, a bécsi népopera karmestere vállalta a szinpadi játékot pedig vitéz *Jakabffy* Dezső főrendező tanitja az iskolában. Január 19-én jövünk ki az első operaelőadással. Két egyfelvonásost adunk elő. Néhány magánszereplőtől eltekintve a zeneiskola adja a szereplőket és a kórust. A zenekart is megerősitjük a tanárokkal.

— *Ennek az intézménynek szép jövője lesz, mert az egész országból, még Budapestről is számithatunk növendékekre. Amint meglesz a lehetősége annak, hogy a növendékek szinpadra lépjenek, mindenfelől jönnek majd a jelentkezők.* Remélem, hogy a magyar Operaház próbaszinpada fejlődik ki itt Debrecenben.

— A zeneiskolán belül *vonós zenekart is szerveztem,* melynek tagjai az intézet *müvészi tanárai, a vezető növendékek és a felsőbb osztályuk hallgatók.* A Bocskay haiduezred kitünő zenekara, amelyet az évek folyamán leépitettek különösen *vonós tagokban megfogyatkozott.* Igy adódott az a lehetőség, hogy ezt a két zenekart egyesitsük. Példátlan lelkesedéssel és elismerésre méltó megértéssel volt ebben a tekintetben *Deményi Géza altábornagy ur,* valamint dr. *Vásáry István polgármester ur, Zábrányi ezredes ur,* akik ennek a nagyon szép gondolatnak megvalósitását elősegitették. A próbák nagyban folynak és az első hangverseny január 9-én lesz az Arany Bikában, amely egyuttal az én bemutatkozó hangversenyem is lesz. Ezt a koncertet is *Halász* László dirigálja.

Sokáig beszélgettünk még dr. *Baranyi* igazgatóval érdekes terveiről és elgondolásairól. Örvendetes dolog, hogy Debrecennek olyan nagyszerűen fejlődik a zenei kulturáia, hogy immár két zenekar is működhet. Bár a hangulat olyan, hogy az alkotni akaró embernek sokfelől elveszi a kedvét a rossz gazdasági helyzet, az igazgató úgy látszik, olyan ember, aki határozott optimizmussal fog neki minden alkotásnak. Csak igy bizik a sikerében. És ezért lesz minden téren sikere.

Izléses karácsonyi dobozok.

Nagy karácsonyi vásár

Fehérnemü — Zsebkendő — Harisnya
Vászon — Paplanok — Pyjamák
és maradékok
kedvezményes árusitása
Kardos László cégnél

Minőség — Olcsón

Látogasson el Ön is!

Tekintse meg

az újonnan átalakított világvárosi nívón álló egységárakkal felszerelt

BERGER-féle ÁRUHÁZAT

DEBRECEN, PIAC-UTCA 58. SZÁM

Tömeges vásárlások

folytán hatalmas árukészlet áll rendelkezésére

karácsonyra.

Csak jól járhat,

ha fenti áruházban vásárol.

Győződjön meg az olcsó árakról.
A vásárlás nem kötelező.

Üvegkészletek	Alpaca evőeszközök
Porcelán készletek	Alumínium edények
Dísztárgyak	Zománc edények
Ólomkristályok	stb. stb. . .

Szombat este az üzlet fél 5 órakor nyilik.

A IX. cserkészkerület vezetőségének a kitüntetése a jamboreen való eredményes munkájukert

A magyar cserkészmozgalom legfőbb védnöke Horthy Miklós kormányzó a legteljesebb és legmagasabb elismerését fejezte ki a jamboree sikereiért a Táborparancsnokságnak és megengedte azt hogy a *Táborparancsnokság 200 tagja számára* Magyarország főcserkésze a jamboreen végzett jó munkáért a »Fehér Szarvas« érmet alapithassa és kiadhassa. Ezt a kitüntetést a IX. Altáborparancsnokság (IX. kerület) vezetői közül a következők kapták meg a mai napon:

1. Vitéz dr. *Bessenyei* Lajos, a IX. Altáborparancsnoka.
2. *Török* Tibor
3. Dr. *Jausz* Béla.
4. *Vincze* Lajos, a IX. Altábor helyettes parancsnokai.
5. *Rábold* Gábor, a IX. Altábor gazdasági főnöke.
6. *Somlyai* József, a IX. Altábor titkára.
7. Dr. *Barcsay* Károly, a IX. Altábor szárakozásvezetője.
8. Dr. *Tóth* Sándor, a IX. Altábor rendőrkapitánya.

A fenti 8 cserkésztiszthez gróf Khuen Héderváry Károly főcserkész irt külön levelet, melyben küldi a »Fehér Szarvas« kitüntetés csillagiát a jamboreen önzetlenül és jelesen kifejtett rendkívüli munkásságért.

Az altáborparancsnokság többi cserkésztiszt vezetői részére gróf Teleki Pál tb. főcserkész ugyancsak a mai napon kiadta a kormányzó dicsérő elismerésének diszes okmányát, *amelyet a január 7-i közgyülésen fog az illetékeseknek a Magyar Cserkészszövetség kiküldöttje átadni.*

Debrecen város társadalmának minden rétege a legnagyobb örömmel vette a Cserkészkerület vezetőinek legmagasabb kitüntetését és a kitüntetett cserkésztiszteket már eddig is számosan keresték fel gratuláló soraikkal és látogatásaikkal.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. belügyminiszter 63410—1. 1930. sz. rendelete szerint minden magyar állampolgár (férfi és nő) életének 19. évébe való belépését annak az évnek január 31-ig, melyben a 18. évet betölti, bejelenteni köteles.

A bejelentést a m. kir. rendőrség debreceni kapitánysága bejelentő hivatalánál az erre a célra szolgáló bejelentő lapon kell megtenni.

Mindazok ellen, akik a 19. életévükbe való belépésüket a kitüzött határidőn belül be nem jelentik, a kihágási eljárás meg fog indulni.

Debrecen sz. kir. város elsőfokú közig. hatósága:
dr. Vass Károly, sk.
tb. főjegyző.

Az UJSÁG irodalmi estje

a Magyarországi Magántisztviselők Szövetsége debreceni csoportja munkanélküli segélyalapja javára

Fellépnek: Márai Sándor, Nagy Endre, Pünkösti Andor, Zsolt Béla
1934 február 7-én
Arany Bika nagytermében

A Debreceni Müpártoló Egyesület karácsonyi képkiállitásának megnyilása

Ma délelőtt nyitja meg a Debreceni Müpartoló Egyesület karácsonyi kiállitását a Déri Muzeumban. Két teremben 90 kép és néhány szobor. Értékes, gyönyörködtető munkák, a természet keresése és megismerése. A kiállitott munkák legnagyobb része komoly elmélyedés eredménye, birkózás a természettel, belső müvészi átérzése annak, ami körülveszi az embert. A természet kiapaszthatatlan forrás s akik felkészültséggel állanak eléje, mindig ujabb csodákat ismernek meg. Hogy milyen sokféle lehetőséget nyujt a müvész számára a természet, bizonyitja ez a kiállitás is. Minél több értéket hord magában a festő annak beszédesebb a természet. Néhány munkán, kevés akad belőle, száraz és érdektelen mázolás mered elénk. Ezek a képek el is maradhattak volna a tárlatról. De ezzel szemben olyan igazi értékek vannak, amelyek a müvészet nevet nemcsak kiérdemlik, de iránymegállapitók is lehetnek. A szép, amely állandó értékmérő marad, igen sok változatban jelenik meg a kiállitás müvein, anélkül, hogy keresett, vagy erőszakolt lenne. Ezért lehet örömmel gyönyörködni igen sok müben. Részletes ismertetésre még visszatérünk.

Ma délelőtt tartja meg a D. M. E. a képsorsolást is. A sorsoláson minden tag tagsági jegyszámával vesz részt. Sorsolásra kerülnek: 1. Tetszéé szerinti kép vagy szobor, melynek árából 120 P-t a D. M. E. fizet ki. 2. Tetszés szerinti kép vagy szobor, amelynek árából 85 P-t a M. M. E. fizet ki. 3. Kovács János „Balaton" cimü képe. 4. Szép Béla fafaragó iparmüvész faragott képkerete. A nyilvános sorsolás ma délben lesz a kiállitáson.

A kiállitás ünnep elsőnapja kivételével minden nap délelőtt 9—1 és délután 4—7-ig van nyitva január hó 4-ig bezárólag.

RÉSZLET A MÜPÁRTOLÓ EGYESÜLET KIÁLLITÁSÁRÓL.

A kormányzó 57 elitéltnek megkegyelmezett

Budapest, dec. 23. A karácsonyi ünnepek alkalmából 57 elitélt részesült kegyelembe. A kormányzó kegyemi ténye mint más hasonló alkalommal ezuttal is részint az elitéltekre kiszabott rövidebb szabadságvesztés büntetés illetve pénzbüntetés elengedésében, vagy pedig a szabadságvesztés büntetésnek pénzbüntetésre történt átváltoztatásában részint pedig a hosszabb szabadságvesztés büntetés hátralevő részének elengedésében nyilvánul meg.

Haas Lipót

Linoleum és Szőnyegáruház

Ferenc József-út 58.

Telefon 29—63.

Karácsonyi és újévi occasió!

Női Gummi kötény olcsóbb mint Pesten	P	—·84
46 cm. széles Futószőnyeg métere	P	1·05
62 cm. széles Futószőnyeg métere	P	1·20
200/80 cm. Boukle szőnyeg	P	31·—
200/300 cm. Marhaszőr Boukle szőnyeg	P	71·—
65 cm. széles Rabalcum (padlókárpit)	P	2·60
Mokett sezlontakaró	P	39·—

Hócipők nagy választékban.

Sima és mintás széles linoleumok

óriási választékban.

545 hadiinségest látott el a katonaság tegnapi karácsonyi szeretetünnepén

Meghatóan szép keretek között zajlott le a katonaság karácsonyi ünnepélye.

Tegnap délután kedves, meghitt ünnepség keretében áldozott a jótékonyságnak a helyőrség tiszti és altiszti kara. A kaszárnyafalak között valóban »angyaljárás« volt és az udvar közepén felállított hatalmas havas karácsonyfa körül a szív és lélek ülte meg az ünnepet. Száz és száz szegény, elhagyatott ember, asszony és gyermek örvendezett a szeretet ünnepének és a katonás, nobilis rendezésben és szeretetteljes gondosságban addig elment, hogy külön melegedő kokszkályhákat állitottak fel a rongyos ruhájú szegény vendégeknek.

Megjelent ezen a szép ünnepen a teljes helyőrségi tisztikar, élén *Demény* Géza altábornaggyal. Külön asztalokon halmozták fel az egyes csapattestek és alakulatok a kiosztásra váró szeretetcsomagokat, élelmiszert, ruhát, cipőt.

Az ünnepélyt a Bocskay hajdúezred zenekarának karácsonyi éneke nyitotta meg, majd lelki szépségekben gazdag szép ünnepi beszédet mondott *Asbóth* Gyula ág. ev. honvéd lelkész.

Aztán megkezdődött a szeretetcsomagok kiosztása, melyben a tiszti asszonyok segédkeztek, a legelsők között *Demény* Gézáné kegyelmes asszony, akinek elsősorban nagy érdemei vannak ennek a sikerekben gazdag szép ünnepély megrendezésében.

Összesen *545 szeretetcsomagot osztottak ki.* Minden csomagban *volt mákoskalács, egy-egy jó darab szalonna és tepertő s egy negyedkiló kristálycukor.* Külön ötven darab szeretetcsomagot osztottak ki, melyekben téli ruha volt. Az ünnepély végeztével minden egyes megajándékozott hadiinségest vendégül láttak vacsorára, mely jó darab kenyérből és párolgó jó adag gulyásból állott.

Hogy ez az ünnepély ilyen szépen sikerült és ekkora anyagi haszonnal járt a szegény inségesek számára, azt a helyőrség tiszti és altiszti kara a legmesszebbmenő pénzbeli adakozással tette lehetővé és sokan még természetbeni hozzájárulással is segitettek ebben a szép munkában. Igy *Pávay* József hentes négyszáz adag szalonnát és tepertőt adott, Debrecen város világitási vállalata két mázsa kokszot, a m. kir. élelmezőraktár 300 darab, 1200 adag kenyeret, a Stark és Kupferstein cég egy szép karácsonyfát.

Ezenkívül *Szabados* György 12. honvéd gyalogezredbeli őrmester egy hattagú inséges családot hivott meg 19-én és 20-án disznótoros vacsorára és ebédre és ugyanezt a családot karácsonvi vendégül is meghivta.

Az előkészités és kiosztás, rendezés emberségesen nagy és szép munkáját *Bugaryn Horváth* Gyula alhadbiztos végezte a lelkes altiszti kar segitségével. Ugyancsak Bugaryn Horváth Gyula alhadbiztos az, aki már a harmadik éve rendezi az inségesek laktanyánkénti ebédeltetését, amivel igen sok rászoruló szegény embernek tette és teszi elviselhetővé az életet. Igazságossága, ügyszeretete sikeresen küzd azért, hogy minél több rászoruló inséges jusson segitséghez.

A RÉVÉSZ BÁLINT CSERKÉSZCSAPAT KARÁCSONYI ÜNNEPÉLYE

A karácsonyi ünnepek alkalmából a 967. Révész Bálint cserkészcsapat szegénysorsu cserkészei segélyezésére kedden délután 4 órai kezdettel az Ispotály telep 12. sz. alatt müsoros ünnepélyt rendez, amelyen az eddig gyüjtött adományokat is kifogják osztani. A csapat, hogy az ünnepély rendezésének költségeit a nemes célra való tekintettel csökkentse, meghivókat nem küld senkinek, hanem a csapat pártfogóit és a cserkészet barátait ezuton hivja meg. Nivós és szórakoztató müsorról a cserkészek gondoskodnak. Az ünnepi beszédet a csapat parancsnoka mondja, ügyes szavalatok és cserkészmókák töltik ki a müsor többi számait, majd kiosztják az ajándékot. Belépődij nincs.

Boldog karácsonya akkor lesz, ha Szerelmének jó minőségü **ROBUR-cipőt** **vásárol, mert a ROBUR készitmény megvédi viselőit a a meghü.éstől! Ma is nyitva tartunk.** **ROBUR cipőüzlet, Plac-u. 49 Telefon 26-16.**

BÁLINT MARGIT, Péterfia ucca 18. sz.

Kabátokat 10 P-től, estélyi és uccai ruhákat 5 P-től készit a legfinomabb kivitelben. Szabni, varrni tanit.

Képek gazdasági életünkből

Gazdasági életünket sok-sok magángazdaság szerves egésze alkotja. Ezen magángazdaságok, kinekkinek üzeme, üzlete, földje, tagjai a magyar közgazdaságnak, amelyben mindnyájan élünk, ugyhogy a magyar közgazdaság egyben a magyar életet jelenti. Volt idő, amikor ez az élet viruló, egészséges volt, — fejlődött az ipar, a kereskedelem, a mező gazdaság. Ezt az egészséges testet és életet azonban mesterségesen tenyésztett bacilusok támadták meg. A bacilusok melegágyát Trianonban készitették el, mi pedig hibás gazdasági politikánkkal segitettünk a tenyésztésben és igy kaptuk meg a betegseget, amit ugy nevezünk, hogy „gazdasági válság".

Gazdasági életünk szerves élet, éppen ugy, mint a növények, vagy az emberek élete. Ha bármelyik tagunk beteg, betegsége kihat a többire is. Nem okosság csak átlőtt karunkat gyógyitani, amikor lábunk is sérült. Válságban nem ölelhetjük keblünkre csak a mezőgazdaságot, elfelejtve az ipart és kereskedelmet, mert ezek mint szerves életet élő egészek, csak együtt gyógyithatók. Tagadhatatlan régi igazság, hogy ezen tényezők egymást kiegészitik, egymás nélkül el sem képzelhetők.

A gazdasági életnek, épp ugy, mint a természetnek, megvannak a maga törvényei. A termelés tényezői: a föld, a munka a különféle javakban fekvő tőke csak szabadság mellett fejlődhetnek. Ha a földtől a levegőt elzárjuk, a növényzet kipusztul. Ha a munkát, vállalkozást tőkét a rendeletek tömegével megkötjük, termelni, élni nem tud. A válság orvossága tehát a „a szabadság". Szabadság az államhatalom védő és támogató, nem pedig korlátozó közreműködésével.

Természetesen nem válhat a gazdasági élet javára, ha a kormányzat a válságban küzdő magángazdaságok terheit könyiteni akarva, agyon védi és támogatja a foglalkozási ágak egyikét-másikát. Az államhatalom, a közgazdaság szigoruan csak egymás mellé rendelt viszonyban állhatnak, de az egymás alá vagy felé rendelt viszony semmiesetre sem egészséges. Mihelyt észszerü és indokolt védő, támogató szerepen tul beavatkozik az államhatalom a gazdasági életbe, beleütközik az évezredes termelési rend törvényeibe és jelentkezik a káros visszahatás.

Szinte törvényszerüen következik be a magángazdaságok sorvadása, ha őket gazdasági erejükön felül terheljük meg, ha jövedelmezőségükkel arányban nem álló magán- és közterhekkel küzdenek. Nem szabad tehát a már eddig is sulyos közterheket emelni, de még fenntartani sem azért, hogy egyes foglalkozási, termelési ágak indokolatlan megsegitéshez jussanak. Óvatosan kell bánni a vérátömlesztéssel, mert — mint mindennek az életben — ennek is megvannak a maga szabályai. Az egészséges nem adhat annyi vért, hogy szervezetét legyengitve, maga is elpusztuljon. A ma még teherbiró magángazdaságot nem helyes munkájában, vállalkozásában megkötni, avagy tőle olyan szolgáltatást követelni, akár adó, akár más cimen, ami beteggé teszi. Nemcsak a magyar, a világgazdaság helyzete is mutatja, hogy a háboru után milyen ma is sulyosan érezhető katasztrófális eredmény következett be a kapitálista termelésbe történt erőszakos beavatkozás folytán. A szovjet-orosz példa pedig — ahol a nagykiterjedésü termő rónák mellett emberek halnak éhen — világosan szemlélteti az erőszakolt, természetellenes gazdálkodás csődjét.

A gazdasági válság legkegyetlenebb kórokozója a bizalom teljes hiánya. Számtalan házasságot bontottak fel már azért, mert nem volt meg a házastársak között a kölcsönös bizalom. A jelenben pedig gazdasági életünkre vonatkoztatva, ki tudná megmondani, mennyi azoknak az ügyleteknek száma, amit nem kötöttek meg, bár ügyleti akarat volt, de hiányzott a bizalom és hány munkátadó vállalkozás hiusult meg bizalom hiányában. A hitelező bizalmatlan az adóssal, az adós a hitelezővel, az eladó a vevővel, vevő az eladóval, kereskedő, iparos a gazdával, a gazda a kereskedő és iparossal szemben. Igy, bizalom nélkül értéket termelni nem lehet.

Vannak hangoskodók, akik mindent a köz terhére, az államtól várnak, sőt követelnek. Ezek elfelejtik, hogy az állam a magángazdaságok erejéből táplálkozik s ahhoz, hogy az állam adni tudjon, a magángazdaságok megerősödése szükséges. A magángazdaságok virágzását pedig nem a hangoskodók okoskodásai, hanem az őket elhallgattató, új friss és egészséges, életet hozó közszellem indithatja útjára.

A bizalom igen nagy érték, mint ilyen talán a tengeren tul Amerikában — ahol ma igen merész fantáziával dolgoznak az agytrust emberei — még értékmérő valuta is lehet. Mi nem követjük az amerikaiakat, a mi valutánk, a mi pénzünk a Pengő, ami gyüjtőhelyein a bankokon és takarékpénztárakon keresztül, mint értékmérő csereeszköz táplálja a gazdasági élet forgalmát. Ha a forgalom lebonyolitása végett a magángazdaságok nem rendelkeznek elegendő pénztőkével, mint csereeszközzel, azt kölcsön veszik a bankoktól és takarékpénztáraktól, igy jelentkezik a gazdasági élet számára nélkülözhetetlen hitel. A biztonság mellett azonban akár termelő, akár fogyasztó, vagy személyi és zálogos hitelről legyen szó, előfeltétel a bizalom. Ha a gazdasági életben csak a pénz forog, a szükséges hitel nem, úgy az vérszegény lesz és elsorvad, mint az emberi szervezet. A hitel éppen olyan életfontosságu elem a közgazdaság vérkeringésében, mint az emberi testben a vér. Hitelt erőszakos hatalmi beavatkozással teremteni nem lehet. Az adós és hitelező kötelességeinek — jogainak megváltoztatása egyik előnyére, a másik hátrányára akadályozza a hitelélet kifejlődését.

Egyetemes érdekeink szem előtt tartásával tegyük tehát szabaddá mielőbb gazdasági életünket és segitsük elő az egészséges közszellem kiépitését, hogy helyreálljon a bizalom és legyen hitel. A jóléthez más út vezet, ha szilárdan akarjuk, semmi sem lehetetlen. **(T.)**

Tolnai olcsó cipők!

Egyes pár kimaradt cipők: Hócipők, férfi cipők, selyemcipők, női spanglis cipők még kaphatók

TOLNAI JENŐ CIPŐÁRUHÁZ, PIAC UCCA 67.

Karácsonykor

menjünk a

VIGSZINHÁZ-ba,

mert ez a mozgó a legkellemesebb és legolcsóbb szórakozóhely.

Pompás müsorok! Olcsó helyárak!

Központi fütéses jó meleg nézőtér!

Vasárnap-hétfőn december 24-25.

Magda Schneider

zenés vigjátéka

Ámor pórázon

Előadások:

Vasárnap 1/2 3-1/2 5 órakor
Hétfőn 1/2 3-1/2 5-1/2 7-1/2 9 „

Hétfőn d. e. 11 órakor ifjuségi előadás.

Kedd-szerda december 26-27

16 éven felülieknek!

Brigitte Helm

csodaszép és izgalmas filmje

Kalandorok királynője

Eredeti spanyolországi felvételek!

Előadások:

Kedden 1/2 3-1/2 5-1/2 7-1/2 9 órakor.
Szerdán 1/2 5-1/2 7-1/2 9 „

Az első előadáson mindennap félhelyárak!

Általános részvét Römer Richárd halála fölött

Römer Richárd hírlapiró tragikus halála az egész város részvétét felkeltette. Rengeteg kondoleáló levél érkezett a »Debrecen«-hez, amelyben társadalmi életünk kiválóságai őszinte részvétüket fejezik ki az elhunyt kiváló hírlapiró elhunyta fölött.

Dr. *Vásáry* István polgármester a következőket irta: »Felejthetetlen munkatársuk, Römer Richárd hírlapiró úr elhunyta alkalmából fogadják ezúttal kifejezett legőszintébb részvétemet és kérem igazoltnak venni kényszerű személyes távollétemet a temetésről. Legőszintébb részvétem újbóli kifejezése mellett maradok hívük.«

Lám Dezső rendőrfőkapitányhelyettes, a debreceni rendőrkapitányság vezetője a következő szép levelet intézte szerkesztőségünkhöz: »Römer Richárd úrnak, a magyar újságirás és közelebbről a debreceni újságirói gárda egyik derék, becsületes munkásának korai és tragikus halála alkalmából a becsületesen végzett munka és kötelességteljesités halottjának kijáró őszinte elismerés s a vesztett értékek fölött való sajnálkozás hangján úgy a magam, mint a vezetésem alatt álló debreceni rendőrkapitányság nevében igaz mély részvétemet nyilvánitom.«

Ezeken kivül még a következőktől kaptunk condoleáló leveleket.

A Magyar Orsz. Tornaszövetség Keleti Kerülete nevében *Ady* Lajos elnök és *Szarukán* főtitkár. Az Országos Tüdőbeteg Szanatórium Egyesület nevében dr. *Geszti* József igazgató-főorvos, egészségügyi főtanácsos és *Kunzel* Gusztáv. A DTE nevében *Steinfeld* István üv. elnök és *Való* Antal dr. főtitkár. Dr. Mező Sándor ügyészségi elnök, dr. vitéz Roncsik Jenő tüzoltó főparancsnok, dr. Hadházy Zsigmond ny. főispán, kir. közjegyző, dr. Kardos Albert ny. középiskolai igazgató, Rimanóczy Béla vil. vállalati igazgató, kormányfőtanácsos, dr. Erdey Pál ig. főorvos, egyetemi m. tanár, Gál Samu Hév. üzletigazgatója, Ferenczy Károly MTI debreceni igazgatója, dr. Fejér Ferenc ügyvéd, városi tb. főügyész, Kardos Géza, a Csokonai-szinház igazgatója, Baja Mihály ref. lelkész, dr. Tarján Oszkár Hév. felügyelő, ifj. Dömsödy Imre főispáni titkár, dr. Baczoni Sándor tb. tanácsnok, Hajdu Jenő, a Papirforgalmi Vállalat igazgatója. Ezenkivül még számosan.

Kölcsön

4% kamat mellett hosszu- és rövidlejáratu ingatlanokra, házépitésre ház és földvételre, régi adósságok kicserélésére. Bővebbet: SZENT ANNA U. 14. SZ.

Telefon 12-44. **Telefon 12-44.**

Ma este 6 óráig vásárolhat

Petriknél

Szent Anna ucca 5.

Harisnyát, keztyüt, nyakkendőt és zsebkendőt.

Karácsony estén

Karácsonyeste milyen gyöngörű!
Csend, nyugalom fogja meg szivem,
Mintha látnám a kis Jézuskát
S előttem volna Betlehem.
Szép reményim hányszor elhervadnak,
Karácsonyfa fénynél ujra meggyulladnak
Csak égjetek ti, kis apró lángok,
Zendüljön ének az ajkakon.
Üdvözöllek téged szép karácsony,
Tiéd vagyok újra Jézusom!

IFJ. MURÁNYI SÁNDOR.

A Tiszántuli Ipari Kiállitás és Aruminta vásár

Irta: *Sesztina Jenő kamara elnök, felsőhái tag.*

A debreceni kereskedelmi és iparkamara már régen tervbevette, hogy Debrecenben egy nagyobb szabásu kiállitást rendez. E tervnek legnagyobb akadálya az volt, hogy a kamara a kiállitás elhelyezésére alkalmas területet és épületet nem talált, mert a számbajöhető megoldások a kiállitás megosztott elhelyezését tették feltétlenül szükségessé, ami a kiállitás egységének, rendszerességének és áttekinthetőségének rovására lett volna, ami következésképen a kiállitás nivóját rontaná. Debrecen sz. kir. város pedig a kamara vezetőségének véleménye szerint elérkezett arra a fejlődési fokra, hogy egy olyan csarnokot létesitsen, amely nemcsak a kiállitások befogadására alkalmas, hanem adott alkalommal más életmegnyilvánulások, (nagygyülések, sportünnepségek, fedett sportcsarnok stb.) helyéül is szolgálna. Debrecen város vezetősége szintén szimpátiával kisérte az ilyen irányú célkitüzést, azonban részben másirányú szükségletek kielégitése, majd a viszonyok nehezebbre fordulása a cél megvalósitását elodázták.

Most, hogy az idegenforgalom gazdasági jelentősége annyira előtérbe lép s hogy a magyarországi belső és külső idegenforgalomnak Debrecen város is egyik jelentős pontja lett, újból aktuálissá vált egy olyan kiállitás és árumintavásár rendszeresen visszatérő megrendezése, amely nemcsak idegenforgalmat jelentene Debrecen számára, hanem közgazdasági szempontból is a forgalomnak egy bizonyos lendületet, nehéz viszonyok között injekciót adna. A kamara közgyülése már junius havában elhatározta azt, hogy kiállitást és árumintavásárt rendszeresen fog rendezni. Az a szép siker, amely a debreceni ipartestület agilis vezetőségének irányitásával rendezett ez évi Tiszántúli Vásárt kisérte, csak megacélozta akarásunkat. 1934-ben a kiállitást és árumintavásárt az országban első és merem mondani jövel jövőben egész Európában híressé váló debreceni Stadion megnyitásával kapcsolatos Debreceni Hét keretében rendezzük meg, majd 1935-től kezdve a kiállitás és árumintavásár ideje minden év szeptember havának első fele lesz.

Örülök annak, hogy Debrecen város bölcs vezetősége elsősorban dr. Vásáry István polgármester úr a legnagyobb megértéssel kiséri munkánkat és a vásár helyének kijelölésénél érvényesül az ő mindig nagyszabású elhatározása, a város nagyvonalú fejlesztéséért élnihalni kész szive, amely rögtön megértően dobogott azon kérésünkre, hogy a vásárt a Nagyerdő színpompás környezetében kell megrendezni és olyan helyen, amely lehetőséget nyújt a vásár és kiállitás egységes elhelyezésére és lehetőséget nyújt arra is, hogy egy állandó csarnok megépitésével megvalósitsuk az állandó kiállitás és vásár rendezésének nélkülözhetetlen tárgyi előfeltételét.

Hiszem és remélem, hogy a debreceni kamarának célkitüzését elsősorban Debrecen város, azután a kamarai kerület minden iparosa, nagy és kisiparos egyaránt, minden kereskedője, pénzintézete magáévá teszi és lelkes munkájával azon lesz, hogy ez a kiállitás és vásár mentől szebben és jobban sikerüljön. A kamara a vásárrendezés munkáját megindította. Bármilyen kitünő férfiakat is állitottunk a vásár és kiállitás rendezés kormánya mellé, „a több szem többet lát" elvénél fogva nagyon hálásak leszünk és vaslatot, amely a kiállitás sikerét előköszönettel fogadunk minden olyan jamozditani alkalmas és szivesen fogadunk minden olyan jószándékú törekvést, amelynek célja az összefogás és a vállvetett munka a kiállitás sikere érdekében.

A közeljövőben megindul a vásár propagandája, kirepülnek a jelentkezési felhivások, megindul a szervezés. Mint a kiállitás és vásártanács elnöke először én akartam szólani abban az irányban, hogy felhivom elsősorban a Tiszántúl és az ország minden iparosát és kereskedőjét, hogy készüljön elő a Tiszántúli Ipari Kiállitás és Árumintavásárra!

—

Ia. miskolci
gázgyári koksz
darabos és dió I. osztályozásban
azonnali szállitásra
legelőnyösebb áron
megrendelhető
Winter Herrmann rt.
Budapest V., Vilmos császár ut 12. Tel. 11-2-69 és 22-5-62
Misko'c Állomás-utca Tel. 629.

A BAJNOKI SAKKVERSENY VÉGET ÉRT

Sakkbajnok: Barcza Gedeon

A Debreceni Sakk-kör bajnoki versenyének utolsó fordulóján Wessel nyert Császár ellen, Fejér Kónya ellen és dr. Barabás Ambrus ellen, míg a Kiss—Dalmy, Kovács—Boczán és dr. Kocsis—Barcza játszmák döntetlenül végződtek. Barcza a ránézve reménytelen állásban zseniális básztya áldozattal és az ezt követő örökös vezérsakkal döntetlent erőszakolt ki s így *játszma vesztés nélkül 11 ponttal a bajnoki verseny győztese lett.* Győzelme megérdemelt, kivételes klasszisát ezuttal is igazolta. A 2. és 3. helyre egyforma pontszámmal *Dalmy* Barna és *Wessel* Imre futottak be, az egymás elleni eredmény alapján azonban a II. díjat egyedül *Dalmy* Barna nyerte el.

A versenyzők végleges helyezése a következő: I. Barcza Gedeon 11 ponttal. II., III. Dalmy Barna és Wessel Imre 8 és fél ponttal. IV. Császár Imre 7 és fél. V. Dr. Barabás Béla 7. VI—VII. Fejér György és Torma Sámuel 6. VIII—IX. Kovács Gábor és Kónya Kálmán 5. X. Kiss Ernő 4 és fél. XI. Ambrus Sándor 3 és fél, XII. Dr. Kocsis Sándor 3 és XIII. Boczán József 2 és fél ponttal.

—

Nyilt árusitási üzletek zárórája

A folyó évi december 24-ére eső vasárnapon a nyilt árusitási üzletek az ország egész területén reggel hét órától este hat óráig, az élővirágot árusitó üzletek pedig este hét óráig tarthatók nyitva.

A f. évi december 31-ére eső vasárnapon a túlnyomóan élelmiszerek árusitására berendezett nyilt árusitási üzletek reggel 7 órától este 6 óráig, az élővirágot árusitó üzletek pedig reggel 7 órától este 7 óráig az ország egész területén nyitva tarthatók. Az egyéb nyilt árusitási üzletek nyitvatartása tekintetében az általános rendelkezések az irányadók.

A husipar vasárnapi munkaszünetét szabályozó általános rendelkezések a f. évi december 24-ére eső vasárnapon is irányadók. A folyó évi december 31-re eső vasárnapon azonban az ország egész területén a husneműek reggel 7 órától este 6 óráig árusithatók.

A folyó évi december 24-re és 31-re eső vasárnapokon az ország egész területén az égetett szeszesitalok forgalombahozatalára berendezett nyilt árusitási üzletekből azok nyitvatartásának tartama alatt, kivételesen égetett szeszesitalokat is szabad árusitani. Az árusitás azonban kizáróan zárt edényekben és csak az üzleti helyiségen kivül való fogyasztásra történhetik. A folyó évi december hó 31-re eső vasárnapon a nyilvános étkező (vendéglő, kávéház, kocsma, cukrászda) és szórakozó helyiségekben égetett szeszes italokat este 8 órától kezdődően, az ezekre a helyiségekre nézve megállapitott záróráig kizárólag helyben való fogyasztásra szabad kiszolgálni.

Ipartestület.

Az ünnep mindkét napján
d. e. 11—1-ig, d. u. 5—8-ig,
este ½9—12-ig
Össztánc
Ünnep másodnapján este 9—12-ig
és a Szilveszter estéjét a
KERESKEDŐ IFJAK TARTJÁK

NAGY AZ ÉRDEKLŐDÉS AZ UJSÁGIRÓ KLUB SZILVESZTERE IRÁNT

Alig pár napja, hogy közöltük olvasóinkkal, hogy a debreceni Ujságiró Klub nagyszabásu szilveszteri mulatságot rendez és a debreceni uritársadalom körében már is oly rendkivüli nagy érdeklődés mutatkozik, hogy a Klub estélye az év leghangulatosabb mulatságának igérkezik.

Az Ujságiró Klub elnöksége a legnagyobb gonddal készíti elő a szilveszteri mulatságot. A cél az, hogy mindenki a lehető legjobban érezze magát és vidám pezsgőmámorban köszöntse az ujévet. A Club kitünő konyhája teljes felkészültséggel várja a Szilvesztert és ami a mulatság egyik legvonzóbb attrakciójának igérkezik; a közismerten olcsó éttermi árak mellett bor árakon fogja felszolgálni a legfinomabb pezsgőt. Lesz szerencsekerék és a sorsorlás boldog nyerteseit a Klub látja pezsgős vacsorára vendégül. A tánchoz a zenét kitünő zenekar fogja szolgáltatni. A Klub egyik termében pompásan felszerelt bár fog állani a közönség rendelkezésére remek italokal. Egyszóval az Ujságiró Klub Szilvesztere a legkenyesebb igényeket is ki fogja elégiteni.

A Klub elnöksége nyomatékosan felhivja igen tisztelt tagjait hogy maguk, valamint az általuk bevezetett vendégek részére asztalokról már most sziveskedjenek gondoskodni, mert a rendkivüli érdeklődés folytán már igen sok asztal van lejegyezve. Asztalrendelés 30—30 telefonon egész nap eszközölhető.

A debreceni egyetemi földrajzi intézet jelenti december 23-án.

A nagy hőmérsékleti ellentét Középeurópa keleti és nyugati felei között változatlan erősséggel fenn áll. A hideg keleti és enyhe nyugati levegő határ vonala tegnap óta nem változott. Nagyobb lecsapódások az enyhe oceáni levegő eltolódás folytán az Alpok vidékén voltak. A hideg áramlás egy ága elboritotta Olaszország jó részét is úgy, hogy Skandinávia legészakibb pontján +5 fok, Rómában —3 ok volt ma reggel a hőmérséklet. A hideg és meleg áramlatok határvonala hazánkon is keresztül vonult s addig míg Sopronban 3 fok van a fagypont felett, Debrecenben 20 fokkal a fagypont alatt állott a hőmérő. Keleten kisebb havazások, nyugaton kisebb esők estek. A hőmérséklet legmagasabb értéke ma Debrecenben —10 fok, az esti hőmérséklet este 6 órakor —14 fok volt.

Prognózis: **Felhősebb, ködképződésre hajló idő várható, a hideg a következő napok folyamán a keleti részeken is csökkenni fog kissé és ujabb havazásokra is van kilátás.**

A LAKÓK SEGÉDKEZTEK A FURFANGOS TOLVAJNAK A FA ELLOPÁSÁBAN

F. Nagy Sándor nyugalmazott máltai biztos, Rákóczi ucca 43. szám alatti lakos tegnap megjelent a rendőrségen és bejelentette, hogy ismeretlen tettes a Nádor ucca 24. szám alatt levő házának kertjéből egy kidöntött diófát ellopott. A rendőrség megindította a nyomozást és megállapitották, hogy a lopást egy Rusznyák József nevü, 22 éves állásnélküli fiatalember követte el, aki Hangyás ucca 21. szám alatt lakik. Rusznyák egy nap, amikor a Nádor ucca 24. számú ház előtt ment el, meglátta, hogy a kertben egy kidöntött diófának a törzse fekszik. Érdeklődött a ház tulajdonosa iránt és megtudta, hogy az nem ott lakik. Másnap egy fuvarost fogadott és beállitott a házba és az ott lakóknak azt mondta, hogy a diófát megvette a tulajdonostól. A lakók készséggel segitettek a fiatalembernek a fa elszállitásában, aki egy Andrássy úti kereskedőnek adta el a törzset. Valahogy azonban megneszelhette, hogy a nyomában vannak, mert tegnap jelentkezett a rendőrségen és bevallotta, hogy ő lopta el a diófát. Az eljárást megindították ellene, mivel azonban szökésétől nem kell tartani, szabadlábra helyezték.

Kora tavasszal készen lesz a 100 méteres Hortobágyi Körkép

A Hortobágy varázsa és idegentvonzó szépsége adta azt a nagyszerű gondolatot ifj. *Kovács* János festőművésznek és *Liener* Béla fényképészmesternek, hogy a Hortobágy életét hamisítatlan valóságban, minden művészi varázsával a külföldi államok népei elé vigyék.

Hosszú hónapok óta folyik a lázas munka Liener műtermében, ahol ifj. Kovács János, neves festőművész keze alól nap nap után elevenedik meg a vásznon a *délibábos hortobágyi puszta életének százméteres panorámája.* Ez a csodálatosan szép, tökéletesen művészi alkotás pár hónap multva készen lesz, beszélni fognak róla országok és világvárosok. Nem csak őket ejti majd bámulatba, de a magyarokat is, sőt merjük mondani, még a debrecenieket is, mert akik azt hisszük, hogy ismerjük a Hortobágyot, csodálkozva fogunk állani a nagyszerű panoráma előtt, amelyet Kovács művészi keze elénk tár.

Nemcsak laikusok, de szakértők is megtekintették a készülő művet, így dr. Vásáry István polgármester, Zöld József h. polgármester, dr. Ecsedi István a Hortobágy egyik legnagyobb magyar ismerője, Pásztor Ferenc földbirtokos és még sokan mások, a legnagyobb elismeréssel adóztak úgy a körkép tervezése, mint tökéletes művészi kivitele iránt.

A jövő igazolni fogja, hogy Liener Béla és Kovács János tervei és Kovács művészi alkotása döntő szereppel jön számításba Debrecen idegenforgalmának fellendítésénél és nem sajnálják majd azt az óriási anyagi áldozatot, rengeteg munkát, amelyet a körkép elkészítése igényelt.

Részlet a készülő 100 méteres »Hortobágyi Körkép«-ből, ifj. Kovács János műve. Tervezték: ifj. Kovács János és Liener Béla.

Kézimunkáihoz csak „FUTAR“ védjegyü gyapfonalat használjon.

Világmárka.

Karácsonyi ünnep a gyermekklinikán

A gyermekklinika karácsonyi ünnepsége pénteken zajlott le impozáns keretek között. A mai rideg világban a bőségszaruja ömlött ki a szegény beteg gyermekek előtt, — kiknek öröme a szép számmal megjelent előkelő publikum szivét is megdobogtatta. Az ünnepségen dr. *Erdős* Károly egyetemi tanár fennkölt gondolatokkal magyarázta meg a kisgyermekeknek a karácsonyi bibliai textust és imát mondott. A szociális misszió társulat kórházi szakosztálya nevében, — mely szintén hozzájárult adományával a kis betegek öröméhez, — *Kompasz* Lászlóné alelnöknő intézett a gyermekekhez meleg szivből jövő szavakat. Kedves kis szavalatok, énekek, dialógok csendültek fel a gyermekek ajkain, dícsérve a körülöttük sürgölődő fehérkeresztes ápolónővérek odaadó türlemét. Karácsonyfa pompás fényben ragyogta be és boldog gyermekkacaj töltötte be Bókay professzor máskor komoly előadó termét. Végül *Bókay* professzor, a klinika igazgatója mondott meghatottan a gyermekek nevében is köszönetet Debrecen város adakozó közönségének és a szociális misszió társulatnak, kik lehetővé tették, hogy a Jézuska a klinikán ki betegeket megajándékozza játékokkal és 4 gyermeket meleg ruhával.

Debrecen az egyetlen magyar város, ahol karácsonyfát állítottak a madaraknak

A nagyerdei parkban, a magas fenyők között áll egy szépen feldiszített karácsonyfa. Színes, kerek csemegék, karikák, korongok és fűzérek várják a kicsi vendégeket az énekes madarakat, amelyek mintha megérezték volna, hogy szerető meleg szív készítette nekik a különös karácsonyfát, idegyülnek. Megkóstolják a formás, doboznak látszó eledelt és aztán vígan szólva esznek, esznek. Pici szemük csillog, szárnyuk meg-megrebben. A boldogság és szeretet ünnepén az erdő parányi madarai sem éheznek és jobban bírják a rettenetes hideget, mert Nagy Jenő dr., a Madárvédő Egyesület alelnöke az apró énekesek legmegértőbb pártfogója nem feledkezet el a jó Istennek ezeknek a mindig vídám, sokat szenvedett kis teremtményeiről.

A cinkék egész raja, vígan ugráló harkályok, tolakodó, meggyvágó pintyek és verebek, sőt egy-egy varjú is leszáll a fára. A faggyúba öntött kendermag fogy és mintha ezer kicsi száj kacagna, olyan hang hallik a karácsonyfa körül.

Magyarországon Debrecen az egyetlen város, ahol felállították a madarak karácsonyfáját.

Tizenegy óra körül megelevenedik a park. Most már nemcsak madarak jönnek, hanem gyerekek s felnőttek, akik megértik az apró énekesek szenvedését, fel tudják fogni azoknak nagy hasznát és ha mással nem is, de részvételükkel lerójják szeretetük hálaját mindig vídám kis barátaik, a kártékony rovart pusztító kis madarak iránt.

Nagy tömeg gyült össze dr. Nagy Jenő, az Egyesület alelnöke körül, aki meleg szavakkal beszélt a kis madarakról. Hasznos tanítást tartott arról, hogy olajos magot, meg faggyút kell télen adni nekik és nem szabad kenyérmorzsát szórni, mert az ártalmas, sőt életveszélyes a madarakra.

A szép beszéd után dr. *Nagy* Jenő jutalomkönyvet adott azoknak a gyermekeknek, akik szeretettel foglalkoztak a madárvédelemmel és megértették azt, hogy az a gyermek, amelyik pártját fogja a védtelen kis madaraknak, már most megszokja azt, hogy segítenie kell a gyámoltalanokon és felnőtt korában is megértő lesz a szenvedőkkel szemben. A fiúk nagyon megörültek a kedves és értékes ajándéknak, melyre nem is számítottak. Ilyen könyvet kaptak: Rácz Lajos V. e., Pacsirta-u. elemi isk., Knerli Béla IV. o. kollégiumi polgári isk., Udvardy Miklós V. o. piarista gimn., Puszty Lajos IV. o. kath. polgári, Székely Zoltán III. a) o. ref. gimnáziumi tanuló.

Ezzel a madárvédők erdei karácsonyfa-ünnepélye véget ért. Akik látták, bizonyosan nem felejtik el és kettőzött igyekezettel dolgoznak dr. Nagy Jenő szellemében az időtől, szívtelen emberektől, éhségtől megkínzott, ártatlan kis énekesekért, melyek nagy hasznát legjobban az bizonyítja, hogy például egy kis cinke-pár évenként 150 kilónyi rovart és álcát pusztít el. *Sz. Z.*

Budapesti izr. kereskedő vagyok. Megnősülnék 50.000 pengő hozománnyal. Egy nemes házból való 5—32 évek közti úri árvát. Saját házam és üzletem van. Hozomány elsőhelyi biztosítékokra kölcsönözhető. Csak komoly, fényképes ajánlatokra reflektálok. A legnagyobb titoktartásra kötelezem magam. „Komoly, biztos jövő.“ Bagh Sándor hirdetőirodában, Budapest, V. Bálvány u. 12.

Karácsonyi és ujévi ajándék praktikus olcsó szép és jó legyen. Vásároljon az Elektromosság Csillár Rádió szaküzletben „ELEKTRA“ csillárgyár gyári lerakata Ferenc József ut 83

Minden asztalon ott legyen a családi üveg hőforrásvíz Ára 30 fillér. Savanykás borokhoz kiváló

URÁNIA.

Telefon: 32—51.

Karácsonyi műsor:

BOLVÁRY GÉZA és
ROBERT STOLZ
ragyogó filmoperettje

a budapesti Royal Apollóval egyidőben:

Csókra vár az asszony

Főszereplő: GUSTAV FROHLICH.

APOLLÓ.

Telefon 27—62.

Vasárnap és hétfőn utól ára:

A bravurok csodafilmje

Légi kikötő

Főszereplen:

Richard Barthelmes.

Kedden bemutató.

Különleges filmremek!
Budapestet megelőzve!
Ezer és ezer ragyogó szépségű nő küzdelme egyetlen egy férfiért:

Ez az

Éljen az élet

c. káprázatos kiállítású amerikai filmoperett témája.
Főszerepben:
RAUL ROULIEN
a newyorki Metropolitan tenoristája és 1000 remek nő.

Előadások kezdete: ma, vasárnap ½3 és ½5 órakor. Karácsonyi ünnepeken: 3, 5, 7 és 9 órakor.
Jegyelővétel d. e. 11-től 1 óráig.

A szinház Karácsonya.

MA, VASÁRNAP DÉLUTÁN FÉL 4 ÓRAKOR
olcsó helyárak!
minden jó gyermek a szinházban legyen!
Szinpadi gyönyörű hintán hintázhat!
és élvezheti míg a Jézuska otthon elkészíti a karácsonyfát — a

KECSKE MUKI és Hüvelyk Matyi

gyönyörü gyermekdarabokat!

Ez a legszebb ajándék

Karácsony első napján, hétfőn délután 3 órakor:

Fehérvári huszárok

6 órakor:

Egy csók és más semmi.

9 órakor:

Dubarry

Karácsony másodnapján, kedden délután 3 órakor:

Kék lámpás.

6 órakor:

Áprilisi vőlegény

9 órakor:

Dubarry

A 3 és 6 órás előadások OLCSÓ, a 9 órás RENDES HELYÁRAK mellett!
MINDEN ESTE
a világ legnagyobb sikere:

Dubarry

kerül szinre!

SZÍNHÁZ

HETI MUSOR:

December 24., vasárnap délután fél 4-kor: Kecske Pepi, Hüvelyk Matyi. (Gyermekelőadás.)

December 25., hétfő délután 3-kor: Fehérvári huszárok

Délután 6-kor: Egy csók és más semmi.

Este 9-kor: Dubarry.

December 26., kedd délután 3-kor: Kék lámpás.

Délután 6-kor: Áprilisi vőlegény.

Este 9-kor: Dubarry.

December 27., szerda: Dubarry. (B bérlet.)

December 28. csütörtök délután fél 4-kor: Ember a hid alatt... (Zóna.)

Este 8-kor: Dubarry. (A bérlet.)

December 29., péntek: Dubarry.

Az ünnepekre való tekintettel A. bérlet kivételesen 28-án csütörtökön.

DUBARRY

Operettbemutató a Csokonai szinházban

A Csokonai szinház karácsonyi ajándéknak szánta a szezon parádés operettjét, a „Dubarryt", melyet szombaton este mutatott be nagy sikerrel. XV. Lajos francia király hires szeretője, aki a vérpadon fejezte be az életét, életében s halála után is állandóan foglalkoztatta az embereket. Erről a világhírű királyi kurtizánról Kneppler és Welleminsky remek operettet irt. A „Dubarry" szövegkönyve izléses, szellemes és ami a fő: érdekes. A humor miatt sem panaszkodhatunk. A darab szenzációja azonban mégis Milöcker sokszínű, magával ragadó s hol érzelmes, hol pedig friss muzsikája, mely biztositani fogja a „Dubarry" hervadatlanságát. Milöcker zenéjét Theo Mackeben hangszerelte operettmuzsikává kellő hozzáértéssel.

A »Dubarry« francia témájú operett s igy nem hiányozhat belőle a pikantéria sem. Ez a pikantéria erősen borsos, sőt túlfűszeres, de nem bántó.

Vitéz Jakabffy Dezső a szokottnál is nagyobb gonddal kiérett izléssel és ambicióval rendezte a darabot. Az előadás jól pergett, a díszletek pompásak voltak. A zenekart *Jászkó* Rezső karnagy fölényes tudással, szinte virtuóz dirigensi művészettel vezényelte.

Az együttes természetesen igyekezett a lehető legjobbat nyujtani s meg kell állapitanunk, hogy ez az igyekezet sikerrel is járt. A címszerepben *Hajnal* Margit hajlékony, világos szopránia tisztán, finoman csengett s különösen a koloraturában tünt ki hüvös ragyogásával. A művésznő játéka is örvendetes fejlődést mutat, bár a drámai kitörések nem hatottak mindig igaznak. *Halassy* Mariska művészete különálló klasszis. Páratlan humora, leleményes alakító tehetsége és egyéniségének megejtő varázsa valósággal elbájolta a közönséget, mely lelkesen ünnepelte. *Jászkó* Cia természetes üdesége, derüs fiatalsága és nagyszerű tánctehetsége hiánytalanul érvényesült Margot szerepében. Játékában csupa szín és közvetlenség.

Fáskerthy Mária a marsellné szerepében hallatlanul múlatságos volt. Bőerű komikuma s remek alakító készsége ellenállhatatlan derűt keltett a nézőtéren. A kisebb szerepekben *Kondor* Erzsi, *Gaál* Manci és *Révy* Babi tüntek ki. A királyt *Thuróczy* Gyula alakította nagy színészi intelligenciával, érdekes felfogásban. Játéka túlnőtt az operett keretén s megérdemelt sikert aratott. *Sólyom* Győző a költő szerepében tökéletes illuziót keltő, művészi játékot nyujtott. Hódító férfiassága, zengő tenorja hiánytalanul érvényesült. *Bende* László jól éreztette Dubarry gróf léha, romlott jellemét s jellegzetes alakítása művészi értéket reprezentált. A derű, a humor megtestesítője a kiváló *Kormos* Ferenc volt, aki egy öreg ruét formált meg azzal a páratlan eredetiséggel és közvetlenséggel, melyet sohasem lehet eléggé méltányolni. *Szokoly* Gyula komikus figuráján sokat nevetett a publikum ügyes táncát pedig megtapsolta. Az udvari marsall szerepében *Lányi* Alfréd nagyon jól és életteljesen játszott. *Bányai* Ferenc biztos vonalakkal megformált intelligens diplomatája elsőrendű intrikus alakítás. A többiek közül *Bakoss* Gyula, *Marjai* Károly és *Hódy* József nevét emeljük külön is ki.

b. p.

FILM

ÁMOR A PÓRÁZON
Bemutató a Vígszinházban

Szenzációs műsorról gondoskodott a karácsonyi ünnepekre a Vígszinház igazgatósága. A tegnap esti bemutató legalább is olyan siker mellett zajlott le, amilyenre már nagyon régen nem volt példa. Magda Schneider, a film főszereplője és ez, hogy úgy mondjuk, már mindent kifejez, mert a humor olyan kimeríthetetlen forrásáról gondoskodnak »Ámor a pórázon« szereplői, hogy a nézőtéren egy pillanatra sem szünik meg a kacagás. Nagyszerű a kisérő műsor is és aki nevetni akar karácsonykor, az menjen el a Vígszinház mozgóba.

DR BARANYI JÁNOS ZONGORAMŰVÉSZ ÉS AZ UJ DEBRECENI „HANGVERSENY ZENEKAR" BEMUTATKOZÓ HANGVERSENYE

jannár 9-én este 8 órakor lesz a Bika szálló nagytermében. Dr Baranyi, akinek kiváló művészetéről ugy a külföldi, mint a budapesti sajtó legnagyobb elismeréssel irt, a debreceni közönségnek Beethoven és Liszt zongoraversenyeivel mutatkozik be. A 60 tagu zenekar amely a m. kir. „Rocskay" 11. „Hidverred zenekarából, a Zenede művésztanaraiból, végzett és felsőosztályu növendékeiből alakult. Wagner és Rosini műveket ad elő Halász László a bécsi Volksoper kitünő karmesterének vezényletével. Jegyek Málnász könyvkereskedésében 80 fillértől 4 P-ig válthatók. Zeneköri tagoknak 20 százalék engedmény.

METEOR MOZI MŰSORA

Vasárnap: **„Nászut hármasban"**, Brigitte Helm attrakciója. Megelőzi: **„Stan Pan a szerelmes ördögök"**, Stan Pan vigjátékslágere. Előadások: fél 3, fél 5 órakor.

Hétfőn: **„Sanghay Express"**. Marlene Dietrich, Clive Brook világfilmje. Megelőzi: **„Okos légy"**. Előadások: 3, 5, 7 9 órakor.

Kedden: **„Severin kapitány"**. A legizgalmasabb világfilm Várkonyi Mihály főszereplésével. — Megelőzi: **„Dilettáns fogorvos"** Szőke Szakáll főszereplésével. Előadások: 3, 5, 7, 9 órakor.

DEBRECENBEN

elkészült a nagyalakú

kicsinyitett mása

Tasnády Kovács
rádió-laboratóriumában
Szent Anna 10.
a kirakatban megtekinthető

Rádiót, dinamikus-hangszórót

pontosan készit, javitásokat olcsón vállal garanciával.

Készpénzfizetés vásárlásnál nagy kedvezmény.

A „DEBRECZEN" Ujsági Könyvtárának eddig megjelent kötetei:

KURUC HISTÓRIÁK I. kötet
KURUC HISTÓRIÁK II. kötet
SZÁRAZON ÉS VIZEN
KOCSI CSERGŐ BÁLINT

FENTI KÖNYVEK A KÖZÖLT MÓDON 20 FILLÉR ELLENÉBEN A KIADÓHIVATAL PÉNZTÁRÁNÁL ÁTVEHETŐK.

Szenzáció
a Frank Ede karácsonyi vására.
Pazar választék.
Finom áruk.
Filléres árak

Munkában a jótékonyság

1. Demény Gézáné kiosztja a szeretetadományokat a péterfianeeai laktanyában a szegényeknek. 2. Az adományt váró szegények a péterfianeeai laktanya udvaron. 3. Demény Géza a szegények karácsonyfaünnepén. 4. A turistaegylet által felruházott szegény gyermekek. 5. A Vasutas Mansz karácsonyi ünnepének szereplői. 6. Középiskolai diákok a madarak karácsonyfájánál az erdőn. 7. A Schäffer alapitványból segélyezett gyermekek. 8. Jelenet a siketnéma intézetben rendezett karácsonyi ünnepélyről. 9. Bissingen grófnő, báró Vay és dr Lindenberger a siketnémák karácsonyi ünnepélyén. 10. Két kis diák disziti az erdőn a madarak karácsonyfáját.

HIREK

RENDŐRSÉG TELEFONJA: 20—45.
MENTŐK TELEFONJA: 04. SZÁM.

— **Ma a következő gyógyszertárak tartanak éjjeli szolgálatot: „Kossuth"** Piac u. 26. Telefon 29—56. **„Reménység"** Csapó u. 22. Telefon 34—21. **„Isteni gondviselés"** Petőfi tér és Teleki ucca sarok. Telefon 29—81. **„Csokonai"** Mester u. 45. sz. Telefon 10—15. **„II. Rákóczi"** Külsővásártér és Miklós u. sarok. Telefon 23—43. **„Mátyás király"** Nyilastelep, Vámospércsi ut 16. sz. **„Árpád fejedelem"** Csapókert, Jánossy u. 44.

— **Hétfőn, karácsony elsőnapján a katholikus templomban a fél 10 órai** nagymisén, amelyet **Lindenberger** János apostoli kormányzó celebrál a Szent László Dalegylet előadja Kersch: Missa Ambrosiana cimü miséjét, Pozorszky ez alkalomra készült Graduáléját, amelyben a szólórészt **Kiss** Béla énekli, a változó részeket pedig **Griesbacher** szerint énekli. Az orgonakiséretet **Piribauer** Ferenc igazgató látja el.

— **Karácsonyesti áhitat az Ispotályi templomban.** A legszentebb ünnepi alkalom a karácsony estéje, amikor a világ Megváltója született. A szent estén rabul ejti a szíveket az első karácsony szent csodája s templomba vágyik minden lélek, hogy hódolatát bemutassa Teremtőjének s Megváltójának. A szent alkalomból az Ispotályi templomban **Siposs Imre** központi lelkész hirdeti az igét, előadást tart **Kiss István** abszolvált hittanhallgató, szóló-éneket pedig a kis **Borsos Irénke** énekel **Bartha Emma** kísérete mellett, ártatlan, tiszta gyermeki lélekkel zengedezve az örömhírt a gyermek Jézus születése felett. Az előimádságot **Felker János** lelkész, egyetemi kvesztori hivatali ellenőr mondja, az esti áhítatot pedig **Kulcsár Dezső** segédlelkész imája zárja be.

— **Ünnepi előadás a Homokkertben.** Karácsony első napján este 5 órai kezdettel lesz megtartva a homokkert Ref. Olvasó Egylet meghirdetett ünnepi előadása. Szinre került Géczy István: Ördög mátkája című 3 felvonásos **népszinműve. A homokkerti** műkedvelő gárda ambicióval készül a darab előadásához, a mely nagy sikert fog elérni. Előadás után tánc Földi István egyleti zenekara közreműködésével.

x **Karácsonyra legszebb ajándék** egy művészi fénykép Liener mütermében!

— **Karácsonyi szeretetünnepély Pallagon.** A pallagi állami elemi iskola ifjusági vöröskereszt csoportja az iskola tantestületével karöltve karácsonyi szeretetünnepélyt tartott nagyszámu közönség jelenlétében. Az ünnepély énekkel kezdődött, majd Seres Ferenc, az iskola igazgatójának lelkes bevezető szavai után Mezey Béla ref. lelkész mondott mély vallásosságtól áthatott szép beszédet a karácsonyról, mint a szeretet ünnepéről. Aztán a gyermekek karácsony énekeket és költeményeket adtak elő, majd eljátszották Sugár Béla egyfelvonásos karácsonyi betlehemi játékát. A megható karácsonyi ünnepély Mezey Béla ref. lelkész felemelő imája után a Himnusz eléneklésével ért véget. — Ünnepély után a szeretetadományok kiosztása következett. Minden gyermek, számszerint 150-en, kapott cukorkás csomagot. A nagycsaládu szegény béreseknek, hadirokkantaknak, hadiözvegyeknek munkanélkülieknek a gyermekei és a hadiárvák cipőt, ruhát, szvettert, inget, trikót stb. kaptak. A jószivü adakozóknak, kik kegyes adományaikkal ijusági vöröskereszt egyesületünknek segitségére voltak a szegény ruhátlan pallagi gyermekek felruházásában, ezuton mondunk hálás köszönetet. Seres Ferenc pallagi állami elemi iskolai igazgató és Kovács Ilona, a pallagi állami elemi iskolában működő ifjusági vöröskereszt csoport vezetője.

Nagy sikere volt az Üvegkereskedelmi kirakatversenyének

Szombaton tartotta meg az Üvegkereskedelmi a kirakatversenyt. Ugyanis az ízlésesen összeállított kirakatokat a vásárlóközönséggel megszavaztatták és sorsolás útján értékes ajándékot osztanak ki a szavazók között. Legtöbb szavazatot az egyes számú kirakat nyerte s akik erre a kirakatra szavaztak a következő sorrendben kapják meg az ajándékot:

1. szám: Tóbiás Istvánné, József kir. herceg u. 24. 2. szám: Szigethy Flóra Piac 70. 3. szám: Nagy Zsuzsánna Arany János u. 13. 4. szám: Dr. Szalay Károlyné Vigkedvű Mihály 54. 5. szám: Tiller Károlyné Péterfia u. 51. 6. szám: Marsi Jánosné Péceli u. 6. sz. 7. szám: Kovács Károlyné Eötvös u. 90. 8. szám: Dr. Tarr Lajosné József kir. herceg u. 32. 9. szám: Böszörményi Kálmán Maróthy György u. 13. 10. szám: Nyiri Margit Eötvös 104. 11. szám: Ábrahám Lászlóné Vigkedvű Mihály u. 21. 12. szám: Hörcsök Lajos Erzsébet u. 77.

Az Üvegkereskedelmi felkéri kedves nyerteseit, hogy ma, vasárnap d. u. 6 óráig a nyereménytárgyakért beláradni szíveskedjenek.

A „DEBRECZEN"
Képes Nagy Naptárát
karácsony és ujév között
kézbesitjük előfizetőinknek.

— **Eljegyzés.** Novák Gizellát, Novák István állami szakiskolai oktató, főmüvezető leányát eljegyezte vitéz Hódossy Lajos postatiszt, vitéz Hódossy István fia, Debrecen. (Minden külön értesités helyett.)

SZLIUKA
szikvizgyár
Teleki u. 100

— **A Déri Múzeum** 24-én, azaz vasárnap és 26-án, azaz karácsony másodnapján délelőtt 9—1 óráig ingyen tekinthető meg. A Közművelődési Könyvtár 23-án déltől zárva, 27-én, szerda reggel 9 órától nyitva.

x **Karácsonyi ajándékul** készittessen egy gyönyörü fényképet az „Unió" müteremben, Svetits palota, Piac u. 43 az udvarban. — Műterem állandóan fűtve.

— **Ingyenes fehérneművarró és kézimunkatanfolyamot** rendez az I. sz. gazdasági népiskola felnőttek számára. Jelentkezni lehet az iskola igazgatóságánál, Mikepércsi ut 10.

Erős zokni az ismert jó minőség
30 fill.
Benyáts-gyármány

x **Korán kezdődött a tél.** Egy-kettőre havasak lettek az utak s az autók sem tudtak járni, legfeljebb a rég nem használt szánkókat huzták elő a kocsiszinekből és azokkal próbálkoztak rövidebb távolságokra. A hó folyton esett. Hiába kotorták a hóekék, mig az uton végighaladtak, az elején ujra kezdhették. Mindenki elvégezte a rendes napi munkáját és ha az eltelt, szórakozásra is nyilott alkalom, hiszen ha az utak járhatatlanok voltak is, a posta és ujságok el-elmaradtak, azonban a háztetőre kifeszitett antenna legyőzött minden akadályt, minden mozgási korlátozást és azonal hallhatóvá tette a jó Orion rádión keresztül mindazt, ami az egész világban történik. Egy Orion rádión keresztül az egész kontinensen szelektiven vehetjük a hireket, zenét, szórakozhatunk a legeldugottabb fészekben, a hótól eltemetett házakban.

— **A hentes. és mészárosüzletek 24-én, vasárnap reggel 7 órától este 6 óráig tarthatnak nyitva.** A debreceni kereskedelmi és iparkamara közli érdekeltségével, hogy a m. kir. Kereskedelemügyi Miniszter 143.771. 1933. K. M. számu távirati rendeletével megengedte, hogy a mészáros és hentes üzletek a folyó hó 24-ére eső vasárnap reggel 7 órától este óráig nyitvatarthassanak. Folyó hó 25-én, karácsony elsőnapján azonban ezek az üzletek egész nap zárva tartandók.

István napra

x **Retikült**, bőröndöt, aktatáskát, nesszessert a készitőnél vegyen, Feuermann, Piac u. 26. sz. (Gambrinus passage).

— **Értesités és kérelem.** Az Ispotályi Egyházrészben működő Fiu- és Leány Konfirmáltak Egyesülete minden vasárnap délután 3 órakor tartja összejövetelét, amikor a fiuk az egyházrész gyülekezeti otthonában (Ispotály-telep 12., I. em.), a lányok pedig a leánycserkészcsapat otthonában (Ispotálytelep 12., I. em.) gyülekeznek össze. A vezetőség felkéri a szülőket, hogy konfirbált gyermekeiket ez egyesületekbe felküldeni szíveskedjenek.

x **Arcfehéritő „AREKLOSZ"** puder helyett, mitesser, pattanás ellen Takács illatszertárából, Csapó 91.

Nézze meg
az uj
BENYÁTS GYÁRTMÁNYU
hópehely selyem kombiné és háló ingeket.

— **Ki tud az eltünt fiuról?** Kozma András 13 éves fiu augusztusban eltünt. Bellegelőn 156. sz. alatt lakott, Tóth Bélánál. Aki tud róla, értesítse szüleit Debrecenben, Csokonai u. 29.

— **Árverési hirdetmény.** Elárverezek 1933 december hó 28. napján délelőtt fél 12 órakor Debrecenben Hunyadi u. 18. szám alatt és folytatólag Simonffy u. 9. szám alatt 1015 pengőre becsült ingókat, u. m. butorokat és egyebeket. — **Bocskor László bir. végrehajtó.**

ELHAJASODÁSNÁL, KÖSZVÉNYNÉL ÉS CUKORBETEGSÉGNÉL a természetes „Ferenc József" keserüviz javitja a gyomor és a belek müködését és előmozditja az emésztést. Az anyagcserebántalmak gyógyitó eljárásainak több kutatója megállapitotta, hogy a Ferenc József viz-kura nagyon szép eredményre vezet.

— **Bibliaköri értesités.** Az Ispotályi Egyházrész kebelében működő Vigkedvű Mihály utcai iskolai és Tégláskerti bibliakör vezetősége értesíti a híveket, hogy a Vigkedvű Mihály utcai iskolai bibliakör óráit minden héten csütörtökön délután 3 órakor tartja. A Nagy István lelkész vezetése alatt a Diakonissza-intézetben működő bibliakörök órái a szokott időben tartatnak.

x **Vagyon és boldogság** a jó tanács, mert pénzbe nem kerül, ha Mayer Emil okl. gépészmérnökhöz megy rádiójával. Transzformátorok legolcsóbban, legtökéletesebben. Rádiók, alkatrészek alkalmi vételek. Villanyszerelés, javitások. Burgundia 15. Telefon: 15—79.

— **Analfabéta tanfolyam.** Az Iskolánkívüli Népmüvelési Bizottság azok részére, kik irni-olvasni nem tudnak, Miklós u. 23. sz. alatt, az Állami Kisegitő Iskola helyiségében teljesen ingyenes tanfolyamokat létesit. Ezuton is felkéri a bizottság a gyárak, üzemek vezetőségét, valamint városunk nagyközönségét, hogy irni-olvasni nemtudó ismerőseit vagy alkalmazottait e tanfolyamra való jelentkezésre buzditsák. Jelentkezni lehet 9—1 óra között a bizottság titkári hivatalában. (Miklós utca 23.)

x **Értesülésünk szerint** karikagyürük, jegyékszerek bizalommal olcsón vásárolhatók **Sretter János** ékszerésznél Batthyányi 18.

— **Kérelem a jószivü emberekhez.** Homok utca 66. sz. alatt lakom négy apró gyermekemmel, a legnagyobb közöttük 8 éves. Feleségem ágyban fekvő állapotban van és csak napok kérdése, hogy lebetegedjen. Minthogy gyermekeimnek még száraz kenyeret sem tudok adni és azok éhesen fagyoskodnak a hideg lakásban. Nagyon kérem a jószivü emberek segitségét. A háboruban háromszor sebesültem meg. — Wlatkovszky Gyula, Debrecen, Homok utca 66.

házhoz szállit.
TELEFON 21-11.

— **A Levente-Otthonban** hétfőn, december hó 25-én ismét kitünő műsorral állanak a leventeügyek iránt szeretettel viseltető közönség elé a szorgalmas levente műkedvelők. A kultur-est pontosan este 8 órakor kezdődik. A műsor: 1. Nyitány. 2. Szaval: Borkóles Jenő. 3. Éjféli vendég: Steskó István és Schwarc Sándor. 4. Ének: Steskó Istvám. 5. Paraszt komédia egy felvonásban. Steskó Marika és István, Schwarc Sándor. 6. Élőkép.

x **Ifjusági regények**, képes és mesekönyvek dus választékban Kultura könyvkereskedésben, Szent Anna u. 3.

— **A Közhasznu Munkáskert Egyesület** tudatja a bérlő közönséggel, hogy 200—400 négyszögöles parcellák még kaphatók. Széchenyi u. 13., sz. Iroda.

Gondoljon a hideg időkre!
Benváts
megvédi egészségét.
Hócipő
Hócsizma

x **Gazdálkodóifjak tánctanfolyama a Koronában január 8-án kezdődik. 13-án tánevizsga.**

Uj regényünk

MÉRGEZŐK ÉS MÉRGEZETTEK.

Karácsony után „Mérgezők és mérgezettek" cim alatt egy uj magyar regény közlését kezdjük meg. A regény szinhelye Budapest—Debrecen, irója debreceni iró ember, ki már számos novellával, regénnyel gazdagitotta a magyar irodalmat. A regény a mai társadalmi gazdasági viszonyokba világit be és reflektor fénye mellett mutat rá a nők, főképp a hivatalokban robotoló, testüket-lelküket emésztő nők világára, életére. Ma, mikor az Isten, haza, család — az emberi élet e legszentebb oszlopai inognak, mikor mindenki mérgező és mérgezett, azzal a reménnyel és várakozással nyujtjuk olvasóinknak ezt a könyvalakban is megjelenő s Debrecen irodalmát gazdagitó regényt, hogy azt a legszélesebb körben legnagyobb érdeklődéssel és szeretettel fogadják és olvassák.

A munkát Budapest egy nagy vállalatával szemben szereztük meg közlésre az irótól, hogy lapunk olvasóinak ezzel is örömet és kellemes szórakozást szerezhessünk.

— **Eljegyzés.** Tamássy Emilia Budapest és Gál Sándor Debrecen, jegyesek. (Minden külön értesités helyett.)

— **Február 1-én lesz a Csaba bál.** Az orvoskari Csaba-bál az idén is hagyományosan fényes keretek között február 1-én lesz az Arany Bika disztermében. A vigalmi bizottság az előkészités munkáját már megkezdte. A védnökök felkérése a napokban veszi kezdetét.

— **Grósz Györgyöt orvosdoktorrá avatták.** A debreceni egyetemen tegnap lezajlott doktorválasztások során Grósz Györgyöt, dr. Grósz Pál ismert debreceni orvos fiát az orvostudományok doktorává avatták. Grósz György agilis alelnöke a MIEFHOE-nak és ezen tisztségét közbecsülésre töltötte be. Tisztségét különben továbbra is megtartja.

Faipar

x **Kozmetika, szempilla meghosszabbitás, hajfestés minden árnyalatban, tartós ondolálás géppel, gép nélkül, parókakészités, kölesönzés. Komárominé, Bika bérház.**

— **Márai Sándor, Nagy Endre, Pünkösdi Andor, Zsolt Béla együttes előadása Debrecenben.** Kedves meglepetést hoz a magántisztviselők debreceni csoportja a debreceni irodalombarátoknak. Együttes előadáson szerepeltetni fogja Márai Sándort, Nagy Endrét, Pünkösdi Andort és Zsolt Bélát. A kiváló irók debreceni együttes előadása február elején lesz. Közelebbi időpontban, még pedig január 8-án megismerteti a debreceni közönséggel Veres Pétert, a balmazujvárosi parasztirót. Az irodalmi előadások iránt élénk érdeklődés nyilvánul meg.

A világitási vállalat karácsonyi ünnepélye

Megható és kedves karácsonyfa-ünnepélyt rendezett Debrecen város Világitási Vállalata tegnap délután a régi postaépületben lévő önképzőkör helyiségében. Az ünnepély immár a tizenkettedik volt, amióta Rimanóczy Béla kormányfőtanácsos igazgatója a Világitási Vállalatnak. Az ő melegen érző szive és a vállalat tisztviselőkara és munkássága iránt táplált atyai gondoskodása és akartereje még az egyre sulyosbodó gazdasági válságot is legyőzte, hogy a szeretet ünnepén örömet és boldogságot szerezzen a munkás-gyermekeknek.

Az ünnepély, melyen a társadalom köréből is számosan vettek részt, a vállalati dalárda énekével kezdődött. Majd egy kedves és lebilincselő karácsonyi gyermekjelenet került szinre. A kis darab szerepeit a feldiszitett gyönyörü karácsonyfa előtt Kerékgyártó Ilike, Szegedi Magdus, Nagy Erzsébet, Paligi Ili, Barna Ica játszották el jelentős siker mellett. A jelenetben szereplő három angyalka Kovács Magda, Kerékgyártó Magda és Csula Ilonka voltak. A közönség igen sokat tapsolt a gyermek művésznőknek.

Ezután Beethoven »Isten dicsősége« cimü művét adta elő nagy precizitással a vállalat énekkara.

Rimanóczy Béla m. kir. kormányfőtanácsos, igazgató ünnepi beszédet mondott, amelyben emberszeretetre és egymás iránt való megbecsülésre buzdította a vállalat tisztviselőit és munkásait. Kiemelte, hogy a hazának csak akkor lehetnek jó és igaz polgárai, ha ezen elvek alapján rendezik be életüket.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után a megjelent szülők nevében Payer Károly mondott hálás szavakat, hogy a vállalat százhetven gyermeket látott el meleg ruhával, cipővel és más karácsonyi ajándékkal. A Himnusz eléneklése után a különféle szeretetadományokat osztották ki.

—

— **Zsebtolvajlás a Rákóczi uccai piacon.** Tegnap délelőtt a Rákócziuccai piacon a bevásárlásait végző Nagy Mihályné Jókai ucca 36. szám alatti lakos zsebéből egy ismeretlen tettes kilopott 24 pengőt. Az asszony a lopást csak akkor vette észre, mikor fizetni akart. A nyomozás megindult.

Drehor Vendéglő hirei

— **A temetőből lopkodják a fákat.** Csomós Mihály temetőcsősz bejelentette a rendőrségen, hogy a Váradi-uccai temetőből az éjszaka folyamán több élő fát kivágtak és elloptak. A nyomozás megindult.

x **Ha olcsón akar szöveteket vásárolni, forduljon bizalommal Debrecen legrégibb posztóáruházához, — Kupfer, Kistemplombazár.**

hutorai

x **Higénikus fodrászatomban** a legmodernebb frizurák előzékeny kiszolgálás mellett készülnek. Szolid árak, tartós hullám a legujabb módszer szerint, hajfestés. Polgárnál, Svetits-palota.

— **A Monti-Kör** e heti összejövetelén Haidegger Erzsébet tartott felolvasást, amelyben a mai olasz nő helyzetét a társadalomban ismertette. Az érdekfeszitő témához Csobán Endre, Furmann Béla, Lukács József, Kornya Sándor és Vidoni Jenő szóltak hozzá.

x **Rud borotvaszappan** prima 20—26 fillér. Tartós illatu kölnik dekánként 12—16 fillér. Borbély kölnik literje 4.20, borotvaszappan kg.-ja 1.98. Finom puder egy doboz 34 és 48 fillér. Rum és likör esenciák dekája 12 és 16 fillér. **Reklám Illatszertárban,** Csapó u. 29.

— **Ha betegség gyötri, arra legyen gondja, „IGMÁNDI"-val emésztését mindig rendben tartsa!**

— **Értékes találmány a kutak védésére.** Igen értékes találmányára hivja fel a figyelmet Ötvös István Nagyvárad ucca 3. szám alatti nyugalmazott gépész. Ennek a találmánynak az ad most különösen nagy értéket, mert a téli roppant hideg ellen védi meg a vizvezetéki és általában a kutak épségét a befagyás ellen. Ennek a találmánynak az a lényege, hogy a vizvezetéki kutra és általában az udvaron álló kutra szerelik rá és tizszeri vizvételnél összesen négyliter vizveszteséggel jár, ami lényegesen lecsökkenti a rendes fagyesapon való viz kitóduló mennyiségét. Vizvevésnél ugyanazzal az egy csavarással a fagyesap is müködésbe jön, annyira nem szükséges a fagyesapot külön zárni és nyitni, hogy nem is lehet. A feltaláló szabadalmaztatni szeretné találmányát és szivesen el is adja azt szabadalmaztatás céljára, csupán azt köti ki a feltaláló, hogy a fagyesap neve Ötvös-féle fagyesap legyen. — A találmány megtekintése Nagyvárad ucca 3., Ötvös nyugalmazott gépésznél.

megbizhatók

x **Hideg van!** Mindenki fut az uccán, csak az jár nyugodtan aki Mátyás Pál női kabát és ruha áruházában, Csapó ucca 8. vásárolta meg karácsonyra kabátját és ruháját. Dusan felszerelt raktárában nagy választék.

— **Ma délután lesz a KIE mesedélutánja.** Ma délután 4 órakor lesz a KIE mesedélutánja Piac utca 36. szám alatt, kellemesen fütött helyiségben. Szép mesejáték, szavalat, ének és soksok mese tarkitják a programot. Müsor ára 10 fillér és a helyszinen váltható. Mindenkit nagy szeretettel várunk. Kezdete pontosan 4 órakor.

DARMOL

gyermeknek és felnőttnek

— **Karácsonyi müsoros délután a Csapókertben.** Karácsony első napján, hétfőn délután a Csapókerti ref. Olvasókör mükedvelő gárdája 5 órai kezdettel müsoros délutánt rendez. Müsor: 1. Szaval Dezső László. 2. Magyar dalokat énekel Rhiczó Jóska, kiséri Halmi Imre és zenekara. 3. Hegedüduó, operarészletek. A többi egyfelvonásos vigjátékban fellépnek Székely Mancika, Tóth Icuka, Székely Rózsika, Kiss Rózsika, Tóth Mancika, Szabó Jucika, Kulcsár Mancika, Tóth Mancika, Papp Sándor, Székely Ferenc, Balogh István, Friedmann Sándor, Nagy József, Szakál László, Kolozsvári István, Antal Ferenc, Harsányi Kálmán és Mészáros Mihály. A darabokat rendezi Sinai Gyula ref. tanitó. A terem kellemesen fütve lesz. Mindenkit szeretettel meghiv a rendezőség.

Célszerü karácsonyi ajándékát legolcsóbban beszerezheti:

Uveg- és Porcellánáruházban

Dégenfeld tér 9. szám.

Ha megpróbálja meglesz elégedve!

x **Karácsonyra játékok,** babák, főzőedények, bababutorok, fa és plüss állatok, vasutak, gőzgépek, Märhlin és Matador nagy választékban legolcsóbban Jánossy és Mentze O.-nál, Piac u. 38.

— **Figyelmeztetés.** Figyelmeztetem mindazokat, akik a népkonyhák ingyen ebédjét igénybe óhajtják venni, hogy részükre **ingyenes ebéd csak akkor fog kiadatni, ha, megfelelően igazolják, hogy fej- és ruhatetvességtől mentesek.** Akiknek, vagy családtagjainak hajzata, vagy ruhanemüje tetvekkel fertőzve van, a hatósági fertőtlenitő intézetben (Monostorpályi ut 3. sz.) jelentkezhet, hol megfelelő fertőtlenités és tetvetlenités után a fertőtlenitőktől igazolványt kap, melyet az ebéd kiosztási helyén felmutatni köteles. — **Polgármester.**

x **Tombolatárgyak,** juxok tombola kártyák Szilveszterre Jánossy és Mentze O. üzletében, Ferenc József ut 38.

Piac-utca 32.

— **Nagyszabásu teadélután a posta altisztek székházában (Varga u. 42.).** Nagyszabásu teadélutánt rendeznek a postaaltisztek nejei az ünnep másodnapján, kedden délután 5 órai kezdettel. 1. Karácsonyi álom cimü verset irta Sebestyén Jenőné, szavalja ifj. Sebestyén Jenő. 2. Magyar szólót tancolja Tota Katóka. 3. Monológot mond ifj. Papp Lajos. 4. Verset mond ifj. Tota József. 5. Karácsonyi gondolatok, felolvassa a szerző, Sebestyén Jenőné. 6. Tea. — Utána tánc hajnalig. Belépődij nincs, ezuton is mindenkit tisztelettel meghiv a rendezőség.

A

Klein divatház

ezelőtt Ecker, Klein, Sugár

NEMCSAK izléses és finom divatanyagai ismertek, **NEMCSAK** hatalmas választékot talál egyi selymekből, ruhaszövetekből, **HANEM**

mindenben legolcsóbb.

Gyászrovat

Ifj. Nagy Ferike temetését vasárnap délután a Köztemetőben Kehértói temetkezési vállalata rendezi.

Kovács Zoltán tanitóképzős 18 éves korában elhunyt. Halálát Kovács József nyirmártonfalvai ref. lelkész mint édesatyja és kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése hétfőn délután 2 órakor lesz a Köztemető ravatalozójából **Dankó** temetkezési vállalat rendezésében.

Kovács Ferenc temetése vasárnap délután 3 órakor lesz Köztemetőben **Dankó** temetkezési vállalat rendezésében. Kossuth u. 3.

Özv. Szarka Ferencné temetése vasárnap délután 3 órakor lesz Köztemetőben **Dankó** temetkezési vállalat rendezésében. Kossuth u. 3.

Halálozás. Forrón szeretett drága jó gyermekünk, ifj. Bánk Árpád női szabó hosszas szenvedés után 26 éves korában elhunyt. Temetése dec. 25-én délután 3 órakor lesz a Köztemető ravatalozóteréből. Temetését Gebauer rendezi.

Duzs Jánosné született Dancsy Julianna 76 éves korában meghalt. Temetése hétfőn délután 3 órakor lesz Köztemető diszravatalozójából Lakás: Meszena ucca 15. Temetését Bartha vállalata végzi.

Tóth Bandika temetése vasárnap déli féltizenkettő órakor lesz. Temetését Bartha vállalata végzi.

Köszönetnyilvánitás. Mindazoknak kik szeretett férjem, gyermekem a testvérünk temetésén részvéttel voltak, ezuton mondunk köszönetet. — **Szikszay-család**

— **Szerdán reggel olvassa a Debreceni Hirlapot.**

— **Lápis Elemér nótás kalendáriuma.** Amikor a reklám szellemmel és ötlettel párosul, lehetetlen, hogy az eredmény elmaradjon. Ilyen szellemes reklám Lápis Elemér az ismert debreceni poéta „Nótás Kalendáriuma" Ez a kalendárium Gombi Imre és társa jónevü hajdunánási fűszerkereskedők üzletét ajánlja a közönség figyelmébe, rendkivül ötletesen, frissen csengő rimes versekben. Ez a Nótás Kalendárium eredetiségével pompás nyitás a reklám terén s diesérni tudjuk Lápis Elemért költői tehetségéért és leleményességéért, de elismerés illeti Gombi Imrét és társát is, hogy magukévá tették Lápis remek ötletét. A csinos kiállitásu tetszetős kalendárium, melyet a Gombi és társa cég minden állandó vásárlóia mogkap, a Tiszántuli Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomdájában készült.

x **Koresolyacipők** legjobb minőségben, legjutányosabban Kiss Testvérek bőrgyára üzletében, Piac ucca 89. Royallal szemben.

— **A Kerekestelep és környéke polgári olvasókör** f. hó 25-én, karácsony elsőnapján este hatórai kezdettel belépti dij nélkül családias jellegü müsoros táncestét rendez. — Szinre kerül: „A Bor" falusi komédia három felvonásban. Irta Gárdonyi Géza. Játszák: Mészáros Manyika, Nagy Juliska, Gita Magduska, Gyarmati Etuska és Mancika, Nagy Pirike, Fetter Margitka, Szabó Jucika, Erdei Gizike, Pazonyi István, Pazonyi Lacika Nagy Béla, Nagy István, Vas Imre, Szabó Lajos Bittner Ferenc, Lukács László Fetter Lajos, Nagy Gábor, Nagy Béluska és Soós Sándor. Sugó: Pazonyi Ferenc. Rendező: Nagy István. Zenét a közkedvelt Szláma Jancsi és zenekara szolgáltatja. Müsor után hajnali záróráig tánc. Parkettes táncterem áll rendelkezésre. Vendégeket a legnagyobb szeretettel vár a rendezőség.

x **Karácsonyi táncestély a Koronában** elsőnapján reggelig táncvizsgával. Belépődij 80 fillér. Másodnapján összetánc.

— **A Függetlenségi Kör kebelében alakult „Kalászgárda"** folyó hó 25-én, ünnep első napján 7 órai kezdettel tartja nagyszabású családias jellegü batyus táncmulatságát. Örömmel jelenthetjük, hogy a bál iránt olyan nagy az érdeklődés, ami'yenre még példa nem volt. A rendezőség mindent elkövet, hogy a megjelentek a legjobb hangulatban töltsék el az éjszakát. Kitünő zenéről is gondoskodva van,

Könnyekig megható karácsonyi ünnepely az ipartestületben

A sok karácsonyi ünnepség közöti is kiemelkedően szép volt tegnap délután az Ipartestület dísztermében megtartott szeretetünnepély, mikor is 240 elszegényedett, jobb sorsra érdemes iparosnak adtak szeretetadományt.

A dísztermet zsúfolásig megtöltötte a sok-sok, egykor jobb napokat látott iparos, árva, özvegy. *Huszonkét mázsa élelmet osztottak ki a szegények között, mig a kiosztás előtt rövid műsor volt.*

Vági István ipartestületi elnök tartotta meg aztán az ünnepi beszédet. Az ipartestület nevében üdvözölte a megjelenteket, valamint az ünnepélyre eljött kedves vendégeket. Aztán arról beszélt, hogy ez az örömünnep — sajnos — könnyes s szomorú lett, mert egyre több és több azoknak a jobb sorsra érdemes iparosoknak a száma, kik kereset nélkül, munka nélkül küzdenek még a mindennapi kenyérért is. És ma, a szeretet ünnepén csodálatosan megmozdult a társadalom szive. A még valamivel tehetősebb iparosok siettek a nehéz helyzetbe került sorstársak megsegitésére. Nem alamizsnát, hanem csupán a szeretetnek adományát adják azoknak, akiktől a sors elragadta a boldogabb idők boldog karácsonyát. Éppen azért ne könyöradományként fogadják ezeket az itt átadott csomagokat, hanem mint a szeretetnek igaz megnyilatkozásait.

Az elnök beszéde alatt itt is, ott is felcsuklott a sorokban a néma sirás, mikor pedig a Himnuszt énekelték el, csaknem minden jelenlevőnek könnyes lett a szeme.

Az ünnepély után megkezdődött a kétszáznegyven szeretetcsomagnak kiosztása, ami a legnagyobb rendben folyt le.

És kétszáznegyven, valamikor jobb napokat látott iparos asztalára ismét fehér kenyér, szalonna, sőt cukor is került.

Karácsonyi ajándék?

Üvegkereskedelmi!

A legnagyobb üzletben a legnagyobb választék

— **Nagyszabásu kulturest a Wolaffka-telepen.** A Wolaffka-telepi olvasókör vigalmi gárdája folyó hó 25-én, azaz karácsony elsőnapján este 6 órai kezdettel nagyszabásu müsoros estélyt tart. Szereplők: Erdei Iréake, Hadházy Esztike, Erdei Rózsika, Fazekas Bözsike, Lőrinczi Jucika Sápi Gyula, Rácz János, Stern János Tóth Endre Lőrinczi Sándor, Kiss Ferenc, Rácz József, Gáll Károly és ifj. Rudnay Lajos. Sugó Bittner Ferenc. Konferál és kuplézik Vértesi Sándor, a Margit volt főrendezője Előadás után tánc, muzsikál a Rácz Jóska zenekara. — Belépődij nincs. Az egylet tagjait és vendégeit tisztelettel látja a rendezőség.

— **Mi történt az ünnepek alatt?** Szerdán megtudja a Debreceni Hirlapból.

— **Hibajavitás.** Lapunk mai számának 23-ik oldalán Gavné Édv „Vándor" című költeményébe sajtóhiba csuszott be. Az utolsó versszak kezdő két sora kimaradt, mely igy hangzik: „A kicsi házba belép a vándor, A gyermek szeme felragyog, lángol . . ."

x **Fényképezőgépek** fotocikkek, fényképalbumok maradandó emléktárgyak, — Berzéky fotoszaküzlet. Piac 38.

— **Brunner Lajos levele.** Brunner Lajos a következő levelet intézte az Orsz. Izr. Tanitóegyesület Alföldi Fiókkör elnökéhez. Lippe Zsigmond ny. igazgatóhoz: Folyó év november 29 iki kelettel az Orsz Izr. Tanitóegyesület Alföldi Fiókköre kegyes volt engem szives üdvözletével megörvendeztetni abból az alkalomból, hogy hitközségem ismételten rámbizta iskolái felügyeletét. Én ezt az üdvözlést szerény munkásságom legnagyobb jutalmának és a legnagyobb kitüntetésnek érzem. Nagyon köszönöm, hogy a magyar zsidó Tanitóságnak ez az illusztris Testülete szives figyelmére méltatott. Ezután is mindig azon leszek, amíg a jó Isten erőt és egészséget ad, hogy iskoláink fenntartásában és fejlesztésében Önöknek segitségére legyek. Hálás és tisztelő hive Brunner Lajos.

Debrecen sz. kir város szerződéses szállitója.
Kossuth utca 3. — Telefon: 23-22.
TEMETÉSEK! SZÁLLITÁSOK! EXHUMÁLÁSOK!
Kedvező fizetési feltételek! Díjtalan költségvetés.
Tulajdonosok: Ekli örökösök és Pusztay József.

A nő

ha nem szép,
akkor szép lesz,
ha szép,
akkor még szebb lesz,
ha nálam kezelteti magát!

MEGNYILT

Piac ucca 44. sz. a'att
elegánsan berendezve,
a legmodernebb felszereléssel

MAGDA KOZMETIKA

Nagyon olcsó arcápolás
és esti kikészités.

A címre kérem vigyázni, mert az udvarban egy másik kozmetikai üzlet is van.

FARKAS MAGDA, Piac-u. 44.

— **Köszönetnyilvánitás.** A Szociális Missziótársulat vezetősége hálás köszönetét nyilvánitja Petrik Károly kereskedő úrnak a szegény iskolás gyermekek felruházása céljából ajándékozott 3 szvetterért és 4 m. gyapjuszövetért.

x **„János vitéz" vendéglő (Kigyó u. 12.) Az ünnepek alatt reggel ötig van nyitva.**

— **Segélykérés.** Tomasovszky Józsefné özvegy, 4 gyermeke kenyér, ruha nélkül, bármilyen segitséget kér, Mikes Kelemen 17. alatt lakik.

— **A csapókerti egyházrész karácsonyi szeretetünnepélye** a gyülekezeti Otthon nagytermében vasárnap délután 1 órakor lesz. Alkalmi beszédet mond Halász András, az egyházrész vezetőlelkésze, utána egy pár szavalat következik, mely után kezdetét veszi a karácsonyi szeretetajándékok kiosztása. Szétosztásra kerülnek a következő adományok: 70 pár vadonatúj cipő az iskolás gyermekek számára, 28 pár viseltes cipő a szegények számára, 35 téli új meleg leánykuha, 35 meleg új flanelling az iskolás gyermekek számára, 20 pár gyermekharisnya, gamásli és bokavédő a szegény gyermekek részére, 27 rend viseltes, de kijavított öltöny (nadrág és kiskabát), 8 drb. viseltes téli kabát, részben fiúiskolás gyermekek számára, 15 drb. sapka, 10 drb. fiúing, továbbá több blúz, szvetter, férfi és női alsónadrág, sál, kisbaba, ruhák, férfi nadrágok és mellények, slafrokk, szappan. Még az év elején mintegy 120 drb. iskolai tankönyvet és mintegy 400 drb. irkát is stb. kiosztottak az iskolás gyermekek között. A csapókerti iskolai Vöröskereszt ajándékában viszont mintegy 100 pár meleg téli harisnya jut kiosztásra az iskolás gyermekeknek. A fentieken kivül még kiosztásra kerül: 3 métermázsa kenyér, 40 kg. szalonna, 10 métermázsa aprított tűzifa, 1 métermázsa krumpli, 40 kg. liszt és 14 kg. bab stb. a szegények részére. A segélyezettek száma mintegy 250 lesz. — Hála övezze a szegényügyi bizottság tagjait és különösebben is a nőegylet és a leánykör ama buzgó lelkes munkásait, akik kitartó munkával és áldozatos fáradsággal a szükséges pénzt nemcsak összegyüjtötték, hanem a megvásárolt anyagból a ruhákat el is készitették és a kijavitnivalókat kijavitották és ki is vasalták. Csak ilyen lelkes szorgalom árán válhatott lehetségessé az egyházrész nagyarányú segélyezése, amely az egyház támogatásán kivül — fájdalom — minden más támogatást nélkülözött. Akik dolgoztak, azokat táplálhatja az a felemelő gondolat, hogy munkájukkal a Jézus bölcsőjéhez a legszebb ajándékokkal járulnak.

ANYAKÖNYVI HIREK

Születések: Ormós László timársegéd, leány Ibolya, Korponai Lajos napszámos, leány Gizella, Kocsár László hentes, fiu Miklós, Kmetti Kálmán kézbesítő, leány Klára, Kabai Sándor máv. állomás felvigyázó, fiu Sándor, Vas Pál kőmüvessegéd, leány Jolán, Molnár János vizvezetékszerelő fiu János, Sipos József bérlő, fiu József és 2 törvénytelen ujszülött.

Házasságok: Székely József nyomdatulajdonos—Szabó Ilona, Tóth Mihály lakatossegéd—Kecskés Julia, Nagy András asztalossegéd—Kain Jolán, Nagy László asztalossegéd—Mórik Margit, Bodnár András máv. fézeő—Marton Julia, Galgóczi Gyula fm.—Boros Eszter, Czeglédi István harangozó—Balog Anna, Nagy Imre éjjelőr—D. Szabó Ilona, Csősz József cipészmester—Harsányi Ilona, Lisztes István cipészsegéd—Kiss Erzsébet, Szoboszlai János fm.—Suba Margit, Tóth József gazdálkodó—Berec Julia, Ctvös Gyula máv. segédtiszt—Horváth Gizella, Nénet Béla gépész—Lukács Piroska.

Halálozások: Kovács Ferenc r. k. 3 hónapos, Csalogány u. 14. Kiss Margit ref. 19 éves, Haláp 81. Özv. Szarka Ferencné Szilágyi Zsuzsánna ref. 60 éves, Kinizsi u. 50. Nagy Ferenc ref. 2 hónapos, Mátyás kir. u. 32. Kovács István ref. 2 éves, Piac dülő 16. Bánk Árpád ref. 25 éves Budapest, Krausz Sándor izr. 9 éves, Bethlen u. 20.

— **Beomlott a hótömeg alatt a ház, három halott.** Sárvárról jelentik: Gor községben az elmult éjjel Botorits István gazdálkodó házának teteje a hó sulya alatt beomlott. A házban alvo gazdát feleségével és 7 hónapos gyermekével együtt a romok maguk alá temették. Mind a hárman meghaltak.

— **A borbély, fodrász és mankür üzletek zárórája december 26-án karácsony másodnapján.** Amint az már ismeretes, a kereskedelmügyi miniszter úgy rendelkezett, hogy a borbély, fodrász és manikür üzletek december 24-re és 31ére eső vasárnapokon reggel 7 órától és pedig december 24-én este 7 (hét), december 31-én pedig este 8 (nyolc) óráig tarthatók nyitva. Elrendelte azonban a miniszter azt is, hogy december 25-én, karácsony első napján és 1934 január 1-én — ujév napján — ezek az üzletek egész nap zárva tartandók. Több oldalról kérdést intéztek a kamarához, hogy hogyan alakul a borbély, fodrász és manikür üzletek zárórája december 26-án, — karácsony második napján — és 1934 január 2-án, kedden. Tájékoztatásul közöljük, hogy december 26-án, karácsony második napja nem munkaszünet, tehát a borbély, fodrász és manikürüzletek ezen a napon a rendes időben nyithatnak, azonban az érdekelt üzlettulajdonosok szabad elhatározásukból nem egész napon, hanem csupán déli 12 óráig tartanak nyitva.

1934. évi január hó 2-ika rendes munkanap, s a borbély, fodrász és manikür üzletek ezen a napon rendes időben nyitnak és zárnak.

x **Legszebb karácsonyi ajándék a** zsoltár. A legegyszerübbtől a legfinomabb kivitelig. Emlékkönyvek, levelezőlapalbumok, képeskönyvek nagy választékban. Ifjusági és szépirodalmi könyvek már 20 fillértől kaphatók a „Méliusz" könyvkereskedésben.

— **Felhivás Debrecen Házfelügyelőihez!** Felhivjuk a házfelügyelő kartársakat, hogy folyó hó 24-én vasárnap délelőtt fél 10-kor tartandó hivatalos órán, mentől többen pontosan megjelenni sziveskedjenek, mert fontos ügyek kerülnek letárgyalásra, választmány kiegészités, helységügy stb. „Nemzeti és Gazdasági Egyesülete" **vezetősége Debrecen, Csapó umma 19.**

Szalámihust

nagy tételekben a napi LEGMAGASABB ÁRBAN VESZ a Pick szalámigyár. Ajánlatokat a fenti gyár megbizottjához, Horváth Károly, Debrecen, Rákóczi utca 9. szám. Telefon 25-31. szám alá kérek.

— **A Hármaskerti Kispolgárok Olvasókörének** vígalmi gárdája f. hó 26-án, karácsony második napján fél 6 órai kezdettel tánccal egybekötött karácsonyfa-estét rendez. Ez alkalomra szeretettel várunk minden kedves érdeklődőt. Műsor: 1. Szavalat. Előadja Sárközi Terike. 2. »Karácsonyi álom«. Színjáték 1 felvonásban. Szövegét irta ifj. Csibi Antal tégláskerti lakos. Szereplők: Pataki Rózsika, Lakatos Matus, Karika Irénke, Fehér Rózsika, Csiha Rózsika, Kolozsi Bözsike, Kovács Icuka, Vékony Magduska, Pataki Gyula, Kardos Bobi, Csiha Lali, Demjén János, Csibi Ferenc, Kovács Ali, Gyarmati Jani, Kardos Janika. 3. Magyar tánc. Előadják: Kolozsi Bözsike, Lakatos Matus, Kovács Icuka. Rendező: Bangó László. Sugó: Csibi Sándor. Műsor után tánc.

— **Szegény gyermekek karácsonya.** Méreteiben szerény, de annál bensőségesebb és melegebb ünnepség színhelye volt f. hó 22-én délután a Szent Anna uccai r. kath. elemi iskola. A két testvér-egyesület a Szociális Missziótársulat és a Szent Erzsébet Nőegylet vállvetett buzgalommal igyekezett kivenni részét a felruházási akcióból. Ennek a két egyesületnek, valamint a Szivgárdának jótékony adományai kerültek kiosztásra. Az ünnepélyt Faragó teréziánumi prefektus lélekemelő beszéddel nyitotta meg, majd szavalat és énekszámok következtek, majd kezdetét vette az adományok kiosztása. Összesen 120 szegény gyermeket láttak el meleg ruhával, kaláccsal és szeretetcsomaggal.

— **A debreceni iparosok nagyszabású de családias jellegü és bátyus szilveszteresttel rendeznek** az Ipartestület és az Iparoskör összes helyiségeiben. Lesz jó zene, tánc és ujévi meglepetések sorozata. A szilveszterestre városunk iparosságát és a vele rokonszenvező közönséget ezuton hívja meg az Ipartestület, az Iparoskör, az Iparos Dalegyesület és az Iparosifjúság Önképző Egyesület.

— **Baleset egy nyomdában.** Pintér Margit Veres ucca 10. szám alatt lakó nyomdai munkásnőt tegnap délelőtt a Sas ucca 2. szám alatti nyomdában sulyos baleset érte. Munka közben a nyomógép elkapta a kezét és a kezefejét sulyosan összezuzta. A mentők részesitették első segélyben.

HIRDETMÉNY

A városi fürdőben vasárnap folyó hó 24-én reggeltől délután 4 óráig melegviz s tekintettel a Karácsony estére, délután 4 órától zárva. Hétfőn, f. hó 25-én egész nap melegviz. Kedden, f. hó 26-án délelőtt melegviz délután uszodaviz.

A téli idény alatt minden hétfőn és csütörtökön egész nap melegviz áll a közönség rendelkezésére.

Polgármester.

NAGY SZILVESZTER-EST
az ARANY BIKÁBAN

Kávéházban: debreceni Hágai Béla primás cigányzenekarával.

Üvegterem és Bocskay terem: TÁNC
Fejes szalonzenekara mellett.
(Üvegterem vacsorázók részére ennfartva. Menü á P 3·- és 3·50).

Fehér szalonban: Noldi és Finzy
Tánc.

Hallban: Csanak Béla
zeneszerző jazz duoja.
Barabás Sári
Kőszeghy Ferenc, a m. kir. Operaház solo táncosának partnere fellép ével.
Tánc.

Asztalrendelés 27-99 telefon.

KÖZGAZDASÁG

A MANGALICA GYORSABB FEJLESZTÉSE ÉS HIZLALÁSA

Ismeretes, hogy a mangalica kocát nálunk nagy általánosságban 18—20 hónapos korban szokták tenyésztésbe venni és kereken 2 esztendős az előhasi koca, mire lefial. Másrészt ismeretes az is, hogy a mangalica süldőket átlagosan ötnegyed usque 1 és fél éves korban szokták hízóba fogni és 1 és háromnegyed usque 2 esztendős korra szokták meghízlalni. Ilyen módon kereken négy esztendő kell ahhoz, míg a világrajött kocamalac ivadéka hízottan eladásra kerül. Ezzel szemben gyakorlati tapasztalatok igazolják, hogy a mangalicánál a tenyésztésbevétel idejét legalább háromnegyed esztendővel lehet megrövidíteni, míg az u. n. express hízlalás 14 usque 18 hónapos korra érettre tudja hizlalni a mangalica süldőt. Ilyen módon az előbbi négy esztendő mintegy 1 és fél esztendővel rövidül meg.

Dr. Rácz Mihály gazdasági főtanácsos, c. gazdasági akadémiai igazgató január hetedikén délelőtt 11 órakor a Gazdakörben tartandó előadásában azoknak a principiumoknak a tárgyalásával fog foglalkozni, amelyeknek alkalmazásával ezek az eredmények biztosithatók.

HETVEN DARAB MAGYAR BIKA KERÜL ELADÁSRA A HORTOBÁGYON

Amint értesülünk, a hortobágyi bikatelepen évente tartani szokott bikavásár február huszonkettedikén, csütörtökön lesz megtartva, ahol hetven darab tiszta magyarfajta, hároméves tenyészbikát bocsát a bikatelepet fenntartó társulat eladásra. A bikák debreceni törzsgulyai és cifragulyai származásuak s a Hortobágy szikes legelőjén edzetten vannak nevelve. Tekintettel a hortobágyi bikák általános jó hírnevére és a februári vásár iránt máris mutatkozó érdeklődésre, minden remény megvan arra, hogy ezen vására is kedvező eredménnyel fog zárulni a bikatelepnek.

GAZDASÁGI ELŐADÁS

Györök L. Tivadar m. kir. kertészeti főfelügyelő f. évi december hó 31-én, vasárnap délelőtt 11 órakor a Polgári és Gazdakör helyiségében »A gyümölcskertészet köréből« címmel tart gazdasági előadást.

A tanulságos és értékes gyakorlati tapasztalatokon épülő szakelőadásra ezúton is felhívja a gazdaközönség figyelmét a Debreceni Gazdasági Egyesület.

DEBRECENI TERMÉNY- ÉS TAKARMÁNYÁRAK

Búza 6.50—6.20—6.00 (boletta), rozs 3.00—2.80 (boletta), árpa 5.60—5.40, zab 6.50—6.00—5.60, tengeri, ó 6.00—5.60, tengeri, új 4.00—3.80, tengeri, csöves 3.00—2.80—2.60, lucerna 4.80—4.50—4.00 széna 3.50—4.00—3.20—3.00, lóhere 3.50, bükköny 2.80—2.50, alomszalma 1.80—1.50, rozsszalma 2.00, zsupszalma 1 kéve 6 fillér, cukorrépa 90—80 takarmányrépa 80—70, tökmag 18.50—17.50, napraforgó 8.00—7.50.

TERMÉNYTŐZSDE

A határidőpiacon az irányzat nyugodt, tekintettel arra, hogy a nyúgateurópai tőzsdéken ma ünnepi csend van. Nálunk inkább a nyúgati tőzsdék hangulata irányadó. Az irányzat általában tartózkodó.

A készárúpiacon a malmok némi vételkedvet mutatnak. A kínálat csekély. Az árszint jelentéktelen eltolódást mutat.

Debrecenben került elő Kossuth Lajos hires levele a turini zarándoklat alkalmából

Rendkívül nagy történelmi értékkel biró Kossuth-levél került elő a napokban Debrecenben. A levél a **Dulházy**-nővérek tulajdona és azt Kossuth Lajos **Dolinay** Gyulának, a **Dulházy**-nővérek nagybátyjának írta 1883-ban, amikor 850 magyar zarándok kereste fel Turinban Kossuth Lajost és Dolinay Gyula könyvalakban számolt be a hatalmas zarándoklatról, majd a könyvet eljuttatta Kossuth Lajoshoz. Ezt a könyvet köszönte meg Kossuth Lajos levelében Dolinaynak.

A ZARÁNDOKLAT TÖRTÉNETE.

A zarándoklat gondolatát a Művészek és Irók Társasága vetette fel és hamarosan az egész ország területéről 850 résztvevő jelentkezett. Debrecenből **Tóth** Sándor kereskedő és neje, **Örvényi** Ottó gyógyszerész, dr. **Biró** Károly ügyvéd, dr. **Stern** Adolf m. kir. dandárfőorvos és **Varga** Lajos kereskedő jelentkeztek, akik részt is vettek a zarándoklaton. A zarándokok ajándékokat is vittek magukkal. Kossuth számára egy drágaköves névjegytartót, amely valamelyik erdélyi fejedelemé volt, továbbá egy vaskazettában földet szülőháza kertjéből, míg Ruttkayné Kossuth Lujzának egy drága magyar ékszerkészletet. A két vonat 1883. július 2-án indult el a déli vaspálya udvarról óriási tömeg jelenlétében.

A ZARÁNDOKOK DIADALUTJA.

Turinba este tíz órakor érkeztek meg és a fogadtatásnál tízezrek voltak jelen, akik nem győzték eleget evviváz ni a magyarokat, akik tiszteletük jeléül kalaplevéve haladtak át a sorfal között.

A zarándokok nagyrésze másnap délelőtt tisztelgő látogatást tett Kossuth Via de Mille 22. sz. alatti lakásán, ahol **Ruttkayné** és **Kossuth** Ferenc fogadták a vendégeket, akik apró csoportokban járultak a Kormányzó elé. Kossuth mindenkivel váltott néhány barátságos szót és a kijövők lelkesedése nem ismert határt. Dolinay így írja le:

»Nem győzének eléggé betelni a bemenő és kijövő látogatók annak a csodás varázsnak a hatásával, amelyet Kossuth meglátása okoz. Feltárul előttünk a dicső mult: s a mult csodáin ábrándozva, néztük őt, hallgattuk szavait. Hangja üde, csengő, szemeiben jóság, arca magasztos fényű. Az alakja uralkodik felettünk, tekintete lebilincselő, szavai megbűvölnek«.

A ZARÁNDOKOK LELKESEDÉSE TULTETT AZ OLASZ TEMPERAMENTUMON.

Délben a Giardino Valentino nevű park feldiszített csarnokában megtartott hivatalos ünnepségen a galambősz »Próféta« Ferenc fia és Helfy Ignác kíséretében jelent meg. A lelkesedés leírhatatlan volt. Mindenki hozzá akart férni, hogy kezét, ruháját megcsókolhassák. Kossuth kalapját kezében tartva, örömében könnyezve vonult a helyére, majd Helfy üdvözölte:

— Bár negyven év óta távol, de ki egy nemzet szivében, szeretetében, imádatában él, az nem lehet számüzött, mert a nemzet vele él!

Az üdvözlés után felemelkedett Kossuth. Az ezernyi tömeg temptomi csöndben figyelt és megszólalt a nagy Számüzött. Mindenki elbámult és meglepődött, mert multak a percek, a negyedórák és a 88 éves Kossuth beszélt, egyre lendületesebben, a fáradtság legcsekélyebb nyoma nélkül és másfél órán keresztül beszélt. Sőt úgy tetszett, hogy a vége felé a szavak érében, erőben mintha még nyertek volna. Ily varázslat alatt még nem állott soha hallgatóság. Beszédét így fejezte be:

— Nem a puszta vágyódás sopánkodásával, hanem a jog magaslatára emelt akarat hazafiságával ürítsék velem a poharat a minden magyar szivében dobogó aspirációk megvalósításának reményeire. Jobb jövendőt, a sokat szenvedett hazának. Éljen a magyar haza!

Az ünneplés ereje elképzelhetetlen volt, az olaszok elbűvölten nézték a magyarok tombolását, a zenekar a Rákóczi-indulót játszotta és a lelkesedés csak akkor lohadt le, amikor bevonult a helyiségbe **Voli** turini főpolgármester tanácsosaival, akiket Helfy olaszul üdvözölt. Az ünnepség véget ért és a zarándokok rázendítettek a Kossuth-nótára.

— Kossuth Lajos azt izente...

Amint Dolinay írja, oly erővel zengett a dal, hogy megreszkettek bele a csarnok feldiszített falai. Kossuth kocsijából kifogták a lovakat és így vitték haza a fellelkesült olasz és magyar ifjak a lakására.

A HAZA FÖLDJE.

Kossuth lakásán még egy kis ünnepség folyt le később. **Ábrányi** Emil átnyujtotta Kossuthnak a kristályfedeles vaskazettát a Haza földjével és elszavalta saját szerzeményü versét. Kossuth sírvafakadt, amikor a földet átvette és Ábrányit átölelte, megcsókolta. A jelenet annyira megható volt, hogy mindenki sírt.

Az útról hazatérve **Dolinay** Gyula K. **Nagy** Sándor nagyváradi törvényszéki bíró jegyzetei alapján írta meg az út történetét, amelyről **értesítette Kossuthot**, aki a következő levélben válaszolt Dolinaynak:

Turin 22 Via dei Mille
October 29 1879

Dolinay Gyula urnak
Budapesten

Tisztelt Uram!

Örömmre vált értesülni hogy On a mult Turini Turin Párisi tömeges kirándulásnak, melynek rendezője, s ha nem csalatkozom kezdeményezője is volt tárgyalásos tűi történetét megirni s közrebocsátani vállalkozott.

Méltó befejezése lesz ez a buzgalomnak melyet On magán érdekének hátra tévén szorgalmával annak biztosítása s kifejtett hogy a berendezés része a történelemben párját lelje sürgetés jellegének, s a magyar név becsületének magas

Meg is felelt, és hogy megfelelt: az Önnek mint vállakozó rendezőnek érdeme. Ez a vállalkozás a dolog természeténél fogva anyagi tekintetben minden esetre kockáztatással járt, azért Ön saját érdeke által takarékoskodásra volt volna utalva. Hanem önt magasabb tekintetek vezették. Alkalmam volt olvasni az utasításokat, melyeket ön itteni megbizottjának küldött volt, tehát tudom, miként azoknak az volt vezénylő jelszava, hogy a turini látogatás minél fényesebbé tétele tekintetében semmi költséget ne kíméljen; ez a dísz és fény pedig az ön vállalkozásnak kötelességei közé nem tartozott. Az ön turini képviselője ez utasítást tartotta szem előtt ritka szakértelemmel, s kitünő ízléssel ko mbinált és kifáraszthatlan eréllyel végrehajtott költséges intézkedéseiben és csakis egy volt köztük, melynek sikerét a döntő percben egy előre láthatlan véletlenség megzavarta: értem azt, mely a 845 fönyi kiránduló tömeg kényelmes elhelyezkedését volt biztosítandó. A kirándulók számrendben voltak csoportokban felosztva s a szolgák és vezetők fövegeiken az illető csoport számával szembetünőleg megjelölve sorban fel volt állítva a vasútállomás kiszállójában, hogy a kirándulókat a minden egyes csoport számára külön-külön készen tartott kocsikon kirendelt szállásaikra elszállítsák. Nagyon ügyes intézkedés volt, ámde a turini ifjúság s nyomukban az ezer meg ezernyi nép határtalan lelkesedésében mint ellenállhatatlan görgeteg rohanta meg a vasútállomást, midőn a kirándulók hosszú vonata érkezőben volt. Kiszállás közben az együvé tartozókat egymástól elválasztotta s mint a szél a polyvát úgy elseperte nemcsak a rendezőket és az érkezők elhelyezésével megbízottakat, hanem a rend fentartására kirendelt hatósági közegeket is. A lelkesedés e kitörése, mellyel a magyarok fogadtattak, oly kitüntetése volt a rokonszenvnek s barátságos indulatnak nemzetünk iránt, aminővel teljesen ismeretlen idegenek csupán nemzetük minőségük folytán idegen országban hasonló mértékben aligha valaha találkoztak, de az érkezők elhelyezkedésében elháríthatatlan

zavart okozott; az alkalmatlanságokért, melyek e zavarnak következései voltak s önnek és megbizottjának a legtávolabbról sem tudhatók be, kárpótlást találhatnak az illetők az okban, amelyből eredtek, én mint Magyarország polgára (még nehány hétig szabad magamat ilyennek nevezni) én találnék.

Különben e véletlen kellemetlenséget bőven helyreütötte a látogatás ünnepélyes lefolyásának díszes, mondhatni fényes berendezése, mely az ön buzgalmának s önzéstelenségének köszönhető s melynek tüntetés jellegével összhangzása kétségtelenül hozzájárul ahhoz, hogy a magyar kirándulók turini látogatása maradandó nyomot hagyott hátra maga után. Örömömre szolgál önt értesíthetni, miként írásban from Turin városa első tisztviselőjének, Voli Commendator úrnak nyilatkozatát, hogy a magyarok turini látogatása magas helyen áll hivataloskodása időszakának legkedve-

sebb, legfelejthetetlenebb emlékei közt.

Hogy a nyilatkozat nem csupán egyéni érzelem kifolyása, hanem a közérzület tolmácsolása, efelől a leírhatatlan lelkesedés, mellyel a magyar kirándulók fogadtattak és a rokonszenv és szives előzékenység, melyet itt mulatásuk alatt a lakosság minden rétege irántuk tanusított, nem hagynak kételkedni; én nekem pedig folyton-folyvást van alkalmam afelől meggyőződni, hogy ez a rokonszenv nem mulékony lobbanat, hanem állandó érzelem, mely a viszonyok esélyeiben még fontos történelmi tényezője lehet, mert a kölcsönös érdeklalálkozásnak vérrel is megpecsételt emlékeiben a jövendő eshetőségeinek számbavételében, s a magyar nemzet jelleme iránt táplált nagyrabecsülésben gyökerezik.

Meleg szavakban adott e rokonszenv nemző viszonyok felfogásának kifejezést Turin ékesszóló első tisztviselője, midőn a kirándulók fényesen berendezett társas lakomáját a városi tanács helyhatósági bizottsága két kitünő tagjának kíséretében hivatalos jellegü látogatásával megtisztelve Turin városának az olasz nemzeti ujjászületés bölcsőjének nevében a magyarokat üdvözölte.

De a 845 magyar jelentőségteljes látogatásának hatása nem maradt a legendárius tüntetés szemtanuira szoritva, felvillanyozta az a rokonszenves nagyrabecsülést Nemzetünk iránt egész Olaszországban: a nyilvánosság közlönyeinek pártkülönbség nélküli nyilatkozatait nem is említve, megható bizonyságát bírom és ennek az Olaszország minden részéből, még a távol Sziciliából is hozzám érkezett s még folyvást érkező levelekben, melyekben előttem egészen ismeretlen emberek a társadalom minden rétegeiből meleg érzéssel adnak kifejezést a rokonszenvnek és nagyrabecsülésnek, mellyel Nemzetünk iránt viseltetnek. Gondolkozó nép ez az olasz nép; számot adott az magának a kegyelet valódi értelme felől, mely (amint az olaszok magukat kifejezik) „Magyarország virágát" a turini tüntetésre indította s a tüntetés lefolyásában még a gyulékony véralkatú olaszokat is meglepő lelkesedésre buzdította; tökéletesen értik itt azt, hogy az a tüntetés, a multak emlékei iránt a Magyar Nemzet szívében áhitattal ápolt kultusznak volt nyilatkozata s hogy a lelkesülten kitüntetett kegyelet nem névnek, nem személynek, hanem elveknek szól, elveknek, melyek — bármit negélyezzenek is a röppenő perc pártosai — a Magyar Nemzet kiírthatatlan aspirációiban erő van, melyet sem erőszak nem törhet meg, sem ámítások el nem mállaszthatnak; és ennek tudata az olaszokat azon meggyőződésre vezette, hogy amely nemzet dacára az aktuális viszonyok zsibbasztó nyomásának, így tud lelkesedni az emlékek iránt, melyeknek kegyeletes kultusza történelmének hagyományaiban s logikájában gyökerezik, az a nemzet amint számított — nagyot számított — a világtörténelem multjában, úgy hivatva van jövendőjében is számítani. Fog is, ha jellemét, melyben erő van, megőrzi és történelmi emlékeihez hű marad. Ez nem kockáztatott jóslat, ez egyszerü politikai arithmetika.

Ez a felfogás ad kulcsot a magyar kirándulók turini látogatása által gyakorolt hatáshoz Olaszországban s ha ehhez hozzávesszük azt, hogy a párisi kiállítás meglátogatásával sikerült eloszlatniok a méltó neheztelést, melyet Magyarország miniszterelnökének minősíthetlen eljárása a francia nemzetnél előidézett s ha tekintetbe vesszük, hogy a rendkivüli kitüntetések, melyekkel a magyar kirándulók Párisban hatóságilag is megtiszteltettek, nemcsak kiváló rokonszenvnek, hanem annak is bizonyságául tekinthetők, hogy az a nagy nemzet a mi nemzetünk barátságos érzelmeire becset helyez, lehetetlen el nem ismerni, hogy az a kirándulás, mely ily nyomokat hagyott hátra maga után, korunk emlékezetre méltó mozzanatai közé tartozik.

Pedig annak a kirándulásnak még más tekintetben is volt fontossága. Akik az idők folyását a röppenő percek rövid araszával méregetik, kedvöket lelhetik abban, hogy a turini látogatás jelentőségét egy pusztán személyi tisztelgés színvonalára szállitsák le. De én, aki megtanultam a történelemből, hogy az események a népek érzelmeinek önkéntes nyilatkozataiban vetik előre árnyékukat, én azt mondom, hogy az a látogatás, az időnek azon jelei közé tartozik, melyek arra mutatnak, hogy a sors kereke fordulóban van. A közélet hivatalos opportunismusa egy dolog, a kiirthatlan nemzeti aspiráció önkéntes lüktetése egy másik dolog, amaz uralom a jelenen, emez a jövendőnek csirája, melynek csak egy kis kedvező időjárás kell, hogy történelemmé fejlődjék. S hiába, a nagy történelmi problémák el nem altathatók, azoknak meg kell oldatni. Én megírtam egykor (s bizony mondom, igazat írtam), hogy azt a történelmi problémát, mely több mint negyedfél század óta vitattatik a bécsi udvar családi politikája s a magyar nemzet joga, önérzete s életösztöne közt, ily sem hús, sem hal táplálkozással, aminő a mostani állapot, nem lehet megoldani. Ez csak pházis, nem megoldás. Abban a turini látogatásban a Magyar Nemzet jogának s ezredéves történelme logikájának megfelelő megoldás aspirációja lüktetett. Nem vagyok oly kába, hogy fontosságának érzetét túlfeszitsem. Tudom, hogy nem csinált időt, hanem meg vagyok győződve, hogy jelzett. Ami abban a turini látogatásban a multak emlékeinél fogva személynek szólt, az (érdemelten, vagy érdemeletlenül, az mindegy) meg volt a nép szivében 40 éven át, de ily tüntetőleg nem nyilatkozott. Mi annak az értelme, hogy most nyilatkozott? értelme az, hogy „a leányzó, aki nem halt meg, csak aludott" ébredőben van. Én azt a turini tüntetést ez ébredezés egyik jelének tekintem. Igazam van-e, hogy annak tekintem? Afelett a jövendő fog dönteni, de az tagadhatlan, hogy az a magyar kirándulás minden esetre olv mozzanata volt korunknak, mely megérdemli, hogy lefolyásának ismeretét a változatos napi események hullámverései el ne mossák. Az okok és okozatok láncolatának összefüggésében az ismeret feltartásának történésze majd hasznát veszi.

Ön tisztelt uram! ez ismertetésre vállalkozott. Hivatva volt reá. Ön jobban, mint akárki más. Elismerés illeti meg önt, hogy vállalkozott. Fogadja Ön más értékesebbek mellett szivesen tőlem is az elismerés adóját.

Én reám nézve az ön vállalata még különleges értékkel is bír, megfásultak érzékeim a kifáradásig hosszúra nyult évek száma alatt, nem könnyen veszen rajtam erőt a felindulás, de mély meghatottság tölti el keblemet valahány szor visszagondolok (igen gyakran gondolok) annak a napnak szívreható jeleneteire, midőn rideg hontalanságomban oly régóta nem látott hazám egy kedves darabjának szemem elé varázslatában gyönyörködnöm megengedtetett, s amint elmerengek (igen gyakran teszem) a kimondhatatlanul becses ereklyék szemléletében, melyekkel hazám leányainak s fiainak kegyeletes jó indulata azon alkalommal felgazdagított, mindig úgy érzem magam, mintha oltár előtt állanék, s azon veszem észre magamat, hogy egy-egy könny pereg alá ajkaimra, melyek imát rebegnek a Könyörület Istenéhez, hogy juttassa áldását annak a népnek hazájára, amelyről meg vagyon írva, hogy „Megbünhödte már a múltat s jövendőt".

Hát én nekem az Ön emlékkönyve végtelenül becses visszaemlékezéseknek lészen tárháza. Ne érjen engem amiatt szemrehányás, hogy egy kicsike adag személyes érdek is belevegyül az érdeklődésbe, mellyel az ön munkája megjelenésének elébe nézek. Ha önzés, nagyon ártatlan önzés, aztán nem is soká tarthat már. Plátótól kezdve az ismeretlen bölcs elménének szerzőjéig sok bölcsész meghuzva a mérleget, az örömök és szenvedések összegei közt, azon eredményre jutott, hogy az élet nem adomány a sorstól, hanem csapás. Nekem belőle már közel 88 év jutott. Majd csak vége lesz annak a kis ártatlan önzésnek is. Hanem amíg tart nálam az ön emlékkönyve, mondhatatlanul kedves emlékezéseket fog fel-felelevenìteni, melyek vígasztalást nyujtanak a kihazátlanított páriának

Köszönöm.
Fogadja Ön szivesen nagyszerü becsülésem biztositását.
Kossuth Lajos

Kossuth levele tökéletesen visszatükrözi azokat a ritka szellemi képességeket, amelyekkel a Mindenható Kossuthot megáldotta. Aki 88 éves korában ilyen levelet tud írni, az egész kivételes elme. Egyik-másik mondata ma is aktuális és töretlen erővel hat a magyarság mai szomorú sorsában. Amint azonban Kossuth is töretlen hittel bízott Magyarország jobb jövendőjében, bíznunk kell ma is, hiszen már virrad!

Römer Richárd.

Karácsony estéjén

(Feleségém halálára)

Te vagy szivemnek egyetlen szerelme,
Lelkemben zártam szép arcodat,
Könnyekkel öntözött fehér rózsákkal,
Hintettem be sírhantodat

Elmerengtem a legszebb karácsony estről,
Halvány arcod rózsaszínre vált:
Még tárt karokkal fogadtad jöttömet
Rám a menny üdve szállt.

Szeretet-estéjén örömlángok gyúlnak
Csak az én lelkemnek nincs nyugalma,
Megátkoztak, mert hűen szerettelek,
‚Örök-futás' legyen a szeretet jutalma.

Ma mindenki üríti az örömnek kelyhét
Nekem nincs örömem csak égő bánatom,
Reám nem ragyog az éltető ‚Napsugár'
Sötétben bolyongok tövises utakon.

Szeretet-ünnepén a betegség gyötör,
Halk imádság reszket ajkamon
Könnyeim peregnek a régi ima könyvre,
Valaki kopogtat a zuzmarás ablakon.

Éjféli-misére hívnak a harangok.
A „Hófehér-Oltár" ragyog fényesen,
Ha felesendül a dicsérő zsoltár
Egy lélek elszáll halkan czöndesen!..

ANONYMA.

Pengő

Abogy kerek képeddel rám meredsz
Hideg halottként, furcsán és fehéren,
Minden csepp vérem azt lázongja nékem,
Hogy te vagy rajtunk legnagyobb kereszt.

Néha többedmagaddal összeállsz
Lengő, hitvány papirrá vékonyúltan,
Ugy érzem, hogy a szemfedőmhöz nyúltam,
Ha bús kezemre olykor rátalálsz.

Egy-alakban vagy kapocs s szakadék.
Utat rózsázol s forró vért csepegtetsz,
Hadat üzensz a földnek és a mennynek
És koporsódnak tág egy szűk marék.

Hajdúböszörmény. **VARGA LAJOS.**

Karácsonyi gondolatok

Irta: *Dávidházy Imre.*

Ebben a világban, ahol minden élet bizonyos számú gyilkosság, ahol szükségképpeni az ölés, ahol oly szörnyüséges a táplálkozási kérdés és az anyagszerzés megoldása, ahol oly kegyetlenül el kell pusztulni a gyengébbnek, a szelídebbnek, ebbe az örök harcba, ebbe az örök üldözésbe, ebben az örök önzésbe, ebbe a rémségesen kegyetlen és rideb világba született bele Jézus.

Jézus Isten fia volt, mint ilyen a lét törvényén, a vad harcon, ami az emberek között dul a legelrejtettebben és a legagyafurtabb módon, *felülemelkedett.*

Ő nem annyira Istennek metafizikai voltán bibelődött, hanem ott fogta meg az emberiség dolgát, ahol a legérzékenyebb, ahol a legbántóbb a lét diszharmoniája, ahova mégis feljut az örökös egymást üldözés bús- és véréhsége, sakálüvöltése... a léleknél, s az élet vad rikoltásába lágy fuvalathangként a »Szeretetet« szólaltatta meg.

A LÉT TÖRVÉNYEI MEGDÖNHETETLENEK.

Krisztust a főpapok riválisuknak, hatalmuk megdöntőjének tekintik és a lét őstörvényei szerint megölik... keresztre feszítik.

De Jézus a lelket fogta meg, ami belefárad az örökös harcba, az örökös önzésbe, s oly jól esik neki, ha néha leteheti a harc ideges feszültségét, ha néha ellágyulhat, ha néha felgyulladhat benne a szeretet mécsese. Igy Jézus minden esztendőben ujra születik, s kell is ujra és ujra születnie, hogy egy kis melegséget, egy kis szeretetet vigyen be a mi bűnös, gyarló elárvult lelkünkbe.

Magyar
teherautófuvarozók
Országos Központi Szövetkezete Debrecen, Piac ucca 18. Telefon: 17-25.

Mikor és hol volt Debrecenben legelőször krematórium?

Adatok az őskori halotthamvasztás történetéhez a Déri Muzeum legujabb ásatásai alapján

Irta: dr. SÖREGI JÁNOS muzeumőr.

1. NINCS SEMMI UJ A NAP ALATT!

Olvasmányainkban gyakran szoktunk találkozni az ős görög bölcs híres mondásával, mely szerint »Semmi sem bizonyos, még az sem bizonyos, hogy semmi sem bizonyos«. Ehhez a sok igazságot rejtő kijelentéshez nagyon közel áll a technika és tudományos felfedezések csodáinak világában élő mai modern ember gyakori felkiáltása, hogy »Semmi sem uj a nap alatt«. Igy pl. ha valaki eddig bizonyosra vette, hogy az első magyar krematórium a debreceni Nagyerdőben áll, úgy arra az idézett görög bölcs már évezredek előtt ráolvasta az igazságot, mert az alábbiakban be fogjuk bizonyítani nem csak azt, hogy hazánk területén már ezelőtt több, mint négyezer évvel nagyon sok helyen égettek halottakat, hanem azt is, hogy közvetlen Debrecen mellett, a Tócó partján volt, sőt működött is egy halotthamvasztó. Igy a szépen és sok izléssel megépített nagyerdei krematórium előtt állva, nyugodtan elmondhatjuk: Nincs semmi uj a nap alatt!

2. BRONZKORI URNASIROK A TÓCÓ PARTJÁN

Talán nincs is Magyarországnak olyam muzeuma, melynek préhisztórikus gyüjteményében az őskori halotthamvasztás emlékeképpen nagy díszített agyagedények, az egykoron elégetett halottak hamvait és elszenesedett csontmaradványait őrző *urnák* kisebb-nagyobb számmal ne volnának. Miután pedig minden vidéki múzeum környező területének emlékeit gyüjti, elmondhatjuk, hogy hazánk területén az őskorban és pedig annak főleg *bronzkorszakában* (Kr. e. 2500—800-ig) a halotthamvasztás, mint általában egész Európában, általános szokás volt. Az elhunytakat rendszerint a szabadban *máglyán elégették* és az összesepert hamvakat, az elnem égett csontdarabokat s fémtárgyakat az erre a célra külön készített öblös hasú nagy edényekbe rakták és sokszor fedővel vagy kisebb ételes edényekkel együtt a földbe temették. Az egy csoportba, közel egymáshoz elföldelt hamvvedrek *urnafészket*, több ilyen fészek, illetve magános urna-sírok pedig *urna-temetőt* alkotnak. Hazánk területéről számos urnatemető ismeretes. Különösen nagy kiterjedésű a *ceglédi*. Debrecen környékéről említjük az *egyekit* és a *hajdúbagosit*, mely utóbbinak egyik igen becses 9 urnás fészke eredeti összeállításban a Déri Múzeum régészeti osztályának külön vitrinében látható. Mindezek, mind az egyekiek, dr. Zoltai Lajosnak még háborúelőtti ásatásaiból származnak.

Ebben az esztendőben Debrecen közvetlen közelében, a kishegyesiuti Szegényház megett, a Tócó-völgy partján is napfényre kerültek a bronzkori halotthamvasztás emlékei. Ugyanis a város vezetősége az elmult télen és tavaszon inséges munkásokkal feltöltette a hatvanutcai temetővel szemben levő mélyfekvésű u. n. *Kacskovics-telket*, hová a szénavásárt szándékozik idővel kitelepiteni. E nagy terület feltöltésére a Tócó-völgy városfelőli partján, a a földet a Tócó-völgy városfelőli partján, a Bleuer-féle tejgazdaság területén emelkedő, dűneszerű homokdombból csillékkel szállították el.

Ugy március közepe táján a földet omlasztó munkások két helyen egy-egy urna-sírra akadtak. Biró Antal munkafelügyelő jelentésére a találók, Tokaji László és Kovács Mihály a hatalmas, szép edényeket, melyek egymástól 20 lépésre, a felszin alatt 90 cm mélyen feküdtek, beszolgáltatták a Déri Muzeumnak. Az egyik bekarcolt és mélyített vonalakkal díszített füles nagy urna (23 cm magas) a mellé helyezett kis füles csuporral (7 cm magas) együtt teljesen épen maradt meg, míg a másik, az előbbinél sokkal nagyobb (36 cm magas), összetört és csak kb. a felét tudtam kiszállásomkor megmenteni.

Városunk területének őskori történelmére vonatkozó eme becses leletek arra indítottak, hogy a homokdomb megmaradt részén rendszeres ásatást végezzek. November elején négy nap alatt mintegy 140 méter hosszu kutatóárkot huzattam, amikor is az előbbi lelőhelyek közelében két új urna-sírt és azok mellett két tűzhelyet találtam. Mindkét urna vastagfalu, durva összetételű és égetésű. Szétomlott darabjain primitív domborművű szalagdiszítés nyomaival. Gyanítható formájuk és díszök után is ítélve, jóval régebbiek a munkások által talált edényeknél, ami azt mutatja, hogy már az újabb kőkor végén megvolt ott a halotthamvasztás szokása.

A két urnától négy méterre fekvő tűzhelyek egyike hosszuságban meghaladta a 3 métert, szélességben pedig majdnem 2 méter volt. Ezen a tekintélyes sőt, szokatlan nagyságú tűzhelyen a mindig jellegzetes vörösre égett, pernyével, hamuval, cserép- és csontdarabokkal, obszidián és kovaszilánkokkal kevert földréteg 40 cm vastagságban feküdt és ami értékét megnövelte, az edénytöredékek között festett cserepeket is találtam. Ezek egy ujabb kőkori u. n. *festett keramikus kulturkörnek* igen becses emlékei s egyuttal korhatározók is.

Ugy az urnák, mint a tűzhelyek kézzel fogható bizonyságai annak, hogy a Tócó partján az ujabb kőkor végén és a bronzkorban a halotthamvasztás volt szokásban. Továbbá az egyik tűzhely hatalmas méretéből következtetve szabad legyen azt is feltételeznünk, hogy talán éppen az volt az a hely, ahol hosszú századokon át a halotthamvasztó máglyák füstölögtek.

Ki mondhatja ezek után a nagyerdei krematórium előtt állva, hogy az Debrecen, illetőleg az ország első halotthamvasztó intézménye?! Senkisem, sőt ellenkezőleg azt látjuk, hogy az nem valami ujonnan kigondolt, erőszakolt, hitetlenségben vagy tulzó modernségben gyökerező vagy akár különcködő eljárás, hanem az ősember lelkivilágából kipattant végtelenül érdekes és tanulságos temetkezési szokásnak egyszerű felujítása.

3. A HALOTTHAMVASZTÁS EREDETÉNEK ÉS ELTERJEDÉSÉNEK PROBLÉMÁJA. — AZ ŐSI ELJÁRÁS NAPJAINKBAN

A halotthamvasztásról az utóbbi években sok szó esett nálunk, éppen azért nem lesz érdektelen, ha annak multjára is vetünk pár pillantást.

E kérdéssel kapcsolatban előre is el kell mondanunk, hogy a legujabb régészeti ásatások nemcsak urnatemetőket, hanem valóságos *krematóriumokat* is tártak fel a tudomány számára. Igy pl. Palesztina *Gezer* nevű városa mellett egy olyan barlangot találtak, melyben már Kr. e. 3000 körül rendszeresen folyt a halottégetés. A kis barlang közepén emberi csontokkal kevert vastag hamuréteg maradt és megtalálták a füst kivezetésére szolgáló kéménylyukat is. Világos tehát, hogy itt valóságos krematóriummal állunk szemben és pedig olyannal, melynél a hamvak és csontok az égető kamarában maradtak.

Ennél is híresebb régészeti lelet Jugoszláviában a *goricai krematórium*. Ez már nem barlang, hanem mesterséges kőépítmény volt. Az itt feltárt falmaradványok két, egymástól fallal elválasztott kis kamarát tüntetnek fel. Egyiket a másikkal keskeny nyilás kötötte össze. Az egyik tele volt égett emberi csontokkal, tűzben deformálódott bronz- és vastárgyakkal, faszénnel, hamuval, míg a másik teljesen üresen maradt. A feltáró szerencsés tudós szerint az egyik helyiség maga a krematórium, a másik a fütőhelyiség. Ehhez egy kis mellékkamarácska is csatlakozott, melyben bizonyára felszerelési tárgyakat és talán szertartási eszközöket tartottak. Boszniában egy *vaskorszaki* (Kr. e. 800—Kr. születéséig) kőhalomból ismeretes az u. n. *mahrevici krematórium*.

Déloroszországban az *ujabbkőkori festett keramikus kulturából* a halotthamvasztásnak egészen sajátságos módját találták meg. Itt a halottakat szabad ég alatti máglyán égették el, mint a debreceni Tócó partján, azonban ettől eltérően a hamvakat tartalmazó urnákat és mellékleteiket külön erre a célra épült fedett házakban földelték el. Ezeket a helyiségeket a tudomány ploščadka néven ismeri.

Azok, akik az európai kulturát általában Kelet felől szeretik levezetni, a felsorolt híresebb lelőhelyek alapján a halottégetés szokását is onnan származtatják és vagy egyenesen népfajok beözönlésével vagy legalább is erős kulturvándorlással hozzák kapcsolatba.

Ezzel a felfogással szemben fel kell említenünk, hogy viszont vannak keleti ókori népek, melyek a hallotthamvasztást vallási felfogásukból kifolyólag nem gyakorolták, igy a *szumirok*, a *babyloniak*, *zsidók* és *egyiptomiak*. Tudjuk, hogy semmi sem áll távolabb az egyiptomiak tulvilági hitétől, mint a halott elégetése. A zsidóknál az Ótestamentom szerint a halott elégetése egyenesen gyalázat és a temtés elmaradása valami rettenetes volt. Ezért sietnek ők halottaikat ma is mielőbb elföldelni, sőt — tudtommal — egyes helyeken a legutóbbi időkig futólépésben vitték halottaikat a temetőbe.

Nem tisztázza ugyan, inkább bonyolultabbá teszi a halotthamvasztás eredetének kérdését, ha nem hagyjuk említés nélkül, hogy vannak népek, melyeknél ez a szokás ősi soron, megszakítás nélkül ma is megvan. *Baktay Ervin India* c. művének II. kötetében igen élvezetesen és részletesen leírja, hogy a *hinduk* a híres *Benáresz* városában, a *Ganges* partján, szabadtűznél, miképen égetik el halottjaikat és miképpen seprik a hamvakat a szent folyó hullámaiba. *Bergman* svéd etnográfus *Kamcsatka őslakói* c. nemrég megjelent könyvében pedig a *korjákok* halottégető szokásait ismerteti. Ezek a csaknem ősállapotban levő népek halottaikat abba a díszruhába öltöztetik, melyet az asszonyok éjjelente mindenkinek előre készítenek, de amelyet csak mindenkinek a halála után fejeznek be. Míg a halott a *jurtá*-ban van, senki nem alszik, de mihelyt a díszruha elkészül, abba felöltöztetik és rénszarvas-szánon kiviszik az előre elkészített máglyához, hol elégetik, a két rénszarvast is feláldozzák, hogy legyen neki a másvilágon is.

Legujabb tudományos felfogás szerint az őskor embere ugyanúgy élt, mint a mai természeti népek, azért ezek életmódja, szokásai vetnek egyedül világot amazok rég letünt életére. Áll ez a halotthamvasztás műveletére is, mert csak igy lehet beszédessé tenni a régészek által kiásott néma tárgyakat.

A halotthamvasztás szokását számos primitív népnél megtaláljuk. Igy a tudósok, utazók nemcsak magát a tényt konstatálhatják, hanem a szokás okait is kutathatják. A legtöbb halottégető primitív népnél, az a görögöknél is ismert hit él, mely szerint a lélek a máglya lágjai által megszabadul a testtől és a füstfelhővel együtt megtisztulva száll a Napba. Vannak olyan törzsek, melyek elhunyt főnökeiket elégetik, hogy vándorlásaik alkalmával azok hamvait magukka vihessék. Némelyek a megmaradt hamvakat bekerítik és fát ültetnek belé.

Ha az itt elmondottakat, a halotthamvasztás nagy elterjedését tekintetbe vesszük, valóban nehéz amellett a felfogás mellett maradni, hogy ez a szokás valahol egy helyen keletkezett és onnan terjedt el ide vagy oda. Inkább valószinű, hogy a halottégetés az emberi művelődés fejlődése folyamán,

Csak célszerü ajándékot vásároljunk szeretteinknek karácsonyra!

VILLAMOS VASALÓK	30	havi	—.60 filléres részletre
GÁZ VASALÓK	30	„	1.— pengős részletre
VILLAMOS FŐZŐK	18	„	—.60 filléres részletre
VILLAMOS SEPRŐGÉPEK (melyek nem kavarják fel a port, hanem felszívják)	20	„	6.— pengős részletre

Minden igényt kielégitő modern asztali lámpák, csillárok, teafőzők, mindennemü villamos készülékek részletfizetésre is kaphatók

Megtekintés vételkötelezettség nélkül.

Az ajándék kiválasztásánál szivesen szolgál felvilágositásokkal

Debrecen sz. kir. város világitási vállalata üzlete

Batthyányi ucca 17. (Telefon: 20-90.)

különböző területeken, egymástól függetlenül, de egyenlő körülmények és ható tényezők befolyása alatt, körülbelül egyidejüleg, de legalább is lényegében azonos módon állott elő. Magunk részéről ezt a felfogást valljuk, mert a következő fejezetből ki fog tünni, hogy a halotthamvasztás legvalószinűbb oka olyan tényben rejlik, mely az egyetemes emberi lélek és szellem legtermészetesebb megnyilatkozása szerte az egész világon.

4. MI INDITOTTA AZ ŐSEMBERT ARRA, HOGY ELÉGESSE HALOTTAIT?

Ez a legérdekesebb és legizgatóbb probléma, ami a halotthamvasztással kapcsolatban csak felmerülhet! Amely világosságot akar deríteni arra a titokzatos okra, ami azt elődzte és evezredek hosszú során át napjainkig megtartotta. A megfejtés nem könnyü feladat, amire bizonyság az, hogy a kérdés még ma is eldöntetlenül mered tudósra, hívőre egyaránt. Eredetileg mi volt az oka a halotthamvasztásnak? Mi sugallta a természet egyszerű fiának, hogy mozdulatlanná és hideggé vált szeretteit a világ mindenkor legnagyobb csodájának, a szent és félelmetes Tűznek martalékául engedje, hogy végül is az ellobogó lángnyelvek és a magasba vesző füstgomolyagok után a földi porban megmaradt hamvakat edényekbe és azokkal együtt a föld alá rejtse?! Igy valóban azt sem tudjuk, hogy hová akarta hát halottait küldeni: a földbe-e, vagy az égbe?!

Vannak, akik a halotthamvasztást összefüggésbe akarják hozni az *őskori ércolvasztás* feltalálásával, az ősembernek tulajdonítva ama hitet, mely szerint miként a tűz a megolvasztott ércet a salaktól, úgy tisztítja meg az emberi lelket is a gonosztól. Mások tisztán a *véletlen* művének tartják a halottégetés kifejlődését, megtagadva attól minden eszmei tartalmat. Arra is gondolhatunk, hogy az emberevés vagy *kannibalizmus* lassú elhagyása folytán állott elő a halottégetés, mert hiszen sírleletek bizonysága szerint ilyen is volt az őskorban. Ugyanis az addig elfogyasztás céljából megpörkölt vagy megsütött hullát érzésvilágúk finomodásával kezdték teljesen megégetni, hogy ez az undorító állati szokás, melynek még ma is vannak képviselői a földön, ezáltal tényleg megszünjön.

Utoljára hagytuk a felemlítésben a legáltalánosabban elterjedt és a legvalószinűbbnek látszó elméletet, mely a halotthamvasztás keletkezését az ú. n. *élő halott* fogalmával magyarázza, illetve annak okát a halottól való *babonás félelemre* vezeti vissza.

Ugyanis primitív elgondolás szerint minden élőlény a halál után testileg is tovább él, mert a test a lélektől elválaszthatatlan. A halál tehát csak különös formája az életnek. Egyszerű ember ma sem mer éjjel a temetőbe menni, mert fél a sirból feljáró halottaktól. Az ősembernél ez a félelem még valóságos vad őszinteséggel nyilvánult meg. A primitiv felfogásból következik, hogy a halott a túlvilágon éhes és szomjas, tehát ételt és italt kell sírjába tenni, azonfelül fegyvert is, hogy vadászhasson; a halott fázik, tehát tüzet kell gyujtani sirjába és a halott sápadt, tehát pirosra kell festeni, hogy az élet színét visszanyerje. Mikor a mai ember virágot tesz a sírba; mikor legjobb ruháját, kedves tárgyát, ékszerét vele temeti a halottal; mikor a mesternek szerszámját, katonának kardját, papnak bibliáját, palástját stb. azok koporsójába teszi, nem is gondol arra, hogy a kegyeletes cselekedetével ősi pogány hitnek és szokásnak ápolója.

Azonban bármennyire gondoskodtak és gondoskodnak ma is az élők a halottak ellátásáról, nyugalmáról, mégis mind a mai napig megmaradt a halottól való félelem. Bizonyos, hogy az ősember életét a természet szűzi ölén, a féktelen elemek és jelenségek közepette, a legsötétebb babonák szörnyű világa, főleg a halottaktól való félelem tartotta örökös rettegésben. Hogy az a bizonyos doldog *arany korszak* csak mese, bizonyítják nemcsak az összes ma is élő természeti népek élete,, hanem a régészeti ásatások által sírokban feltárt összekötözött holttestek, az u. n. zsugorított temetkezések, a kövekkel lenyomtatott csontvázak, a szörnyen megcsonkított holttestek s végül a halott teljes megsemmisítése, azaz tudományos kifejezéssel a *második halál* okozása, melynek egyik fajtája a *halottégetés*. Azt hitték félelmükben, hogy ezáltal a halottat teljesen ártalmatlanná tették.

Ez volna tehát a halotthamvasztás eredeti oka, amely magyarázatot nyugodtan elfogadhatnánk, ha nem is ismernénk olyan temetkezéseket, melyek e világos okfejtésnek is ellene mondanak. Igy pl. az ősi görög gyarmatosok egy és ugyanazon sirban a férfit elégették, az asszonynak pedig a hulláját temették el. Olaszhonból ismeretesek olyan temetkezések, melyeknél az előkelőket a sirkamrákba temették, rabszolgáikat pedig az azokhoz vezető folyosókban égették el. Fenti elmélet alapján ezeket a jelenségeket alig lehet megmagyarázni, mert ha az egyik halottól féltek, kellett félniök a másiktól is. De talán sohasem lesz lehetséges olyan elméletet felállítani, amely mindenesetre kielégítő magyarázatot tudna nyujtani.

Volna még egy tetszetős és sokak által véglegesnek gondolt felfogás, mely szerint a primitív hitben a test nem, csak a lélek élt tovább a halál után. A testet pedig tűz által minél hamarább igyekeztek megsemmisíteni, hogy a lélek annál hamarább kiszabaduljon belőle. Valamint az előbbi, ugy ez sem mindenesetre kielégítő elmélet és azt hisszük, hogy ennél sokkal inkább elfogadhatóbb és a nyers ősemberi lélekkel jobban összeegyeztethetőbb a halottól való félelem, mint ok.

5. MODERN EMBER FELFOGÁSA A HALOTTHAMVASZTÁSRÓL

Amiket eddig a halotthamvasztásról elmondtunk, azok mind tudományos feltevések egy rég letünt világról, földből kiásott emlékek és az összehasonlító néprajzi tudomány alapján. Bizonyos, hogy halottat égettek az őskorban és halottat égetnek ma is mind modern felszereléssel, mind ősi módon és ősi eljárással. Aki először Európában modern krematóriumot épített, nem tett egyebet, mint egy ősi emberi szokást a technikai vívmányainak felhasználásával uj formába öltöztetett.

Ha a mai kor emberét megkérdezzük, hogy halála után miért kívánja magát elégettetni, rendszerint a következő megokolásokat halljuk: »A halottégetésnél nem fordulhat elő, hogy valaki tetszhalottként kerüljön sirjába és ott felébredve, nyomorultul vívja meg utolsó haláltusáját; kermatóriumban a test pár perc alatt megsemmisül, míg a földben hónapokon át férgek rágódnak rajta; a temetőket bizonyos idő elteltével felparcellázzák s a sirok előbb-utóbb széthányatnak«. Sokan poétikus lélekkel gondolnak a tűzre, az égrenyuló füstoszlopra, mely porrészeiket is magával ragadja, de valljuk meg, nagyon sokan az anyagiakra is néznek, mert bizony a halottégetés ma a legolcsóbb temetkezési mód.

A tudományt maga a tény érdekli, mint az egyetemes szellemtörténet egy roppant érdekes fejezete. Sajnos, régészetileg nem lehet az őskori halottégetést rekonstruálni, csupán a primitiv népek szokásai vetnek némi fényt az eljárásra. Igy végeredményében nem tudjuk, hogy városunk nyugoti szélén az egykor nádasokkal és sűrű tölgyerdőkkel szegett, szélesvizű Tócó partján, az ősember milyen szertartásokkal égette halottait?! Lehet, hogy mikor a sápadt halottat a máglyára fektették és a gozos hátú düne füstöt lökö az égnek: lehet, hogy ilyenkor valami ősi éneket üvöltöttek a vizentuli erdők felé, majd vadul ugráltak a tűz körül... De az is lehet, hogy szótlanul nézték az egyre üszkösödő társukat, aki az urna-sírjából sohasem fog többé visszajárni, vagy aki rövidesen megszabadul attól a testtől, melyben annyit küzdött és szenvedett ..

Nem lehet itt feladatunk, hogy a modern és primitív felfogás közti összefüggést tárgyaljuk. Tudjuk, hogy a vélemények a halotthamvasztást illetőleg nagyon eltérők. Sokan bosszankodnak, hogy a debreceni s egyuttal az első magyarhoni modern krematórium ma sincs még üzembe helyezve, míg mások bizonyosra veszik, hogy nem is lesz, mert az égetést nem fogják engedélyezni. Ez utóbbiak figyelmét felhívjuk a legelől idézett görög böles mondására, mely szerint »Semmi sem bizonyos« és arra, ebben a szerény cikkben is megvilágított körülményre, hogy az emberi művelődés történetében az alkotó lélek és szellem mindig önmagából ujul meg, tehát minden ősi elgondolásnak szükségszerűleg időnként vissza kell térni amikor is a forma változhat, de a lényeg ugyanaz marad s innen van az, hogy nincs semmi uj a nap alatt!

A magyar rádió néhány adata mindennél szebben beszél

A magyar rádió nyolc éves mul'ja -- Világviszonylatban a legelső helyen van Egyre szebb és szebb fe,lőd si mutat -- A magyar rádió ,övője

Ma már úgy odatartozik minden házhoz, hogy nélküle el sem képzelhető az élet. Levegő, mit nem lehet nélkülözni. A modern technika és tudomány csodája, mely szédületes tempóban hódította meg a világot. Bent a házakban hirdeti a muzsika művészetét, szóváteszi a világ eseményeit, tudományt és irodalmat hirdetve tanít. Minden találmányok között a legtöbbet jelentő és minden találmányok között a legnépszerübb.

És mikor általában beszélünk a rádióról, maroknyi magyarságunk méltán gondol büszkeséggel a magyar rádióra, mely világviszonylatban is a legelsők között van. Sok tekintetben példa adó és nem hiába állítják oda követésre a külföld elé is.

—

Alig nyolc esztendő leforgása alatt a csöppenyi mustármagból terebélyes fát növesztett a vezetőség. *Leveldi Közma Miklós és a most egy évvel tragikus hirtelenséggel elhalt hűséges segítőtársa, Szőcs Ernő olyan nívóre emelték ezt a mai magyar csodát, ami előtt levett kalappal kell megállani.* Két egykori hős, harcterek szívvel megvert vitézei a béke területén megálmodták és megteremtették a legmaibb időben teremtődött nagyszerű csodát: a magyar rádiót. Katonák voltak itt is, a béke szédítő tempójú munkájában és kezük nyomán rend, fegyelem, élet és fejlődés fakadt. A történő és kialakuló események mögött irányították, vezették, nevelték és növelték ezt a sokat jelentő kulturintézményét e csonka hazának. *Mennyi tapintat, mennyi szív és milyen fennköltt iélek kellett ahhoz, hogy ezer veszély, széthúzás, irigység és kicsinyesség között is ott állhasson a magyar rádió, ahova ez a két talpig katona és talpig férfi emelte.*

A műsorunk minden más műsorral vetekedhet Felszereléseink, gépeink a lakihegyi legnagyobb adóval és a világon legmagasabb antennatoronnyal minden művelt nemzet szemében büszke dicsőség és dicséretes munka, ellenségeink szemében pedig irigységet termő utolérhetetlen kincs. *És mindezt leveldi Kozma Miklós és Szőts Ernő teremtették meg, akik a kardot cserélték fel a békés munka eszközeivel és hősi szívük virágozta ki a békeélet kulturáját, muzsikáját, a magyar néplélek ezer megnyilatkozását a nagyvilág előtt szabadon használható, felmérhetelen területen: az éter hullámain.*

Most, mikor a lakihegyi nagyadóval kapcsolatosan annyi és annyi szó esik itthon és külföldön a magyar rádióról, jól esik kicsit büszkélkedni, kicsit fennen hirdetni, hogy az alig nyolcesztendős munka az Isten áldó tekintete mellett meghozta a maga jó gyümölcsét.

Egyelőre néhány közel multbeli statisztikai adatot nézzünk meg. 1929-ben a magyar rádióelőfizetők száma 266,567 volt, 1930-ban közel ötvenezerrel emelkedett ez a szám, mert 307,909 előfizető volt. 1931-ben 325,032. És most jött az 1932. esztendő a maga tragikusan vészes leromlásával, szanálások, fizetéscsökkentések és ennek következményeiképpen látjuk, hogy a rádióelőfizetők száma is kétezerrel esett, mert az utóbbi évben már csak 321,976, tehát éppen 0.9 százalék csökkenés mutatkozott. Most azonban, ebben az esztendőben ismét örvendetes lendület mutatkozik, amit nyilván befolyásol a legutóbbi időkben rendezett nagyadóval kapcsolatos propaganda is. A felsorolt négy esztendő adatai így oszlottak meg a főváros és vidék között. 1929-ben 96,347, 1930-ban 108,161, 1931-ben 111,774 és 1932-ben is emelkedés volt, mert 113,360 előfizetőt tartottak számon, holott pedig országos viszonylatban 0.9 százalék csökkenés volt. Egyébként a csökkenés így oszlott meg az előfizetőket illetőleg: a vármegyék területén 3.5 százalék csökkenés és a vidéki, valamint törvényhatósági városok előfizetői közül 2.2 százalék csökkenés, úgy, hogy inkább a falusi, illetve kisvárosi lakosság mondotta le a rádióengedélyét.

Érdekes egyébként, hogy az ország területén élő minden 10,000 emberre 3667.7 rádióelőfizető esik. A városok közül első helyen vannak, előfizetőket illetőleg: Győr és Székesfehérvár és csak ezek után következnek Pécs, Sopron, Miskolc, Baja — most jön Debrecen, — azután Szeged és Kecskemét. Debrecen 1934. év végén ötezernél több rádióengedélyt tartott számon.

Az is igen érdekes, hogy hogyan oszlik meg társadalmi állások szerint a rádióelőfizetők száma. Földmíves előfizető van 19,109, kereskedő 88.807, más értelmiségű 130,810, munkás 41.126, iskolai tanuló 4718, egyéb foglalkozású 35,143, iskola 520 és 1663 nyilvános hely. *Mint az adatok mutatják, földmíves és gazdatársadalmunk még igen elmaradt rádióelőfizetésben is, hiszen közel nyolcvan százaléka őstermelő az országnak és ebben egy elenyészően csekély száralék csupán az előfizető.*

Az előfizetők gépei is érdekes képet adnak. — Detektoros készülék van 145,244, egylámpásos készülék 23.538, két lámpásos 48,695, háromlámpásos

70,018, négylámpásos 17,662, öt lámpás 7275 és ötnél több lámpásos 2819.

A detektoros készülékek eddig természetesen a főváros környékére estek és a legutóbbi időkig bizonyos csökkenést mutattak, míg ezután már itt is emelkedés várható, mert a nagyadó lehetővé teszi a detektoros készülékek egyre fokozottabb használatát, sőt egyenesen eldorádóját teremtette meg a nagyadó a detektoros készülékeknek.

Emelkedőben van a két-, háromlámpás készülékek bevezetése is és nem utolsó helyen érdekes adat az is, hogy eddig inkább a háromlámpásos készülékeket vásárolták.

1932. év végén egyébként 18.891 készüléket pecsételtek le, illetve ennyi készüléktől vonták meg az engedélyt és engedély nélküli rádióhallgatásért, illetve készülék tartásáért 5333 feljelentést adtak be, mikor is legtöbb esetben eljárás indult a feljelentettek ellen.

Mint ismeretes, 1925-ben készült el az első magyar adóállomás Budapesten. Nagy esemény volt ez és máltán örvendett az egész nemzet ennek a kultureseménynek. *Éppen a napokban ünnepelték az első magyar rádióadást, mikor boldog emlékű Szőts Ernő halálának kegyeletes ünnepélyes is és ekkor megismételték az első magyar rádióadás teljes műsorát Hubay Jenővel, Székelyhidy Ferenccel és az egykori összes szereplőkkel.* És egy ország szive dobbanása figyelte az első magyar adást és ámultak a tudomány és ész teremtette uj csudán.

És ha nézem az elmult nyolc esztendő adatait, meg kell látnom azt a szédületes fejlődést, amit az az intézményünk elért és napról, napra elér. Csak a debreceni, illetve hajdumegyei előfizetők számát hasonlítsuk össze. *Összesen 19 előfizetője volt 1925-ben Hajdumegyében a rádiónak és Debrecennek 126.* 1926-ban már 166-ra emelkedett a hajdumegyei előfizetők száma, míg Debrecen már 547 előfizetővel dicsekedhetett. 1927-ben 256 a megyei és 810 a városi, 1928-ban 1099 a megyei és 2098 a városi, 1930-ban 2049 a megyei, 3396 a városi, *1931-ben 2158 a megyei és 5345 a városi és 1932-ben a megyei közel százzal esett, mert 2158-ról 2068-ra esett, míg a városi szinte ötszázzal emelkedett, mert 5833 előfizetőt számlált.*

Száraz számok és egyszerű adatok, melyek mégis beszédesebbek minden ékesszólásnál. A magyar rádiónak jövője méltó a mai nagyszerű jelenéhez.

A magyar házak felett kifeszített antennák elviszik a magyar szót és közvetítik a nagyvilág értékeit, mint egy mesebeli álom valóravált hirvivője.

A fellegek alatt és felett magyar ének, magyar muzsika, magyar szó repül a kerek világ minden tájára.

Olyan, mint egy álombeli mese:

— Halló, itt rádió Budapest és többi magyar adó . . .

És a világ tulsó felén, valahol mérhetetlen messze könnyes lesz a szeme egy, egy idegenbe tévedt magyarnak, akinek a szive táján hazai szó csókolja életre a már, már kiveszendő magyar reménységet.

— Itt rádió Budapest . . .

És egy egész világ fér el ebben az egyszerű mondatban. Egy egész világ. A magyar világ ölelő karjában . . .

Minket debrecenieket más oldalról is érint a magyar rádió ügye, állása. Egyik legnagyobb magyar város vagyunk. Művészetünk, kulturánk, tudományos életünk minden kétséget kizáróan jelentős, nemcsak magyar, de világviszonylatban is. És Debrecen mégis olyan kevéset szerepel a magyar mikrofon előtt. A többi nagy magyar város már megkapta a röléadóját. Debrecennek kell most már sorrakerülnie. Debrecen multja, jelene és jövője méltán várja ezt. És addig is, míg meg lesz a debreceni adó, több helyszini közvetitést remélünk. Igy elsősorban a tavaszi Debreceni Hét és a Stadion avatási ünnepélyeinek, versenyeinek közvetítését. Nagy ügy lesz, magyar ügy lesz, méltó a magyar rádió műsorára.

Rácz Imre.

Győri Lajos, az egykori haditengerész legizgalmasabb élménye a világháboru alatt az Adrián

Amikor az alföldi fiúból tengerész lesz. — A háborúban két debreceni 39-es baka szolgált a „Zrinyi" nevü hadihajón. — Az olasz hadüzenet és hadiflottánk első „bemutatkozása". — Hogyan lőtték rommá Sinigagliát a „Zrinyi" ágyui?

Egy magyar hadihajó harca a levegőben és a víz alatt az ellenséggel.

Minden embernek van néhány érdekes és izgalmas élménye, melyet sohasem felejt el. Az már más kérdés, hogy ezek az élmények mennyiben érdeklik a többi embert. Vannak azonban olyanok is, akiknek az élete zsufolva van nem mindennapi eseményekkel. Ezek közé tartozik Győry Lajos debreceni fogmüvesmester, a magyar dalosügy egyik leglelkesebb

Győry Lajos mint haditengerész

harcosa. Tevékenyen közreműködött a Mácsai Dalkör megalapításánál, annak ma is egyik legjelentősebb vezető tagja s emellett mint a debreceni daloskerület főtitkára, hervadhatatlan érdemeket szerzett a magyar daloskultusz felvirágoztatása körül.

Azt azonban kevesen tudják Győry Lajosról, hogy ő is egyike volt azon keveseknek, akiket a világháboru szele nem a szárazföldi harcterekre sodort el a Nagyalföldről, hanem kinepfitette az Adriára a tengeri haderőhöz.

Alföldi fiú az Adrián!... Ez már egymagában is olyan ritkaság, amely külön érdeklődést kelt. Munkatársunk megkérte Győry Lajost, hogy mint alföldi fiú milyennek látta a tengeri hadiéletet s melyik esemény volt a legérdekesebb élménye?

A DEBRECENI 39-ES BAKA A HADITENGERÉSZETNÉL

— Hát bizony különös út volt az én útam Debrecenből a pólai cs. és kir. haditengerészetig, — kezdte elbeszélését Győry Lajos. — Én még 1913-ban vonultam be katonának a 39-esekhez, akik akkor Bécsben szolgáltak. Mint fogtechnikust hamarosan átvezényeltek a II. számú helyőrségi kórházhoz, onnan pedig 1914. márciusában levittek Pólába a haditengerészethez, ahol a fogászati ambulanciára osztottak be. Néhány hónappal a világháboru kitörése előtt kerültem a „Zrinyi" nevü hadihajóra, amelynek a lengyel származásu Daublebsky Maximilián volt a parancsnoka.

— Ebben az időben rajtam kivül még csak egy debreceni ember szolgált a „Zrinyin", egy Nagy Sándor nevü géplakatos, aki tudomásom szerint most Diósgyőrben lakik. Én fokozatosan előléptem és a világháborúban mint sanitätsquartiermeister teljesítettem szolgálatot.

AZ OLASZ HADÜZENET

— Eleinte mi csak passziv szereplői voltunk a háborunak s bizonyos irigységgel olvastuk az ujságokban a szárazföldi hadsereg haditényeiről. Szerettük volna mi is kivenni a részünket a háborúból... Ez nem is késett sokáig.

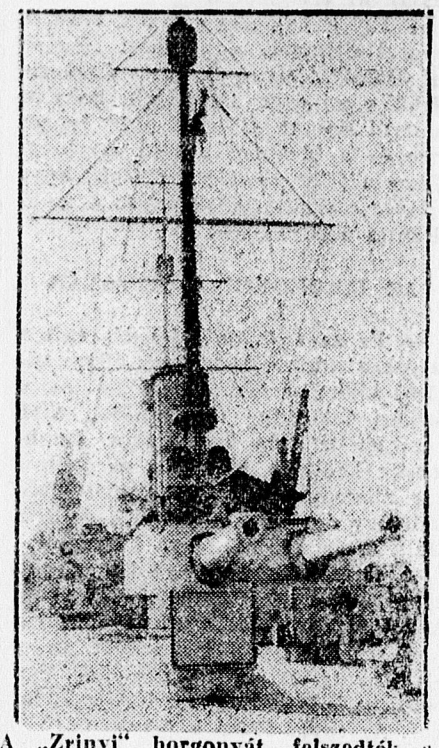
— Amikor az antant-hatalmak egymásután üzenték meg a háborut a központi hatalmaknak és Olaszország még mindig nem jelentkezett, hogy mellénk áll, tudtuk, hogy elkerülhetetlen lesz a háború Itáliával. 1915. májusában aztán Olaszország valóban megüzente a háborút. A hadüzenet terminusa május 23-án éjjel 12 órakor járt le, illetve vált esedékessé. A haditengerészet kitörő ujjongással fogadta a hadüzenetet, mert már unta a tespedést, amikor tudta, hogy a szárazföldi harctereken már csaknem egy év óta tart az öldöklő harc.

— Éppen pünkösd volt, de mi most nem törődtünk az ünneppel, hanem lázasan készülődtünk az ütközetre.

UTBAN A HARCTÉRRE, AZ ADRIÁRA

— Május 23-án délelőtt a pólai kikötőben az összes hadihajókról minden mozgatható, nélkülözhető anyagot kiszállítottunk az arzenálba. A parancs szerint délután 6 órakor volt a hajókon a gyülekezés. A sorhajókapitány rövid beszédet intézett a tengerészekhez. Elmondotta, hogy ütközet előtt állunk és harcra buzdította a legénységet. A „Zrinyin" volt egy katholikus pap, aki a hajót megáldotta.

— A mi hajónk a kisebb tipusu dreadnoughtok közé tartozott s ekkor még nem volt légiágyúkkal felszerelve, de igy is a következő egységekkel rendelkeztünk: 4 drb. 30.5, 8 drb. 24, 20 drb. 10 és végül 6 drb. 7 cm.-eres ágyú.

A „Zrinyi" horgonyát felszedték a polai kikötőben az ütközetbe való indulás előtt

— Egységes terv szerint május 23-án éjjel indult el az osztrák-magyar hadiflotta az Adriára. Az egész manővert az akkori tengernagy, hivatalosan Marine-Kommandant Admiral Anton Haus vezette és irányította. Haus Antal 1851-ben Dalmáciában született s nemcsak kiváló katona volt, de a legénységgel is atyai jóindulattal bánt.

SINIGAGLIA BOMBÁZÁSA

A továbbiakban Győry Lajos elbeszélése egyre lüktetőbb, színesebb lesz,

A „Zrinyi" harcra készen Sinigaglia olasz város előtt

— Elsőnek a „Viribus Unitis" hagyta el a kikötőt, majd követték a „Tegethoff", a „Prinz Eugen", a „Ferenc Ferdinánd", a „Zrinyi" és a „Radetzky" nevü hadihajók. Előbb félgőzzel, libasorban haladtunk a mi vizünkön, éjjel 12 óra tájban azonban a parancs szerint átvonultunk az ellenséges vizekre. A „Zrinyi" május 24-én hajnali 4 órakor ért Sinigaglia alá. A mi feladatunk az volt, hogy ezt a várost, melynek a kaszárnyái tömve voltak ellenséges katonasággal a egyéb-

ként is vasúti gócponttal, olajfinomítóval és gyárakkal rendelkezett, a lehetőség szerint rombalőjjük.

— Mikor hajónk mintegy 3 kilométernyi távolságra ért Sinigagliához, a parancsnok „Állj!"-t vezényelt. Az összes gép leállt, a hajó oldalfrontot csinált... A legénységen hallatlan izgalom vett erőt. Alig várták, hogy leadhassák az első lövést.

— Végre hajnalban 6 óra előtt 8 perccel elhangzik a parancs: „Feuer auf Molo!"... Az egyik 24-es ágyú elbődül s mi csak azt látjuk, hogy a molóról egy óriási felhő száll fel az égre és a távolban a föld meginog. Mikor a felhő eloszlott, tudtuk, hogy a löveg megtette kötelességét: a moló eltünt a föld színéről.

AZ ÖSSZEDÜLT KÁRTYAVÁR

— Ez az első lövés jeladás volt a lakosság részére, hogy a két állam között kitört az ellenségeskedés és a polgári lakosság meneküljön. A 8 perc letelte után hat órakor Daublebsky kapitány kiadta a parancsot: „Az állomást lőni!" Erre ismét elbődült egy ágyú és az állomás épülete leült, összedült, mint egy kártvavár.

— Ezután egyre-másra hangzottak a parancsszavak s dörögtek az ágyúk. A lövedékek rombadöntötték a gyárakat, szétvetették a kaszárnyát és a víztornyot, melynek víztartálya úgy loccsant le, mint valami hatalmas lavor. Az egyik löveg a petróleumfinomítót találta el, melv tele volt naftával. A naftatartályok felgyultak és a hajnali világosságban gigászi tüzijátéknak lettünk a tanui. Ilyen tüzijátékot életemben nem láttam sem azelőtt, sem azután.

— Közben az egyik figvelő tiszt a távcsövön át észrevette, hogy egy hosszú vonat fut fel a város mellett levő folvó hídiára. A vonat, mint később megtudtuk, tele volt mozgósított olasz katonákkal. A kapitány parancsára egymásután dördültek el az ágyuk a hidra és a vonatra. A mozdonyvezető észrevehette, hogy a város ég és vissza akarta vinni a vonatot, de a mi ágyuink rommá lőtték a hidat és kocsikat. A sok lövöldözés közben a hajó oldalágyui megforrósodtak s a parancsnok új oldalfrontot vezényelt s a még harcon kívül levő ágyukból újabb lövéseket adott le, melvek csaknem teljesen rombadöntötték Sinigagliát.

IZGALMAS HARC A LÉGHAJÓVAL

— Miután a „Zrinyi" megtette a kötelességét, a parancsnok utasítására felszedte horgonyait és elindult vissza Polába. Alig 3 mértföldnyire hagyhattuk el Sinigagliát, mikor észrevettük, hogy egy kicsi pont száll fel a város mellől. Ez a pont mindinkább növekedett és közeledett. Később láttuk, hogy egy hatalmas kormányozható hadi léghajó volt, a „Citta di Ferrara", mely üldözőbe vette hajónkat.

— Ekkor egy olyan izgalmas harc kezdődött meg vizen és levegőben, melyet sohasem fogok elfelejteni. A „Zrinyi" teljes sebességgel hasította a vizet, de a léghajó gyorsabb volt és csakhamar fölénk került. A kapitány az egész legénységet felparancsolta a dekkre, mert légiágyuk hiányában tehetetlenek voltunk a veszedelmes ellenséggel szemben. A tengerészek heves tűz alá fogták a léghajót, de annak védőpáncéljáról visszaperegtek a golyók.

— Ekkor a kapitány új harci trükkel élt. A legénységet levezényelte a fedélzet alá s megkezdődött a manőverezés a léghajó és a „Zrinyi" parancsnoka között. A léghajónak, ha bombát akart dobni a mi hajónkra, pontosan fölibünk kellett kerülni és átvenni a mi sebességünket. Amikor a tisztjeink észrevették, hogy a léghajó fölibünk került s így a ledobott bomba minket talál, a kapitány újabb parancsot adott ki: „Teljes erővel állj!"... A gépek azonnal leálltak, a hajó hatalmas teste megrázkódott s mi úgy eldőltünk, mint a zsákok. A hajó azonban meg volt mentve, mert a ledobott bomba előttünk esett a vízbe. A léghajó nem volt elkészülve a manőverre és nem állott meg fölöttünk.

— Ezt a veszélyes mulatságot még néhányszor megismételte a kapitány, aki egy másik kritikus pillanatban újabb parancsot vezényelt: „Teljes erővel fordulj!" A bombát ismét elkerültük. A „Citta di Ferrara" ekkor négy bombát dobott le a hajónkra, de szerencsére egyik sem talált. Jobbnak látta, ha még idejében visszafordul s ezzel a légi veszedelem megszünt fölöttünk.

A „CITTA DI FERRARA" PUSZTULÁSA

— Mielőtt azonban még beértünk volna a hazai vizekre, még ki kellett pariroznunk a tengeralattjárókat is. Ugyanekkor három tengeralattjáró is üldözőbe vette a „Zrinyi"-t s meg akarták torpedózni. Kapitányunk tapasztalt tengerész volt és tisztjeink segítségével úgy manőverezett, hogy egyetlen torpedó sem talált el bennünket. Igy azután sértetlenül vonultunk be a polai kikötőbe... Ez volt a legérdekesebb harci élményem. Az első tengeri csatának minden részletére pontosan emlékszem s mondhatom, nem bántam meg, hogy akkor éjszaka ott voltam a „Zrinyi" fedélzetén.

— Még csak annyit jegyzek meg, hogy a „Citta di Ferrara" nem kerülte el a sorsát.

— Még ebben az évben, junius hó 8-án megjelent Fiume felett a »Citta di Ferrara« és bombázni kezdte a nyilt várost. A bombák több embert megsebesítettek, egy asszonyt pedig megöltek. Miután a léghajó elvégezte a dolgát visszaindult, de ugyanakkor tért haza az L. 48 osztrák-magyar légijármű, melyen Klasing sorhajóhadnagy parancsnokolt. Klasink lövegekkel felgyujtotta a »Citta di Ferrara«-t, amely elpusztult. A rajta levő 2 tisztet és 5 főből álló legénységet elfogták.

— És a legérdekesebb ebben a dologban, hogy Klasing Sinigaglia bombázásánál a „Zrinyin" teljesített szolgálatot.

(b. g.)

Szerettem és szeretem

Irta: Mónusné Kohuth Lola

A sötét várószoba egyetlen ablaka az udvarra nézett. Szük, keskeny, az időtől megfeketedett magas falakkal körülvett kis udvarra. Bár napfényes nyári koradélutáni órákban haladt az idő, mégis erős homály tartotta az egész szobát.

Odabenn sokan várakoztak a kitünő gyermekspecialistára, aki alig negyven esztendős és már hirneves orvos. Minden ajtónyitásnál feszült figyelemmel fordultak arra a szemek, míg végre megjelent imponáló szép alakja. Becsületes nyilt tekintete végigsiklott a várakozók során és csakhamar megkezdte rendelését.

Az utolsó páciens (vagy talán szándékosan maradt utolsónak) egy karcsu, szép termetü csinos nő volt. Lefátyolozott arccal, némi habozással lépte át a rendelő küszöbét. Felemelte sürü fátylát és elszánt, odaadó hangon megszólalt:

— Kedves János! Eljöttem magához, hogy megköszönjem gyermekem életét s az én lelki megnvugvásomat. Maga megmentette egvetlen leánykámat s ezzel örök, mély hálára kötelezett...

— Háláról ne is beszéljünk, asszonyom — szakította félbe szavait az orvos —, nekem akár a maga, akár a más gyermekét meggyógyítani szent és magasztos kötelességem.

— Még mindig neheztel reám látom — sóhajtott fel Judit —, hogy megbántottam tudom, de írja azt a női gvengeségem rovására. Vagy sohasem felejti el, amit maga ellen vétettem? Mondja meg, mivel tehetném jóvá? Vagy kívánjon bármit tőlem, kívánsága nekem parancs lesz és én azt a parancsot — bármi lenne is — teljesíteni fogom.

— Én azok után, amit velem szemben elkövetett, nem kívánhatok és nem akarok kívánni magától semmit Asszonyom. — Nem is haragszom, de eljárását felejteni sohasem fogom, kísérni fog annak emléke életem végéig.

Az orvos — íróasztalánál ülve, sürü fekete hajába vájta kezét és könyökre támaszkodva mereven nézett maga elé. Az asszony szembe ült vele és földre szegzett tekintettel gondolkozott... Mindketten egy csillagfényes csendes júniusi estre gondoltak, amely mámoros, bódító volt az akácfavirág nehéz illatától és ők azon az estén hűséget fogadtak egymásnak...

— Két-három esztendő mulva egymásé leszünk. Szerelmem irántad oly mély és erős, hogy nincs idő, nincs távolság, ami azt csökkentse. Bízzál bennem — szólt akkor János Judithoz, aki meghatódva, remegve simult vőlegényéhez.

Aztán a múlt ködén újabb kép vonult át:

János tanulmányai folytatására külföldre utazott. A levelek jöttekmentek és az élet folyt a maga módján, egy-egy teaest, egy-két bál. Ujabb ismeretségek, újabb emberek.

Egy ilyen összejövetelen ismerkedett meg Judit egy fiatal ügyvéddel és felesége lett anélkül, hogy Jánost erről Jánost, bárcsak célozva is, értesítette volna.

Egy év mulva kis leánya született, de a fiatal anya ezt a boldogságát keserü csalódások, nehéz megpróbáltatások árán fizette meg.

Nem bírta sokáig és visszaköltözött szüleihez most már másodmagával.

Néhány héttel ezelőtt nagybeteg lett a gyermek. Nyugtalan éjszakák, aggodalommal telt napok következtek Juditra. Az orvosok nagy, komoly tanácskozásából látta a veszélyt, amelyben a gyermek forog.

Talán a végzet rendeléése volt, hogy épen akkor tért haza tanulmányútjáról János, aki távolléte alatt nagy gyakorlatra tett szert s ebben az esetben is kiváló gyógyásznak bizonyult. A gyermek meggyógvult és most az Anya akarja leróni háláját a megmentővel szemben.

— Én most elmegvek — szakította meg a visszatért múlttal telt csendet Judit és Jánoshoz lépett.

— Nincs egy megbocsátó szava hozzám? Igv enged el? Pedig ha tudná, mennyire boldogtalanabb vagyok magánál. Maga egvedül maradt, de én keserü csalódásommal. Férjhez mentem igaz, de nem tudom, mi történt akkor velem. Talán engedtem annak a sok rábeszélésnek, ami a maga távollétében itt folyt. Igen, azt mondták, ki tudja, maga milyen érzésekkel tér vissza hozzám. Nekem ki kell használnom azt a parányi időt, és a parányi időnek kis örömeit ami ki van szabva a részemre, míg fiatal vagyok. Nem tudom, nem tudom miért tettem, de megtettem. Nemsokára beláttam azt, hogy a legvétkesebb, legostobább férge vagyok a teremtésnek, mert szívem-lelkem a magáé. Akkor is már, amikor az oltár elé térdeltem és az esküszavakat susogtam, a maga képe volt előttem. Magának esküdtem János, az a másik mellettem volt, de távol tőle minden gondolatom. Sokat szeretnék még mondani, de nem tudok beszélni — elnémít a hallgatása. Ha megtudna nekem bocsátani, mily végtelen boldog lennék.

A férfi elszánt szomorúsággal felelt:

— Nincs ahhoz joga, amit egyszer olyan könnyelmüen eljátszott, eldobott magától, megvgőződés nélkül. Én úgy szerettem magát, olyan rajongással, amennyire csak egy igaz, romlatlan férfi tud szeretni. Maga volt nekem minden, ami szép. Maga volt az élet, a jövő. Tanulmányaimban sarkalt a maga képe, hogy majd eléje rakjam mindazt, amit sok küzködés árán megszereztem, de most megtanultam azt, hogy az asszonyok — a kivételeket leszámítva — csodálatos teremtések, a legsajátabb érdeküket tudják csak megérteni. Magának ez volt az érdeke, hogy a férje szeretete, ha némelykor terhes, némelykor kínos és talán fölösleges is a részére — de mégis — legyen! Ne mosolyogjon olyan keserűen, hiszen csak az igazat mondom.

— Nem magán mosolygok, hanem magamon, hogy ilyen ferde helyzetbe kerültem. Az én közeledésem most valóságos felkínálása saját magamnak s maga eltaszít, félredob akárcsak én meggondolatlanul félredobtam egvetlen, igaz szerelmemet...

János szomorúan mosolygott:

— Ha valóban olyan igaz lett volna az érzése hozzám, nem tette volna azt, amit megtett. Én szerettem magát, jobban szerettem az életemnél és talán mindig is szeretni fogom, de a szerelem fonalát, ha egyszer elszakadt, nem veszem föl többé, attól tartanék, jön idő, amikor a fonal, ahol kötözve volt, ismét hajlamos lesz a szakadásra. Igy pedig megmarad emlékemben és szívemben az én szent, tiszta Juditom képe.

Az asszony szó nélkül kifelé indult. Az orvos utána nézett és egy hosszú, néma pillantással búcsút vettek egymástól — talán örökre.

A férfi az ablakhoz lépve az asszonyt szemével kísérte, aki a verőfényes madárdalos utcán lépkedett fáradtan, nehézkesen. A távolban mind kisebb és kisebb lett az alakja, míg végre egészen eltünt egy rácsos kerités mögött.

D. Népszövetségi Hitelszövetkezet tüzelőanyag raktárából tessék venni
tüzifát és szenet
mert legolcsóbban a legjobbat veheti
Marótlhy György u. 24. Telefon 31—32
A hires Ózdi szén nagyraktára. Olcsó tó herendi szén kapható. —

Érdekességek a debreceni Helyi Vasut ötvenéves történetéből

Weekendezés a régi időben - Amikor még postaládát vitt az oldalán a gőzvasut - Az ötvenéves jubileum napján járassanak lóvasutat Debrecenben - Öt évtized alatt 145 millió utas utazott a debreceni közuti vasutakon

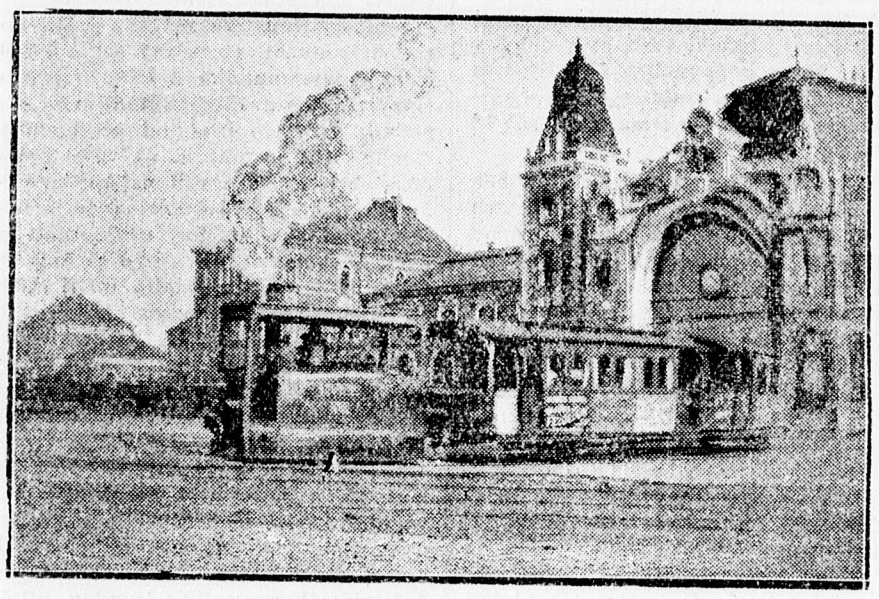
Magyarország egyetlen mozdonyadat gyüjtője Murakőzy László, a kiváló festőművész, aki lelkes tanulmányozója a vasutak történelmének. Alkalmunk volt beszélgetést folytatni Muraközyvel, aki a debreceni vasuti helyi közlekedésről az alábbi igen érdekes dolgokat mondta el

Fél évszázaddal ezelőtt Debrecent, mint a maradiság városát ismerték és talán kevesen tudják, hogy már abban az időben, amikor még Szoboszló „külföldnek" számított a Basahalmán belül születteknek, a gőzvasút bevezetésével megelőztük Budapestet is, ahol ugyanabban az időben még lóvasut bonyolította le a forgalmat

A debreceni villamosvasút 1934-ben igen jelentős fordulóponthoz ér: ötven éves jubileumát űli meg annak, hogy Debrecenben megindult a kisvasúti üzem. 1884 október 3-ika nevezetes napja volt Debrecennek. Öt mozdonynyal akkor indult meg a személyszállítás. A nyitott kocsikat Nürnbergből, a mozdonyokat 1884—89-ig terjedő idő alatt Wienerneustadtból hozatták. Még nem igen felejthették el a nevüket Debrecen, Hortobágy, Csokonai, Nagyerdő, István malom névre voltak keresztelve.

A Csokonai szobornál és a kaszárnyán túl, a mostani Magoss György téren volt egy-egy kitérő.

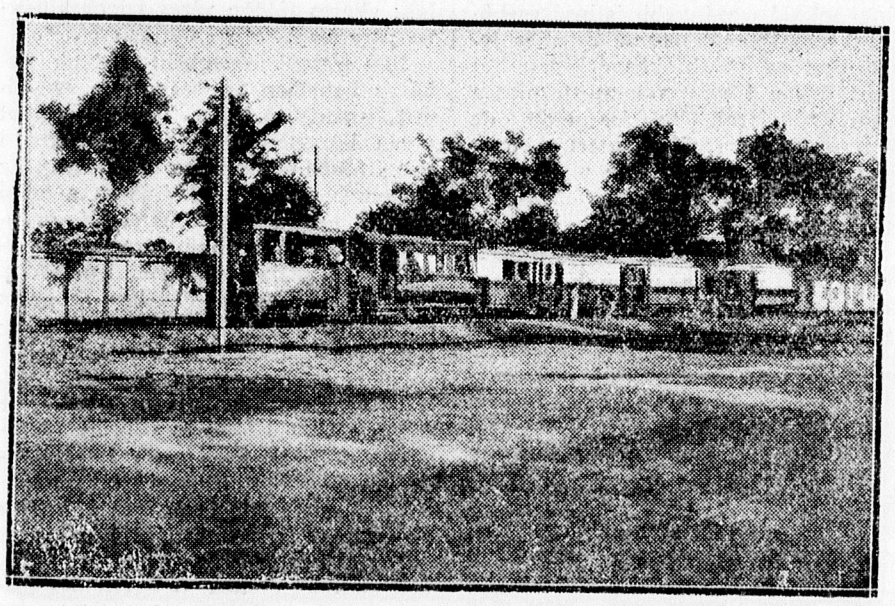
Ebben az időben indult meg a lóvasúti forgalom a Hatvan és Kossuth uccán a Bábaképezdéig és onnan csak később építették ki a vonalat a vágóhíd felé. Érdekes, hogy ezen a vonalon a vasúti keresztezésnél az utasoknak át kellett szállniok egyik lóvasúti kocsiról a másik lóvasúti kocsira, amely aztán tovább vitte őket a vágóhídi meghosszabbított vonal végéig.

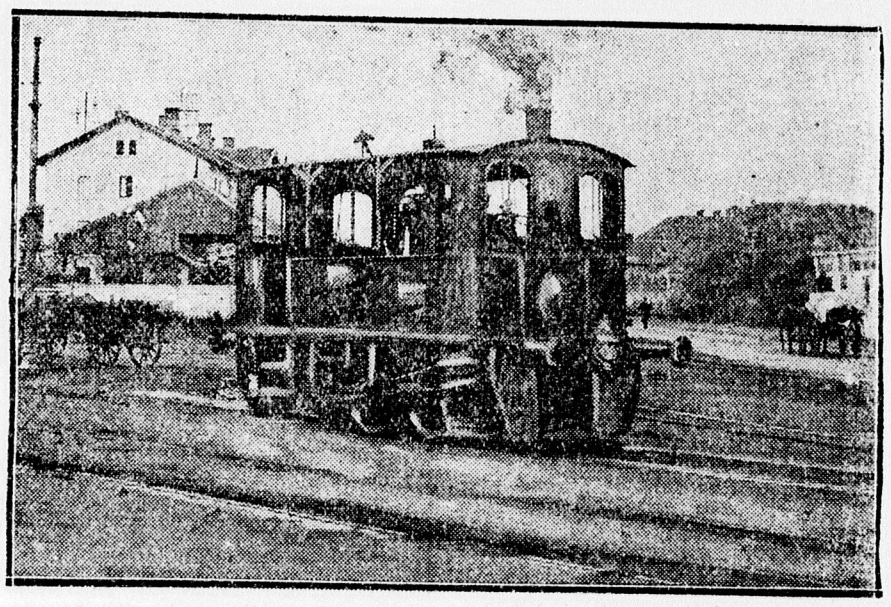
A kisvasut személykocsikkal

KIRÁLYI UTAS

1890 szeptember 2-án nagy ünnepnapja volt a kisvasútnak. Ferenc József király ismét meglátogatta Debrecent. A Nagyerdőn népünnepélyek voltak és az egész útvonalon végig, amerre a király ment, ünnepélyes lelkes fogadtatást rendeztek. Ferencz József a városháza előtt felült a gőzvasút 9. sz. kocsijára. A Hortobágy nevű mozdony vitte ki a királyt a népünnepélyre. A felséges utas a Nagyerdőn leszállt a kisvasútról, megnézte a népünnepélyt és lovas fogaton tért vissza. Mikor a Nagyerdőn kiszállt a kisvasútból, akkor említette, hogy ez volt az első alkalom életében, amikor közúti vasúton utazott. Ezt a ritka eseményt örökíti meg az az emléktábla, amelyet a nagyerdői villamos megállóhely épületének falában ma is láthatunk.

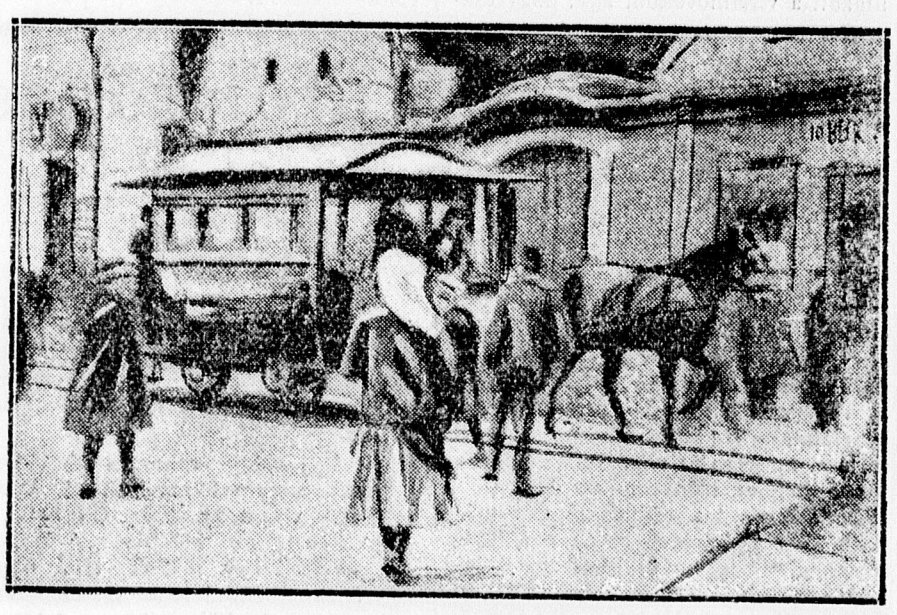
Sámsonig is a „kis vasut" közlekedett

Régi mozdony az állomás melletti talyigás „standdal"

AZ ELSŐ ÜZLETIGAZGATÓK

A kisvasút társaságnak nem sok igazgatója volt. 1884-től 89-ig Taschner Hugó volt az első üzletigazgató, 1889-ben Feischl Emil igazgatósági tag működött, mint üzletigazgató. 1890-ben Laber, majd ettől az időtől fogva, illetőleg 1901-től Majerszky Mihály volt az üzletigazgató.

Az utolsó lóvasut a villamosítás előtt

AZ ELSŐ DEBRECENI WEEKENDEZÉSEK

Érdekesek voltak a régi időben a debreceniek „utazási szokásai". Az volt ugyanis a bevett szokás, hogy husvétkor, május 1-én és pünkösdkor „utaztak" tömegesen az emberek a Nagyerdőre. Tulajdonképen ez már weekendezés volt. Ilyenkor nagy tömegek mozdultak meg minden alkalommal. Ekkor történt meg, hogy nem volt elég a kocsi és a Máv.-tól kértek kölcsön kocsikat. Ez a kölcsönkért fővonali kocsisor közlekedett ezeken a napokon a pályaudvar és a Nagyerdő között. A jóságos szívű Wolaffka püspök az iskolás gyermekek tömegeit vitte ki ilyenkor vonatokon. Ez a kiutazás is sokkal zajosabban történt, mint mostanában, amikor csak szelíd nótázások folynak, akkor mindig nagy zászlólobogtatások és hangos ujjongató kiáltozások történtek. Az utolsó eset 1904-ben volt, amikor még kölcsönkértek ilyen kocsikat a máv.-tól.

A forgalom növekedésével 1905-ben beszereztek két darab gőzmotort a győri vagongyárból. Mivel azonban ezek a gőzmotorok sehol a világon nem váltak be, nálunk is kivonták a forgalomból.

A LEGGYORSABB POSTASZOLGÁLAT

Még egy nagyon érdekes dolog volt a debreceni gőzvasúti forgalomban: a posta szolgálat. Bizonyára emlékeznek még arra az öregebbek, hogy az egyik kocsi oldalán egy olyan rendes nagy vörös postaláda volt, mint amilyet most is használnak uccai levélgyüjtő szekrények gyanánt. Amikor a postaszekrényes kocsi az uccákon ment és a kijelölt helyeken megállt, az emberek a leveleket bedobálták a szekrénybe. A nagyállomáson aztán minden fordulónál kiszdték a leveleket. A postai levélgyüjtés szolgálata tehát igen gyors volt.

GŐZ- ÉS LÓVASUT KETTŐS

Igen érdekes jelenség volt az is, hogy nagyvásárkor és Halottak napján

a lóvonat helyett is gőzmozdonyok jártak a mellékvonalakon is. Igen furcsa és érdekes volt, hogy két vagy három lóvonatú kocsi ment egymásután és ugyanakkor gőzmozdony által vont kocsik is jártak ugyanezen a vonalon és a gőzvasút váltotta a lóvonatot.

A MAI VILLAMOS VASUT ÉPITÉSE

A mai villamos vonalakat 1910 őszén kezdték építeni és a munkát 1911 tavaszára már be is fejezték. Az összes vonalakat villamosították. A villamos vonatok 1911 március 16-án indultak meg és ekkor megszünt úgy a gőz- mint a lóvasút.

50 ÉV ALATT 145 ÉS FÉL MILLIÓ UTAS

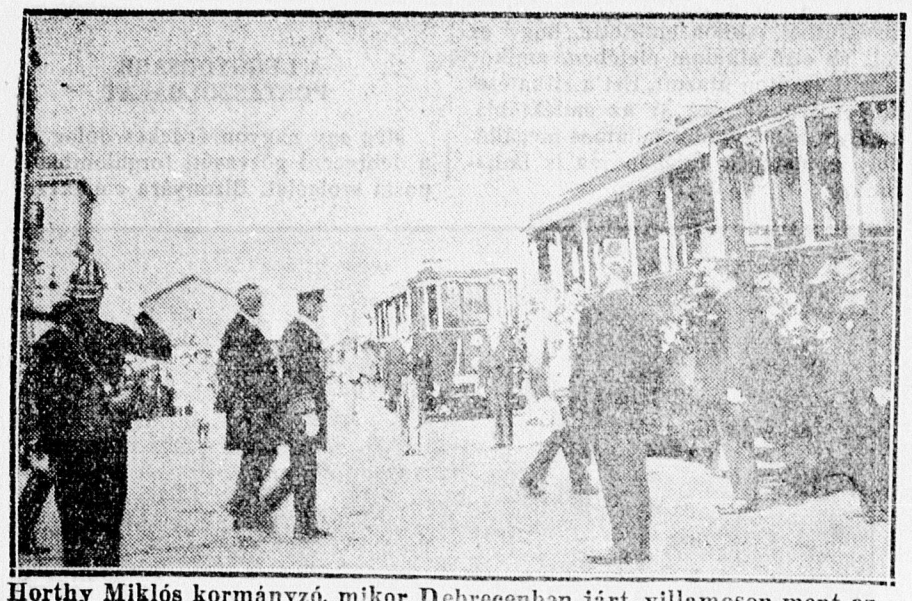
Azt, hogy a villamosvasútra, Debrecen város közönségének mennyire szüksége volt és mennyire igénybevették, a következő nagyon érdekes statisztika bizonyítja:

A villamosítás előtt az átlagos utasszám 5—600.000 volt évenként. 1911-ben, amikor megindult a villamos, már abban az évben annak ellenére, hogy csak március 16-án indult meg a forgalom, majdnem 4 millióra szökött fel az utasszám. Azóta minden évben 5—6 millió körül jár a villamosok által szállított utasok száma, minden esztendőben.

1884-től 1910-ig bezárólag a lóvonaton és a gőzvasúton 13 és fél millió utast szállítottak. 1911 március 16-tól, amikor a villamos megindult, mostanáig, tehát 22 éven át 132 millió egyén utazott a villamosokon, úgy, hogy összesen az 50 év alatt 145 és félmillió egyén utazott a HÉV megalakulása óta, tehát hétszer annyian vették igénybe a debreceni közlekedési eszközöket, mint amennyi Nagymagyarország összes lakosa együttvéve.

ÉRDEKES ÖTLET A JUBILEUMI ÉVRE

Most, a jubiláris esztendőben érdekes volna, ha a debreceni hét alkalmából itt összesereglő idegeneknek megmutatnák, milyen volt a közúti forgalom ezelőtt és úgynevezett jubiláris gőzmozdonyú menetet állíttatna be a HÉV mostani igazgatósága. Még érdekesebb lenne, ha erre az alkalomra egy lóvasúti kocsit járatnának. Bizonyosan nagy feltűnést keltene. Mindenesetre ezen a múltat visszaidéző kocsin rajta kellene legyen az a tábla, amely ielezné a jubileumot: 1884—1934.

Horthy Miklós kormányzó, mikor Debrecenben járt, villamoson ment az egyetemi klinikák megtekintésére.

A mostani vilamos vasútat is érte az a megtiszteltetés, hogy államfő utazott rajta. Horthy Miklós kormányzó 1927-ben az egyetem központi főépületének alapkőletétele alkalmából rendezett ünnepségre az állomástól a Bikáig a villamos vasúti kocsit vette igénybe és megelégedését fejezte ki afelett, hogy milyen nagy fejlődést tett Debrecen ezen a téren is, a villamos vasút kiépítésével.

Az bizonyos, hogy az ötven év alatt a debreceni Helyiérdekü Vasút, különösen Gál Samu üzletigazgató vezetése mellett az utóbbi években odafejlődött, hogy az egész országban a legpontosabban és leggyorsabban közlekedő villamost bocsátja a közönség rendelkezésére.

A Debreceni Kölcsönös Segélyző Egylet multja és jövője

Szövetkezetünk 50 éves. Az évfordulón önkéntelenül visszatekintek a múltra és mint a Szövetkezetnek három évtizede igazgatósági tagja, tapasztalataim felhasználásával megkísérlem, hogy saját elgondolásomban a jövőt illetőleg irányt mutassak.

Bankok és takarékpénztárak már működtek Debrecenben, de a filléres pénzügyletekkel senki sem foglalkozott szívesen, mert ez nem tartozott üzletkörébe, s különösen sok aprólékossággal járt.

Ezért vált szükségessé Debrecenben — egy szövetkezet, — kis emberek bankja — létesítése. Volt is eleinte elég gúnyolódás, mezitlábas bank, piculás bank és hasonló elnevezések járták.

Hogy milyen önzetlenül és lelkesedéssel alapították, mutatja, hogy a város vezető körei, elökelő tisztviselők, kereskedők, iparosok voltak kezdeményezői.

Az intézmény rohamos fejlődése mutatta, hogy szükség volt rá. A tagok amellett, hogy befizetésekkel kis tőkét gyűjtöttek, kölcsönöket kaptak előnyös feltételek mellett. Még olyanok is, kik semmi fedezetet sem tudtak nyujtani kölcsönükre, találtak egy másik ismerős tagot, ki hajlandó volt értük jótállást vállalni. Jellemző, hogy a kölcsönökkel veszteség alig volt.

Azért is volt kevés veszteség, mert a szegény ember csak akkor vesz kölcsönt, ha arra üzletében, családjában okvetlenül szüksége van.

Számtalan embert állított talpra az idejében szerzett kölcsön, sokan jutottak üzlethez, házhoz, kerthez a Szövetkezet jóvoltából.

De megtalálták számításukat azok is, akik nem szorultak kölcsönre, mégis a szövetkezet hűséges tagjai, nagyobb befizetői voltak. Jövedelmükhöz mért heti befizetésekkel, melyeket meg sem éreztek, az évtársulat felszámolásakor nagyobb összeghez jutottak, mely legalább is annyit kamatozott, mintha betétkönyvön gyűjtötték volna, tehát szinte jól jártak.

A háború azonban mindent felborított. Az emberekből a pénz elértéktelenedése folytán kiveszett minden takarékossági hajlam, máról-holnapra élt mindenki.

A tagoknak főként az a része, mely a leromlott kereseti lehetőségek folytán még gyengébbé vált, tartott ki hűségesen, minden megtakarított fillérjét a szövetkezethez hozta és igy vált lehetővé, hogy bár az előző időhöz képest kisebb mérvben, tagjaink a szövetkezetben további támogatást találtak.

Kihez is fordulhat ma a kisember, kinek jövedelme lényegesen megcsappant, százféle baj éri.

A szövetkezet jövőjét illetőleg egyet határozottan tudok. **Amíg csak néhány ember fog egymás mellett élni, egymás segítségére lesznek utalva, tehát a szövetkezésnek meg kell maradni, sőt ki kell fejlődni.**

Kölcsönökre a gazdasági életben mindig lesz szükség, de meg **minden egyes embernek is szüksége van némi megtakarított pénzre, hiszen még az állat is félre tesz a bekövetkezendő rosszabb időre.** Azt fogják erre felelni sokan, hogy a mai időben ez lehetetlen, hogy a békeidőhöz képest jövedelmük csökkent és még kijönni sem tudnak, nem hogy félretenni. A mai időben azonban már sok minden lehetetlen lett lehetővé.

Tagadhatatlan, hogy súlyos a helyzetünk, de magunk is rontunk rajta. Mindent az államtól várunk, mégpedig lehetőleg pénz alakjában, pedig ez már lehetetlen. Ha egyes társadalmi osztályoknak kedvezményt nyújt, azt a többi éppen úgy, vagy még jobban elnyomorodott más osztály rovására teszi.

Igenis takarékoskodni kell. Ha csak havi száz pengő jövedelme van is valakinek, még ebből is öt pengőt félre kell tennie, miután 100.— P-ből nem tud kijönni, 95.— P-ből sem, költsön csak 59.— P-t. Az eredmény az, hogy bármily kevés, de megtakarított pénzre tesz szert, másrészt ezen pénz a nálánál sokkal szegényebb és inségesebbhez kerül kölcsön formájában és lehetőséget ad neki kenyérkeresethez jutni. Olyan állapot van most, mint a takarékpénztárak létesítése előtt, de még rosszabb formában, mert akkor a pénzt otthon tartották, de most teljesen elköltik a köznek és maguknak végtelen kárára.

Ha tehát kényszertakarékossággal élünk, nem csak magunknak, de embertársainknak is nagy szolgálatot teszünk.

A legszebb karácsony és ujévi ajándék, egy rádió, részletre. CSILLÁROK IZLÉSES KIVITELBEN, OLCSÓN, NEUMANNÁL PIAC UCCA 27. SZÁM. Dús alkalmi részletár.

Debrecen város társadalma mindig kellő emelkedettséggel szolgálta a közügyet, kíséreljük meg habár szerény, de módunkban álló tettel mi is a kibontakozáshoz hozzájárulni.

Már heti 50 fillér befizetéssel tagja lehet mindenki a szövetkezetnek és pénzét négy év mulva a bankkamattal együtt kapja vissza. A milliók könnyelmü elköltésének ideje lejárt, kezdjük meg a filléres takarékoskodást.

Stégmüller Árpád

A véres föld

Szalacsy Imre regénye

A tavalyi könyvpiacon esemény volt Szalacsy Imre kétkötetes hatalmas történelmi regénye, »A fekete ember«, mely a XVI századbeli Magyarország vérgőzös, tragikus korszakát idézi fel mesteri tollal. »A fekete ember« irodalmi jelentőségére mi sem jellemzőbb, hogy olyan kritikai vita támadt körülötte, melyet csak az igazán eredeti írói alkotás szokott provokálni. Hasonló irodalmi súlyú regénye a szerzőnek »A véres föld« című nagyszabású munkája, mely az idei karácsonyi könyvipac szenzációja.

Szalacsy Imre »a magyar jajkiáltás riportregényének« nevezi ezt a közel 300 oldalas munkáját. A »riportregény« elnevezés eddig diszkreditáló volt, a szerző azonban irodalmi piedesztálra emelte ezt a műfajt. »A véres föld« meséjében valóban van valami riportszerüség, de a szó legnemesebb értelmében. Ez a regény ugyanis olyan élénken, közvetlenül és izzó aktualitással rajzolja meg a háború utáni erdélyi magyarság heroikus küzdelmét, annyi egyéni élménnyel gazdagítja a szigoru vonalvezetéssel megírt főcselekményt, hogy ez a nagyszerü könyv egy grandiózus riport illuziójával hat.

»A véres föld« cselekménye azzal kezdődik, hogy a fosztogató katonák levágják a parolikról az aranycsillagokat, melyek még sárosak a lövészárok agyagjától. Majd megrázó erővel szinte freskószerüen rajzolja meg az erdélyi oláh megszállás tragikus históriáját. A regény főhőse Rohácsy Lehel az egyenes gerincü, örökké hívő magyar, aki szívében a nemzeti elhivatottság érzésével felveszi a harcot az elnyomó zsarnoksággal. Egy ember küzd az elnyomó hatalommal szemben. A sorsa nem kétséges! A hatalom elragadja, a politikai ármány még a levegőt is leveszi tőle és Rohácsy Lehel kénytelen elhagyni ősei földjét, de az ő lelkében is él az az igazság, amelyet a szerző ezzel a zengő mondattal revelál: »Véres földön véres szivek kikelet várnak«.

Ugy érezzük egyenként is, hogy Rohácsy Lehelben Szalacsy Imre egy kicsit önmagát rajzolja. Talán azért hat olyan közvetlenül, olyan priméren, a mit a főhős mond, vagy cselekszik. Az ő személyén keresztül érezzük a többi szereplőnek a lelke-lüktetését, szivedobogását s a »riportregény« egyszerre kollektiv regénnyé izmosodik, melyben egy ember életében az egész erdélyi magyarság küzdelmét és gyötrődését megláthatjuk.

Külön értéke ennek a regénynek, hogy nemcsak a felnőtteknek szól, de éppen a téma izléses és stilusos feldolgozása és a történeti valör folytán kiválóan alkalmas ifjusági olvasmánynak. »A véres föld« sok éven át kedves olvasmánya lesz a magyar ifjuságnak, amely talán ma még nem is tudja, hogy mit jelentettek az egyetemes magyarságnak a Rohácsy Lehelek! Aki hazafias és komoly értékü könyvet akar adni karácsonyra gyermekének, az gondoljon Szalacsy Imre regényére, mert nincs olyan könyv a magyar karácsonyi könyvpiacon, mely nagyobb hittel, meggyőzőbb erővel hirdetné a magyar nemzet igéretesebb jövőjét, mint »A véres föld«.

(b. n.)

Ki az, aki sohasem áll egyedül és akinek mindig van mire támaszkodnia, van kihez segitségért fordulnia

A Kölcsönös Segélyző Egylet ötvenéves története - Hogyan lett a „ucu ás bank"-bó a város egyik legnépszerűbb intézményévé - A Szövetkezet az iparosok, kereskedők, közalkalmazottak és magán isztviselők támasza volt minden időben

Ötven esztendő. Nagy idő még egy egészséges ember életében is, hát még a válságosan beteg világgazdasági helyzetben egy pénzintézet életében. Ezért érdemel különös figyelmet *a Debreceni Kölcsönös Segélyző Egylet* gyönyörűen fejlődő életének fontos fordulója, a félszázados jubileuma.

1883. Ekkor alakult meg a *Kölcsönös Segélyző*. Éppen a mai számunkban jelent meg egy cikk *Stégmüller Árpád* építész tollából, amelyben rendkívül érdekesen foglalja össze a Kölcsönös Segélyző multját és adja a saját elgon-

A Kölcsönös Segélyző Egylet székháza.

dolásait a jövőre. Ebben a cikkben megemlékezik Stégmüller Árpád arról, hogy a »*nagy Kölcsönöst*« megindulása kezdetén »*piculás banknak*«, »*mezitlábas banknak*« csúfolták. Valóban így is volt, mert azok, akik akkor a Szövetkezet tagjai voltak, *eleinte a legszegényebb néposztályból rekrutálódtak, azonban ezek között egy, két évtized multva igen sokan debreceni tekintélyes háztulajdonosokká váltak egyenesen a Kölcsönös Segélyző támogatása révén.* Az ilyen esetekről az intézet öreg tisztviselői legendákat tudnak mesélni. Sokan vagyonosodtak úgy fel a Szövetkezet támogatásával, hogy őket a Kölcsönös szárnyai alá vette és nem egy *ezekből az emberekből később a debreceni pénzintézetek elsőrangú klienseivé vált.*

Igy lett a mezitlábos, piculás bankból a szív intézménye, a kisemberek vára, kősziklája, amelyre mindenkor biztosan építhettek és építhetnek. *Simonffy, Szántó* és *Zádor* szelleme nemes tartalommal telíti meg ezt az intézményt, amely úgy tölti be hivatását, a hogyan *egy hatalmas nagy család tagjai, akik szeretetben élnek együtt, az egymáson segítésben örömet találnak.*

AZ ÖTVENÉVES TÖRTÉNET

Pompás könyvben jelent meg a Debreceni Kölcsönös Segélyző Egylet, mint szövetkezet 50 éves története, amelyet *Somlyai József* okleveles közgazda, az intézet ügyvezető igazgatója írt. Ennek a történelmi munkának előszavában az önön- és egymáson segítés nemes gondolatát fejtegeti, az »Előzmények« című fejezet alatt elmondja a Kölcsönös Segélyző létrejövetelének érdekes előzményeit. *Az egylet 1883. november 26-án alakult meg. Egy-egy betét 20 krajcár volt,* de a tagok több betétre is kötelezhették magukat. Hatévenkint számoltak el és a nyereséget egymás között felosztották.

A könyv évtizedenként tárja az olvasó elé az intézmény történetét, amely mindvégig a legszebb fejlődést mutatja. Kétségtelen, hogy a könyvnek egyik legérdekesebb fejezete az »*Ut a jövő felé*«, *amely egyrészt az intézet 50 éves statisztikai adatait tartalmazza,* másrészt pedig az intézet jelenlegi ágait mutatja be élvezetes és könnyen áttekinthető formában. Lehetővé teszi, hogy aki csak pár percnyi időt szentelhet a könyv tanulmányozására, az is megismerhesse a tőke-gyüjtésnek a kiváló módozatait. *Ez a könyv ezzel tehát felülemelkedik az egyszerű történeti munkán, mert hiszen a könyv maga a mai élet.*

NAGY SZELLEMEK EMLÉKE

Ha végigtekintünk azon a díszes névsoron, amely megmutatja, hogy kik állottak ennek az intézetnek az élén és szolgálatában, *Debrecen város társadalmának nagyon sok kiválóságával találkozhatunk.*

Az 50 éves történet lapjain is *kegyeletes emléket állítanak Simonffy Imre* polgármesternek, az első alapító elnöknek, fenyéri *Sándor Lajosnak és dr. Szántó Sámuelnek*, az intézet alapító igazgatóinak akiknek fényképeit egész oldalon közli a könyv.

AZ ÜGYVEZETŐ IGAZGATÓ

Nagyon természetes, hogy a Kölcsönös Segélyző Egylet nemcsak azért lett naggyá és erős intézetté, mert a tagok ezrei tömörültek közös táborba, hanem, mert lelkes, buzgó és odaadó tisztikar lelkiismeretes és becsületes munkával szolgálta a segítés nagy eszméjét. Az intézet egész történetére visszamenőleg mindenütt a legkiválóbb férfiakat találjuk az élen. A mostani ügyvezető igazgató, *Somlyai József közismert harcosa az emberszeretetnek.* Jelleme a cserkészet átfogóerejű nemes eszméjében kristályosodott ki, *tudását a gyakorlati élet tapasztalatai tették gazdaggá,* lelke pedig születésével hozta magával azt a *szivjóságot, amellyel meg tudja érteni minden embertársának szenvedését, szükségét.* Méltó utódja nagy elődeinek. *Somlyai József* Debrecenben kereskedelmi iskolát, Budapesten pedig közgazdasági egyetemet végzett és széleskörü tudását tisztviselő társaival együtt a szövetkezet szolgálatába állította. Pályafutását a Debreceni Ipari és Kereskedelmi Banknál kezdte, innen vezető állásba került Budapestre, ahol megismerte a nagy vállalatok ügyvitelét. A Kölcsönös Segélyző Egylet kötelékébe 1922-ben lépett és dr. Szántó Sámuel vezérigazgatót feladatában és teendőiben értékes támogatásban részesítette. *Szántó elhunytával, 1933. februárjában vette át az egylet vezetését. Az igazgatóság gondossága és előrelátása ilyen módon biztositotta, hogy az intézet ügyvezetése az egylet közismert tradicióiban haladjon tovább.*

A VEZETŐSÉG TÖBBI TAGJAI

Az igazgatóság tagjai között látjuk *Stégmüller Árpádot,* aki három évtizede viseli tisztségét, közben háborús katonai szolgálatot teljesített. *Mihalovits Jenő* gyógyszerész — akinek már az édesapja is igazgatósági tag volt, — most tüntették ki gazdag érdemei elismeréséül kormányfőtanácsosi címmel, *mint nemes emberbarát általános közszeretetnek örvend,* 23 év óta van az intézet kötelékében. *Deutsch Sámuel,* aki Deutsch Albert és Fia cég beltagja, európai látókörü kereskedő. Dr. *Bacsó Jenő* egyetemi tanár, *nemeslelküségéről és nagy emberszeretetéről közismert,* dr. *Gödény Sándor* földbirtokos-gyógyszerész, aki ugyan még csak 9 éve tagja az igazgatóságnak, de a nagykállói Kölcsönös Segélyző Egyletnek *évtizedeken uolt kiváló vezetője,* dr. *Gulyás István,* az iparos tanonciskola igazgatója volt, *a magyar ifjuság nevelésén kívül nagy közgazdasági érzékkel bir és értékes tevékenységet fejtett ki. Varjassy Imre kovácsmester,* mint az Ipartestület volt elnöke egy évtizeden át állott a testület élén, most pedig a Kölcsönös Segélyzőben *viseli gondját az iparosság érdekeinek.*

A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG

A felügyelő bizottságban — ahol főként könyvviteli szakképzettséget kívánnak a tagoktól, szintén kiváló férfiak vannak benn. A történet meleg hangon jegyzi fel *Kövy Lajos banktigazgató ötévtizedes érdemeit.* Dr. *Haendel Vilmos* egyetemi tanár részt vett a világháborúban is és immár 26 éve dolgozik az intézetnél; *Radó Sámuelt* mindenki nagyra becsüli, *Gassner Géza* főiskolai felkészültségű szakember, míg *Rhénes Károly* az István malomnál teljesített hosszu évtizedeken át kiváló szolgálatokat.

Mióta az intézet fennáll, *70 igazgatósági és 19 felügyelőbizottsági tagja volt az egyletnek* és az a névsor mutatja legjobban, hogy *Debrecen közgazdasági kiválóságai vezették minden időben ezt az intézményt,* amelynek igazgatóságában, felügyelőbizottságában és igazgatótanácsában *a társadalom minden rétege helyet foglalt.*

Az intézetnél a jogi teendőket dr. tunyogi *Szűcs Géza* kormányfőtanácsos és dr. *Kuthi Sándor* ügyész látják el, mindketten kiváló és értékes szerepet töltenek be Debrecen társadalmi életében.

A TISZTIKAR

Az intézet tisztikarában a legkiválóbbak egyike *Ackermann Pál* helyettes igazgató, aki most már *több, mint 30 éve működik az intézetnél* nagyon szép eredménnyel. *Kovács* Mihály az egylet cégvezető főkönyvelője, *Böszörményi Sándor* főpénztáros, aki a Közhasznú Munkáskert Egyesület munkájában állandóan tevékeny részt vesz s többek közt arról is nevezetes, hogy *a Kölcsönösben ügyszólván minden tagot és annak viszonyait ismeri.* Nagyon érdekes és figyelemreméltó körülmény, hogy *általában az egész tisztikar a régi tagok gyermekeiből rekrutálódott.* Odaadó munkájukkal elismerést vívtak ki *Salánky Juliska* váltóosztály vezető, *Rathbauer Rudolf, Kollár Aranka, Füzessy Margit, Zahey Sándor, Kovács János, Bucz József* tisztviselők, az újak közül *Paczók Ferenc, Borköles Jenő, Kiss György* gyakornokok. *De még az intézet eljárói is régi tagjai az egyletnek. Tóth János* 27 év óta szolgál az intézetnél, *Varga György* és *Vitéz Sándor* szintén előbb tagjai voltak a Kölcsönösnek és azután léptek be szolgálatába. *Ez is amellett bizonyit, hogy a Kölcsönös Segélyző minden rendelkezésre álló módon igyekszik a tagjainak a megélhetését és boldogulását biztositani.*

Az intézet régi tisztviselőinek névsorában sok olyan nevet találunk, akik ma már nagy fővárosi intézeteknél is vezető szerepet töltenek be. Igy például *Beke Jenő* a Magyar—Olasz Bank igazgatója, *Poroszlay László* az Alföldi Takarék nv. vezérigazgatója, az első gyakornokok egyike volt. *Harsányi Pál* a Városi Takarék egyik igazgatója, *Rankay Jenő* városi adófőpénztáros, *Ganovszky Lajos* műszaki kereskedő, *Kéler Gyula,* a nyiregyházi Takarékpénztár Egyesület h. igazgatója, *Molnár Jenő,* a Világítási Vállalt főkönyvelője, *Bognár Lajos* Sátoraljaujhelyen bankigazgató, *Szántó Béla,* aki dr. *Szántó Sámuelnek* fia, a Leszámitoló és Pénzváltó Bank fiókjának a főnöke lett.

A nyugdíjas tisztviselők között találjuk a következő három nevet: *Tikos József* 42 évig, *Dömsödy Imre* 31, *Strohbach Géza* 39, *Papler Pál,* aki az intézetnek egyidőben igazgatósági tagja is volt és kiváló szolgálatokat is tett, 20 évig, *Veress Vince* 17 és *Szathmáry János* 13 évig szolgálták az egyletet.

Nagy elismeréssel emlékezik meg a történet *a hadviselt tisztviselőkről,* akiknek neveit külön felsorolja.

Általában ha az ember figyelmesen végiglapozza a Kölcsönös Segélyző Egylet történetének lapjait, önkéntelenül is megállapítja, hogy ez a munka nemcsak az intézet történetét adja, hanem *korképe Debrecen város ötvenéves életének is,* mert hiszen az intézet eseményei évről-évre vonatkozásban vannak a debreceni, sőt az országos eseményekkel is. Az bizonyos, hogy *a szövetkezet elejétől fogva a városi kisiparosság és ipari munkásság, valamint a kereskedő osztály és a közalkalmazottak és magántisztviselők támasza volt.* Akinek nincsen biztosított, állandó jövedelme, annak *mindennél fontosabb kötelessége önmaga iránt, hogy heti, vagy havi befizetésekkel tőkét gyüjtsön arra az időre, amikor anyagi nehézségekkel kell megküzdenie.*

Akinek a fókjában ott van a Kölcsönös Segélyző befizetési könyvecskéje, az sohasem áll egyedül, annak van mire támaszkodnia, van kihez segitségért fordulnia.

(Sz. A.)

Világszabadalom! GUMASIT hideg után vulkanizál!
Mindenki otthon javíthatja sajátkezüleg minden szaktudás nélkül autó, motorkerékpár, kerékpár, sárcipő, hócipő, gumicsövek, orvosi kesztyük és gumi üllőpárnákat.
A Tiszántúli Ipari Vásáron aranyoklevéllel kitüntetve.
Főlerakat: **PATAKY JÓZSEF** autó, motor, műszerész és gépjavító műhelye autófelszerelési cikkek nagyraktára **Debrecen, Erzsébet-u. 32. Telefon: 32.52**

H. G. WELLS jóslata az 1940-ben kitörő háboruról

„Magyar csapatok átlépték a jugoszláv határt és Belgrádot fenyegetik, azonban a magyarok főhadereje a csehszlovák határon van elhelyezve"

Most jelent meg H. G. Wells „MI LESZ HOLNAP?" című legújabb munkája amely kegyetlen kritikával bírálja a közelmult és jelen eseményeit s intézményeit és megdöbbentő, de magyar szempontból vigasztaló viziót vetít elénk a jövő évszázadról.

A könyvnek az 1940. évi „Európai háború" című fejezete így kezdődik:

Míg az 1930-as évek mindegyike fokozott nemzetközi feszültséget hozott magával, az igazi bonyodalmak csak 1940-ben kezdődnek.

Wilson elnök kitünő terve, a „lengyel korridor" (Lengyelország útja a tengerhez) volt az első akna, amely felrobbant. De ez csak kezdete volt a sorozatos fellobbanásoknak, amelyeknek az volt a hivatása, hogy elpusztítsanak mindent, ami a még mindig roskadozó Népszövetség és páriskörnyéki békeszerződésekre emlékeztet.

A háboru 1940-ben tört ki egy határincidens következtében Danzigban.

Itt elmeséli Wells, hogy egy lengyel csidó a danzigi pályaudvaron összetűzött egy porosz katonatiszttel, aki őt a helyszínen lelőtte A vonatnak lengyel utasai pazar csatába keveredtek a Nazi-tisztekkel, amely további áldozatokat követelt.

Ez a szomorú és véres összetűzés még magábanvéve kikerülhette volna egy európai háboru kitörését — folytatja Wells — azonban az érdekelt hatalmak máskép voltak diszponálva — ezidőben

Ugy Franciaország, mint Lengyelország mindinkább mélyülő apprehensióval figyelték Németország katonai feltámadását s ezen két ország katonai körei sürgették kormányaikat, hogy addig történjen az ütés, amíg erejük jóval nagyobb a német haderőnél. Mint mindenkor, úgy ez alkalommal is Németország nem engedett s ennek csak Lengyelország örült. A hadügyi minisztériumok megnyomták a vészcsengőt. Az érdekelt hatalmak mozgósítottak.

1940. év január 4-én éjjel egy órakor történt az első összeütközés. Szombaton délután 3 órakor Koreniovsky Mihály híres lengyel pilóta Danzig felett repülve. gépe lángra gyul, Danzig főuccájáról, a Langgassera zuhan és lángba borítja a Rathaus-zal együtt Danzigot.

Ezt követte 200 francia repülőrajnak tüntető repülése Nyugat-Poroszország felett és az első lengyel légi támadás Berlin ellen. A németeket teljesen meglepte a franciák nagy felkészültsége. A háboru a német-lengyel határon borzalmas méreteket öltött.

London, Washington, Madrid és Genf hisztérikus akcióba lépett. Külügyminiszterek, nagykövetek és követek rohantak egymáshoz tanácsért és egy közös terv megbeszélése végett. Ha csak lokalizálni tudnánk a háborut — kiáltotta London, Madrid és Genf. Ez a hang komoly visszhangra talált Párisban és Berlinben is. Valóságban a lokalizálása a háborunak azt jelentette volna, hogy a francia tüntető felvonulás nem volt komoly. Páris magára hagyja a lengyeleket, csináljanak ők olyan megállapodást az oroszokkal, amilyet tudnak.

Oroszország ekkor már mozgósította a vörös hadsereget és komoly tényezője lett eme legújabb nemzetközi konfliktusnak.

Párisnak ezúttal is naygszerű szimatja volt, hogy nem keveredett még háboruba Németországgal. Az első francia katona, akit megöltek ebben az új atmoszférában, az olasz Alpokban esett el egy olasz örs golyójától. Január 6-án, vasárnap éjjel, miatt a lengyel repülők Berlint bombázták, az olaszok ugyanazt tették Belgráddal. Róma nyomban jegyzéket küldött az összes hatalmakhoz, melyben megmagyarázza hirtelen cselekedetét. „Ugy látszott — írták a jegyzékben — hogy péntek éjjeltől vasárnap reggelig a jugoszláv sebek fel fognak fakadni."

Amikor a lengyel és olasz csapatok átlépték a határokat, a többi közép- és keleteurópai államok nem is várták, hogy inzultus érje őket, hanem rögtön megkezdték az offenzivát.

Európa municiós gyárai okádták a háborus anyagot. Kelet-Poroszország kettévágása halálos gáztömbökkel ezen háboru legnagyszerűbb és legborzalmasabb operációja volt, 40.000 német vesztette el itt életét. Minden éjszaka légitámadások történtek úgy Berlin, mint Varsó ellen. — A lengyeleknek számban nagyobb légi erejük volt, de technikailag sokkal tökéletesebbek voltak a németek.

„MAGYARORSZÁG HÁBORUT ÜZEN JUGOSZLÁVIÁNAK"

G. H. Wells ismerteti az olvasóval a középeurópai helyzetet, amelyet a békeszerződések okoztak, majd kitér az olasz-magyar szövetségre. Közben elkalandozik a japán-kínai harctérre, — ahol szintén nagy háború tört ki, — Majd visszatér Európába s így folytatja:

A déli háború az olaszok számára brilliánsan kezdődött s heteken át tartott anélkül, hogy formailag bármi köze is lett volna a lengyel-német konfliktushoz.

Magyarország megüzente a háborut Jugoszláviának. (Wells nem hoz fel semmi okot erre.) Ugyszintén Bulgária és Albánia. Az olasz légi rajok besötétítették a jugoszláv eget s kevés város menekült meg Szerbiában és Horvátországban az olaszok bombázásától.

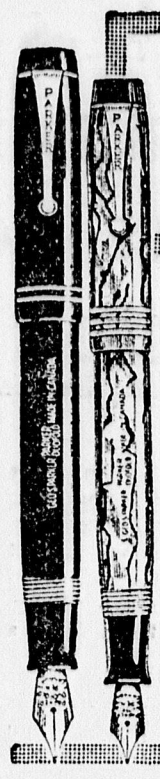
Az olasz flotta megszállta a dalmát partvidéket és elfoglalta az összes kikötőket és szigeteket. A magyar csapatok az olasz haderővel egyetemben hat hét alatt megszállták egész Horvátországot és bevonultak Zágrábba.

Szerbia egy igen körülményes ország háboru viselésére. A gázgépek használata szinte lehetetlen a hegyi vidéken. A parasztság nagyszerűen ért az erdei harcokhoz s nem sokat törődnek a városi lakosság bombázásával. A muníciót Romániából kapják. Románia, melynek besszarábiai határán állott a nagy vörös-hadsereg és belső forradalomtól veszélyeztetve, egyelőre kivonta magát a háboruból.

A magyar csapatok átlépték a jugoszláv határt és Belgrádot fenyegetik, azonban fő haderejük Csehszlovákiával nézett szembe és várta a fejleményeket.

MAGYARORSZÁG VISSZASZERZI ELVESZITETT TERÜLETEIT

(A regény-szöveget lapunk jövő vasárnapi számában folytatjuk.)

BIZTOSITÁSI KÖTVÉNYT kap ELVESZTÉS ÉS LOPÁS esetére minden

Parker Duofold-hoz

A legtökéletesebb töltőtoll, mely minden nyomás nélkül siklik a papiron. Legalkalmasabb ajándék.

Vételkényszer nélkül próbálja ki a

GSATHY FERENC

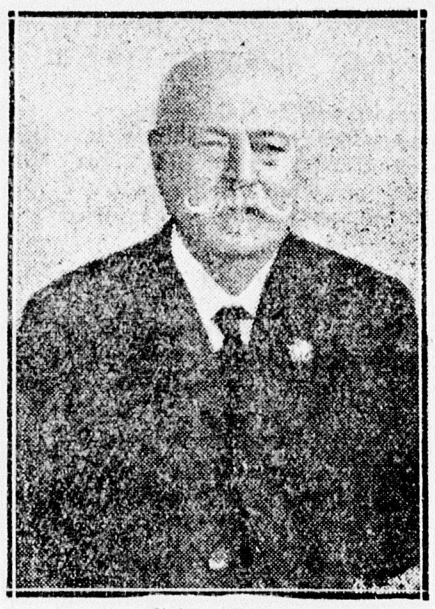
egyetemi könyvkereskedésében

Ferenc József-ut 8.

Parker Duofold képviselet

Elek bácsi!

Hajdunánás szülöttje igazi régi patinás székely magyar család utóda. Élete munkában telt el, mely megoszlott a családi magán- és közmunka között. 80—90. és 900-as években nem volt Hajdunánás és Hajduvármegye

Csiha Elek,

fontosabb gyűlése, választása, melyben részt ne vett volna és sokszor higgadt, előre megfontolt beszédével, ha kellett példaadással is az Ő szava döntötte el a vitás kérdéseket. Csiha Elek hajdunánási malomtulajdonos maga a szívjóság, már 1889-ben látva a faluban élő szegénynek nyomorát, helyzetét, azért egy szülőotthont állított fel négy ággyal Hajdunánáson, mely szlőotthon a legelső volt Nagymagyarországon. Magyar szíve és lelke vele élt a 48-as függetlenségi eszmékért dolgozókkal, házában a 48-as honvédek mindenkor testvért találtak. 1898-ban a 48-as idők évfordulójának 50 éves jubileumát házában tartotta meg, melyen megjelent Hajdunánás életben lévő 32 derék honvédje is. Csiha Elek volt az egyik főalapítója a Hajduvármegyei 48-as Függetlenségi Pártnak, mely párt 1901-ben Rákosi Viktort választotta meg Hajdunánás képviselőjének, ennek a választásnak története is Csiha Elek nevéhez fűződik. A választás után Rákosi Viktor „Korhadt fakeresztek" című könyvét adományozta Elek bácsinak a következő sorokkal dedikálva:

Csiha Elek barátomnak
Pártunk gőzmolnárának
Nekünk őrölj, másnak daráljt
Rákosi Viktor.

1907-ben avatták fel a párt gyögyörü zászlóját, melyet, mint a párt leghübb embere, még most is a házában őriz.

Rákosi Viktor testvéri szeretettel vette körül Csiha Eleket. Hajdunánáson a Csiha házban töltött jó időket megénekelte, versben megörökítette. Halálakor 1923 szeptember havában özvegye a következő sürgönyt küldte Elek bátyánkhoz:

Uram koporsójában hajduföldet kivánt temetése kedden délután Rákosi Viktorné.

A földet Elek bátyánk hajdunánási kertjéből selyem párnába téve Bán Géza ig. tanító vitte fel a temetésre.

Csiha Elek 1923-ban Debrecenbe jött lakni. Itt mint a Mácsai Dalkör tiszteletbeli elnöke nagyon sokat tett e dalkör felvirágoztatásán. Ez évben elkészítette a dalkör kottatárjának gyönyörü három üvegajtós szekrényét. A szekrény néhai Mácsai Sándor ének- és zenetanár kottahagyatékának is otthona.

Szeretett Elek Bátyánk! Isten áldása kísérje útain és kérjük az ég urát, hogy nagyon sok Csiha Eleket adjon szegény sokat szenvedett hazánknak.

Győri Lajos.

Magyar Általános Hitelbank Debreceni Fiókja

Az intézet a banküzlet minden ágával foglalkozik.

Telefonszám: 23—70, 23—71. Gabonaosztály telefonszáma: 24—27.

Az intézet alapitása 1867-ben A fiók alapitási éve: 1908.

Ferenc József ut 45-47. (Saját házában.)

PIRASTRÓ hangverseny hegedühúrok ismét kaphatók

Szendrőnél

Batthyányi u. 22.

CSITTVÁRI KRÓNIKA

Irja: SZONYI JÓZSEF naszályi ref. lelkész.

A kollégiumi diákélet egyik legfontosabb mozzanata az electio. Akkor dől el, ki hová megy légációba, ünnepi követségbe. Tiszte pedig a légátusnak az ünnepi követet fogadó gyülekezetben hirdetni az Igét, amiért viszonzásul boldogan bezsebelheti a hívek önkéntes adományait: a légátumot. Igen nagy jótétemény ez a szegény diákra, akinek egyik légációtól a másikig, diáknyelven szólva: »ünnepi elszámolásra« hitelez a boltos, a szabó, a suszter és a diákok népszerű patrónusa: Kemény János bácsi, a Kispipa vendéglő aranyosszívű és kedélyű, örökifjú tulajdonosa, sőt Magyari Imre bátyánk még muzsikált is elszámolásra.

Ünnepek előtt 8—10 nappal van az electio. A választás évfolyam és előmenetel alapján összeállított ranglista szerint történik. A debreceni electiónak azonban van egy specialitása: a legényrendszer. Aki valami ifjúsági tisztséget visel, az bizonyos számú legényt kap, azaz előbbválasztási joga van. Például a nagykönyvtári scriba 25 legényt kap, azaz 25-tel előbbre ugrik a névsorban. Legényel jutalmazzák érdemes tagjaikat a különböző ifjúsági egyesületek önképzőkör, énekkar (kántus), gyorsírókör stb. Igy aztán sokszor megesik, hogy az alsóbb évfolyambeli elector megelőz sok felsőbb évfolyambelit. Galamb barátunkkal történt, hogy harmadéves theologus korában 50 legényt szedett össze s megelőzve az összes negyedéveseket, ő lett az első választó. Ez a rendkívüli, kiváltságos helyzet olyan zavarba hozta, hogy, mikor az electiót vezető szénior felszólítja, hová akar menni légációba, nagy izgalmában ezt kiáltja: »Róma!« (Lám csak, a vastagnyakúak is kacsintgatnak néha Róma felé!)

*

Ha már az örök városról esett szó, hadd mondjam el, hogy a Kálvinista Róma polgárai mindig példás felekezeti békességben éltek. A Kollégium dísztermében mondta egy ünnepélyen Wolaffka Nándor prépost: »Debrecenben nehéz volna eldönteni, hogy a reformátusok szeretik-e jobban a pápisták vastagnyakú prépostját, vagy a katholikusok a kálvinisták pátriárcha püspökét: Hegymegi Kiss Áront?«

*

De lássunk már egy pár jófzű légátus esetet.

Gyökeressy Jóska nagy szorongások, aggodalmak között érkezik meg a karácsonyi szent ünnepekre, Kutyabagosra. Három prédikációt kellene mondani s ő egyre sem készült. De hát nem azért hívtuk őt „polymetis (lelemények) Odysseus"-nak, hogy ki vágja magát!... Beállít nagy alázatosan a parochiára s szenvedő ábrázattal, rekedt hangon jelentkezik, hogy ő a légátus. A jó, öreg papnak s különösen a nyájas tekintetes asszonynak a szíve megesik a szegény, beteg légátuson. Ágyba erőltetik s a tiszteletes néni belediktál három bögre forró hársfateát; attól reggelre meggyógyul, kinyilik a hangja s olyan szépen prédikál, hogy csak úgy sírnak a bagosiak. Verte a víz Gyökeressy testxért a nagy dunyha alatt, de kitakarózni sem mert, mert hátha akkor csakugyan megfázik s még igazán beteg lesz. Végtére is ezzel nyugtatta meg magát: „Szenvedj kutya, ha beteg vagy!"

Reggel, korán megnézi betegét a tiszteletes asszony, de az bizony suttogni is alig tud, szó sincs róla, hogy felkeljen, majd ellátja az ünnepeket az öreg tiszteletes. Sikerült megúszni prédikáció nélkül az egész ünnepet, 10—12 bögre herbatea árán. A hívek pedig szánakozván a beteg légátuson, az öreg asszonyok meg is siratták szegényt, duplán adakoztak, úgy, hogy légátus még nem kapott annyit Bagoson, mint Gyökeressy testvér. De bucsuzott is ám ünnep után való reggel, hogy ő az első vonattal utazik. Hiába marasztják szíves szeretettel, ha már menni akar, várjon délutánig, akkor utazik az öreg tiszteletes is, mert éppen dolga van Debrecenben. Nem, nem, ő siet, még délelőtt befekszik az iskolai kórházba, hogy mielőbb teljesen felgyógyuljon Hát elengedték.

Estefelé Debrecenbe ér az öreg tiszteletes is. Régi szokás szerint betér egy spriccerre Kemény bácsihoz. A belső szobából víg mulatozás hallik. Erőteljes, tiszta, csengő hangon kezdi a nótát: »Ha bemegyek a kocsmába bort inni...« — Milyen ismerős ez a hang, hallottam én ezt már, csak akkor nem volt ilyen érces; — rekkedt, suttogó volt. Az öregúr nem bir a kíváncsisággal, halkan megnyitja az ajtót s benéz. A nóta éppen most szárnyal magasra: »Addig iszom, míg a világ világ lesz...« Megcsóválja ősz fejét s már fordul is vissza, csak úgy magának mondva szelid mosolygással: »Mégis csak jó herbateát főzött az anyjuk. Ebadta diákja!«

Kemény bácsi korcsmájában pedig árad a jókedv, apad a hordó. Boldog diákok sorra kezdik a régi szép nótákat. A pauzákat jóízű légátus-adomák töltik ki. Mindenik tud valami vidám esetet s belebetegedne, ha most, azon melegiben el nem beszélhetné. Kezdi is már a bihari légátus.

Az egyszeri légátus, amint szokás, tisztelgett a földesuraságnál. Csak az öreg nagyasszony volt otthon. Kínálja a légátus urat finom cigarettával, de amikor a tiszteletes ifjú rá akar gyujtani, szörnyű zavarba jön. Tudnunk kell, hogy akkor még a gyufa nem olyan volt, mint ma. A köznép a kénes gyujtót, vulgo: masinát használta, az urinép pedig a pirosfejű, ugynevezett kakasgyufát, amely bármilyen kemény tárgyon végighúzva, meggyulladt. A gyufatartók egyik oldala érdes szokott lenni s ehhez kellett dörzsölni a gyufát. Forgatja szegény légátus jobbrabalra a gyufatartót, de sehol sem találja, hol gyullad a gyufa. A nagy asszony, végét vetendő a reménybeli esperes úr kínos zavarának, mosolyogva szól: »A fenekén légátus úr!« Széles mosolyra derül a légátus arca s nem értve, hogy a gyufatartó aljáról van szó, felugrok a székről s térdben meggörbített jobblábát felemelve, megfeszült nadrágján végighúzza a gyufát s boldogan kiáltja: »Bizony, így szoktuk ezt odahaza is!«

Még cseng az összekoccintott hopár s még tart a vidám kacagás, máris közbevág egy öreg theológus.

Ha már Biharról és a gyufáról van szó, én is tudok egy históriát a bihari gyufáról. A mi tudós tankerületi főigazgatónk fiatal korában nevelő volt Biharban. Akkor is olyan goromba volt, mint most. Egy este, mikor szobájába tért, nem tudott lámpát gyujtani, mert nem talált gyufát. Nagy patáliát csap, összekiabálja a szobaleányt, az inast, az egész személyzetet, hogy hozzanak gyufát, mert mégis csak szégyen, hogy a szegény nevelőtől még a gyufát is sajnálják.

Fülébe jut a dolog a nagyasszonynak. Másnap este, mikor a nevelő úr megint a szobájába megy, amint kinyitja az ajtót, belépni sem tud, mert az egész szoba, a padlótól a mennyezetig tele van rakva gyufásdobozokkal.

A következő légátus egy papválasztás vidám epizódját meséli el.

Nyugdíjba ment a tractus (egyházmegye legnagyobb eklézsiájának öreg papja. A gyülekezet az öreg fa kidőltét régóta váró, népszerű kis káplánt óhajtja beültetni a zsiros paróchiába. De az ujdonsült esperes is erősen reméli, elvárja, hogy őkiválóságának fogják felajánlani a „jó fárét". Hamarosan be is állít a deputáció az esperes úrhoz, ki nagy örömében végigcirógatja presbiter uraimékat, betessékeli őket a vendégszobába, hol a kabátjukat is lesegíti s asztalt teríttet és reggelit rendel a messziről jött, kedves vendégeknek. De az atyafiak nem sokáig késnek. Kurátor uram a belső zsebéből kivesz egy csomó aláírási ívet, melyen a választók a kis káplán meghívását kérik. És most adjuk át a szót a kurátor úrnak, ki így fejezi be elbeszélését: „Aztán úgy elbocsátott bennünket nagyhirtelen az esperes úr, hogy sem a kabátunkat nem adta fel, sem reggeli nem lett!"

— De fiuk most én tettem le a garast — szól egy kopaszszájú bagoly (I. éves theológus) — hadd mondjam el, hogyan jutottunk hozzá egy üveg finom konyakhoz.

— Az electió örömére tartottunk magnum áldomást s a hajnali szürkületben virágos jókedvvel hazafelé tartván, megakadt a szemünk a Csanakféle nagykereskedés kétméteres, hatalmas, reklám konyakos üvegén. Valamelvikünknek az a bolond gondolata támadt, hogy el kellene lopni. Körülnézünk, üres az egész Piac utca, rendőr sincs közelben. Fél óra mulva már otthon is voltunk a Jókai utcában. A nagy bádogüveget nekitámasztottuk belülről az utcaajtónak s mint kik legjobban végeztük dolgunkat, lefeküdtünk.

Csak mikor reggel felébredtünk, kezdtünk el drukkolni. Mi lesz velünk, ha keresik a reklámüveget? Pedig keresik. S meg is találják. Az utcai járókelők már bizonyosan észre is vették, hiszen az üveg nyaka kilátszik a kiskapu fölött. Hej, mi lesz még ebből!? Rendőrség, tanári szék és éppen most, kollokviumok előtt! Szörnyen be voltunk gyulladva. Mi is lesz velünk, ha édesapánk, azok a becsületben megőszült, értünk kuporgató, miattunk foltos ruhában járó, szegény falusi tanítók megtudják az ő drága fiacskáik viselt dolgait? Vége a szép diákéletnek, lemehetünk haza jegyzőgyakornoknak. Isten veled, Debrecen, Isten veled kathedra, Isten veled Katica! Igy emésztődtünk nagy búsulásban, mikor egyszerre csak nyilik az ajtó s belép a mi jó öreg házgazdánk, Pávay bácsi, aki mellesleg megyjegyezve, polgári biztos a rendőrségnél.

— No, ti jómadarak! Mégegyszer segítettem rajtatok, kirántottalak benneteket a csávából. Csanak úrnál voltam, azt mondtam neki, hogy mulató gazdászoktól vettétek el az éjjel a nagy üveget. Nézzetek ki az ablakon, két inas már viszi is haza. Nektek pedig hálából ezt a 4 csillagos tokaji konyakot küldi Csanak úr.

— Hát így jutottunk konyakhoz, reggel ti is kaphattok egy-két kuccával!

— Záróra! — szól közbe Kemény bácsi.

— Gyerünk fiuk, — mondja a legöregebb diák, — hazafelé még benézünk a Bikába, megtanítjuk Imre bácsit az új nótára, amit most hoztam Biharból, a híres nótafáról: Köd lepte be a nagy Szamost...

Kiürülnek a poharak, halkan dúdolják a búcsúzó nótát:

Megy, ballag már a vén diák...
Isten veletek, cimborák!...

Vándor

(Legenda.)

A hó nagy, sűrű pelyhekben hull...
Ujjongva röpköd s az úton túl
Már, majd betemet egy kicsi házat...
A hó pajtása: a pajkos szél
— Mutatva, hogy ő bizony nem fél —
Rázza a fákat, míg belefárad.

A kicsi házban, kicsi szoba,
A napsugár sem néz be soha
Apró ablakán melegen talán,
Rozoga ágyon beteg gyermek,
— Fonnyadt arcára mosoly dermed —
A hit, a biztos tudat cseng szaván:

»Anyám! Ugy-e, hogy ma jön a Jézus!
Anyám! Nem örülsz? Az arcod mért bús?
Hoz nekem Jézus, csoda dolgokat!
Csillogó fácskát.. rakva sok jóval...
Aranyos kocsit igazi lóval.
Hoz nekem meglásd, mindent hoz, sokat.«

Az anya könnyes szeme rebben.
Szive vadul ver a nagy csendben.
Révetegen néz, hogy még mit talál:
Üres a szoba.. egy ágy... egy szék...
A falon egy kép van csupán még...
S az ágy mögött már ott vár a halál...

»Anyám! A Jézus mindent tud-e?
Hogy én jó voltam, tudja ugy-e?
És hogy éhezem s hogy nagyon fázom...«

Jajdul, sikolt az anya szive
— S lehelletével melegitve —
Csókolgat végig a kicsi vázon...

Keshedt ruháját ráteriti
S hogy fát, kenyeret hozzon neki
Kincsét, a képet, eladni rohan.
A szél a havat arcába csapja.
Nem érzi. Hajtja gyermeke hangja:
»Jézus hoz nekem, meglásd hoz sokat...«

S a kicsi háztól végtelen távol
Meglátja, hallja mindezt egy Vándor.
Jön s lépte nyomán sehol nyom nincsen...
Feje fedetlen... Arcán szent vonás...
Kezében bot, — mint vándornál szokás —
S e Vándor előtt meghajlik minden.
Rakott fenyő áll előtte szép, dús...
Tele játékkal... s a szoba meleg...
»Anyám! Merre vagy?« S boldogan nevet:
Tudtam, hogy eljön hozzám a Jézus!

1932 dec. 16.

GAYNÉ, EDY.

Debrecenlek Pesten a
METROPOLBA
szállnak, Rákóczi-ut 58
150 kényelmes szoba, hideg-meleg folyóvízzel, telefonnal, rádióval, elektromos fényjelzésekkel.
Pallnásh'rü kiváló konyha. — Cigányzene. — Virágosker'.
Szobák 4 pengőtől Penzió 9 pengőtől.

Az Ön alakjára elsőrendü anyagból tökéletes szabással készit fehérneműt, pijamát
Kiszel
fehérneműipar
Hozott anyagból is!
FERENC JÓZSEF UT 38. SZÁM.

Véget akarnak vetni Debrecenben a tűzkő- és sacharin-csempészetnek

Soha nem volt annyi jövedéki kihágás ezen a vidéken, mint az idén - Minden napra esik egy-egy elöállítás. - Hol vannak a nagy csempészek?

Mióta a jövedéki törvény érvénybe lépett, még sohasem volt annyi jövedéki kihágás, mint ebben az évben. A multban főképp a dohánycsempészés dívott s a csempészeket aránylag ritkán csípték el. Ma már a szűzdohánycsempészés nem jó üzlet, mert egyrészt keveset jövedelmez, másrészt meg sok fáradtsággal, kutatással jár. Ugyanígy a szeszcsempészés sem jövedelmez úgy, mint régen. Ujabban nagyobb és szigorúbb az ellenőrzés és a csempészést könnyen észreveszik az üvegek miatt. Az emberek el is hagyták a dohánnyal és szesszel való tiltott manipulálást s rávetették magukat a tüzkőre és a szacharinra. Noha az ellenőrzés rendkivül szigoru és gondos, soha nem virágzott úgy a szacharin-csempészés s ezzel együtt a tüzkőcsempészés, mint az utóbbi hetekben és hónapokban.

Itt Debrecenben nincs olyan nap, amikor valakit tetten ne érnének a pénzügyőrök. Ezeket a tettenért csempészeket átkisérik a kir. ügyészségre, ahonnan a kihágási bíróság elé állítják. Jelenleg dr. Tóth János és Fülöp Károly törvényszéki birók, mint kihágási birók tárgyalják az ilyen kihágási ügyeket. Van olyan nap, amikor 10—15 esetben kell ítéletet hozni.

MINDENNEK A NYOMORUSÁG AZ OKA

A laikusok azt hiszik, hogy a szacharin- és tüzkőcsempészek vagyonszerzésből üzik veszélyes foglalkozásukat. Ez tévedés, legalább is 90 százalékban az. Ezek a csempészek a nyomortanyák lakói közül, a munkanélküliek és nincstelenek sorából kerülnek ki, akik igy akarnak naponta néhány fillérre szert tenni. Egy-egy nap tizszer is kockáztatják a szabadságukat, csak azért, hogy a csempészárúért kapott filléreken kenyeret, vagy tüzelőt vehessenek.

Ezek a csempészek általában nem megrögzött bűnözők, hanem áldozatai a maj kornak, amely nem tud állást juttatni, megélhetést nyujtani a munkanélkülieknek. Van azonban köztük olyan is, aki sportból, szinte szenvedélyből üzi a csempészést. Ezeket jól ismeri a bíróság, de mivel a törvény szerint a büntetés legmagasabb foka az elvont kincstári illeték hatszorosa, illetve nyolcszorosa lehet, nem lehet kellő szigorúsággal eljárni a visszaeső bűnösökkel szemben.

MIÉRT KEDVELT CSEMPÉSZETI TÁRGY A SZACHARIN ÉS TÜZKŐ?

Egy kihágási tárgyalási napon, amikor különösen sok tüzkő- és szacharincsempészési ügyet tárgyalt a kihágási bíró, a folyosón álldogáló vádlottaktól megkérdeztük:

— Aztán mi az oka annak, hogy leginkább tüzkövet és szacharint csempésznek?

— A dolog nagyon egyszerű, — mondotta egy fiatal ember. — A tüzkő, a szacharin kicsi helyen elfér. Ha jön a finánc és látjuk, hogy baj van, pillanatok alatt elrejthetjük egy kis mélyedésbe, vagy legrosszabb esetben beledobjuk a kanálisba. Onnan vegye ki, ha tudja.

— Aztán meg az „üzletet" is könnyebben tudjuk lebonyolitani, — magyarázta egy kereskedő-formáju ember. — Észrevétlenül oda lehet adni a vevőnek, aki, ha ügyes, könnyen kijátszhatja a finánccokat.

TITKOS RAKTÁRAI DEBRECENBEN

Beszéltünk egy olyan tényezővel, aki hivatalosan is ismeri a debreceni szacharin- és tüzkőcsempészek szervezetét. Ez igen érdekes dolgokat mondott el.

— Valójában nem ezek a kisemberek a bűnösök, akik naponta a kihágási bíró elé kerülnek, — magyarázta informátorunk. — Rajtuk semmit sem lehet bevenni s különben is ők csak eszközök. A háttérben vannak a „nagyágyuk", a titkos kezek, amelyek messzi országokba is elnyulnak. Ezek valósággal titkos raktárakat tartanak fenn s innen kis adagokban adják ki az árút a kisembereknek.

— Ilyen nagyarányu szervezet volt az, amelyet az ősz folyamán Debrecenben és Budapesten lepleztek le. Mint tudvalevő, itt Debrecenben az egyik utcában egy mázsa szacharint találtak a pénzügyőrök. A főbünös valahogyan megszagolta, hogy baj van, mert idejében megpattant s állítólag még a családja sem tudja, hogy hol tartózkodik. Ennek az embernek kitünő összeköttetéssel kell birni a külföldi csempészekkel is. A Budapesten leleplezett nagyarányu szacharincsempészés szálai is Debrecenbe vezettek. Egy tróger árulta el a csempészbandát, amely keveset akart fizetni az árú elszállitásáért.

— Sajnos, a legtöbb esetben büntetlenül maradnak a főbünösök, mert olyan ügyesen operálnak, hogy nem lehet őket megcsipni. A kis csempészek legtöbbször maguk sem tudják, hogy tulajdonképpen kitől kapják az árút, mert a „nagy ágyuk" a háttérben maradnak ismeretlenül és közvetítőket használnak fel.

ÁLLANDÓ RAZZIÁK

A debreceni pénzügyigazgatóság egyébként erélyes hadjáratot indított a szacharin- és tüzkőcsempészet ellen. Elvégre a kincstárnak elsőrangú érdeke, hogy az illeték alá eső árú a legitim kereskedelem útján jusson a közforgalomba. Másrészt az „ezerédes", ahogyan faluhelyeken nevezik a szacharint, bizonyos esetekben károsan befolyásolják a szervezetet. A pénzügyőrök többször tartanak razziát azokon a helyeken, ahol a csempészek megszoktak fordulni. Különösen a Dégenfeld téren találni sok olyan embert, aki a mellette elhaladónak halkan odasúgja:

— Tüzkő... tüzkő...

Aztán hirtelen besurran a bódék közé, nehogy az illetőnek ideje legyen felismerni. Megtörtént azonban, hogy az egyik pénzügyőr civilruhába öltözött s úgy ment el a Dégenfeld térre. Bár a tüzkőcsempészek már az arcukról ismerik az összes pénzügyőröket, a civilruha megtévesztette az egyiket s éppen a pénzügyőrnek súgta oda a titkos szót: Tüzkő...

— Mennyi van nálad? — kérdezte súgva a pénzügyőr, mire a gyanutlan csempész nagyot kanyarított a kezével.

— Amennyit csak akar!

— Mutasd, — hangzott a biztatás.

A gyanútlan ember erre elővett egy nagy dobozt, mely tele volt tüzkővel. A pénzügyőr átvette, megnézte és igy szólt:

— No ezt elteszem, te meg gyere velem!

— Hű az áldóját, — rikoltott fel a póruljárt csempész és futásnak eredt, de sorsát nem tudta elkerülni, mert pár nap mulva megtalálták s azóta már ítéletet is mondott felette a kihágási bíró.

Az állandó szigoru razziáktól azt várják, hogy rövid időn belül jelentősen csökkenni fognak a csempészési esetek Debrecenben, de teljesen megszüntetni aligha lehet.

VENDÉGHIVÁS KARÁCSONYRA

Kolduló árvák, rongyos emberek
Ajtóm előtt ma el ne menjetek,

Bár terítetlen szerény asztalom,
Hasadt fatálam mégis fölrakom.

S mit a tegnap részemre félretett
Elfogyasztom ma azt is véletek.

Nem lesz királyi, fejedelmi tor,
Tüzes nektártól véretek sem forr.

A fukarsors mást nékem sem adott,
Hasadt fatálam kenyérrel rakodt.

Igaz, hogy ez nagyon szerény ebéd,
De nem maradt más tegnapról,
egyéb.

Jertek azért be, üljétek körül
Könnyet kezetek addig se törül.

Hogy mi lesz aztán! meg nem
kérdezem,
Legfeljebb holnap én is éhezem.

TÖRZSÖK JÓZSEF.

Az első istentiszteletet 30 évvel ezelőtt a Homokkertben

Harminc esztendővel ezelőtt történt. A homokkerti református hivek összegyülekezvén Bujdosó utca 4. számu nyaralójában, ami abban az időben Tordai Gábor ügyvéd-zeneszerző tulajdonát képezte, hogy megtartsák a legelső istentiszteletet.

A Homokkert Debrecen városának régi szőlőskertjei közé tartozott. Létesítése a XVII. századra vihető vissza. Tisztán csak szőlő- és bortermelő helyt volt, lakásképpen használni nem lehetett. A mult század 70-es éveiben kezdett a debreceni lakosság ott megtelepedni. 1903-ban több, mint 2000 lélek lakott ott. Természetesen tulnyomórészben református vallásuak. Ezek közt aztán a buzgóbbak és akik jobban birták a gyaloglást, bejártak vagy az ispotályi vagy a Kossuth utcai templomba. De bizony voltak ott számosan, akik egész éven keresztül nem jártak templomba.

1903. év őszén nyilott meg a homokkerti református elemi népiskola. Ezzel kapcsolatosan indult meg a mozgalom istentisztelet tartására. És egy hideg decemberi vasárnap megjelent a Homokkertben a debreceni református egyház egyik lelkésze, Szele György, hogy megtartsa az első istentiszteletet. És megzendült az ének a nagy számmal összesereglett hívek ajkán az ős telepen!: »Jövel szentlélek uristen«. Majd a CXXXVIII. zsoltár 2 verse. Buzgó imádság után a lelkész alapigének Lukács ev. XIV. r. 36. versét vette: *Békesség nektek!* Aztán szóla ezen textusról az ő szép ezüstcsengésü hangján olvan meggyőző erővel amely mindannyiónk lelkéig hatott.

Kevesen élünk már azok közül, akik azon az első istentiszteleten résztvettünk, de akik még megvagyunk, bizonyságot tehetünk arról, hogy feledhetetlen hatást éltünk át.

Három évtized telt el azóta. Az akkor kezdetleges gyülekezet megerősödött, mélyen gyökeret vert. Egyházrésszé alakult. Van gyülekezeti otthon, lelkészlakás és Kalas Ferenc egyházrészi vezető lelkésszel az élen, intenziv egyházi élet folyik. Lelki szemeinkkel látjuk feltornyosodni Istennek hajlékát, aminek kell, hogy megépüljön. Ez lesz a betetőzése a harminc évvel megkezdett munkának.

A homokkerti gyülekezet ma, vasárnap, nagyobbszabásu ünnepség keretében jubilálja meg az első istentisztelet harmincéves évfordulóját. Ezen ünnepségen részt kell venni mindenkinek, akiket illet.

Kövér Gyula.

Meghívót, műsort
ízlésesen, olcsón készit
lapunk
nyomdája
József kir. h. u.
1.
Bika-bérház.

Karácsonyra
„Elektra"
Csillárt
vásároljon
Gyári lerakat
Elektromosság Csillár
RÁDIÓ
szaküzlet
Ferenc József ut 83

A varrótű

Dolgozott a varrónő. — Ujjain aranygyűrű nem renyhélkedett, új jai közt acéltű szorgalmaskodott.

Gyűrű és tű sokáig hallgattak. Egyszer azonban azt mondja a gyű rű nagy fenhéjázóan:

— Látod-e tű, én nemes fém vagyok, te meg csak közönséges acél. Nekem van értékem, de tebelőled hatot adnak egy garasért.

— Ugy van, — válaszolt a tű harag nélkül, — nem vagyok nemes fém, csak acél, de annak oszt' az vagyok. Magamnak nincs értékem de van a munkámnak. — Az egész háznak én keresem a kenyeret. Téged is én szereztelek: az én keresményemből vették becsességedet szintén. Hát csak ne hord olyan magasan a pipát.

Előbbre való a munkaképesség az aranynál is.

Kötelességtudás

Felballagolt a harangozó a lépcsőkön a toronyba, hogy hajnalra harangozzon.

— Ugyan hagyjál még egy kicsit aludni, annyira kivánom az álmot, semmi kedvem még himbálódzni, csengeni, bongani.

— Nem úgy van az ám — válaszol a harangozó. — Nekem is jobban esnék a dunna alatt nyujtózkodni, mégis itt vagyok. Itt az ideje, hogy megszólalj; imára hivd az embereket. A kötelességet akkor is teljesiteni kell, ha talán nem a legjobban esik is. Igy várhatunk megbecsülést mindenkitől.

És megrántotta a harangkötelet.

GYERMEKRÓKA—SYERMEKRÓKA

TORKOS PETI KALANDJA

Torkos Petit az egész városban ismerték torkosságáról és az ujságok is sokszor irtak róla. Arról volt nevezetes, hogy minden lében kanál volt, minden édességhez, nyalánksághoz hozzányúlt. Ha pénze volt, akkor pénzen, ha nem volt pénze, akkor anélkül nyúlt hozzá. Nem úgy kell érteni, hogy hitelbe vett, hanem balkézzel.

Igy történt egyszer, hogy meglátta a tanító úr kamrájában a sok beföttöt és tésztát. Gondolt egy nagyot és merészet s belopódzott a kamarába. Az volt a szándéka, hogy egy pár üveg barackot fog elcsenni mert azt szerette a legjobban. Amint a barackot kereste, lépéseket hallott. Megijedt nagyon, mert azt hitte, észrevették. De nem, csak a tanító úr jött az ajtót bezárni.

Mikor az ajtó bezárult, Peti fellélekzett. Aztán megevett egy pár üveg barackot és két tál tésztát. Epp en az utolsó falatot ette, mikor a földön egy kis egeret pillantott meg. Peti megijedt és az ajtónak szaladt, de az zárva volt. Futtában az összes földön lévő befőttet felborította.

A tanító úr félájultan talált rá. Ekkor Petit elvitték a javitóba. Igy jár minden torkos gyermek.

Boros István főreál.

Vicc-pályázat.

A JÓL ELREJTETT ÉKSZEREK.

Egy család elment a városból vidékre nyaralni. A papa minden ékszert s egyéb értékes holmit gondosan elrejtett, nehogy a betörők megtalálják és elvigyék. A városban ugyanis gyakran történt betörés s félni lehetett, hogy távollétük alatt a betörők ellátogatnak a lakatlan házba. A gyerekek attól tartottak hogy elfelejtik, hol van elrejtve a sok ékszer, éppen ezért, hogy ne kelljen keresgélni, ha majd hazajönnek, pontosan megirták az ékszerek rejtekhelyét. Az erről szóló rást ott hagyták az asztalon s nyugodtan elutaztak.

Mig a család nyaralni volt, betörők jártak az üres lakásban. A tettesek azonnal megláttak az asztalon a gyerekek papirját. Mikor elolvasták, hogy mi van ráirva, azt hitték meg akarják őket tréfálni. Mégis keresgélni kezdtek és a jelzett helyen megtalálták az ékszereket.

Amikor mindent összeszedtek a betörők, nem feledkeztek el „hálájukról" s a papir másik oldalára a következő üzenetet irták a meggondolatlan gyerekeknek:

„Köszönjük a felvilágositást, minden nagyon pontos volt".

Elképzelhetitek, hogy mit kaptak a gyerekek a papától, mikor a nyaralásból hazaérkezve, kifosztva találták a lakást!

Beküldte: **Nagy Katalin és Rózsi**
Akácfa utca 9.

AZ IMÁDSÁG.

A kis Palikát az édesanyja imádkozni tanította. A kisfiu egy darabig szorgalmasan mondotta anyukája után az ima szövegét. Egyszer azonban abbahagyta az imát és igy szólt:

— Anyukám, ott kezdjük az imádságot, hogy ámen.

Beküldte: **Harsányi Pirike,**
Eötvös u. 5.

MÓRICKA ÉS A ZÁPTOJÁS.

A falusi iskolában Ilonka kisasszony volt a tanító néni. A számtan után egyszer igy szólt a kis növendékekhez:

— Na, gyerekek, most játékóra lesz és én veletek játszom.

A gyerekek kipirult arccal lelkesedtek a játékért.

— Jaj, de jó lesz, jaj, de jó lesz! — kiáltozták össze-vissza. És tessék mondani tanító néni, hogy mit játszunk?

— Én leszek a kotló, ti pedig a csibéim, — magyarázta Ilonka kisasszony. Én azt mondom, hogy kot-kot, ti pedig igy felelte: csip-csip...

A gyerekeknek nagyon tetszett a játék, melyben mindenki résztvett, sak Móricka nem. Unatkozó arccal ült a legutolsó padban és hallgatott. A tanító néni megkérdezte tőle:

— Hát te meg miért nem játszol?

— Én vagyok a záptojás, — mangzott a humoros válasz. — Én nem keltem ki.

Beküldte: **Harsányi Pirike,**
Eötvös u. 5.

Fejtőrők

Megfejtése 1—1 pont.

1.

e vad

Beküldte Korom Kálmán, ref. főgimn. tanuló.

2.

²S g ny ⁷ g ny

Beküldte: Bányai Rózsika (Svetits).

3.

? Vár

Beküldte: Röllig Ede főgimn. tan.

4.

kutya 1 kutya

Beküldte: Tóth József IV. a o. tan.

GYERMEKEK DEBRECZENJE

1933 DECEMBER 24. SZERKESZTI: PALI BÁCSI. 51. SZÁM.

(Folytatás.)

Amint a boldoggá tett apróságok elvonultak, a kis családban is kezdetét vette az egymásnak titokban készített és beszerzett meglepetések kiosztása. Erzsike tündérujjai most is kitettek magukért. Mindenki kapott valami hasznos kézimunkát és különösen Annuska örült a finom izléssel horgolt sálnak és bakfisos kis sapkának. Magdus néni el sem tudta képzelni, mikor szakított magának

időt ez a fáradhatatlan teremtés arra, hogy ennyi gyönyörű munkát elkészítsen és miközben meleg szeretettel simogatta Erzsike fényes, barna haját – elismeréssel gratulált sógorának minden tekintben kiváló leányához...

Erzsike meghatottan nézte a karácsonyfa ragyogó gyertyácskáit, a lobogó fényükben meg megcsillanó arany szálakat, mellyel a magas fenyő dusan be volt vonva — és elábrándozott... Szinte rosszul esett neki, hogy már nem tartják gyermeknek többé, mert a hasznos és értékes ajándékok mellett az ő számára nem volt semmi játékszer, holott Annuska, aki más természeténél fogva nem nagyon rajongott ezekért, hanem inkább a sportfelszereléseket szerette, — mégis kapott egy csaknem életnagyságú, huncut, ferdeszemű Bonzó kutyát — és véletlenül még örülni is tudott neki...

Magdus néni figyelemmel kísérte szeretett Erzsikéje hangulatváltozását és szinte olvasott kis kedvence lelkében.

— Erzsikém — mondto mosolyogva, — nem hoznád ki nekem a szobádból az ott felejtett kendőmet? Talán az ágyadra tettem, ha jól emlékszem.

Erzsike futott, hogy nénje óhaját teljesítse, azonban a kendőt sehol sem találta meg, ellenben az ágy hófehér nece takaróján egy csoda szép, szőke hajú, kék ruhás karakter baba ült, hosszú szempillákkal árnyékolt üveg szemeivel egyenesen Erzsikére nézve, miközben nevető ajkai közül elővillantak szabályos, apró egérfogai...

Erzsike azonnal kitalálta, hogy a bájos baba csakis Magdus néni ajándéka lehet, kellemes meglepetésében hangos örömujjongással szorította dobogó szívére és átszaladt vele az ebédlőbe, egyenesen Magdus néni kitárt karjaiba és kacagva, sírva mondott köszönetet jóságos ötleteért...

Emánuel bácsi, hogy meghatottságát leplezze — félrefordult és úgy dörmögte maga elé:

Ugy látom, hogy te Erzsike még

Annuskánál is nagyobb gyermek vagy, hiába cseperedtél eladó leánnyá...

*

Karácsony első napjára olyan kiadós hó esett, hogy Mihály, — Emánuel bácsi derék kocsisa hatalmas hóembert alkotott Annuska mulattatására, — és úgy felöltöztette azt avult ruhadarabokba, hogy még a verebek is ijedt csipogással menekültek közeléből, amint az elkopott seprüvel felfegyverkezett, fenyegető magatartású, előttük kideríthetetlen származású és rendeltetésű szörnyeteget megláttak.

Annuska kacagva táncolta körül a rémalakot és Mihály részére két

gyűrűs szivart hozott ki Emánuel bácsi dohányzó asztalkájáról, megnyitványuló hálája jeléül.

A kis hölgy egyébként igen nehezen várta a délutánt, hogy nyári játszópajtásait újból viszontláthassa, — közöttük persze — Tibit is... Nem kelleti sokáig várnia, mert a meghívott gyermek-vendégeket szinte hasonló vágyak gyötörték, így tehát már a kora délutáni órákban beállítottak, hogy uzsonnáig kellő idő álljon rendelkezésükre Emánuel bácsi házilag előállított jégpályájának alapos kiélvezéséhez... Volt is sikongatás, jókedvű kacagás, amikor egy-egy ügyetlenebb gyerek érzékeny érintkezésbe került a tükörsima jéggel...

Alig tudta Erzsike a ritka élvezetben elmerült gyermeksereget összeterelni, mert számukra a kilünő jég ért cserébe még a legfinomabb uzsonna sem volt most kellő ellenszolgáltatás.

Végre mégis Erzsike érvei győztek és a kipirult arcú korcsolya bajnokok toalettjük kellő rendbehozása után beszállingóztak az ebédlőbe.

Erzsike a hugával egy fiatal ember elé lépve, — mondta:

— Ime, Annuska, a hugom, kiről már beszéltem magának.

A fiatalember udvarias komolysággal hajolt meg Annuska előtt és teljesen érthetően ejtette ki a nevét:

— Doktor Sárközy Pál vagyok, a Tibi nagybátyja. Kezeit csókolom.

Annuska nem akart hinni a fülének, mert most először érte az a megtiszteltetés, hogy valaki, — egy fiatal ember, — aki igenis, már „valaki", — azt mondta neki, hogy: „kezeit csókolom". Hogy ilyenkor nem tud itt lenni az egész harmadik osztály, hogy tanuja legyen dialánaak!...

Magában megállapította, hogy ilyen kedves, szellemes, udvarias fiatalemberrel eddig még nem beszélt, — igaz, hogy a mai napig másformával sem, — mint a Tibi rokona!

Arra is rájött, hogy nemcsak udvarias a fiatal doktor, de jó megjelenésű, sőt szép is... A szemei kékek, mint a nefelejts, a haja meg barna. Hát nem eszményi szép ez? Csak festményeken lehet ilyet látni! Az asztalnál ülve, folyton új ismerősét és nővérét szemlélte. Valami szokatlan, feltünően szembeötlő, idegen vonást fedezett fel Erzsike arcán... Magyarázat után kutatott; azt hitte, — ért mindent és este, a vendégek távozása után, amikor már a közös hálószobában nyugalomra tértek, — egy váratlan kérdéssel hozta zavarba a sötétben ébren álmodozó nénjét:

— Ugye Erzsike, — neked is feltszik a Pali bácsi, mert úgy vettem észre, hogy ő nagyon érdeklődik irántad?

— Ejnye, Annuskal Egy ilyen magadfajta kisleánynak nem szabad így beszélnie — kiáltott fel megle téssel vegyes csodálkozással a vanusított, — miközben fehér bőét halvány pír lepte el, — valószíüleg a — haragtól, hogy hugyesmit tételez fel róla!..

Annuska a megrövó szavakra tem válaszolt semmit, — mosolyogva fordult át a másik oldalára s boldogan elaludt...

(Folytatjuk.)

A kis árva

Irta KÓNYA SÁNDOR.

Zsibvásáron kis Ernőcske,
Árulgat a hideg télbe'.
Lyuk's cipőt, eltört bábot,
S kissé kopottas nadrágot.

„Jó bácsikák és nénikék,
Olcsón adom csak megvegyék",
Kínálgatja a portékát,
Sok-sok rozoga játékát.

S amit árul, biz az kicsi,
És azt haza még nem viszi,
Ugyis kevés orvosságra...
Mert hát beteg anyukája.

A hó esik s fázik szegény,
Nagy könny csillog a kék szemén.
Elfáradva és fagyosan
Kis kosárra ül le mostan.

Haza gondol jó anyjára,
Sírban fekvő jó apjára.
Ha még árul egy keveset,
Akkor vihet csak kenyeret.

Hideg szél fú, dél közeleg.
Haza mennek az emberek...
Nincs már senki a nagy téren,
S Ernő alszik ott ültében.

Dél is elmult, este eljő,
És még árul a kis Ernő.
Nem könyezik, arca ragyog,
Mennybe vitték az angyalok...

A nagyravágyó fenyőfa

Irta: Gayné, Édy.

Az erdélyi havasokban a sok halálmas fenyő között élt két kicsi fenyőfa. Igy karácsony táján fejszecsapásoktól volt hangos az erdő. A bércekről visszhangzott minden fejszecsapás és a levágott, kidőlt fenyők örömteli sóhajtása. A két kicsi fenyő, akik közül az egyiket karesú ágáért Sugárkának, a másikat pedig örmöttségéért Gömböcskének hívtak, — sokszor tanakodtak azon, hogy miért örülhetnek annak az ostoba fenyők, ha a fejsze hideg vasa a húsokba vág és addig vágja jobbról-balról, míg ki nem dőlnek.

Az öreg fenyő — aki a Sugárka és Gömböcske dédnagyapapája volt, — mosolyogva hallgatta vitájukat. S egyszer aztán megígérte nekik, hogyha jók lesznek, mesél nekik a városról, ahova azt a sok levágott fenyőt szállítják, amiről neki a kósza szellő olyan sokat duruzsolt már.

És a két kis fenyő igyekezett jó lenni, mert különösen Sugárkát gyötörte a kiváncsiság. Nem nyögtek, nem jajgattak, ha az erős havasi szél megtépázta gyenge ágacskáikat, mert ezt nem szerette dédnagyapó. Mert már olyan régen, olyan sokszor hallotta a fenyők jajgatását, hogy nagyon beleúnt. Pedig a szél épdeste, hajlitgatta őket akkor is, ha haragos, de akkor is, ha játékos kedvében volt. Egyszer aztán a sok sérésre elkezdett az öreg fenyő mesélni:

A kósza szellő egy szép téli napon vígan futkározott a fenyők között s egyiknek-másiknak oda-odaúgta, hogy ma, vagy holnap jönnek a favágók és amelyik délceg és szép, az bekerül a városba. Mindenik fenyő szeretett volna szép lenni, hogy bejuthasson, mert a kósza szellő annyi szépet tudott mesélni róla, hogy örömmel szenvedték el a kivágást, csak eljuthassanak oda.

Én is nagyon szerettem volna — mondta az öreg fenyő, — de fiatalabb koromban nagyon hitvány és csunya voltam és így a fejszés emberek szeme soha sem akadt meg rajtam. Mivel kilátásom nem sok volt, hogy valaha is bejuthassak a városba, kérésemre a szellő elmesélte, hogy messze, ameddig nem jut el suhogásunk sem, nagy-nagy házak vannak, tele kalitkákkal, amiket az emberek szobáknak neveznek. És mikor a hó ott is belepi az útat és a házakat, akkor azt a sok fenyőt, amit a fejszés emberek levágnak, beviszik a városba és szójjelhordják a kalitkákba és karácsonyfának nevezik. Tele rakják minden ágát mindenféle édességgel, játékkal, gyönyörü csillogó arannyal és valami vakító fényességgel és olyan csodálatosan szépek lesznek tőle, hogy csak úgy ujjongunak láttokra az emberek. Persze nem mindenik fenyőnek sikerül, hogy elhalmozzák ragyogó díszekkel, sokaknál csak szerény kis édesség is kevés jut rá — ezeket, ahova az ilyenek kerülnek — mondta a szellő — szegény embereknek hívják. De azért, ha rövid ideig tart is az öröm, a boldogság, mégis minden fenyő vágya, hogy a városba kerüljön, mert ott nagy-nagy szeretettel fogadják őket. Különösen az apró emberkék.

Sugárka és Gömböcske ágacskái csak úgy remegtek a vágytól, izgalomtól, ennyi gyönyörüség hallatára. És mikor egy reggel Sugárka lerázta ágacskáiról a rátapadt havat, örömmel hallotta, hogy a közelben a fejszecsapások súlya alatt, egyre-másra dunnálnak a fenyők. És mikor az emberek az ő közelébe jutottak, még sugarabbá nyújtotta magát s csinos ágacskáit illegette, hogy a figyelmet magára vonja, mert a dédapó elbeszélése után nagyon vágyott ebből az egyhangú környezetből — ahogy ő gondolta — világot látni.

Gömböcske szerényen meghúzódott, bár ő is vágyott titokban az ismeretlen szepség, de főként a szeretet után.

A favágók választása Sugárkára esett. Kip kop és Sugárka a földön hevert. Fájdalmas jajdulásából is örőm csendült, aztán elfeledte szenvedéseit. Gömböcske dermedten nézte s már gondolatban inkább kívánta az illatos fenyvest csókos otthonául, mikor egy fájdalmas hasítást érzett húsában. S következő percben ő is Sugárka sorsára jutott.

Mindketten egy sötét, elzárt helyiségben tértek magukhoz. Szinte hering módjára összeszorítva sok-sok fenyő társukkal. Még egyszer csak emberek jöttek s kiraktak őket egy nagy térre csoportonként.

Sugárkát elválasztották Gömböcskétől, mert annál nagyobb és sokkal szebb volt, de Gömböcske, miker nem vigyáztak rája, szépen lassan odakúszott Sugárkához.

Aztán jöttek asszonyok, férfiak, felemelgették őket, biralgatták és kitletettek, kit elvittek magukkal.

Sugárka hamar megfigyelte, hogy egyiknek szép finom ruhája, fényes cipője van s kezét finom prémbe reiti a hideg ellen s a másiknak a ruhája nyüttes, cipője foltos s kezei a hidegtől kékek. És mivel Sugárka hiú és nagyravágyó volt, ha egy-egy ilyen kékült kéz nyúlt utána, vagy nagyon belekapaszkodott a másik fenyőbe, vagy szépen elhúzódott onnan. És mikor Gömböcskét egy nagyon egyszerü ruháju asszony elvitte, Sugárka gőgösen susogta utána: sajnállak Gömböcske, miért nem rejtőztél el idejében. De hiszen e úgyis csak kunyhóba való vagy!

Gömböcskének nagyon fájt a Sugárka kegyetlen szava, de enyhiette fájdalmát az, hogy milyen gyöngéden bánik vele az a szegény asszony és mikor látta, hogy milyen örömmel viszi haza...

Sugárka már-már félni kezdett, hogy nem fog olyan fénybe-pompába kerülni, ahogy az ő nagyravágyó hiú lelke óhajtotta, amikor egyszerre egy finom bundáju elegáns úrnak a szeme rátévedt. Azt sem tudta, hogy vonja még jobban magára a figyelmét. És határtalan boldognak érezte magát, amikor az a finom úr a szolgájával haza vitette. Igaz, ő hintóról, kocsiról álmodozott, de azért így is büszkén nézett végig a még ott maradt fenyőkön.

Végre elérkezett a várvavárt nap, amikor felékesitették, még az ő hiúságát is túlszárnyaló szépen. Csupakukor, narancs és sok más ismeretlen szép és jó dolog húzta a leszakadásig ágait. Sziporkázó, ragyogó lőszékből annyi volt rajta, hogy már nem is fért volna több. Minden ágon gyertya. És mégis mikor a szent estén teljes pompájában fényelt, ragyogott az újjongó apróságoktól körülvéve, nem érzett boldogságot, mert a hiúságát bántotta, hogy azt a fenyvesekben lakók közül senki sem látja. És bántotta, hogy miért nem tudja legalább Gömböcske előtt magát ilyen pompában mutatni.

De a nagyravágyás és hiúság nagyon csúnya tulajdonság. Sugárka is hamar megbünhődött érte. Nagyon rövid ideig tartott a ragyogása. Az elkényeztetett, gazdag gyerekek még az nap megtépegették az édességért ágait és az ágai a rángatás közben egymásra csapódtak s a gyertyával rakott ágak tüzet fogtak. Alig tudták a vígan pattogó lángot eloltani. S olyan siralmasan nézett ki pár óra mulva Sugárka, hogy a kényes ízlésü emberek azonnal kitették lakásukból s másnap a cselédség feltüzelte.

Gömböcske pedig igaz nagyon szegény emberekhez került s nem is volt olyan dúsan megrakva édességgel, dísz még egyáltalán nem is volt rajta. Gyertya is, csak egy kettő. S csak egy kicsi leányka állt előtte megható módva, szemeiben az öröm harmatja csillogott, mégis olyan boldogságot érzett maga körül, hogy nem cserélte volna fel azt a kis kunyhót ezer palotával sem. Az ő ágait nem tépték rakoncátlan, kényes kezek, hanem gyönyörü, becéző két kis kéz simogatta meg sokáig, minden nap, minden ágacskáját...

Harangoznak

Harangoznak... a lelkemben
Felgyulnak a lángok:
Apró fáklyák, reménytüzek,
Mint kis mécsvilágok.

Harangoznak — és én megyek,
— Visznek a kis fáklyák, —
Oda, hol a hitet és a
Viaszt a lást adják.

Harangoznak... én Istenem,
El ne késsek én se...
S lelkem könnyü — mert panasza
Siet már az égbe.

NYÁRY MARGIT.

Ki akar szép könyvhöz jutni?

Kedves Gyermekek!

Ugy-e, mindnyájan szeretitek a könyveket, az érdekes történeteket! Ha azt akarjátok, hogy szép könyvtáratok legyen, szóljatok szüleiteknek, hogy vágják ki a „Debreczen" második oldalán levő szelvényeket. Ezekkel a szelvényekkel az ifjuségi könyvtár egy-egy kötetét 20 fillérért meg lehet venni, noha ezeknek a pompás könyveknek a rendes ára 2 pengő 50 fillér.

El ne mulasszátok a jó alkalmat, hogy könyvtáratokat gyarapithassátok. Ilyen olcsón ilyen szép könyvekhez soha többé nem juthattok hozzá.

Szeretettel üdvözli kis Olvasóit

PALI BÁCSI.

Ludas Matyi

Debrecen 1933 december 24. Vasárnap

GYAKORLATIAS IFJU.

— Már megint nincs pénzed? Hát mit csináltál azzal az öt pengővel, amit tegnap adtam?

— Vettem rajta egy pénztárcát.

LEHÜTÉS.

— Kisasszony, elégek a szerelemtől.

— Jó lenne biztositania magát.

JOGOSITVÁNY

— Kérek tiz gramm veronált az anyósom részére.

— Van receptje?

— Az nincs. De itt az anyósom arcképe.

Bihari anekdóták

SOMMÁS SZÓBELISÉG.

Szerencsétlen helyzetünkben, a közismert és dobszóval is kihirelt adóhátralékosok felhörbölt agyvelején özönvízelőtti nagyságuvá dagadt Szent Bürokrácius, bizonyára karóba huzná önmagát, ha visszagondolna Sz. Feri bátyánk, — aki magyarcséki járás főszolgabirája volt — szóbelileg, minden írás és jegyzőkönyv nélkül közmegelégedésre elintézett hivatalos ügyeire.

Szeretett és ideális Biharországunkban szép és nagy rend volt mindig és mindenütt. Ugyanaz a magyar jószív, jóindulat irányította az akkori vezetőink ténykedését, mint a mostaniakét, de ezeknek kezét jobban köti a sok paragrafus, mint minket kis emberkéket s tudjuk mi, hogy az ő helyzetük nehezebb, mint a mienk, de azért úgy mutatjuk nagy jámborul — ütődöttnek tételve magunkat — mintha nem tudnánk. Ennyi ravaszságunk — bár egyes emberek vagyunk — a török hódoltságból még megmaradt.

Zimankós téli nap. Feszty Árpád „Zsolt házassága" c. festményében megörökített hegyeink környékén, az akkor még bolsevikimentes északi széltől üzött hópihék elhelyezkednek a rögökön s fehérre varázsolják a járdanélküli járás székhelyét.

A járás egyetlen magyar földesura K. Bandi végtelen unalmában átmegy a friss havon a főszolgabirósághoz egy kis csevegésre s ott meglepetésszerüen tapasztalja, a főszolgabirói szoba ajtaja be van téve.

Leült a kezelői irodába s vár egy kis ideig, bentről azonban jajgatással fűszerezett dübögés hallatszott, mint mikor valakit egyoldaluan püfölnek, mire megkérdezi a járási irnokot:

— Mi van odabenn?

Erre az, a világ legtermészetesebb hangján felelte:

— Fegyelmi egy községi bíró ellen.

Feri bátyánk ugyanis nem sokat teketóriázott, ha valamelyik birája rossz fát tett a tűzre. Berendelte, atvailag elagyabugválta és szépen hazaeresztette.

Ez volt nála a fegyelmi, nem foglalkozott meddő jegyzőkönyvvezetésekkel sommásan, szóbelileg intézkedett. Ő találta fel a magyar jogszolgáltatásban a gyorsított eljárást. Az érdekelt községben erre nyomban nagy rend lőn. Imponált a magyarázat és a nyomában bekövetkezett értelmes szóbeliség. — Mert a fegyelmi eredményét a bíró szótlanul hazavitte, de nyomban ki is osztotta az elöljáróság tagjai közt. Egyiknek sem maradt adósa, sőt hatványra emelte — neked ezt üzeni a főszolgabíró úr, neked meg ezt — s otthon még jobban püfögött a fegyelmi, mint a központban.

*

Kis anekdotámmal nem akarom sérteni értelmes magyar községi bíráinkat — kiket a szivemhez nőtt Marosvásárhelyen falus bírónak hívnak — megbántani, de Biharország ebben az időben még olyan nagy volt s Feri bátyánk olyan járás élén állott, ahol a községi bírótól lefelé alig tudott valaki irni, pedig katonaviselt emberek is akadtak közt'ük. Viszont Feri bátyánknagy erő nagy erőssége volt a románajku járásának népe szemében „Az igazság". Ezért ragaszkodtak hozzá, imádták, mert ha még a saját papjával állt is szembe a nagyon kisember, ha igaza volt, megkapta az igazságát.

Ez az idő azonban már csodálatosan elmerült a nagyvilág fergetegében, de a túloldali románajku barátaink szivesen vágynak utánuk és nagyon várnak vissza, mert nálunk mindig megtalálták az igazságukat és boldogulásukat; és mert a tisztességnek — bármilyen szegényes is most a sorsa — mégis csak diadalmaskodni kell a tisztességtelenség felett s a régi nagy Biharország román nemzetiségü lakói már nagyon érzik, hogy nekik jobb dolguk volt és lesz közöttünk, mint a regátbeliek közt, szerettek is bennünket és most is szeretettel gondolnak ránk.

Szent karácsony ünnepe közelg, kong és bong Szent László harangja Váradon — foszlányait idehozza a szél — de ez is azt zsongja fülünkbe, hogy szeretettel várnak vissza még azok is, akik nem magyar ajkuak.

Ne csöggedjünk tehát Krisztus születése ünnepén, elmegyünk még értük.

Dr. Borsy Imre.

HIVATÁSSZERÜEN.

A zsonglőr igy szórakoztatja kisfiát.

FÉNYKÉPÉSZNÉL.

— Mellképet, vagy térdképet tetszik parancsolni?

— Már csak úgy szeretném, ha a fejem is rajta lenne a képen.

Karácsonyi bevásárlás

Ebédután levetettem mellényemet s végigdőltem a diványon. Jól fog esni egy kis szundikálás. Jó meleg kékes kos pokrócomat épen magamra huztam, mikor nőm berontott a szobába:

— Még most is lustálkodni akarsz, amikor azt sem tudom, hol áll a fejem... Azonnal öltözz, jössz velem.

— Mire ez az alárom? — kérdezem meglepődve.

— Megyünk bevásárolni, nyakunkon a karácsony... Ajándék kell mindenkinek, kivéve természetesen magunkat... Én — tudom, — eszedbe sem jutok. Mintha csak hallanám megunt kifogásodat, hogy miből vegyél ajándékot, amikor nincs pénzed... Há' nekem van? Csodát s látod mégis mindenkire gondolnom kell... Sőt magamra is...

Sebtében öltözködni kezdett. Ez azt jelenti, hogy negyedóráig kell felöltözötten türelmetlenül topognom a belső szobában, tiz percet a külsőben, ötöt az előszobában...

— Pénz nélkül akarsz vásárolni?

— Pénzzel a bolond is tud, egyébként tudod, valamicskét megtakaritottam s ilyenkor ünnep előtt minden féláron kapható...

S mentünk. Egyik bolt: „Gyere be!", Másik bolt: „Maradj kint!". „Fogd ezt meg addig...". „Ezt vidd viszza, törött-et adott a bitang". „Itt jól jártam, két blokkot kaptam s csak az egyiket fizettem ki...".

— Megyek vissza kérlek s kifizetem...

— Szó sincs róla, tavaly csunyán becsapott...

Igy ment az egész estig, szerencsére csupa filléres dolgokat vettünk. Nekem egy szipkát vett negyven fillérért.

Estefelé betértünk egy szőrméshez s felpróbált egy nagyon csinos csikó-bőrbundát. Az egész személyzet körüllállta s rendkívüli elragadtatásukat nem győzték eléggé hangsulyozni...

— Tehát. — kérdezte nőm csintalanul, — tényleg nem hajlandók 180 pengőnél olcsóbban adni?

— Pardon, nagyságos asszonyom, tegnap is, azelőttvaló nap is 200-ra engedtük, igy egész pontosan 53 pengőt fizetünk rá, de természetesen ez az utolsó ár, a legeslegeslegeslegeslegutolsóbb ár, okkázió. Mit okkázió? Csődár! Konkurrenciapukkasztó ár. Tetszik tudni, igy ünnepelőtti órrási angazsmánjainkat kell rendeznünk...

Szó, ami szó... Nőm kimondta az utolsót.

— Küldjék haza!

Az irtóztató pénzösszeget szemrebbenés nélkül szurkolta le.

— Kinek vetted ezt a kabátot? — hebegtem kívül.

— Természetesen magamnak... No, mit szólsz hozzá, ugy-e, tudok vásárolni!? Hogy sarokba szoritottam őket. S ilyen bunda! Mindössze egy van még nekik, ennek a testvére. Kétszáznyolcvan az ára, megsugta a kisasszony...

S harmadnapra megismerkedtem a testvér bundácskával is. A kirakatban volt. Szép cifra betükkel volt ráirva: „Utolsó divat 160.— pengő".

— ANKA. —

RANY LEXIKONJA

JAJJ. Az a szó, amely legtöbbször hagyja el az ajkunk ; sajnos : ezzel csak kevéssé segítődik rajtunk.

JAMES lesz derék János neve, amint belső eseléd leve, de ha görbül kissé háta, megy az istállóba hátra.

JÁRVÁNY olyan megbetegedés, mely tömeget támad ; jelenleg a bridzs-járvány az, mely elveszi álmad.

JÉG. Télen a kislány is fázik, hogy gyöngyfoga citerázik, olyankor kimegy a jégre és fütyül a hidegségre.

JELSZÓ. Egy kis bogár neve, mely belül a fejben, úgy úszkál, mint a legyecske nyaranta a tejben.

JERIKÓ. Ősrégi város a Jordán völgyében, fala omlott, mert sok homok volt a cementjében.

Pazán hét

Megjött a Jézuska,
itt a szép Karácsony !
Remek kis szipkával
lepett meg barátom ;
megér negyven fillért . . .
De bolondot tettem :
én neki ötpengős
szép nyakkendőt vettem.

*

Paul Boncour s Benes
bölcsen kivizsgálták
az egész helyzetet
s pompásnak találták :
rendben van minden a
nmzetköziségben.
(Ugy legyen részük az
örök üdvösségben.)

*

Rettentő hideg van,
fáznak a madarak
s ilyenkor az égiek
nekik mit sem adnak :
de mi egy kis morzsát
elszórhatunk nékik
s hálás csipogásuk
felhallatszik az égig.

*

Voronoff egy hölgyet
(testvérek közt hatvan !)
kezelés alá vett
s forrt az élet-kaplan ;
harmincas szénségét
a nő visszakapta
és jó öreg férjét
a faképnél hagyta.

(ANKA).

Csak egy mosolyt

NEHÉZ KIVÁNSÁG.

— Hallom, milyen szorgalmas ember az ura, még haza is hoz munkát a hivatalból. Bezzeg az én uram nem volna kapható ilyesmire.

— Mi a foglalkozása ?

— **Harangozó.**

ELTALÁLTA.

— Ki volt az a rémes nő, akivel az este táncoltál ?

— Pszt . . . Meghalja a feleségem.

— Kaland ?

— Fenét ! **Ő !**

FŐ A KÉNYELEM

— Tegnap megismerkedtem egy úrral, aki egy laposorrú leányt vett feleségül, csak azért, mert azt könnyebb megcsókolni.

Pondró István levele

EMLÉKÖZÉSBELI
VISSZAPISLOGATÁS AZ MULTBA

Arma virumque cano ! (Most azonban sacerdotem.) Bonum mane precor carissime frater Ubul ! Laudetur ! . . . Szinte fülembe tseng a dobpergésszerű mélységös basszusa : in saecula, — in aeternum ! Vajjon élsz-e még ? Clotho. Lachezisz és Atroposz tartják-e és nyujtják-e jóságos tsöndelgésteli kegyes életöd fonalát, vagy már eltsattant Atroposz ollója és te pihensz az általad „naponta" mögásott sírban, a sümegi öreg karastalom kertyiben ? Honnan is jutottál eszembe ? Legendás erejü tsodálatos szivjóságú ferentzrendi szerzetös úr ?

Igen ! Mert tél az idő. A vizek, folyók befagynak. A Balaton is. Óh, szépségös Keszthely, volt iskolám gazdasági föeskola ! Tsuda szépségös Sümeg s az jámbor Ferentzbarátok bikacrejü, de legjámborabbja. Szép pap ! Jó pap ! Herkules pap ! Mert jókedvében teremtette őt az nagy Ur, adván neki öt embernek való testi erőt. Malyd olyan magas volt, mint az milyön szélös. Kalapot soha nem hordott. Télen is tsak bocskort : az többi pap uraknak volt tafota reverendájuk, az övé szörtsuha volt. Az tzingulusa hosszú olvasó — vas golyóból — az krutzifikszus tsak maga 7 kilót ponderált összvesen tizenkét kiló suly volt az egész ékösség. Saját magát úgy nevezte : „az Ur méltalan szolgája" s minden jót, emberbaráti dolgot, amit tselekedött „Isten nagyobb ditsőségére" tsinálta. Az barát urak regulája az kéregötés is. Az klastromban volt egy tsatsi és hozzá egy kis négy kerékre szóló — országuti járnű. Ezzel szeretett legtöbbször járni az Ubul úr. Ha aztán visszatért a jól megpakolt kotsikával és az hosszú fülü prádéssal, bal kezét a tsatsi hasa alá tartotta, jobbkezét a négy kis kerék közé az tengely alá s mindkettőt felemelte embermagasságra. „Isten nagyobb ditsőségére", hogy kegyes adományokkal megrakodva szöröntsés volt hazatérhetni.

Egyszer azonban majd, hogy mög nem járta. Az Bakony erdő legmélyén, Tesznek vára körül az őserdőnek van egy vadvizes totsogós része. Vaddisznóknak paradicsonyja, eldorádója.

Arra sétált a szent úr és az békanyálas hináros vízből egy fekete tompa orrotskán keresztül a vizet bugyborékoltató kis vaddisznó firschlinget sejtve, göröngykével orron méltóztatott a malatzkát trafálni. Amire oszt kisietett a malatznak nézött 125.t kilós dühös vadkan és prüszkölve, vérbeborult szömmel hatalmas sárgallérral a nyakán és méregzöld szin békanyállal a pofáján nekiront egyenest a jámbor úrnak. Az szent atya se volt rest. Egy kattanással elkaptsolj az vas überschwungját, oszt ugy teremtette kupán a tsajhos szutykos iszapos zöld schlájeromos vad bestiát, hogy stande pilyer hidegöt szusszantott a vadkan. De még ez nem elég. Az mázsán jóval felüli vadbarmot azon sárosan megmarkolta, fellökte a nyakára s mint egy gallért, behozta 40 kilométeren át Sümegre „Istennek nagyob ditsőségére". Utközben a terhös szekerek is szent borzalomma' tértek ki ennek a csodaerejü úrnak s a ki vele találkozni gyalogosan szöröntsés volt a hazatérhetni.

Egyszer azonban majd, hogy mög nem járta. Az Bakony erdő legmélyén, Tesznek vára körül az őserdőnek van egy vadvizes totsogós része. Vaddisznóknak paradicsonyja, eldorádója.

Arra sétált a szent úr és az békanyálas hináros vízből egy fekete tompa orrotskán keresztül a vizet bugyborékoltató kis vaddisznó firschlinget sejtve, göröngykével orron méltóztatott a malatzkát trafálni. Amire oszt kisietett a malatznak nézött 125.t kilós dühös vadkan és prüszkölve, vérbeborult szömmel hatalmas sárgallérral a nyakán és méregzöld szin békanyállal a pofáján nekiront egyenest a jámbor úrnak. Az szent atya se volt rest. Egy kattanással elkaptsolj az vas überschwungját, oszt ugy teremtette kupán a tsajhos szutykos iszapos zöld schlájeromos vad bestiát, hogy stande pilyer hidegöt szusszantott a vadkan. De még ez nem elég. Az mázsán jóval felüli vadbarmot azon sárosan megmarkolta, fellökte a nyakára s mint egy gallért, behozta 40 kilométeren át Sümegre „Istennek nagyob ditsőségére". Utközben a terhös szekerek is szent borzalomma' tértek ki ennek a csodaerejü úrnak s a ki vele találkozni gyalogosan szöröntsés volt — ijedtséggel vegyös áhitattal körösztöt vetött elálmékodtában sóhajtva : „Óh, jó Isten áldassék s te nagyságod teremtményeid szépségeiben. Amen !" Nints az a academice absolvált hirös dentista, aki úgy tudott fogat huzni, mint ez a jámbor lélök. Szömtanu voltam. Az erdészéktől jöttem haza Sümegen a „Kisfaludy" szállóbeli lakásomra., előttem egy 16—18 éves lány száját befödve zsebkeszkenőjével, köszön halkan „Ditsértössön az Ur Jézus", — azt hittem tán bánatában sírt szögény. Azonban csak a fogfájás gyötörte. Később látom, amint a szent úr két ujjal beletapogatott a lány eltátott szályába. Éppen beértem őket s a lány már ült a földön, az Ubul atya pedig kivette zsebéből a vértseorrú foghuzó instrumentomot és visszatette, két ujjával ujból benyult a lány szályába. Egy modulálatlan hangnyöször ; mintha a beteg fognál fogvást emelte volna fel a leányzót és kint volt az ápfog, „Isten nagyobb ditsőségére". Ujja pedig „egy" volt olyan vastag, mint más embernek kettő. Szentatyám ! Ditséröm a tudományát szólok neki. Aszongya : „Ilyen kis taknyosnak nem dukál még vasfoghúzó — elég a két ujjam is."

A községben riadalom van, hogy veszett eb csatangol az utcákon. Villára, kaszára, fokosra kapnak sokan, a kutya meg egy alacsony kerítésen beugrik egyenest a községházára. A kisbiró ijedtében eldobja a megtöltött dupplapuskát, az eldördül, a veszett eb átugrik az elemi iskola udvarára, éppen, mikor 10iz pertzes szünetben kint zsibong a sok nebuló. De beugrott az Ubul úr is. Reverendáját csucsra fogta s a véresnyelvü kutya orra elé tartotta. Abban a minutomban, mikor a csuhát a beteg eb beharanta, átkapta a nyakát az állatnak az Ubul úr s avval egyenest dobja a kutyát a trágyadombra. Megfojtotta egy marokszoríttással. Szólván : „Isten nagyobb ditsőségére". Mintha mi sem történt volna, előhuzta zsebéből a breviáriomos könyvet az „aestiviálét" és ment tsöndesen imádkozva az karastalom felé.

Türelmetös olvasóközönségömnek boldog karátsonyi ünneplést kívánok.

Pondró.

(Folytatódik.)

A TUDÓS PROFESSZOR OTTHONÁBAN.

— Mit keresett az úr az előszobában tegnap este, hogy gyufát gyujtott ?

— Meg akarta nézni, hogy vajjon eloltotta-e a villany.

A HASONLAT.

— Ez a nő olyan, mint a rossz vendéglő éflapja.

— ? ? ?

— Évek óta nem változik rajta semmi, csak a dátum.

BRACH-KROGEN DAVID ADOMAI

A fiatal Kohn elmegy a házasságközvetítőhöz és így szól :

— Keressen nekem egy feleségnekvalót, de annak a legnagyszerűbb tulajdonságokkal kell rendelkezni. Gazdag legyen, szép legyen és jó házból való legyen. Nálam ugyanis — teszi hozzá — ezek a tulajdonságok hiányoznak. Nem vagyok egy Adonis, azt maga is látja, nem vagyok gazdag és be kell vallanom, nagyon egyszerű családból származom.

— Van itt egy lány a maga számára, — mondja a házasságközvetítő — ilyen nincs az egész világon. Rendelkezik az összes tulajdonságokkal, amit maga kíván, csak egy kis hibája van.

— Egy kis hiba nem számít. Micsoda kis hibája van ?

— Minden évben egy órán át őrült.

— Egy évben egy órán át ? Az nem számít. Belementem. És hogy ne veszítsünk időt, azonnal vezessen oda.

— Azonnal nem lehet, magának egy kis türelemre lesz szüksége.

— Miért ?

— Mert, hogy egy ilyen partit, mint maga, bebeszélhessek neki, meg kell várni azt az órát, **amikor őrült.**

PONTOS MÉRET.

— Százhatvannyolc.

Jövendőmondó.

Rovatvezető : GAYNÉ EDY.

E rovatban bárkinek megmondja a rovatvezető a jövőjét és grafológizálja írását. A választott jelige alatt közölni kell a kérdező nemét és korát. Költségmegtérítés címén legalább 30 fillér értékű bélyeg mellékelendő a kérdéseket tartalmazó levélhez. Aki megadott címre postán küldendő választ kér, az 50 fillér értékű bélyeget mellékeljen.

Ahol legnagyobb a szükség, ott legközelebb van az Isten

Nyomorgók éhségét, a szenvedők könnyét teszi elviselhetővé Vay Lászlóné, Bissingen grófnő — Debrecen nyomorgói a jótékonyság tükrében — A gyors segitség az mely enyhűlést hoz — Mozduljon meg a társadalom szive — Halk beszélgetés Bissingen grófnővel a nyomor-akcióról

Mai idők élezték ki annyira ezt a kérdést. Hiszen mindig volt szegény ember, mindig voltak nyomorgók. De ennyire, mint ma, talán soha a legújabb korban. Hány és hány ember él abból, hogy maga se tudja, hogyan vonszolja át életét egyik napról a másikra. Családok élete teng, leng a véletlenek során és sokszor megmenti a jó szívű emberek hirtelen jött segítsége azokat, akik hiába mondják el mindennap az imádságukat a mindennapi kenyérért.

Falvak népe még inkább eléldegél a nyomorban és szegénységben is, hiszen ott jobban ismerik az emberek egymást s talán könyebb a segítségnyujtás is. A városok külső részein meghúzódott szegénység, a mai idők nyelvén szólván a nincstelen proletárság azonban valóban a véletlenek játékára és a jószívű emberek megsegítésére számíthat csupán.

A nagy városok kivétel nélkül túlterhelten vergődnek az ellátatlanok nyomasztó tömegétől. Minden nagyváros külvárosa s tulajdonképpen éhségtanya és nyomorfészek Csak az tudja felfogni és megérteni ezeknek a nyomorfészkeknek és éhségtanyáknak az élet, aki életében legalább egyszer végigjárta a viskóknak, hunyhóknak sorát és rongyban, piszokban, szennyben kiéhezett emberrongyok tömegének szeméből olvasta ki az éhség szörnyű litániáját. *Apró gyermekek ruhátlan testét és éhségtől kékre dermedt kezét megfogni és könnyes szemekben a könyörületért sikoltó lángot meglátni csak ott, ezeken a szerencsétlen külrészeken lehet.*

Debrecen se kivétel sajnos, a nagy városok külvárosi szegénységétől, nyomorgóitól. Itt is vannak sokan, nagyon sokan, akiknek az élete könyörületre és véletlenre épített csupán. *Debrecen közönsége jól ismeri a debreceni nyomortanyák képét, szörnyű nélkülözések szinterét, hiszen annakidején éppen a Debreczen adott több esetben hangot a kiáltó, sikoltó és segítséget kérő nyomornak.* Az utóbbi időkben azonban bármennyire romlottak is időközben a viszonyok, bármennyire szaporodtt is az ellátatlanok száma, mégis bizonyos örvendetes javulás és haladás észlelhető a debreceni nyomor-„fronton". Közelebbi a segítségnyújtás és gyorsabb a megsegítés. Nincs annyi kétségbeesett ember és nincs annyi elhagyatott, éhes, rongyos, beteg gyermek Mi, akik állandóan figyeljük a város életét, mi látjuk, hogy bizonyos javulási folyamat indult meg és ennek a folyamatnak a szent és áldott munkáját Debrecen úrhölgyei vették kézbe. *És a debreceni úrhölgyek élén báró Vay Lászlóné Bissingen Margit grófnő, aki mióta itt van közöttünk, fáradhatatlan és áldozatkész a legvégsőkig, hogy a nagy nyomort enyhítse és a szenvedésnek könnyét törülje. Mintha nem is a mai idők embere volna.* Annyi szív és oly sok jóság van minden lépésében és cselekedetében, ami már-már túlszárnyalja az emberi élet színvonalát. Aki Isten kegyelméből soha nem érezte a nyomort, aki soha se tudta átérezni, hogy mit jelent az, ha nincs egy darab kenyér az asztalon, aki áldott sorsa jóvoltából nem láthatta soha, hogy véréből és testéből fakadt gyermeke hiába sír kenyér után, *az csodálatos megérzéssel és megértéssel odaállt a debreceni nyomorfrontra és ő az, aki minden szenvedőnek és nélkülözőnek pártfogója, támogatója.* Ilyen hősi és emberfelettien szép cselekedetet csak a született jóság és a szív diktálta önzetlenség adhat embertársának. Hónapok óta figyeljük és tisztelettel nézzük azt a hősi munkát, amit ez a szívvel megáldott ember végez. Időt, fáradságot, *anyagi és erkölcsi áldozatot gondolkozás nélkül, csupán a szív sugallatára hozza áldozatul nap-nap után.* Nem vár köszönetet, nem vár hálát, mert ma már nem tudja, hogy tegnap kin segített és a jelen percében azon töri a fejét, hogy mit cselekedjen holnap, hogy segítséget nyujthasson azoknak, akik rászorulnak erre a segítségre. Sokszor nem értjük, de csodáljuk, sokszor ámulunk és titkon levett kalappal tisztelgünk a jóságnak, szeretetnek, keresztényi cselekedetnek néma és zajtalan harcosán.

Nem beszélnek cselekedeteiről és lassan mégis fogalom lett a neve az ősi civis városban. Nem hallatja hangos szóval munkássága szent elhivatását és mégis tudja ma már mindenki, hogy ott, ahol a sors érdemessé tett valakit arra, hogy segitsenek, ott csak ő, egyedül ő, Bissingen grófnő segithet és segít is.

Most, a szeretetnek hetében, a krisztusi béke napjaiban, a Megváltó várás perceiben ott volt mindenütt, ott küzdött, vigasztalt, örömet szerzett és könyet törölt, ahol csak ennek a városnak békéje és karácsonyi boldogsága így kívánta. Hűséges munkában és kivitelben kísérői, a magyar asszonyok látták és csodálták az ő munkásságát, pedig ők maguk is munkálkodtak. Mennyi áldás és mennyi hálás sóhaj szállhatott az érchajdu alatt lévő palota nagyasszonya felé. Ő nem tudta, nem tudja, hiszen a jót önmagáért a jóért cselekedte, de mi tudjuk, látjuk és hálásak vagyunk a sorsnak, az isteni gondviselésnek, hogy éppen ezekben a zord és nehéz időkben adta debreceni elhivatásra és vigaszhintésre ezt a melegszívű asszonyt. A legnehezebb és legmegpróbáltatóbb idők harcában ő fogja megnyerni a béke csatáját a legkeresztényibb eszközökkel, a szeretet munkájával.

Az ünnepek előtt felkerestük báró Vay Lászlónét, hogy mondjon valamit a debreceni nyomorenyhítésről. Nem ment könnyen az, hogy kérelmünkre néhány percben nyilatkozzék. Szerényen, végtelen nagy szerénységgel előbb elzárkózott még a nyilatkozat lehetőségétől is és később is csupán az ügyre való tekintettel beszélt arról a munkáról, melyet mások tesznek Debrecenben. Egy szóval se említette, hogy ő van az élen, hogy éjjel-nappal töpreng, fárad a segítésnek száz és száz módján. Nem, mindig azt mondta, amit más végzett, amit mással együtt csinálnak.

— A debreceni inségakció lebonyolítását minden egyesület elsődleges kötelességének ismeri Debrecenben. *Rendszeresen küzdenek ma már e nyomor ellen és ez a rendszer az, ami aztán egyre szebb eredménnyel kecsegtet bennünket.* Minden társadalmi egyesület küzd a maga körében, hogy minél több és több nyomorgó emberen segíthessen. Az a célunk, hogy mindazokat, akik rászorulnak arra, hogy a társadalom pártfogolja, segítse őket, valóban megkapják a legszükségesebb ruhát, vagy táplálékot. *Külön gonddal vesszük pártfogásba azokat a családokat, ahol sok gyermek van. Elsősorban a gyermekeket kell védeni a nyomortól, betegségtől, szenvedéstől.* Ezt a szép munkát látják el így karácsony hetében az összes egyletek, egyházak, társadalmi egyesületek és értesülésem szerint *nem igen van Debrecenben ma már olyan szegény gyermek, akinek legalább a szeretet ünnepén ne lenne néhány boldog órája, akit ruhával, élelemmel el ne láthatnának.* Még szerencse, hogy ebben a tekintetben is van bizonyos központi vezetés, mert így legalább elkerülhetjük azt, hogy míg sokan kétszer, háromszor is részesülhetnének esetleg megsegítésben, addig mások, a szemérmesebbek egyszer se éreznék a társadalom jó szivét. Bizonyos beosztással dolgoztunk a jótékonykodás terén akkor, mikor felosztottuk, hogy ki hol és hogyan rendezze ezeket a karácsonyi akciókat. A MANSz pl. három helyen rendezett szeretet-ünnepet, a Nyilastelepen, a Homokkertben és a Téglavetőben. Kétségkívül azokon a helyeken, ahol nagyobb tömegben élnek szegény emberek. De igen jelentékeny munkát végzett a Vöröskereszt és a különféle nőegyletek lelkes gárdája is. Nyolc nőegyletről tudok jelen pillanatban, ahol lelkes és szép munkát végeztek karácsonnyal kapcsolatosan A MANSz keretében van egy külön jótékony bizottság, melynek egyik vezetője dr. Fráter Pálné. Ez a bizottság pl. a ruhaellátással munkálkodott igen áldásosan. Igy többek között megvásároltuk a katonaság viselt ruháját és ebből harminc gyerek kapott nagyon jó ruhát és ugyanígy a vöröskereszt ötven gyermeket ruházott fel

— A karácsonyi akciótól eltekintve állandó munkát fejt ki az inségakció bizottság, mely lebonyolítja egész évben a segítésre rászorulók megsegítését. Hetenként kétszer ülésezik ez a bizottság, melynek az a dolga, hogy irányítsa, ellenőrizze és vezesse az akció munkáját. *Igen nagy segítséget kaptunk most a várostól, mikor öt vagon szenet adott az akció céljaira a város vezetősége.* Ezt a szenet ötszáz részre osztottuk és így ötszáz szegény családjutott tüzelőhöz. Sajnos, az anyagi segítség nem mindenben áll úgy rendelkezésre, ahogy azt a helyzet megkívánná. Az emberek kissé kifáradtak, szegényebbek lettek és talán kicsit nehezebb a soruk is. *Az elmult esztendőben társadalmi úton 12,800 pengőt szedtünk össze, míg ebben az esztendőben lényegesen kisebb ezen a téren az eredmény. Különösen egyes városrészek azok, melyek jóval kevesebb áldozatot hoznak erre a célra.* Nem tudom megérteni és megmagyarázni pl. a Piac utca körzetet, melyben a legnagyobb a csökkenés ezen a téren. Sok helyen mondják azt a gyűjtést végzőknek, hogy odaadták az elmult évben összes felesleges holmijaikat, régi ruháikat. *De vétenek az igazság ellen, ha meg nem említeném azokat is, akik az elmult évhez viszonyítva még nagyobb jóindulattal és több szeretettel gondolnak ügyünkkel.* Igy Marx János nagysütődés karácsonyra ingyen kalácsot juttatott igen nagy mennyiségben rendelkezésre, de máskor is segítségünkre van. A Kardos cég pedig jelentős flanel adománnyal sietett segítségünkre. Legutóbb a bankok adtak össze jelentős összeget, ami a legjobb időben jött. Szerettem volna megrendeztetni karácsony előtt a Vöröskereszt kiállítást is, mint az elmult esztendőben, azonban sajnos, erre már nem volt idő. Remélem azonban, hogy karácsony után sikerül megrendezni és akkor annak a jövedelmét is jótékony akciónk céljaira fogjuk fordítani. Azt szeretnénk elérni, hogy végül is lássa be a város társadalma, hogy mindaz, amit összeadnak, amit segítségül hoznak, az a jótékony akció célját szolgálja. Jöjjenek segítségül azok, akik még tehetik, akik nem érzik anyira az élet terhét és nem tudják, hogy mit jelent a nincsen. Debrecen szíve szép munkát végez így és a szegények, elhagyottak áldása se veszhet el azok számára, kik a szívük után indulnak el a jó cselekedetek útján.

Eddig szól báró Vay Lászlóné, Bissingen Margit grófnő nyilatkozata. Olyan, mintha a rég mult idők ködéből hangzana az emberszeretet muzsikája. Mintha nagy messzeségből csendülne meg a jó szivek karácsonyi harangja.. Béke, szeretet, boldogság.

Dicsőség érte Istennek a mennyekben és békesség ezen a földön minden jóakaratú embernek ...

Karácsony hetében

az **Aluminium**

edények árait mérsékeltem, győződjön meg olcsóságáról. Karácsonyfaállványok, játékok, kerékpárok, varrógépek, háztartási cikkek nagy választékban.

Tóth Gyula
vaskereskedő.

Városi Takarék és Hitelintézet R. T.

Alapítási év 1873.

Összes tőkék 2,800.000 P.

Telefon: 11—94, 11—95, 11—96.

Foglalkozik a takarékpéztári és banküzlet minden ágával.

Külön osztály: Zálogház.

Beszélgetés Rásó István alispánnal a hajdumegyei viszonyokról

A helyzet jobb, mint tavaly, csak az iskolákkal van egy kis baj — A meztelen szegény gyermekeknek ruháról gondoskodik az alispán

Az általános gazdasági és szociális viszonyokon kívül egy-egy nagyobb közületnek a helyzete igen sok tekintetben attól függ, hogy ki és milyen férfiú a vezetője. Ez a helyzet fennáll fokozottabb mértékben a magyar községek nagyobb csoportjára, a megyére. A községi, vagy falusi ember olyan természetű, hogy sokszor többet ér neki néhány meleg, barátságos szó, amit kap, amikor elmegy valahova segítséget kérni, mint maga a kérelmének teljesítése. Nem egyszer bajt okoz az, ha olyan hivatalban akad dolga, ahol a szegény ember bajával, fájdalmával szemben nem talál kellő megértésre és legalább is segíteni akarásra.

Ebből a szempontból Hajdumegye lakossága nem panaszkodhatik. Ahol olyan alispán van, akihez 20—30 kilométerről begyalogolnak a falusi emberek, hogy kipanaszkodják magukat és van, aki meghallgassa türelemmel ezt a jajszót, ott nincs minden elveszve, ott még hatása lehet a józan, tiszta magyar beszédnek. Igaz, hogy ugyanaz az alispán nem engedi vissza gyalogszerrel a hozzá zarándokolókat, hanem szívesen először a saját zsebéből fedezi hazamenet az utiköltséget. De azért senki se higyje, hogy az emberek lelkében ez a kis pénz váltja ki Rásó István alispán iránt a szeretetet. Százszor többet ér annál a pár pengőnél az a meleg kézszorítás, amelyet megkaphat az utolsó paraszti cseléd is a legeldugottabb tanyáról is. Hiszen az alispán sem mindenható. Ő sem tud minden kérést teljes mértékben teljesíteni, sőt sokszor talán egyáltalán nem lehet segíteni azon a helyen, ahol kérik. De nem megy el tőle ember, hogy ne azzal a meggyőződéssel távozna, hogy ha lehetett volna, ez az embertársa, ez a felebarátja, a megye ura, az alispán segített volna az ő baján. Talán mehetnek be az ő ajtaján ellenséges érzelmű, félrevezetett emberek, akik esetleg dacos ürgeszívással lépik át a párnázott ajtó küszöbét, de egy sem akad köztük aki ne meghökkölve, megnyugodva, reménységgel és bizakodással távozna el tőle. Pedig nem rendelkezik bűvölő erővel, nem égér fűt-fát, hanem csak megérti, hogy az a másik lény is ember, annak is lehet fájdalma, amely eltölti egész lelkét.

Elbeszélgettünk Rásó István alispánnal a megye állapotáról, helyzetéről, jövőjéről

— A helyzet nyugodtabb, — mondta az alispán, — mint a múlt évben volt. Ez talán a jó terméseknek köszönhető. Igaz, hogy ennek ellenére szükség lesz a nagyobbfokú inségakcióra. Megindítjuk a pénzkonyhai ellátást már a jövő hónap közepén. A szükséges összeg már rendelkezésemre is áll, — teszi hozzá nem titkolható örömmel.

— Ezzel kapcsolatosan ruhaakciót is csinálok. Mert tulajdonképpen a lakosság túlnyomó részének ennivalója van, csak ruházkodni nem tud.

— Hogyan akar segíteni Méltóságod a falusiakon ruhával? — tesszük fel közben a kérdést.

— Úgy terveztem, hogy az iskolásgyermekeket 12 évtől lefelé látnám el ruhával. Erről most folytatom a tárgyalásokat. Azt hiszem, sikerül eredményt elérnem.

— Lesz valami munka, Méltóságos Uram?

— Közmunkát a megye sajnos, nagyon keveset tud adni. Nincs rá fedezetünk. Földesen építünk kétkilométeres kőutat. Erre kaptam a kereskedelmi minisztertől 30.000 pengő segélyt. Felvettem még a transzferalapból 40.000 pengő kölcsönt. Ebből kifizetjük a kőút árát és ami marad, azt földmunkára fordítom. Most tárgyaljuk a községek költségvetéseit. Minden község és város költségvetésébe felvettem bizonyos összeget, amelyet közmunkára kell fordítani. Amint a hideg tél megszűnik, azonnal tudunk mindenütt valami kis munkaalkalmat biztosítani.

— Tanügyi téren megjavulnak a viszonyok?

— A legtöbb bajunk az iskolákkal van, — hangzik az alispán felelete. — A felekezetek különösen a református egyház nem tudják az iskoláikat fenntartani. A községek az erre a célra a költségvetésükben felvett összegeket a közadóknak nem megfelelő mérvben való befizetése miatt nem tudják kiadni az egyházaknak. Így most a főgondoskodásom arra irányul, hogy az iskolák fűtését és világítását biztosítsam. Ezt meg is teszem. Erre minden várost és községet kényszerítek. Az én véleményem azonban az, hogy ha ezt a kérdést az állam általánosan nem rendezi, hova-tovább oda jutunk, hogy be kell zárni az iskolákat.

— Milyen az egészségügyi helyzet a megyében?

— A járványos betegségek megszüntek, a dorogi kiütéses tifuszt elszigetelték. Általában azt mondhatom, hogy közegészségügyi tekintetben nincs semmi baj a megyében. Nagyszerűen működnek a Stefánia védőintézetek. Most utaltam ki a részükre 6000 pengőt segélyképpen tejre.

Sokáig elbeszélgettünk s azzal az érzéssel búcsúztunk el, hogy sok ilyen melegszívű vezetőférfiúra volna még szüksége a magyar népnek. (—)

VERSEK

Arany avaron

Gyilkos hideg kéz rázta meg a fákat,
S lehulltak mind a sápadt levelek,
Mint menekülő tolvaj batyujából
Zörögve omló arany pikkelyek!....

...Arany színében járó bús hazugság:
Avar levél — kit szél szeszélye hord,
Ki látja még, hogy rongyod dús palástként
Bukott királynak: — Nyárnak dísze volt!

Hulló levél

Hűlő levél és széthúllt álmaim!...
Hát mindörökre véget ért a nyár;...
Nem járunk im-már rózsás fellegen.
Mosolygó játék: fény,... dal,... szerelem!...
A hűs józanság őszi kar ja vár!

A szép örökre szemlehunyva jár,...
A dús királyfi — bús öreg legény!...
Hol vadvirágok ezrén járt az út:
M a őszi zord szél vad sir áma zúg,
S a kinecses álom ébred — és szegény!

ZIVUSKA ANDOR.

A Nemzeti Színház sikeres darabja, a Sakuntala Debrecenből indult el

A nagynevű fordító nem érte meg a nagy sikert.

Ismeretes, hogy a napokban zajlott le igen ünnepélyes keretek között pa-zíhňáz-ban a Sakuntala című drámai mese bemutatója. Minket debrecenieket közelebbről érdekel ennek a kis darabnak a bemutatója, hiszen innen, Debrecenből indult el valamikor ez a darab, mert Fiók Károly, a debreceni akadémia egykor neves keleti nyelvet előadó tanára fordította szanszkrit nyelvből magyarra.

Alkalmunk volt beszélgetést folytatni Fiók Károly egyik legbensőbb barátjával, aki valamikor 1907-ben egyszerre került Debrecenbe akadémiai tanárnak Fiók Károllyal együtt. Pap Károly dr., a kiváló irodalom professzor és nemes esztéta, a Csokonai Kör elnöke. A neves professzorral való beszélgetés közben tudtuk meg az alábbi adatokat a Sakuntalával kapcsolatosan.

Fiók Károly 1907-ben került tanárnak a debreceni akadémiára. Itt a keleti nyelv tanára volt és híres tanítványa Lugossy Józsefnek ugyanúgy, mint a szintén európai nevű Szilády Áron.

A Sakuntalát szanszkrit eredetiből fordította szegény boldog emlékű Fiók Károly. Valójában drámai mese ez a kis darab. A darab meséje az, hogy egy szentéletű brahmin, aki olyan szépséges volt, mint egy földre szállt angyal, az erdő mélyén nevelkedett, fejlődött. Itt látta meg aztán egy fiatal Rádsa, ifju fejedelem, férfiui szépség, aki megszerette, feleségévé tette. Hosszas, küzdés, szenvedés után siker ez a frigy. Tulajdonképpen ez a drámai mese lényege. A főszerepet Bajor Gizi, ez a kivételes tehetségű magyar művésznő tökéletes művészettel alakította, mint azt Vojnich Géza barátom írta. Tüneményes volt úgy előadásban, mint nyelvben. A Fiók Károly fordításán és művén természetesen sokat kellett alakítani, hogy a mai szinházi technika vívmányaival előadhassák.

— Vojnich Géza, aki maga is debreceni származású ember, a bemutató után levelet írt nekem. Ebben a levélben arra kért meg, hogy rendeljek a ma már halott Fiók Károly emlékére egy szép koszorút, nemzetiszinű szalaggal, melyre ezt irassam: »Fiók Károlynak a Nemzeti Színház«.

— Ezt a koszorut megrendeltem és Vojnich Géza szándéka szerint megkértem Kardoss Gézát, a debreceni színház igazgatóját, valamint Karai Sándor kollégiumi igazgatót, aki az egykori akadémiát és kollégiumot képviselte. Így hármasban mentünk ki a Kossuth utcai temetőbe, hol rövid keresés után meg is találtuk Fiók Károly hóval belepett sirját és én, mint egykori kolléga, hiszen 1907-ben együtt jöttünk ide tanárnak az akadémia bölcsészeti karára, sőt én voltam az első dékánja a fakultásnak, néhány kegyeletes mondattal emlékeztem meg Fiók Károly halhatatlan érdemeiről és letettem a Nemzeti Színház koszoruját.

— Most kell megemlékeznem arról a kegyeletes emlékű barátságról is, ami Gyulai Pálhoz fűzte Fiók Károlyt. Ennek a barátságnak alapját az vetette meg, hogy Fiók Károly lefordította Valmiki perzsa költőnek kétezer éves versét olyan bravurral és annyi bájjal adván vissza a régi, régi vers zamatát, ízét, mintha csak eredeti verset írt volna.

Az első versszak így hangzik:

Lágy termeted látom kusza növényen,
Remegő öznél szemed sugár tüzét.
Arcod tüzét a Hold fényözönében,
Vad pávafarkon azt a hajfüzért.
Ha reng tükörfolyam parányi fodra
Ráismerek szemöld játékaidra.
De haj, kin annyi bűbáj összefolyt,
Magad nem látlak én sehol, sehol...

— Nemes, igénytelen alakja ma is előttem áll. Érdemes, értékes ember volt, aki a külsejében a megtestesült szerénységet hordta csupán. A Szabolcska Mihályok és Zoltai Lajosok generációjának méltó képviselője. Annakidején, mikor a Kisfaludy Társaság tagjai közé választotta, Beöthy Zsolt köszöntötte meleghangú beszédben, első sorban értékeit emelvén ki és azt a szerénységet, ami a korabeli iró és művészemberekben inkább hiányzott, mint megvolt.

1915-ben váratlanul hunyt el. Halála nagy csapás volt a magyar irodalomra. És most emléke egyszerre feleleventedett Vojnovich Géza révén, aki a Sakuntalában életre keltette művészetét.

— Én egyébként Csokonai Kör útján az elkövetkező évben sírját gondoztatom, emlékét közkinccsé teszem, amint azt Debrecen nagy halott fia meg is érdemli.

Ango Magyar Ban
.-T. Debreceni F.ók a
A'aptőke és
tar.a.ékok:
40 millió
pengő.
Fogla'kozik a banküzlet
min'en ágával.

260.000 négyzetméter területen épül ki Debrecen hatalmas sportvárosa a Nagyerdőn

A már messze földön híres szépségű nagyerdei gyógyfürdőnkön kívül Debrecen város legfontosabb közegészségügyi intézménye kétségtelenül a stadion lesz, amelynek megalkotása úgy dr. Vásáry István polgármesternek, mint a stadion tervezőjének, Sajó Istvánnak nevét maradandóvá tette Debrecen történetében.

A stadionnal kapcsolatosan Sajó István nagyszabású sportparkot is tervezett. Elgondolásainak megvalósítása esetén a külföldi nagyvárosok mintájára hatalmas sportvárosrész épül majd ki a Nagyerdőnek ezen a részén. Ebből a sportvárosból az uszoda, a csónakázó tó és a korcsolyapálya már a közönség rendelkezésére áll.

A stadion területe 45.000 négyzetméter területet foglal el, a csónakázó tó a sétányokkal 15.000, az uszoda 30.000 s a létesítendő gyakorló pálya 20.000 négyzetméter nagyságú lesz. Ugyancsak ide tervezi Sajó István a stadion környékére az erdei iskolát, gyermekjátszóteret, mozgásművészeti iskolát mintegy 60.000 négyzetméter területen, valamint a tenniszpályákat és klubházat 25.000 és a síterepet, ródlipályákat és golfpályát 60.000 négyzetméteren, úgy hogy az összes sportterület 260.000 négyzetméter területet foglalna el.

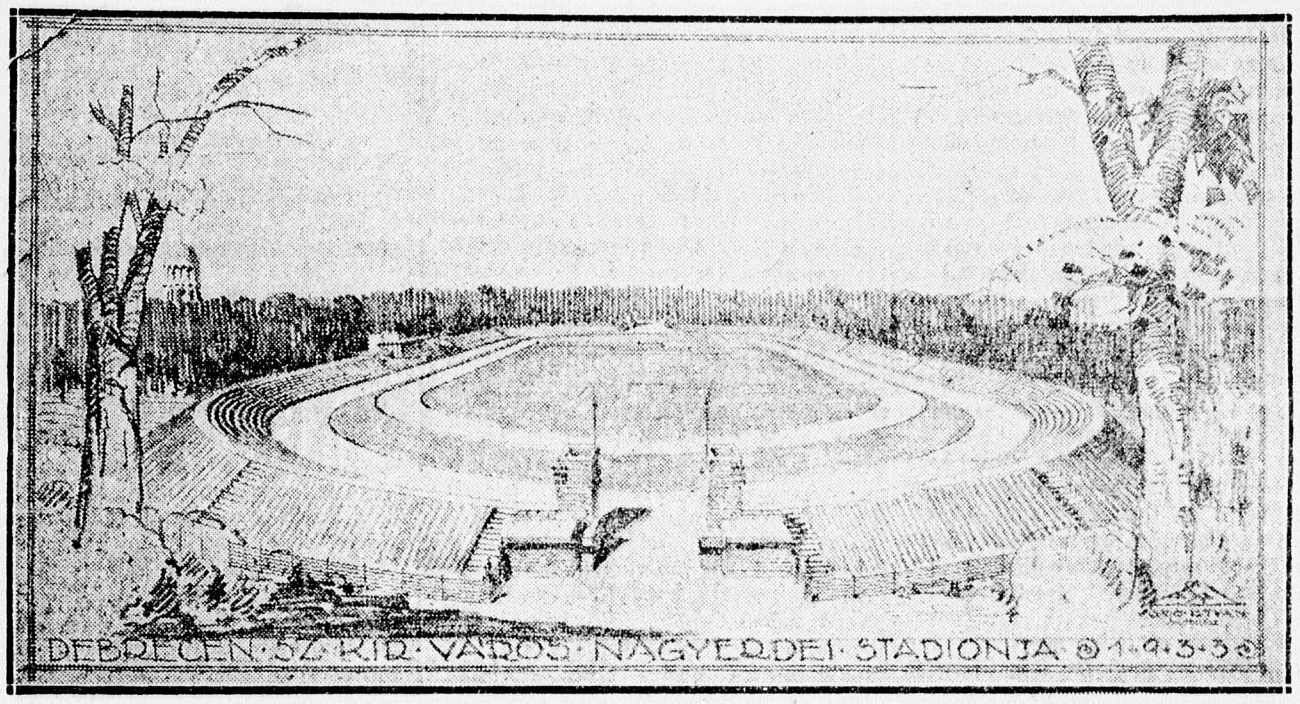
A stadion építését igen ügyesen úgy oldotta meg Sajó István, hogy a stadion felépítésének földmunkáját inségmunkásokkal végezhessék el, miáltal nagyon sok család jutott megélhetéshez.

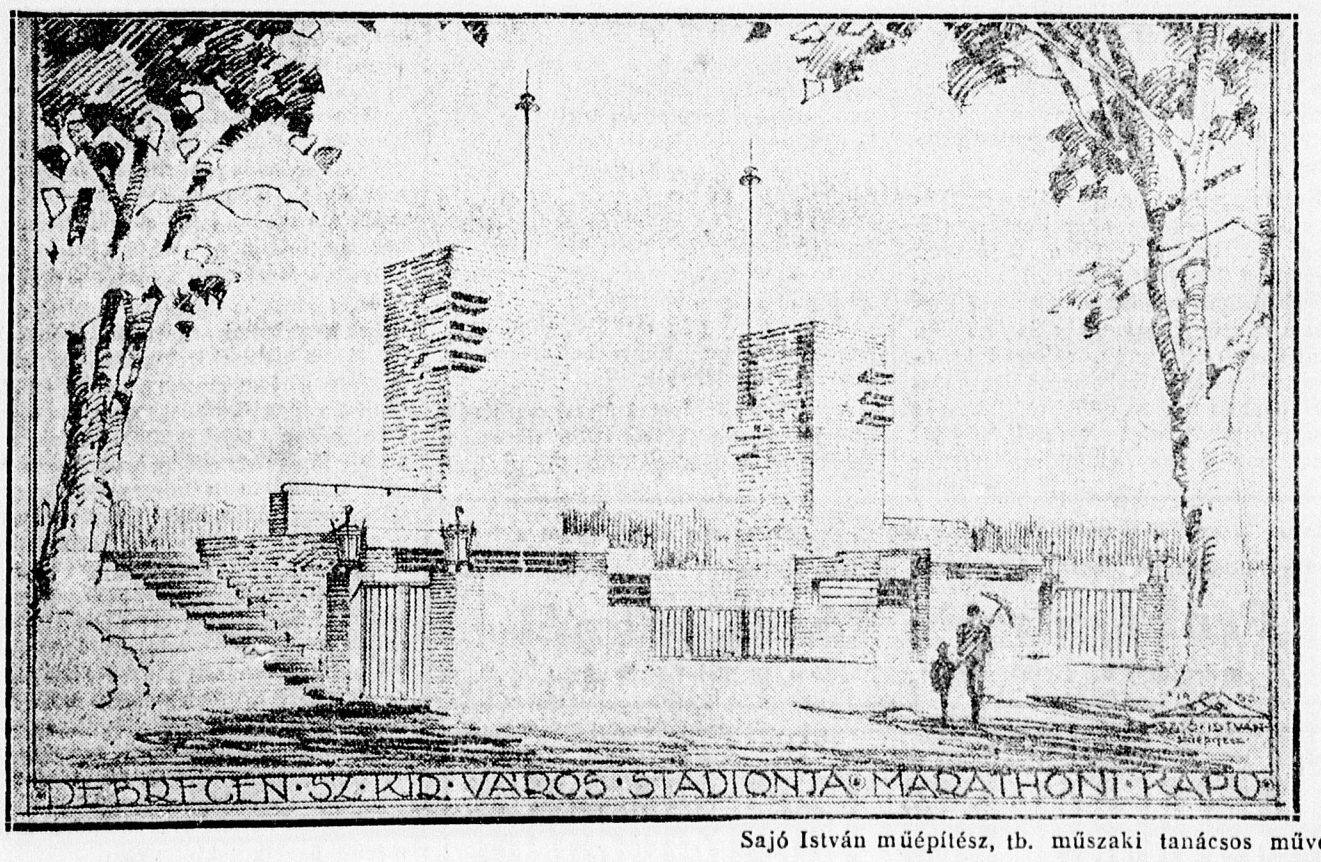
Az építésből kikerülő földet is felhasználták. Nagyszerű ródlipályát csináltak belőle, még pedig kettőt, az egyik 350 és a másik 250 méter hosszú.

A stadion hossza 300, a szélessége 150 méter. A küzdőtér 25.000 négyzetméter.

A tribün ülőhelyein kívül fehér cementből nyolc sor magasságú beton ülő- és állóhelyet építenek, úgy hogy a közönség minden egyes tagja minden pontról az egész pályát és az azon folyó játékot, vagy mérkőzést kitünően látni fogja. Huszezer nézőt fogadhat magába a pálya kényelmes elhelyezéssel.

Debrecen minden polgára méltán lehet büszke az első magyar sport stadionra, amely hatalmas lépést jelent ennek a városnak gyönyörű lendülettel folyó fejlődésében. Dr. Vásáry István polgármester és Zöld József helyettes polgármester nem hiába jártak Olaszországban, ahol lendületes építési fejlődést láttak és magukkal hozták ennek a nagyszerű stadionnak megépítési gondolatát. Az eszme párosult a zseniális Sajó István építész alkotó tehetségével és a kész mű büszkesége lesz nemcsak Debrecennek, de jó ideig egész Magyarországnak is.

Sajó István müépitész, tb. műszaki tanácsos műve.

Hópehely -- Élet

Reggel kinéztem az ablakon,
hullottak a hópelyhek halkan, —
Kezemet imára kulcsoltam.

Délben lenn jártam az udvaron,
már össze volt taposva a hó, —
szomorú lett szivem, a bohó.

Este csatangoltam az utcán,
piszkos hólében járt a lábam, —
mellem verve mea-kulpáztam.

BECSKŐ JÓZSEF.

KÖNYV.

365 RÖVID IMA ÉS SZENT IGE, ÉNEK AZ 1934. ÉV MINDEN NAPJÁRA

Irta és összeállította *Török István* esperes.

Most hagyta el a sajtót ez a szép kiállításu könyvecske, melyet egész nyugodtan lehet imádságos könyvnek nevezni. Ma, mikor annyira anyagias és szabad szórakozások világát emlegetik, jó megpihenni egy elmélyült lélek szépségekben gazdag elmélkedéseinek ilyen gyümölcsénél. Mintha nem is a ma embere lépne ki a sorok közül, hogy hírdesse kérlelhetetlen bizonyossággal az elhivatott lélek szépségekre és boldogságra teremtett voltát. Az év minden napjára külön imát irt Török Imre. Milyen gazdasága a léleknek és menynyire elmélyült az a lélek, mely az év minden napján más szavakkal tudja felkeresni vígasztnyujtó Istenét.

Változatos és minden tekintetben lelki ez a könyv. Felüdülés és felfrissülés a hivő lelkek számára. Annyi nemesség és oly sok isteni kegyelemből fakadt buzgóság van eben a könyvecskében, amit a mai ember olyan lelkes szeretettel fogadhat, amit csak elmult mártiros idők multja adhat a léleknek.

Török Imre szavaiban a vallásos múltnak egy ittmaradt hősi gyámola, de lélekben együtt érez, vérzik és vágyakozik a mai ember annyira megyötört és megkínzott lelkével. Megérti és átérzi a mának kenyérgondját és kilátástalan holnaptalanságát. És ebben a megérzésben és megértésben ad utbaigazitást és nyujt enyhületet, kelt reménységet és terjeszti az Istenben való hitnek mindenek feletti malaszttal teljes voltát. „Istent semmi sem bántja meg annyira, mintha nem bizunk benne, vagy másban bízunk" — olvasom az egyik oldalán. Mennyi bizalom és fiui ragaszkodás a mindeneket teremtő és fenntartó Istennel szemben.

Ez a könyvecske uj irányt szab a lelki életnek és a magyar protestáns egyházi irodalomnak méltán lesz egyik legremekebb alkotása. Hirdeti az ember magasabbrendüségét még a mai anyagias és lelkiekben fásult világban. És jól érzi a könyv szerzője, hogy a mai ember nem ér rá hosszas töprengések és nagy lelki tusák között bajlódni vallásos elmélyüléssel, éppen azért csak perceket, pillanatokat kér az Isten számára, ki pedig az egész világot és a szép életet érte teremtette.

Török Imre, a tiszántuli egyházkerület egyik papi büszkesége, most lelki segitséget és nagy támaszt ad a hivő lelke kezébe. Bizonyára meg lesz az erkölcsi sikere ennek a könyvnek, mely semmi mást nem akar, mint Isten dicsőségét szolgálni és a hivek lelki javát előbbre vinni az elhivatott lelkek szépségekben gazdag kegyelemteljességével.

dr. sz. r. i.

KORCSOLYÁK alumínium ezüstvek és más célszerü karácsonyi ajándéktárgyak **Seszlina Lajos** vasüzletében kaphatók.

Egyről-másról.

SAN MICHELE REGÉNYE ÉS FOLYTATASA

San Michele regénye a szerző saját életének története, különös és érdekes irás, érdemes elolvasni.

Axel Munthe, az öreg 70 éves orvos élte alkonyán megáll és visszatekint. Hatalmas ivelésü pályát tett meg. Észak fia Svédországból Párisba kerül, majd angol állampolgár lesz, divatos orvossá válik előbb Párisban, majd Rómában, a betegek tömegei tódulnak hozzá, de közben állandóan dél sugara után vágyódik. Nápoly vidékén még serdülő korában fölfedezi önmagának San Michelét Tiberius villájának eltemetett pompás márvány romjaival fenn a hegytetőn, ahonnan legszebb az égnek kékje, leggyönyörübb a tenger azurja és legcsodásabb Capri vidéke. San Michele felépitése életének legszebb ábrándja, ez az ábránd füti tetterejét, ott akar élni és állandóan dél napsugarában fürödni. A természet nagy rajongója, az összes élőlények embereknek és állatoknak barátja itt halmoz fel mindent, ami neki kedves, amit ő szépnek tart. S mikor kész a mü, szeme világa tompul, menekülnie kell a napfény elől, ott kell hagynia San Michelét. Észak fia nem birja dél sugarát. A hetven éves ember magányos visszavonultságában tollat ragad és megirja san-michelei emlékét és orvosi pályájának regényét.

Arrosmith után ujabb orvosi regény. Arrosmithről azonban hivatásos iró ember irt: a Nobel-dijas Sinclair Lewis, ki tulajdonképpen ezzel a regényével nyerte meg a Nobel dijat. Arrosmith irója a laboratóriumi kutató munkát emeli dicsőségre. Axel Munthe maga is orvos s önmaga életéből formal regényt. Egészen más egyéniség, mint Arrosmith. Ő a nagyszerü gyakorló orvos tipusa, aki bárhova kerül, bármilyen körülmények között van, mindig nagyszerüen boldogul. Amig azonban Arrosmith hősként áll előttünk, munkájának fanatikus apostola s munkájáért hajlandó mindent feláldozni: vagyont, családi életet stb., addig Axel Munthe az orvosi munkát nem tudja addig a magasságig emelni, amit méltán megérdemelne. Oka ennek valószinüleg az, hogy önmaga sikereiről irva, a hivalkodásnak még a látszatát is kerülni akarja. Sok zseniális ember önmaga munkájáról nem tart sokat, olyan játszi könnyedséggel végzi. Pedig Axel Munthe tevékenysége, hivatása méltán állitható Arrosmithé mellé. A gyakorló, gyógyitó orvos betölt olyan hivatást az emberiség életében, mint a laboratóriumi kutató. Egyikre éppen olyan szüksége van a társadalomnak, mint a másikra. Axel Munthe regényét nem önmagának kellett volna megirni, hanem meg kellett volna iratnia olyan hivatásos iróval, akit ő meggyógyitott.

San Michele regénye az egész világon feltünést keltett. Sok nyelven megszólaltatták és óriási példányszámban fogyott mindenütt. Szerzőjének nagy jövedelmet biztositott. És itt következik a regény folytatása, melynek hirét most hozza a táviró.

Axel Munthe dr. a San Michele regényének a szerzője, ki az elhunyt svéd királynénak is az udvari orvosa volt, a regényéből összegyült pénzből feltünést keltő nagy összegü alapitványt tett, melynek összege százezer svéd korona és amelynek kamatait a svédországi vakok segélyezésére kell forditani. Munthe dr. levélben kért engedélyt V. Gusztáv svéd királytól arra, hogy az alapitványt a nemrégen elhunyt Viktoria svéd királyné nevéről nevezzék el. És az engedélyt a svédek királya karácsonyra valószinüleg meg is adja.

Axel Munthe, a svéd királyné udvari orvosa, az emberiség és a természet nagy barátja, a szeme világát veszitő iró az örök sötétség birodalmába igy juttatja be karácsonykor a jótékonyság fénysugarát.

KOSSUTH AMERIKAI KARÁCSONYA

1851 esztendő karácsonya Philadelphiának nagy ünnepe volt, ekkor látta vendégül Kossuth Lajost, mint Magyarország kormányzóját. Kossuth hivatalos fogadtatása Philadelphiában a történeti nevezetességü Independance Hall-ban volt, amelynek falai között hangzott el 1776-ban a hires amerikai függetlenségi nyilatkozat Kossuth amerikai tartózkodása diadalut volt. Ennek a diadalutnak adatait, emlékeit tárta elénk a Déri Muzeum előadótemében a Rotary Club meghivására 20-án este Pivány Jenő, a Magyar Tudományos Akadémia külső tagja, ki 20 évet töltött Amerikában. Előadásának maradandó emlékéül a Déri Muzeumnak adományozta annak az igen értékes máltai keresztnek fényképét, amelyet Kossuth akkor kapott ajándékba Page ezredestől és amely jelenleg a Nemzeti Muzeumban van. Kosuth ragyogása magyar dicsőség, a mi szempontunkból minden lépése érték, ezért jelentős Pivány munkálkodása. Becsüljük meg multunk emlékeit, hiszen a mult dicsősége szokszor záloga a szebb jövőnek.

— • —

Ujévtől kezdve az átszervezett városi adóhivatal látja el az adóügyi igazgatást

Az adóügyi igazgatásnak egyszerüsítése régi óhajtása a közvéleménynek. Az adózó közönség saját maga is, bár nem lehet otthonos az adóügyi igazgatás minden részében, tapasztalhatta azt, hogy a közadók kezelése általában nem tart lépést a mindenkori gazdasági körülményekkel és ennél az oknál fogva az adózó közönséget ügyei intézésénél nagyobb időveszteséggel terheli. Az adókezelés egyszerübbé tétele országos kérdés lévén, a helyi hatóságoknak nagyon kevés lehetőségük van arra, hogy a fennálló és vérvényes szabályok mellett a maguk hatáskörében egyszerüsítést foganatosithassanak. A miatt is késedelmes volt a helyhatóságok ezirányú tevékenysége, mert az egyszerüsítésnek országos keresztülvitelet munkálat alatt állott és áll ma is, s óvakodott attól minden helyhatóság, hogy a maga hatáskörében olyan intézkedéseket léptessen életbe, amely a közeljövőben kilátásban levő egyszerüsitési rendelkezésekkel esetleg ellentétben állana.

Az adóigazgatás egyszerüsítésének kérdése országosan azonban sokkal nagyobb probléma, minthogy az hamarosan megoldást nyerhetne, s igy részint az adókezelési teendők könnyebb elláthatása céljából, részint azért, hogy az adózó közönség könnyebben és kevesebb időveszteséggel érintkezhessék az adókezelő hatósággal, a város vezetősége elhatározta, hogy ujévtől kezdve tisztán hivatali beosztás vonatkozásában keresztülviszi azokat az intézkedéseket, amelyek részint a városi adóhivatal teljesitőképességének gazdaságosabb kihasználása, részint az adózóknak a hivatallal való érintkezése megkönnyitése tekintetében, az érvényben levő jogszabályok mellett gyakorlatba vehető.

Ennek a célnak az érdekében dr. Vásáry István polgármester hozzájárulásával dr. Balla Bertalan tanácsnok tervezetet készitett a városi adóhivatal uj hivatali munkabeosztásáról, melyet a pénzügyigazgatóság is minden pontjában helyesnek, célszerünek és olyannak talált, amely az adóigazgatás tekintetében úgy az adófizető lakosság szempontjából, mint a hivatali ügyvitel érdekében is az eddigi rendszerhez képest előnyös. Ennek folytán dr. Vásáry István polgármester elrendelte, hogy a városi adóhivatal uj ügykezelése az 1934. január 1-től kezdve alkalmaztassék.

A városi adóhivatal eddig hét közigazgatási kerületben müködött. A hét kerület önálló községeket képezett, s igy külön-külön adóztatta azokat a vagyontárgyakat és jövedelmeket, melyek a részére meghatározott területen voltak. Ennek következtében igen gyakori volt, hogy a városnak egy-egy adózója több adókerületben adózott, mert több kerületben volt háza, földje, vagy üzlete és igen gyakran megtörtént e mellett az is, hogy az adózó egyik kerületből a másikba költözött. Minden ilyen körülmény a kerületi rendszer mellett azzal a következménnyel járt, hogy ugyanannyi kerületben volt adótartozása.

Adóigazgatási szempontból ez azt jelentette, hogy a városi adóhivatal ténylegesn több számlát volt kénytelen könyvelni és nyilvántartani, mint ahány adózója valóságban volt a városnak. Amig a lakások kötöttek voltak és a lakáshiány miatt lakásváltozás, költözködés nem volt gyakori, az ilyen adózók száma akkor is elérte a négyezret. A lakások felszabadulásával ez a szám állandóan emelkedett, mert mindig gyakoribb volt az olyan költözködő adózók száma, akik egyik kerületből a másikba költöztek s régi lakóhelyükön kifizetetlen tartozásuk maradt, uj lakóhelyükön pedig folytatólagosan adóztatva voltak. Ennek a helyzetnek az adózókkal szemben az volt a következménye, hogy egy-egy adózónak annyi kerületben kellett ügyét intézni, ahány kerületben tartozása volt és ugyanannyi helyről hajtották végre külön-külön. Ez a helyzet az érdekelt adófizetőkre nézve ügyeik intézésénél nagymértékü akadályt és időveszteséget jelentett, mert befizetés alkalmával az adózónak minden egyes kerülettel külön kellett tárgyalnia és külön kellett a nagy pénztári forgalom mellett várnia azt, hogy befizetését a pénztár elfogadhassa.

A városi adóhivatal átszervezésével, illetve uj munkabeosztásával ez a helyzet teljesen megszünik. Az uj ügyrend szerint ugyanis megszünik a kerületenkénti adókezelés és minden adózónak összes tartozása a mindenkori lakóhelyén egy adófőkönyvi számlán lesz könyvelve. Az uj ügyrend ugyanis a városi adóhivatal ügyosztályait nem akként alakitotta meg, hogy egy-egy ügyosztály részére kijelölte a város egy-egy meghatározott részét, hanem a beosztás alapjául a városi adóhivatalra háramló munkálatokat vette. E szerint ujévtől kezdve a városi adóhivatalnak központilag igazgatott pénztári osztálya, könyvelési osztálya, kivetési osztálya és behajtási osztálya lesz. Az adózó közönség tehát aszerint, hogy milyen vonatkozásu ügyében kiván információt szerezni, azon ügyosztályhoz fordul. Az uj ügyrend mellett nagy gondot fordit a városi adóhivatal főnöksége arra, hogy az eddigi kerületenkénti sorrend, melyet az adózó közönség már megszokott, általában minél kevesebb változás alá essék, s igy minél könnyebben megtalálja az adózó közönség az ügyeinek elintézésére illetékes közegeket.

Az adóhivatal uj munkabeosztása folytán a hivatali helyiségek beosztása is változni fog, amely a napokban fog végleges megállapitást nyerni, s igy erre nézve tájékoztatást adni még korai. Idevonatkozólag azonban a közeli napokban részletes tájékoztató közlemény fog a helyi lapokban megjelenni, mely pontos és kimerítő utmutatást tartalmaz az adóhivatalnak az adófizető közönséget érdeklő uj beosztására. Ezenkívül, értesülésünk szerint, a városi adóhivatal főnöksége arról is gondoskodott, hogy ujévtől kezdve az adózó közönség tagjai a hivatalnál az uj rendszert illetőleg szóbeli tájékoztatást is nyerjenek, hogy igy az adózó polgárság a változott viszonyokhoz képest minden nagyobb zökkenő és torlódás nélkül nyerhessenek információt ügyeik tekintetében.

Kétségtelen az, hogy a városi adóhivatalnál az ujévtől kezdve alkalmazandó uj ügybeosztás és ügykezelés nemcsak az adófizető polgárságra, hanem az adóhivatali személyzetre is jelentős könnyitést jelent.

Fogkefének nincsen párja,
Hogyha TIP-TOP a márkája!

Gyártja:
AZ EGYESÜLT KEFEGYÁRAK R.-T.
FALK—STERN, DEBRECEN.

Önnek is meg kell győződnie, hogy tüzifa és kályhaszén szükségletét a legjobb minőségben, legszolidabb árak mellett, legpontosabb kiszolgálásban

Prohászka és Társa cégnél

szerezheti be. Bethlen u. 44., Eötvös u. 18 Telefon 11—61.

Debreceni Első Takarékpénztár

Alakult 1846-ban.

Foglalkozik a takarékpénztári és bankügylet minden ágazatával.

Ha olcsón és jól akar vásárolni KALAPOT és férfi divatárut még ma keresse fel a Filléres áruházat PIAC UCCA 70. SZAM

A debreceni szülészeti klinika világraszóló találmánya

Még gondolatban sem fordulhat elő az ujszülöttek elcserélése.

Sokszor hallottunk olyant, különösen rémregényekben, hogy egyik-másik ujszülöttet elcserélték. Királyi gyermek helyére holdust csempésztek és csak évek mulva derült ki a csere. A nagyközönség körében sok helyen mai is tartja magát az a hit, hogy különösen közös szülőotthonokban és klinikákon elfordulhat az ujszülöttek elcserélése Bár a legnagyobb gondosságot fejtik ki ezen intézmények azirányban, hogy még a gondolatát is elkerüljék az elcserélés lehetőségének, mégis megvan a nagyközönség egy részében az idegenkedés a szülőotthonok iránt éppen azért, mert félnek az ujszülöttek elcseréléséről.

Bár mndig voltak bizonyos jelzési módozatok arra, hogy a csere elő ne

A szülés utáni 12. napon a Klinikáról való kibocsátás után még ilyen tiszta az írás.

forduljon, azonban látszatra egyik sem volt olyan tökéletes, mint amit legutóbbi időkben a világ nem kevés megleptésére éppen a debreceni szülészeti klinika talált fel.

A debreceni szülészeti klinika évek óta különös gonddal foglalkozott az ujszülött csecsemők megjelölésének kérdésével Erre az is okot adott, mert a klinikán éppen úgy, mint a nagy nyugati szülészeti klinikákon és szülőotthonokban az ujszülöttek közös termekben fekszenek elválasztva az anyáktól Külön csecsemőszobákban nyernek elhelyezést a csecsemők. Ez az elkülönítés nagyon fontos, elsősorban a betegen fekvő anyák érdekében, akik sokszor 15—20-an vannak egy, egy közös kórteremben és ha velük volna az ujszülöttek serege, egészen bizonyos, hogy a 15—20 csecsemő közül a nap minden percében sirna valamelyik s igy lehetetlenné tenné a pihenésre nagyon rászoruló anyák alvását. Ez a körülmény pedig természetesen nem lehet közömbös a gyógyulást váró anyák szempontjából.

Más oldalról nem kevés fontossággal bir az a körülményt is, hogy az ujszülött csecsemőt védeni kell. A betegen fekvő anyákat délutánok folyamán gyakran látogatják és éppen a látogatások alkalmával különféle fertőző anyagokat hordoznak be és a fertőzések iránt különösen érzékeny csecsemők megbetegedését okozhatják. Meghüléses, hurutos megbetegedések a legtöbb esetben a behurcolt fertőzések által történik. Sokszor nem is sejtik a látogatók, hogy az ujszülött csecsemővel szemben megnyilvánuló jóhiszemü gyöngédségek milyen veszedelmes következményekkel járhatnak. Nem is kell ahhoz, hogy fertőzés történhessen, karbavenni a csecsemőt, elég, ha a közelébe hajolva beszélnek, gügyögnek. Ilyen alkalmakkor a szájból apró nyálcseppek kerülhetnek a csecsemő szervezetébe a levegőn keresztül és ezen az úton egyetlen csecsemő az egész termet megfertőzheti csupán a látogatók képzelt gyöngédségéből és szeretetéből kifolyólag.

A külön csecsemő termekben elhelyezett ujszülöttek ilyentén gondozása minden fertőzési veszedelemnek lehetőleg elejét veszi, más oldalról a gyermek gondozását nem bábáknak kell ellátni, hanem külön erre a célra kétéves tanfolyamon kiképzett gyermekápolónők látják el a gondozást. Más oldalról az ilyen gondozás nem zárja ki hogy az anyák szoptatáson kívül is láthassák gyermekeiket.

A klinikák nemcsak arra ügyelnek, hogy az elcserélés teljesen kizárt legyen. Lélektani okokból felette fontos az, hogy olyan megjelölési módszert alkalmazzanak a szülőotthonok és klinikák, mely módszer az anyák előtt minden kétséget kizárólag lehetővé teszi azt, hogy az elcserélés elő nem fordulhat és a szülőanyák lelkében az elcserélés gyanuját is megöli.

Eddig a jelölések úgy történtek, hogy irásos vásznat kötöttek az ujszülöttek karjára, nyakára, esetleg megfelelő számokat akasztottak a csecsemőre.. De még ujj- és talplenyomatokat is készítettek a csecsemőről, mely uton a személyazonosság kétségkivül megállapitható. Noha ezek a módszerek teljesen kielégitők, a laikusok szemében nem nyujtanak teljes biztonságot.

Most aztán a debreceni női klinikának sikerült hosszas kisérletezés után egy végtelenül egyszerü, gyors és föltétlen biztos ujszülött megjelölési vegyi eljárást előállitani, mely egyenesen lehetetlenné teszi az ujszülött elcserélését és igy az anyát is teljes egészében megnyugvással tölti el. Ez az eljárás olyan tökéletesnek bizonyult, hogy a klinika vezetője, dr. Kováts Ferenc professzor az év novemberében Berlinben tartott nemzetközi nőorvosok és szülészek nagygyülésén igen élénk érdeklődés közepette be is mutatta. Ennek az új jelölési eljárásnak a lényege a következőkben áll: kétféle, a bőrre teljesen ártalmatlan, de együttes hatásukban a bőr legmélyebb rétegeibe, sejtjeibe is beivódó festék alkoholos és étheres oldatával egyszerűen ráírják a csecsemő alkarjára az ujszülött nevét. Az irást ezután kis villamos szárítókészülékkel a bőrre szárítják, ami fél percet vesz igénybe és ezzel a jelölés már meg is történt. Az irás élénk fekete, tisztán látszó, olyan, mintha egy papirlapra volna irva tintával a név. Viszont ez az irás többé le nem mosható és csupán négy, öt hét mulva lassan lekopással tünik el, amikor már a kicseréléstől igazán nem lehet félni Az irást közvetlenül a szülés alkalmával, a küldötzsinórról való elvágással egy időben végzik. Ilymódon az ujszülött már nevével, lemoshatatlan bizonyítékkal kerül a gyermekfürösztőbe és csak akkor tünik el a jelölés, mikor a gyermek már régen nincs is az intézetben. Ez természetesen nagy megnyugvást nyujt az anyáknak és hozzátartozóknak. Ez a jelölés rendkivül egyszerü és gyors. Az intézetben végzett ezideig mintegy ezer jelölés esetében soha egyetlen esetben sem történt a legkisebb kellemetlenség sem.

A számok és vászonra irt nevek tehát ezzel egyszer s mindenkorra kimennek a divatból. Ellenben ez az uj jelzési módszer éppen a tökéletes volta miatt az egész világon alkalmazást talál, mivel minden más jelölési módszert felülmul.

Egy korszakalkotó magyar találmánnyal tehát ismét gazdagabb lett a nagyvilág, mit a maroknyi magyar nemzet ajándékozott az emberiségnek.

MINDENKI
kedvezményes áron vásárolhat a KÖZTISZTVISELŐK árudáiába
(Figyelje kirakati árainkat.)

Magyar Országos Központi Takarékpénztár
fiókja
Debrecen, Ferenc József-ut 36. Telefon 20-21
Debreceni Közraktár és Kereskedelmi R.-t.
és fatelep Hid-u. 16. szám. Telefon 20-58.

Több kisebb-nagyobb házingatlan eladó
jutányos áron, igen kedvező fizetési feltételek mellett
a MAGYAR ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR DEBRECENI FIÓK-jánál, Ferenc József ut 81. szám.

Karácsonyi ének'

Fényes csillag fent az égen,
Angyal száll a föld felett.
„Békesség és jóság légyen
Szivetekben, emberek!
Feledjétek egy estére,
Hogy kiomlott Ábel vére!
Ne lássátok, mennyi gazság,
S mily kevés itt az igazság!
Ma csak áldott szeretet
Töltse be a lelkeket!"

A Megváltó született ma
Istálódban, Betlehem!
Pásztorokra, királyokra
Árad égi kegyelem.
Mi is, buzgó keresztyének,
Szivet tárjunk e szentségnek!
Jövel hozzánk, ádott Gyermek!
Bűneinkért, óh, ne verj meg!
Igazgasd úgy életünk:
Mindig Véled élhessünk!

Szent Karácsony! Szelid fényed
Sugározzon szerteszét,
Hasson át az minden népet,
E Föld minden nemzetét!
Hogy mind Jézus szerint éljen
Szeretetben, békességben!
Soha egymást ne gyűlölje!
Minden fegyvert törjön össze!
És legyen a világon
Örök, áldott Karácsony!

IFJ. JÁMBOR LAJOS.

A HOMOKKERTI REF. EGYHÁZRÉSZ KARÁCSONYFA ÜNNEPÉLYE

A homokkerti ref. egyházrész december 20-án a MANSz segélykiosztásával kapcsolatban tartotta karácsonyfa ünnepélyét és segélykiosztását. A MANSz segélykiosztásáról már részletes tudósitás jelent meg a lapokban, azért most csupán az egyházrész szeretetünnepéről irunk jelentést. A karácsonyfa ünnepély azzal kezdődött, hogy a gyermekek elénekelték a szép karácsonyi éneket, »Az Istennek szent angyala ...« Ezután Kalas Ferenc lelkész imádkozott, Uray Sándor lelkész ünnepi beszédet tartott, négy iskolás gyermek szavalt, miután megkezdődött a segélyosztás. A MANSz gazdag segélyezése után a homokkerti egyházrész és a kebelében müködő egyesületek: a homokkerti »Tabitha« Nőegylet és Leánykör, valamint a »Boldogkerti Leánykör« osztotta ki szeretetadományait Ruha és cipősegélyben részesült 7 iskolás és óvodás gyermek s gyámoltalan öregasszony. Ezenkívül a Nőegylet kb. 200 kg kenyeret, 50 kg zsirt és szalonnát s nagyon sok burgonyát, babot, borsót, lencsét, lisztet osztott ki az Olvasókör két nagy termét egészen megtöltő szegények között. Az adakozók nevét máskor közöljük, most hálás köszönetet mondunk ezuton is a MANSz méltóságos elnökségének s minden jószivü adakozónak, akik az egyházrész szegényeinek megszerezték a karácsonyi örömet.

A KEREKESTELEPI REF. EGYHÁZRÉSZI KÖRZET SZERETETVENDÉGSÉGE

Az első keresztyén gyülekezetek módja szerint tartotta a kerekestelepi ref. gyülekezet Karácsonyi szeretetvendégségét. Az ünenpség bibliaórával kezdődött, melyen az igét Kalas Ferenc lelkész hirdette. Ezután következett a körzet szegényei részére a gazdag élelmiszerkiosztás, melyet követett a Jakab Zsigmond által adott izletes vacsora feltálalása. A szegény gyermekek és felnőttek mohó étvággyal fogyasztották el a bőséges vacsorát s hálaimát rebegtek Istennek, hogy ők is érezhették a karácsonyi szeretet melegét.

KARÁCSONYI istentiszteletek

Istentiszteleti rend a református templomokban:

December 24-én, vasárnap

Nagytemplomban délelőtt 10 órakor dr. Soós Béla, délután 5 órakor dr Lencz G. Sándor. — Kistemplomban délelőtt 9 órakor Kovács József, 11 órakor dr. Módis László, délután 5 órakor Uray Sándor. — Kossuth utcai templomban délelőtt 10 órakor Lencz G. Sándor, délután 5 órakor dr. Módis László. — Árpádtéri templomban délelőtt 10 órakor Magyar Bertalan, délután 3 órakor Márki Kálmán. — Ispotályi templomban délelőtt 10 órakor Kolozsváry Kiss László, délután 5 órakor Siposs Imre — Homokkertben délelőtt 10 órakor Kalas Ferenc, délután 3 órakor Kulcsár Ferenc. — Csapókertben délelőtt 10 órakor Halász András, délután 3 órakor Halász András.. — Nyulason délelőtt 10 órakor Sinoss Imre. — Kunpálhalmon délelőtt 10 órakor v. Szabó Endre. — Kismacson délután 2 órakor prédikál és urvacsorát oszt Mezey Béla. — Nagyeserén délelőtt 9 órakor Bagdy Dániel. — Sámsoni uti iskolában délután 4 órakor Halász András. Nagyhegyesen délután 2 órakor v Szabó Endre — Wolaffka-telepen délután 3 órakor Kiss Antal th — Téglavetőben délután 3 órakor Benke Tibor. — Nyilastelepen délután 3 órakor Tóth Sándor. — Kerekes-telepen délután 3 órakor Kalas Ferenc. — Fancsikán délelőtt 10 órakor Kovács Árpád.

December 25-én, hétfőn.

Nagytemplomban délelőtt 10 órakor prédikál dr. Baltazár Dezső ágendázik Kolozsváry Kiss László délután 5 órakor Papp Géza. — Kistemplomban délelőtt 9 órakor pr. dr. Soós Béla, ág. Uray Sándor délután 5 órakor Szónok Béla. — Kossuth utcai templomban délelőtt 10 órakor pr. Baja Mihály, ág Biki Gábor, délután 5 órakor Hetey Pál. — Árpádtéri templomban délelőtt 10 órakor Magyar Bertalan, ág. Márki Kálmán, délután 3 órakor Szendrey István. — Ispotályi templomban délelőtt 10 órakor pr Molnár Ferenc, ág. Kulcsár Dezső, délután 5 órakor Szalacsy József. — Nyilastelepen délelőtt 10 órakor pr. és urvacsorát oszt Kalas Ferenc, délután 3 órakor Szalacsy József. — Nyilastelepen délelőtt 10 órakor pr. és úrvacsorát oszt Kovács József, délután 3 órakor Szónok Béla. — Csapókertben délelőtt 10 órakor pr. és úrvacsorát oszt Halász András délután 3 órakor Hetey Pál — Czuczán délután 2 órakor v. Szabó Endre. — Marson délelőtt 10 órakor Kántor József. —Alvinez-téren délután 3 órakor Tóth Sándor — Hegyesen délelőtt 9 órakor Benke Tibor — Elepen délután 2 órakor Benke Tibor. — Szikgáton délután 2 órakor Kántor József — Halápon délelőtt 9 órakor Bagdy Dániel — Ondód I. délelőtt 10 órakor v. Szabó Endre. — Szepesen délelőtt 10 órakor Mezey Béla. — Belsőhalon délelőtt 8 órakor Sinoss Imre. — Egyeken délelőtt fél 11 órakor Siposs Imre. — Nyulason délelőtt 10 órakor pr. és urvacsorát oszt dr Lencz G. Sándor. — Kerekes telepen délelőtt 10 órakor Tóth Sándor délután 3 órakor Kulcsár Ferenc. — Sámsoni uti iskolában délután 4 órakor pr. és urvacsorát oszt Halász András. — Wolaffka telepen délután 3 órakor pr. és urvacsorát oszt Kalas Ferenc. — Vulkán-telepen délután 3 órakor pr. és urvacsorát oszt Kovács József.

December 26-án, kedden.

Nagytemplomban délelőtt 10 órakor dr. Lencz G. Sándor, 5 órakor Hetey Pál. — Kistemplomban délelőtt 9 órakor Papp Géza, 11 órakor Szónok Béla, délután 5 órakor Szendrey István. — Kossuth utcai templomban délelőtt 10 órakor Szendrey István, délután 5 órakor Szalacsy József. — Árpádtéri templomban délelőtt 10 órakor Szalacsy József, délután 3 órakor Papp Géza. — Ispotályi templomban délelőtt 10 órakor Hetey Pál délután 5 órakor Szónok Béla. — Homokkertben 10 órakor Kiss Antal Jenő, délután 3 órakor Kiss Antal. — Szegényházban délelőtt 10 órakor pr. és urvacsorát oszt Kovács József. — Csapókertben délelőtt 10 órakor Halász András, délután 3 órakor Szendrey István. Ondód Vedresdülőben délután 3 órakor Benke Tibor. — Bánkon délelőtt 10 órakor dr. Soós Béla — Diószegi uton délelőtt 10 órakor Kántor József. — Ebesen délelőtt 10 órakor Tóth Sándor. — Gillányi nyomortanyán délelőtt 10 órakor pr. és urvacsorát oszt Kalas Ferenc. — Pacon délelőtt 10 órakor Bagdy Dániel. — Dombos-tanyán délelőtt 9 órakor Mezey Béla — Pallagon délelőtt 10 órakor Uray Sándor. — Hármashegyen délelőtt 9 órakor Benke Tibor. — Téglaskertben délután 3 órakor pr. és urvacsorát oszt Molnár Ferenc. — Wolaffka-telepen délután 3 órakor Kulcsár Ferenc — Kerekes-telepen délelőtt 10 órakor Kiss Antal Jenő. — Nyilastelepen délután 3 órakor Tóth Sándor.

Vasárnapi és ünneni rend a róm. kat. templomban és az iskolakápolnákban:

Vasárnap, december 24-én.

Advent negyedik vasárnapja. Szentmisék a szokott rendben: reggel 6, 7, 8, 9, 11, háromnegyed tizenkettő és fél 1 órakor csendes szentmisék. Féltizkor nagymisét mond dr. Lindenberger János, utána prédikál Somogyi Ferenc káplán. Délután 5 órakor litánia. Éjfélkor ünnepélyes főpapi misét pontifikál dr. Lindenberger János apostoli kormányzó. — Csapókertben délelőtt 10 órakor szentmisét mond Kummergruber Emil kegyesrendi tanár. Nyilastelepen 10 órakor Szabó Imre káplán. — Homokkertben délelőtt 10 órakor Hanzély Lajos levéltáros, szentszéki jegyző. — Auguszta szanatóriumban 9 órakor Révész István káplán. — Nagymacson délelőtt 10 órakor Kovács Sándor káplán.

Karácsony első napján

Szentmisék a szokott rendben: reggel 6, 7, 8, 9, 11, háromnegyed 12 és fél 1 órakor csendes szentmisék. Fél 10 órakor ünnepélyes főpapi szentmisét pontifikál s utána szentbeszédet mond dr. Lindenberger János apostoli kormányzó. Délután 5 órakor ünnepélyes vecsernye. — Csapókertben délelőtt 10 órakor szentmisét mond és prédikál Kummergruber Emil kegyesrendi tanár. — Nyilastelepen délelőtt 10 órakor Somogyi Ferenc káplán. — Homokkertben 10 órakor Kovács Sándor káplán. — Hajdusámsonban délelőtt 9 órakor Révész István káplán. — Az Auguszta szanatóriumban délelőtt 11 órakor Kovács Sándor káplán.

Karácsony második napján.

Szentmisék a szokott ünnepi rendben: reggel 6, 7 8. 11. háromnegyed 12 és fél 1 órakor csendes szentmisék. Féltizkor nagymise, utána prédikál Szabó Imre káplán. Délután 5 órakor vecsernye. — A kertségi iskolakápolnákban és az Auguszta szanatóriumban nincs szentmise.

Karácsonyi templomi rend a gör. szert. r. kat. templomban:

Vasárnap reggel 7 órakor reggeli istentisztelet, 8 órakor diákmise, 9 órakor katonamise, 10 órakor nagy szentmise, a szentbeszédet Fodor Antal segédlelkész tartja Délután fél 4 órakor rózsafüzér ájtatosság, 4 órakor vecsernye, utána szentségimádás. Éjféli 12 órakor éjféli istentisztelet.

Hétfőn délelőtt 8 órakor diákmise, 9 órakor katonamise, 10 órakor nagy szentmise, a szentbeszédet Papp Gyula szentszéki tanácsos tartja. Délután fél 4 órakor rózsafüzérájtatosság, 4 órakor vecsernye és szentségimádás Délután 5 órakor karácsonyi gyermekelőadás az iskola emeleti nagytermében.

Kedden és *szerdán* az istentiszteletek sorrendje mint vasárnap.

Az evangélikus templomban:

Vasárnap délelőtt 10 órakor istentisztelet Prédikál Pass László lelkész. Délután 5 órakor szent esti istentisztelet. Prédikál Pass László lelkész.

Karácsony I. ünnepén, hétfőn a templom kicsiny volta miatt délelőtt két istentisztelet lesz és pedig délelőtt 9 órakor a nem urvacsorázók és ifjuság részére. Prédikál Pass László Délelőtt 10 órakor istentisztelet urvacsoraosztással. Prédikál és urvacsorát oszt Pass László lelkész. Délután 5 órakor istentisztelet. Prédikál Pass László lelkész.

Karácsony II. ünnepén, kedden délelőtt 10 órakor istentisztelet urvacsoraosztással. Prédikál és urvacsorát oszt Pass László lelkész.

(Az istentiszteletek alkalmával a templom fütve lesz.)

Istentisztelet az unitárius templomban az ünnep másodnapján

Debrecen, Hatvan ucca 24. sz. alatt lévő unitárius templomban f. évi december hó 26-án, kedden, karácsony másodnapján délelőtt 10 órai kezdettel ünnepi istentiszteletet tartanak, urvacsoraosztással egybekötve. Ez alkalommal imádkozik prédikál és urvacsorát oszt dr. Csiky Gábor budapesti unitárius missziós lelkész. A templom fütve van.

Istentiszteletek a baptista imaházban.

A Szappanos ucca 33. sz. alatt lévő imaházban vasárnap délelőtt fél 9-től fél 10-ig imaáhítat, fél 10-től fél 11-ig prédikáció, 11-től 12-ig vasárnapi iskola, délután 6-tól 7-ig ifjusági ünnepély.

Hétfőn délelőtt fél 9-től fél 10-ig imaáhítat, fél 10-től fél 11 ig prédikáció, délután 6-tól 7 ig prédikáció, 7-től 9-ig gyermekünnepély a karácsonyfa alatt.

Kedden délelőtt fél 10-től fél 11-ig prédikáció, délután 6-tól 7-ig prédikáció.

A gyülekezet ének- és zenekara egész ünnepen közreműködik.

SZENTANNA PUSZTAI
Pasz örizált teából készül
TEAVAJ
10 dekás csomagolásban kapható
Konsek Géza rt.
üzerüzletében Kossuth-u. 15.

Gyertyatény

Szegényes viskából
derengő fény árad
s vad bandukolással
megy az éjszakának...
Nekivág az éjnek
megbirkózni véle,
pedig ehhez gyönge
egy szál gyertya fénye.

Az ablak üvegén
belsejébe nézek
látom: családi kör
szegényes kis fészek..
Apa, anya, leány,
meg egy fiugyermek
csendes áhitattal
együtt énekelnek...

Körőskörül minden
mit a házban látok:
szegényes és kopott
nincsen uj ruháiok.
De mégis minden arc
elégedett, boldog,
lám: ezek boldogok
én bánatot hordok...

Kicsiny karácsonyfa
egy szál gyertya rajta,
az is olyan olcsó
kétfilléres fajta...
Meg-megcsukló fényét
mi sem pótolhatja,
csak a szegény szivek
gazdag gondolatja.

Mégis... ah! Istenem
itt boldogság honol,
pedig a kis háznál
magasabb a nyomor.
Nincs töprengés most itt
nincs jövő kérdése;
csak egy: hogy Krisztussal
földre szállt a béke!...

LAPIS ELEMÉR.

Ne tegyen rossz fát a tüzre,
mert jó minőségüt is kapbat GABANYI mióda Lóng Miklós cégnél, Csapó ucca 28. Tel. 24-49.
Tüzifa, mindenfajta magyar szén szobafütéshez külföldi koksz, brikett, kovácsszén házhoz szállitva kicsinyben és nagyban. Debrecen legrégibb széntelepe.

Üzleti nyomtatványait díszítse klisével
Üzleteneb, műhelyének a klisséhez szükséges fényképét díjmentesen adjuk, ha nyomtatványszükségletét nálunk szerzi be.
Ajánlatoladalapunknyomdája
József kir. h. u. 1.
Bika-bérház.

Tüzifát, szenet koksz-t
legolcsóbban és a legjobb minőségben szállít a DEBRECENI FA-IPAR ÉS FAFORGALMI RT.
I. porosz koksz kapható.
Tel.: 21—56. Tel.: 21—56.
Telep: Salétrom utca 5. szám.

Egy karácsony est

— Szoboszlói hajdutörténet. —

Irta: *Bor János.*

Váraljai Tóth András az 1644-ik esztendő karácsony estéjén a városi pincébe tért be egy meszely borra. A füstös korcsma gerendaasztala mellett csendes beszélgetésben űltek egymás körül Tasnádi Pethő Boldizsár, Pótateleki Kiss Bálint, Bogdány Samu, Homonnai Kósa Gáspár, Nagy Dobozi Dávid, Pályi Czeglédy Jerémiás, Fegyverneki Szücs Balázs, Kardos Jakab, Cséppány György, Keczeli Orbán, Nehéz Ádám Ferenc, Bujdosó Lőrinc, Sarudi Rácz Gergely uraimék.

Nem igen volt kedve a társaságnak. Török, tatár, német dúlásoknak jött ismét a rémséges híre a hajdu városok felé. Komor, nehéz idők. A második meszely bor sem hozta meg az enyhülést. Kinn kegyetlenül zörgött az idő. Hatalmas pelyhekben hullott a hó. Disznós Ferenc és Lakó István a szent eklézsia érdemes harangozói bizonnyal állították, hogy a toronyból a mai napon sem a tokaji, se a váradi hegyek nem mutatkoztak. Pedig alaposan megnézték a Czifrahát és a Nyalakodó felől. Ez azt jelentette, hogy csufondáros, csikorgó idő jön. A havazás enyhít ugyan rajta, de ha megáll a hó, vagy egy hatalmas hóvihar érkezik, amit a szoboszlói lovas hajduk „pustolásnak" neveznek, akkor aztán jó lesz a „bubos"-t szalmával, száraz gallyal, tengeri csutka ízikkel, meg aztán nádcsörművel „étetni". Mert hát az idő kemény foga kikezd az emberrel és bizony beleharap a csontba, meg a húsba.

Váraljai Tóth András csendes köszönését szelid fejbólintással fogadták a bennűlők. Gombos Gergely csapláros jól ismerte az újonnan érkezett vendég szokását, kiszaladt a „pitarba" és az anyjoktól egy csupor meleg bort hozott, hogy azzal delektálhassa vendégét. Tóth András téli időben meleg borral élt. Odament a beszélgetőkhöz, leült közéjök tanyázni Épen arról állott a szó, hogy Szolnok és Tokaj felől portyázó török-tatár rablóbandák beütéseitől lehet tartani. Számolni kell azzal, hogy Szoboszló városára is rácsapnak, azután meg a környékre. Felette ébernek, óvatosnak kell most lenni a lakosságnak. A tavaszi szörnyű garázdálkodásuk is temérdek vérontással járt. Hát még a felégetett házak, a rabságba hurcolt lakosok, az elhajtott jószágok? Ezeknek se szeri, se száma. A szoboszlai lovas hajdu vitézek főkapitányának, Lenthe Dávid urunknak jámbor öccsét, Lenthe Mihály nemzetes uramat is elrabolták. Csak a búban maradt özvegy és a kis Panda leányka hirdetik ő Kegyelmének régi hírét, nevét. Bökönyi György uramat és kedves feleségét Keczeli Elona nagyasszonyt, meg János fiokat is elnyelte a föld. A nagy romlás alatt bizonnyal tatár kézre kerültek. Ezóta talán kiontották a véröket a bestiák. Tömösközi Kelemen Anna leányzó szintén eltünt. Szaladt a szülei után, akik a búzavermekbe menekültek. Futásközben egy tatárlovas elérte, lovára kapta és magával vitte. Azóta nyoma veszett. Alig van a városban család, ar elviknél emberéletben, jószágban, épületben, emberi becsületben, vagyonban károsodás ne esett légyen. Elkeseredéssel, halkan folyt a beszélgetés. Végtelenül szomoru, fáidalmas, nehéz bánat ült a hajdu lelkekre. A bizonytalan helyzet borus érzete szorongatta, emésztette az együttlevőket. Tóth András, aki eddig csak hallgatott, a második meszely meleg bort elfogyasztván, megszólalt

— Atyámfiai! Az a főbaj, hogy nem értünk egyet. Pedig itt volna ennek is már az ideje. Ha csak magunkra maradunk, nem tudjuk megvédeni a várost. Szövetkezni kellene a szomszédos falvakkal, városokkal, hogy egymást segítsük, mikor rabló csapatok törnek reánk. Magunkban gyengék vagyunk. El kell pusztulnunk mindnyájunknak. Itt vannak a példák: Köteles, Kornyó, Sziget, Korpád, Aranyszeg, Angyalháza, Kis Szoboszló, Fbes, Ondód, Szepes, Zám, Zelemér már csak voltak. Romokban hevernek.

— Igaza van Tóth Andrásnak, erősítette Fegyverneki Szücs Balázs. Ehol van ni Debrecen városa! Vára nincs, kőfala is alig van. Debrecen szövetkezik, de nem ám a szomszédos városokkal és környékkel, hanem a saját furfangjával, ravaszságával, aztán latba veti a pénzét. A faluk elpusztulnak körülötte mind, de pénzével elkerült eddig még minden nagyobb bajt. Megvásárolta a maga további életét. Fegyverese nincs annyi, hogy bírna vele, hát van neki esze. Ott a vezetők ésszel dolgoznak. Kiadják a parancsot, hogy a komótbul, meg a láda fiókbul a rejtegetett tallérokat, sárga aranyakat elő kell szedni. Ha az nem elég, jönnek egyéb ezüst és arany dolgok. De a váltságdíjnak meg kell lenni. Ha nem adja oda a civis, amit tőle kérnek, a város kapuján kiteszik a szűrit. Mert kegyelem nincs. Ez a rend. A pénzek ugyan idegen kézre mennek, de aztán egyéb romlása nincs a népnek! Valamennyien helyeseltek fegyverneki Szücsnek. Váraljai Tóth András újra átvette a szót.

— Mi hajduk ezel szemben szét vagyunk szakadozva. Mindenik hajdu fészek a maga bajával törődik, a maga sebeit kötözgeti, de a közös veszedelem elhárítására nem marad ideje. Nincs, aki összehozzon bennünket. Hej pedig Bocskay apánk nem így gondolta ezt! Ha állandóan talpon állana 2—3 ezer hajdu vitézünk, jöhetne ide az ellenség: kalandozásairól, betöréseiről majd leszoktatnánk. Mióta Bocskay apánk sirjába szállott, azt is alig-alig tudjuk, hogy ki is hát a gazdánk. Török, német, vagy magyar? Azt látjuk csak, hogy pusztulunk, sorvadunk, fogyunk, szegényedünk!... Akárki meglássa, hogy Szoboszló városa is eltűnik a föld színéről nemsokára. Itt mi Szoboszlón egyetértenénk, összetartanánk, de a környék népe nem áll mellénk. Hiszen nagyobb részben földönfutókká lettek légyen már ők is. Egyszer mink is így járunk!...

Nagy Dobozi Dávid sem állhatt meg, hogy részt ne kérjen a hozzászólásra.

— A mondó vagyok, hogy emlékeztek vitéz társaim igen mindnyájan, amikor Lenthe Dávid főkapitány urunk ezelőtt hét esztendővel itt a városházán feleskü dött harmadik Ferdinándus királyunknak. Vele esküdtenek meg Czeglédy Jeremiás főhadnagy és Bordás Gáspár hadnagy uraink. Akkor azt hittük, hogy a törököt kiverik az országból. Nem lett belőle semmi. A török továbbra is pusztított, rabolt, öldökölt bennünket. A király nem küldötte generálisait oltalmunkra. Egy fél esztendővel ezelőtt meg I. Rákóczy György urunk ő nagysága követei előtt esküdött fel a magyar ügy diadalára, a német ármány leverésére nemes városunk közönsége. Ott voltatok ti is. De hát hol időzik fejedelmünk ő nagysága, merre rostokolnak hadai, ha hát most is török-tatár romlástul kell tartanunk?... Emberek! Jó barátaim! A sors keze úgy ráz, tép, kínoz bennünket, mint ez a gonosz kárpáti szél, ahogy zúzza, teperi, törteli az erdőbeli százados fák védtelen koronáit!

Fáidalmasat sóhajtott Váraljai Tóth András, majd kiitta a csuporból párolgó bora maradványát.

De nini, nyílik az ajtó. Minden szem arra villan. Két fegyveres vitéz lép be. Borus Tamás, Hathy Albert, Jégcsapos bajuszaikat megtörlik. Illedelmesen köszönnek. Szerencsés karácsonyi jó estéket kívánunk Kegyelmeteknek mindnyájoknak!

— Adjon Isten nektek is, — köszöntik vissza a pincebeliek. No mi ujság fiaim, — kérdezte Keczeli Orbán nemzetes.

Borus Tamás előre lép, zord, kemény hangon megszólal:

— Nemzetes és vitézlő Lenthe Dávid főkapitány urunk parancsolja, hogy egy óra ütésen belől minden szoboszlai fegyver fogható ember a nékie adatott fegyverekkel a torony alatt legyen és ott várakozzon reá. Török rabló csapatok közeledésének hírét hozták be hozzájok, a város minden fegyveres emberének a strázsára kell kimenni és a kiadott parancsokat teljesíteni! Másként nem lehetvén!...

A híradók aztán sarkon fordultak, hogy házról-házra menvén, a vészes helyzetről értesítést vigyenek s a fegyvereseket összegyűjtsék. A pincebeliek szótlanul követték a hirnököket. Kiki a saját portáiára ment a fegyvereiért. A búcsúzkodásra már nem volt idő. Alig félóra elteltével a torony környeke nyüzsgött a fegyveres néptől. Lehettek vagy ötszázan. Lenthe Dávid főkapitány megjelenése lelket öntött a tömegbe. Czeglédy Jeremiás főhadnagy a főkapitánynak jelentést tett, hogy a hirnökök feljárták a várost, minden épkézláb nemes szoboszlai vitéz hajdu megjött és várja a parancsot. Ekkor előállott Lenthe főkapitány:

— Vitézek! Lovas kémeink nyugtalanító híradással szolgáltak ma este. Az Ujváros, Nádudvar, Kaba felőli részeken néhány kóborgó török spáhi mutatkozott. Lehet, hogy csatangolók. De lehet, hogy kémek. Ezen a szent estén nem szeretném, ha véletlenül reánk törnének, családainkat legyilkolnák, jószágainkat elhajtanák, élelmeinket, nyugodalmunkat elrabolnák. Bármilyen mostoha az időjárás, készen kell lennünk a támadásra. Ezért felosztottam a város seregét négy csapatba. Három kimegy jó távolra a város alá. Olyan helyeken vetik meg lábaikat, ahol az ellenség könnyen észre nem veszi őket. A negyedik csapat benn marad a városban. Ha segítségre lesz szükség valamely részről, ezeket küldöm a veszélyeztetett helyre! Czeglédy főhadnagy uram csapatával a kabai—nádudvari, Bordás hadnagy uram az újvárosi, Szilágyi Gábor és Ökrös Nagy Mihály strázsamesterek a szováti út felől őrködnek. Mindenik csapathoz tíz lovas ember lesz beosztva. Veszély esetén ezek visznek hírt a többi csapatokhoz és hoznak tudósítást a városba. A beosztásokat mindjárt végrehajtjuk, a tanakodásra időnk nincs. A parancsnokok, ha átvették embereiket, azonnal indulnak a megjelölt helyekre. Ha támadás nem lesz, reggeli szürkületkor az őrállók fele hazabocsátandó. Ezeket a városbeliek váltják fel! Ha jobb hírek érkeznek, bevonjuk a strázsákat! Elfogott ellenséget a városba hozzátok!

*

A nyolc órát harangozták a kálvinista szent egyház tornyában. A csapatok nagyobb zaj nélkül elvonultak őrálló helyeikre. A metsző kárpáti szél élesen, bőszen morajlott, zúgott végig a laponyagokon. A birkabőr bundákba, bekecsekbe öltözött lovas hajduk, a rémítő „pustolás" miatt derékig érő hófúvásokban csoszogtak előre, előre, megoltalmazni kis családjaik életét, vagyonkáját, nyugalmát, a karácsony ünnepének fenségét, magasztos boldogságát, csendességét!

Öreg Váczi András nagytiszteletű prédikátor urunk megilletődött hangon, örömteljes szívvel imádkozott reggel a harangszó végeztével a szorongatott sorstól, remegéstől megtört lelkületű gyülekezet színe előtt az Ur hajlékában:

... — Véget érhetetlen, csodás hatalmad erejével, balsorsunk ezernyi hányattatásai között óh Uram ez éjjel is megőríztél minket, a te igaz, hű gyermekeidet! Örök dicsőség szálljon ezért szent nevedre! ..

Váraljai Tóth András uram, mikor a reggeli őrváltás után örvendező családjához haza érkezett, jégcsapos nagy bajusza alól mindössze annyit mondott:

— Igy kéne ám ennek lenni mindig!

Dr. Vásáry István polgármester kapta a Nemzeti Sport idei sportdíját

Eddig Klébelsberg Kunó gróf, Karaffiáth Jenő OTT elnök és vitéz Terstyánszky Ödön kapták meg ezt a nagydíjat.

A „Nemzeti Sport" annak idején egy országos nagydíjat alapított, amelyet minden évben annak ítél oda a szakzsűri, aki a folyó évben akár mint aktív sportember, akár mint a sporttal kapcsolatos alkotások terén különösképpen nagy érdemeket szerzett. Ezt a sportdíjat a karácsonyi ünnepek előtti pénteken előkelő szakemberekből álló zsűri zárt ülésben ítéli oda az arra érdemes embernek.

Eddig gróf *Klebelsberg* Kunó, *Karaffiáth* Jenő OTT elnök és vitéz Terstyánszky Ödön kapták meg a Nemzeti Sport karácsonyi sportdíját. Klebelsberg Kunó elsősorban a margitszigeti fedett uszoda létesítése körüli érdemei miatt kapta a sportdíjat, míg v. Testyánszky az olimpiai kardbajnokságért.

Az idén ismét *pénteken ült össze a zsűri, amely egyhangúan dr. Vásáry István debreceni polgármestert találta a legérdemesebbnek a Nemzeti Sport karácsonyi sportdíjára.* Ezzel a kitüntetéssel honorálni kívánták Vásáry polgármester elévülhetetlen érdemeit a debreceni s általában a vidéki sport fejlesztése körül. Ő volt az, aki a vidéken az első fedett uszodát építtette, sportérzékét bizonyítja az immár országos hírű nagyerdei uszoda, a csónakázó tó, a korcsolyapálya és legelsősorban a nagyerdei modern Stadion létesítése. A debreceni Stadion a magyar sportnak egyik legjelentősebb fellegvára lesz s Vásáry polgármester valóban megbecsülhetetlen szolgálatot tett a magyar sportnak.

Mint értesülünk, a Nemzeti Sport karácsonyi sportdíját ünnepélyes keretek között közelesen át fogják adni dr. Vásáry István polgármesternek.

Mosott rongyot
vesz
lapunk nyomdája.
József kir. herceg-u. 1.

B. Vattay Margit
táncintézetében
ünnep mindkét napján összfánc.
1934 január hó 3-án, szerdán este 8 órakor tisztviselő-kolon kezdődik.
Kossuth u. 11.

MEDGYESY FERENC

Ma már csak vendég Debrecenben. De ha karácsony és ujesztendő között a Bethlen utcán jársz, vagy a Déri muzeum táján van dolgod, könnyen szemedbe tünhetik egy sietős léptű, apró termetü ember, akinek járásán-kelésén érzik, hogy itthon van ebben a városban. Szemedbe tünhetik, bár nem hiszem, hogy megakadjon rajta a szemed. Hiszen öltözete, magatartása csupa egyszerüség. Legfeljebb ha gyér, hegyes szakála különbözteti meg a mindennapi járókelőktől. S ha talán beszédes is vagy vele, szavából, hanghordozásából, kiejtéséből sem szól hozzád más, mint a debreceni beszéd, a tősgyökeres debreceni polgár egyszerü, józan, jóizü, tiszta magyar beszéde.

S ha egyszerü, józan, tiszta magyar debreceni polgárnak nézted, nem is tévedtél. Hiszen ő mindig haza jön Debrecenbe, a Bethlen-utcai Medgyessyházba, amelyet talán még a dédapja épitett. Medgyessy Ferenc debreceni ember testestől-lelkestől, csak éppen abban különbözik a többiektől, hogy ő neki adta az Isten a debreceni polgár józan lelkét, ősi magyar erejét, nemes egyszerüségét kőben és bronzban kifejeznie. Ez az egyszerü külsejü ember egy hatalmas művész lelkét hordozza magában, ez az apró termetü férfi a legnagyobb magyar szobrászok közé tartozik.

Medgyesy Ferenc, ha nem is korán jutott hozzá az elismeréshez, nem tartozik azok közé, akik nem próféták a maguk hazájában. Debrecen város urainak elmulhatatlan érdemük, hogy nem mulasztották el a nagyszerü alkalmat, amit a sors jó kedve Debrecennek Medgyessy Ferenc őserejü tehetségében adott és felékesitették a város művészi életének középpontjául szánt Déri teret a nagy szobrász alkotásaival. A muzeum lépcsőjén heverő négy szobor nyugodt méltósága, a Nemzeti Bank falába illesztett domborművek mosolygó bája örökre a magyar művészet egyik szent helyévé tették ezt a szép teret, még ha környező épitészeti alkotások nem is mind szerencsés kéznek a művei.

Medgyesy a maga sallang-nélküli, mélyről fakadt magyarságával, sokáig osztozott korunk nagy magyar művészeinek közös átkában: ha szülő városa méltányolta is tehetségét, ha a modern művészi egyesülések, mint a Szinyei-Társaság, vagy a Képzőművészek Uj Társasága teljes mértékben el is ismerték művészi nagyságát, a hivatalos magyar kulturpolitika sokáig nem látta meg benne a magyar művészet reprezentáns kiválóságát. Annál nagyobb örömmel tölti el a Medgyesy régi tisztelőit s a magyar szobrászat minden igaz hivét, hogy Debrecen e nagy szülötte most már a legméltóbb helyről is megkapta »keze mive bérét«, a Szinyei-Társaság decemberi kiállitásán *a kormány kétezer pengőért megvásárolta Medgyesy Ferenc „Ülő nő" cimü szobrát.* A kultuszkormánynak ez a ténye, mely bizonyára egy nagyvonalu, a modern magyar festészet és szobrászat értékeit is megbecsülő művészeti politikának a bevezetése, már csak azért is örvendetes, mert Medgyesy felé fogja fordítani a konzervativ izlésü közönségnek azt a részét is, amely idáig egyes szobrászok sallangos magyarkodásától félrevezetve, esetleg nem látta meg Medgyesy alkotásainak őserejü magyarságát.

Mi igenis valljuk, hogy Medgyesynek hatalmas erővel, biztos valószerüséggel, ősi egyszerüséggel, de elmélyedő lélekkel is megformált szobrai igazi magyar, sőt igazi debreceni alkotások. Vajha megtelnének Debrecen parkjai és közterei Medgyesy-szobrokkal, bárcsak ott ékeskednének Medgyesy domborművei mennél több debreceni középület és magánház homlokzatán, siremlékei a debreceni temető halmai fölött. Bárcsak mennél hamarabb fölemelkednék a Nagyerdőn a Tóth Árpád-emlék, amelyre a nagy debreceni költő arcmását már régen elkészítette a nagy debreceni szobrász. Valóban méltó dolog lenne, ha, amint Debrecen rányomta a maga bélyegét Medgyesy egész művészetére, Medgyesy művészete is rányomhatná a maga bélyegét Debrecen város egész képére. Vannak világhirü olasz városok, amelyek azért bucsujáró helyei az idegenforgalomnak, mert úgyszólván minden kövük egy nagy művész-szülöttük lelkét leheli. Bárcsak Debrecen is ilyen művészi jellegü várossá lehetne Medgyesy istenáldotta keze által.

Műbarát.

A házvagyon közterheinek maximálása

A Debreceni Háztulajdonosok Egyesületének országos mozgalma — A házak közterhe ne legyen nagyobb a bérjövedelem 40 százalékánál.

A Debreceni Háztulajdonosok Egyesülete dr. Hódy Béla, az egyesület alelnöke kezdeményezésére országos mozgalmat indított, a házvagyont terhelő összes köztartozások egyesítése, mérséklése és azok legmagasabb mértékének megállapítása iránt. A házakat ezidőszerint átlagban 60 százalék közadó, 7—9 százalék közüzemi költség és 10—20 százalék fenntartási és kezelési költség terheli, amelyek együttvéve a ház bruttó bérjövedelmének kb. 80—90 százalékát felemésztik. Pl. egy debreceni ház után, melynek 1000 P évi bruttó bérjövedelme van, az 1934. évre a következő adók fizetendők: 1. 16 százalék házadó 160 P, 2. Ennek pótadói: a) rokkantadó 10 százalék, b) községi betegápolási adó 16 százalék, c) községi pótadó a járulékokkal együtt 88 százalék, d) útadó 17 százalék, e) ref. egyházi adó 15 százalék, f) ref. iskolai adó 15 százalék, g) csatorna díj 12 és fél százalék, összesen 173.5 százalék, vagyis 277.60 P. 3. Rendkívüli pótlék a bérjövedelem 8.2 százaléka, 82 P. 4. Jövedelem, vagyon és inségadóátlagban a bérjövedelem 8 százaléka, 80 P, tehát egy debreceni ház után, melynek évi bérjövedelme 1000 pengő, egy évre 599.60 P adó fizetendő. Ehhez jön még a vízdij, kéményseprési dij, szemétfuvarozás, tatarozás, tüzbiztositás stb. A helyzet a többi városokban is csaknem azonos.

Eltekintve az általános rossz gazdasági helyzettől és a magánjogi tartozásoktól, egyedül a közterhek és fenntartási költségek oly magasak, hogy azok alatt a házvagyon összeomlik, miért is a házbirtok megmentését a köztartozások rendezésével kell megkezdeni. Csak igy lehet a házvagyont, mint a nemzeti vagyon egyik legjelentősebb tényezőjét rendeltetésének visszaadni. Ennek azonban első feltétele, hogy a házat terhelő köztartozások legmagasabb mértéke törvényesen megállapittassék. Ez a legfelsőbb határ azonban tekintetbevéve a házak teherbiró képességét a *bérjövedelem 40 százalékánál magasabb nem lehet.*

Az erre vonatkozó javaslatot dr. Hódy Béla, az egyesület alelnöke előterjesztésére a Debreceni Háztulajdonosok Egyesülete elfogadta és az ország háztulajdonosi, továbbá hitelügyi és épitőipari érdekeltségeihez csatlakozás és a pénzügyi kormánynál való támogatás végett eljuttatta.

A javaslat, illetve határozat különben igy szól:

A Debreceni Háztulajdonosok Egyesülete mozgalmat indit olyan irányban, hogy a ház bruttó jövedelmének 40 százalékánál nagyobb összeget semmiféle állami, községi, egyházi vagy azokból folyó járulékos adó, jövedelemadó, rendkívüli vagy inségadó, utburkolatozás, országos betegápolási adó, vagy bármi más kötartozás címen igénybe venni ne lehessen, vagyis a ház bruttó bevételének, az ezidőszerinti házadóalapnak 60 százaléka minden néven nevezendő köztehertől és szolgáltatástól teljesen és mindenkorra mentes legyen, a földszintes házaknál egy szoba, egyemeletes házaknál két szoba, két emeletes háznál három szoba és igy tovább, a megfelelő mellékhelyiségekkel együtt, amennyiben azokat a háztulajdonos, vagy hozzátartozója használja — teljes egészében köztehermentes maradjon és a bérlőváltozáskor bejelentendő bruttó bérjövedelem 40 százalékát mindenkor közvetlenül a bérlő legyen köteles az illetékes lakáspénztárhoz befizetni. Indokolás. A házvagyon a hiteléletnek és a nemzeti munkának egyik legfontosabb tényezője, ma azonban sem az egyik, sem a másik szempontból nem jelent már értéket, mert a házat terhelő köztartozások a ház bruttó bevételének oly magas cca. 60—70 százalékát veszik igénybe, amely amellett a ház fentartási és kezelési költségeit is figyelembe véve, ma már a házakat értéknek, a háztulajdonosi állapotot pedig kívánatosnak nem lehet tekinteni. Ez a helyzet elsősorban ugyan a háztulajdonosok szempontjából, de továbbmenőleg a hitelintézmények és méginkább a milliós munkáskezet számláló épitőipar szempontjából s végeredményben tehát a nemzeti munka és a nemzeti fogyasztás és az azzal kapcsolatos gazdasági vérkeringés fenntartása szempontjából elviselhetetlen. Meg vagyunk győződve arról, hogy az esetben, ha a ház bruttó bevételének közcélra való igénybevétele a javaslat értelmében maximáltatni fog a házvagyon minthogy a bruttó betvétel 60%-a kalkulációs alapul szolgál, újból értékké válik a gazdára nézve, a hitelszervekre nézve a betét és hitelkamatok kívánatos további mérséklése esetén pedig kereslet és forgalom tárgyává válik és ennek folyományaként most teljesen munkátlan épitő iparosság részére is jelentős kereseti alkalom nyilik s a gazdasági élet vérkeringésében megindulhat egy olyan élénkség, amelynek erdményeként a jövedelmei felett rendelkezni s azzal számolni tudó háztulajdonosok a nemzeti munkában és nemzeti fogyasztásban résztvevő és fizetőképes lakókkal kerülnek szembe, ahelyett az áldatlan állapot helyett, amely ma áll fenn a jövedelemtől megfosztott háztulajdonosok és keresethez egyáltalán nem jutó lakók között. A házvagyon bruttó bérjövedelmének közcélra való igénybevételének 40 százalékig való maximálását azért tartjuk indokoltnak, mert amíg a nemzet a magántulajdon elvi alapján áll, semmiképen sem szabad a házvagyon nyers jövedelmének több mint felét közcélra a háztulajdonostól elvonni. Számításba véve pedig a tatarozási és kezelési költségekre a bruttó bérjövedelemből 20 százalékot, a nyers jövedelem felének legfeljebb a bruttó házbér 40 százaléka felel meg. Szükségessé teszi a javaslatban foglalt rendelkezések megtételét annak a méltánytalan és igazságtalan helyzetnek megszüntetése is, hogy a nemfizető lakók utáni 60—70 százalékos közterhet ma a háztulajdonoson, illetve házigazdán hajtják be és a házigazda ingó vagyonát veszik transzferálás és árverés alá, ha a mai viszonyok között érthetően — fizetni nem tudó lakójától a lakbért beszedni és az adóhivatalhoz továbbitani nem képes. Kétségtelen, hogy a javaslat szerinti kormányintézkedések folyományaként a pénzügyi kormányzatnak módjában lesz a házbérjövedelmekből rendelkezésére álló 40 százaléknyi összeget az állam, a város és egyéb közületek igényeinek méltányos figyelembevételével kvótálisan felosztani és bizonyos az is, hogy a házvagyon fenti egyszerű elvek szerinti adóztatása az adminisztrációs költségekben jelentős megtakarítást eredményezne.

Az esetben pedig, ha mégis állam és közületek háztartásában ebből folyóan bevételi hiány mutatkoznék, módja kell, hogy legyen a pénzügyi kormányzatnak ezt a hiányt máshonnan pótolni és pedig a gazdasági élet olyan erezeteiből (illeték, fogyasztási adók stb.), amelyek a házvagyonnak ily módon való adóztatása folytán életképesebbekké és erősebbekké válnának.

Meg vagyok győződve arról, hogy a javaslatnak nemcsak a háztulajdonosok, a hitelszervek, az épitő iparos társadalom és a bérlők szempontjából és mindezeket összevéve a közérdekből való jelentőségét az illetékes kormányzati tényezők belátják és ez esetben a kívánatos intézkedések megtételére remény lehet.

Karácsonyi ajándékul pengőért készit villanyvondolálást garanciával.
Legmodernebb GS. géppel kizárólag FOLYÓ HÓ 25-IG. „Böske" szalon, Bolthányi 10.

Olcsó karácsonyi árak
Ia. nappa női bélelt kesztyü 5.60 P
Ia nappa férfi bélelt kesztyü 6.50 P
Schön Sándorné, Piac-utca 14.

Leghasznosabb ajándék egy jó
szemüveg
vagy lornyette, látcső, fényképezőgép, legjobb beszerzése
UNGÁR JÓZSEF
látszerész és fotoszaküzlete
DEBRECEN, SZÉCHENYI U. 1

Öngyilkos lett a csökmői méregkeverőnő

Érezte, hogy szorul a hurok és inkább a halálba menekült.

Tegnapi számunkban már megírtuk, hogy a csökmői tömeggyilkosságok ügyében döntő fordulat történt, amennyiben az egyik gyanusított asszony, L. Kiss Lajosné beismerte, hogy a férjét még 1926-ban megmérgezte és bevallotta azt is, hogy a mérget a már elhunyt Nemes Lajosnétól vette Komádiban.

A csendőrség ebben az irányban is tovább kutatott és szenzációs felfedezésre jutott. Megállapították, hogy a méregkeveréssel meggyanusított Nemes Lajosné két héttel ezelőtt a nyomozás megindításakor halt meg hirtelen halállal. Akkor azt állapították meg, hogy halálát szívszélhüdés okozta. Ez a nyomozás mostani állása szerint nem valószinű, mert lehet, hogy Nemesné félve, hogy méregkeveréseire fény derül, öngyilkos lett. Az eset hasonlít a tiszazugihoz, ahol tudvalevően a mérgeket árusító asszony szintén öngyilkos lett.

A nyomozó hatóságok most kérték Nemes Lajosné holttestének az exhumálását is. Az exhumálás után a hullarészeket felküldik a vegyvizsgáló állomáshoz véleményadás végett.

—

Hangulatos élet a Bükkben

Vidáman síznek a debreceni diákok Ujhután. — Az első bukások. — A régmult álmai.

Ujhuta, december 19.

Végül be is rendezkedett a tábor folytatólagos és rendszeres életre. Az iskola tantermének kályhája nyalábszámra eszi a fát. Igaz, hogy a m. kir. erdővéd alaposan elbánt velünk, mert fa helyett taplót adott s azt is oly drágán, mintha patikaszer lenne. Tudjuk, hogy ezt a kritikánkat valami félreértés válthatta ki, mert nem tudjuk hinni, hogy a m. kir. Erdőhivatal a magyar ifjusággal üzleti érdekből ily furcsán tett volna. De sebaj, a diák köből is tud tüzet csiholni. Ez nem rontja azt a hangulatot, melyet csak 24 debreceni diák tud véghez vinni, melyet nem tud letompítani semmi. Hangos az iskola a nótaszótól, harmonikáznak, hegedülnek, dalolnak. Mikor aztán eljön a napi beosztásnak az a része, melyen sízni megyünk, csettegve, csattogva szedik a síket, botokat s megyünk. Megyünk a falu környékét képező hegyoldalakra, ahol csillogva, megigézve csábít a szűzfehér hó. A haladók vezetnek. Vezetik a csapatot oly helyre, amit az ő gyakorlottabb szemük alkalmasnak lát egynapi mulatságra. Alkalmas terep ez mind, még pedig olyan, amilyen sehol a világon nem lehet. Kilométer hosszú, félméteres hóval fedett, sziklanélküli, szakadéknélküli havasi legelők ezek, melyeket gyönyörűen tarkítanak az égig érő fenyőóriások foltjai. Olyan terület ez, mint a csodás debreceni Bánk,, Csere erdő, foltokban a tisztás, de összefüggően lehet rajtuk sízni változatosan, élvezetesen, csak ez 600 méter magasan van.

Délelőtt 9 órakor terepre indulunk. Ott 11-től fél 12-ig iskolagyakorlások, fordulások, fékezések, kisebb ugrások, lendülések. Mikor már ez elég, akkor gyerünk a végtelenségnek. Egy-egy őrsvezető, aki a tanárok egyike, nekivág a síma hegynek s a diákok kacagásával felébresztik a téli álmát alvó hegyóriást. Megyünk hegyre föl, völgybe le, útakon, ösvényeken s a felfedezett „szenzációs" terepre felhívjuk a másik őrs figyelmét. Ez így megy délig, mely pontosan 1 órakor van. Ez a terepsízés csinálja azt az étvágyat, melyet semmiféle orvosi recept nem tud megtenni. Itt ízlik a legegyszerűbb étel is, melyet Mari néni iparkodik tehetsége szerint művészetté kotyvasztani. Néha ez sikerül is neki, ha nem is a régi klasszikus művészet szerint, de a moderneket megközelíti, amennyiben tisztelt című krumpliból, vagy a tekintetes paszulyból lehet művészetet produkálni. Fő az étvágy és a mindennapi kenyér, mely az egyszerűségnek legbiztosabb nevelője; Hust adunk mindennap, melytől dagadnak az acélos izmok s a hegyi levegő pedig rózsákat fest a vidám diákarcokra.

Ebéd után kis pihenő is, a mamák megvigasztalása tábori lapokon. Megy a mamán kívül másnak is ebből a tábori lapokból, de ez magánügye az ifjuságnak. Ebben a romantikus környezetben a hasonszőrű érzések óriásokká fejlődnek. Ezeknek az ifju szivek tulajdonát képező érzéseknek kifejezői ezek a tábori lapok, melyet oly lendülettel, oly kipirult arccal és oly dobogó szívvel írnak ezek a jóképű fiuk, hogy azok az alföldi leányok nem hiába forgolódnak habfehér ágyukban, mikor ezeket a tábori lapokat megkapják.

A bukásokon már túl van a tábor. Azok a gyalogbékaszerű elnyúlások, meglött nyul bukfencezések erőszakos utánzása, a kezdetben divatos nadrágfék már-már a multé. Már az elesés is oly elegánsan és oly sikkesen megy, mintha arisztokrata mozdulat lenne.

Eddig még baj se történt, egy pár síléc halálán kívül. Ez pedig a helybeli iparostársadalom kedvéért történt, mert mégis illik itthagyni egy kis alföldi valutát is. Igy mondhatnók gazdaságpolitikai nyelven ; megjelenésünk megélénkítette a gazdasági élet vérkeringését. Bárcsak a külföldet vágyó, külföldet istenítő, nagyobb bugyellárisú és több dohányú magyarok is segítenék ezt a vérkeringést megfrissíteni, ebben a külfölddel méltán, minden tekintetben vetekedő községgel.

Mikor aztán leszáll az est, összeülünk a rég kinőtt iskolapadokba, dalolgatunk, beszélgetünk, ábrándozunk. Beszélgetünk arról és ábrándozunk azon, hogy ezt az Istentől minden szépséggel megrakott vidéket mi még sokszor felkeressük. Beszélgetjük azt is, hogy erre a szép és lenyügöző vidékre mindenkit el fogunk hívni, aki szereti a hegyet-völgyet és a magyar kincseket. Érezzük folyton és azt hiszem, soha ki nem haló érzéssel, hogy mi ennek a csodás vidéknek hirdetői és felkent lovagjai leszünk.

Somorjai László.

A KORONA festéküzleteiben

Piac u. 10., Petőfi tér 6. mindenféle háztartási-, illat- és piperecikket január 1-ig 10—12%-kal olcsóbban vásárol, mert a kefeárut kivéve, a fázisadó következtében mindezek a cikkek megdrágulnak.

Vályogba vájt lyukban „gyártották" a hamis ötpengősöket

Elfogták és Debrecenbe szállították Murvai János ófehértói gazdát, aki már 8 hónapot ült pénzhamisításért.

Szombaton kísérték a debreceni kir. ügyészség fogházába Murvai János ófehértói lakost, akit pénzhamisításért fogtak el a csendőrök Murvai János már nem ismeretlen a bíróság előtt. Ez év tavaszán a debreceni törvényszék ugyancsak pénzhamisításért vonta felelősségre, amikor is 8 hónapi börtönre ítélte.. Azóta Murvai már ki is töltötte büntetését és ujabb pengőket hamisított.

Néhány évvel ezelőtt Murvai János jómódu ófehértói gazdálkodó volt, aki azonban sokat mulatott, dorbézolt és lassankint mindenét elvesztette. Ezután próbálkozott meg a pénzhamisítással, de rajtavesztett és börtönbe került. A rossz utra tévedt emberen a börtön sem javított. Kiszabadulása után az ősszel összejött egy Bodnár József nevű emberrel, akivel elhatározták, hogy pénzt fognak hamisítani.

Murvai vallomása szerint Bodnár szólította őt fel hamispénz gyártására s azt mondta, hogy minden anyag megvan hozzá, csak a klissé hiányzik. A „pénzverdét" Bodnár lakásán rendezték be s egy vályogba vájt lyukba öntötték ki a hamis ötpengősöket, egypengősöket, 50 és 20 filléreseket. Ötdarab hamis ötpengőst odaadtak Csubak Györgynek, hogy hozza forgalomba. Murvai állítólag megfenyegette Csubákot :

— Te már tudod, hogy én pénzt csinálok, — mondotta neki, — de ha elárulsz valakinek, azonnal agyonlőlek.

Csubák György nem is szólt a dologról semmit, de amikor egy alkalommal fizetni akart, szerinte véletlenül elkerült tőle az egyik hamis ötpengős. Igy pattant ki a pénzhamisítás.

Murvai előbb tagadta a csendőrök előtt, hogy hamisított, de aztán beismerő vallomást tett. Csubák azzal védekezett, hogy a hamis ötpengőst nem akarta forgalomba hozni és csak véletlenül került máshoz. Bodnár Józsefet, aki tehetős gazda, még nem lehetett kihallgatni, mert nem tudják, hol tartózkodik.

Murvai Jánost a debreceni ügyészségen leutalták a fogházba. Kihallgatására valószinűen az ünnepek alatt kerül sor.

—

A pusztai gémeskutba dobta a leányt, aki felakarta jelenteni aljas támadását

Névtelen feljelentés egy több évvel ezelőtt elkövetett gyilkosságról, melyről a hatóság azt hitte, hogy öngyilkosság volt

Különös névtelen feljelentés érkezett a mult nap a debreceni járásbírságra. A névtelen levélíró egy több évvel ezelőtt elkövetett gyilkosságra igyekszik világosságot deríteni.

Néhány évvel ezelőtt ugyanis azt jelentették a gyulai kir. ügyészségnek, hogy Szilágyi Margit Okány és Zsadány között az egyik pusztán beleugrott egy gémeskútba és meghalt. Miután a nyomozati jegyzőkönyv szerint nem forgott fenn bűncselekmény gyanuja, a hatóság megadta a temetési engedélyt.

A névtelen feljelentő szerint Szilágyi Margit nem lett öngyilkos, hanem megölték. Feljelentésében előadta, hogy a kérdéses alkalommal Sarkadról haza akart menni Okányba. Gyalog indult útnak s mikor Kereszturra ért, az egyik korcsmában összetalálkozott egy szekeres emberrel, aki felvette a szekerére. Amint továbbhajtottak, az úton találkoztak egy Szilágyi Margit nevü leánnyal.

A szekeres embernek sötét szándékai voltak a leánnyal és megszólította. A lány gyanutlanul felült a szekérre, hogy a további útat ne kelljen gyalog megtenni. Mikor Okány és Zsadány között egy pusztára értek, a szekeres ember leszállt és a lánynak is szólt, hogy szálljon le vizet inni. Szilágyi Margit ekkor leszállott és a kúthoz akart menni, de közben a szekeres ember megragadta és erőszakoskodni kezdett.

A lány kétségbeesve kiáltozott és dulakodott támadójával. A kiáltozásoktól a lovak megvadultak, mire a szekeres ember odaszólt a mostani panaszosnak, hogy szálljon le és fogja meg a lovakat, nehogy elragadjanak. Ő teljesítette is a kérést, de közben a lány tovább sikoltozott s ezt mondotta:

— Na csak menjek be a községbe, azonnal feljelentem a csendőrségnek.

A szekeres gazda erre feldühösödött és a leányt felkapva, beledobta a gémeskútba. Itt találták meg később Szilágyi Margitot, akiről azt hitték, hogy öngyilkos lett.

A névtelen levélíró feljelentésében megnevezte a tettest is s előadta, hogy azóta mindig bántotta a lelkiismeret, de csak most vett annyi bátorságot, hogy a feljelentést megtegye.

A névtelen levelet a járásbíróság áttette a debreceni vizsgálóbírósághoz amely azonban nem indíthatott vizsgálatot, miután az eset nem az itteni vizsgálóbíróság hatáskörébe tartozik. Az iratokat átküldték az illetékes ügyészséghez, amely meg fogja tenni a szükséges intézkedéseket a nem mindennapi ügy tisztázására.

ALFÖLDI TAKARÉKPÉNZTÁR DEBRECENBEN.

ALAPITTATOTT 1872-BEN.

Telefonszám: 22-32, 12-70.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával. Ajánlja: raktárházát Pesti u. 2 és elsőrendű téglagyártását.

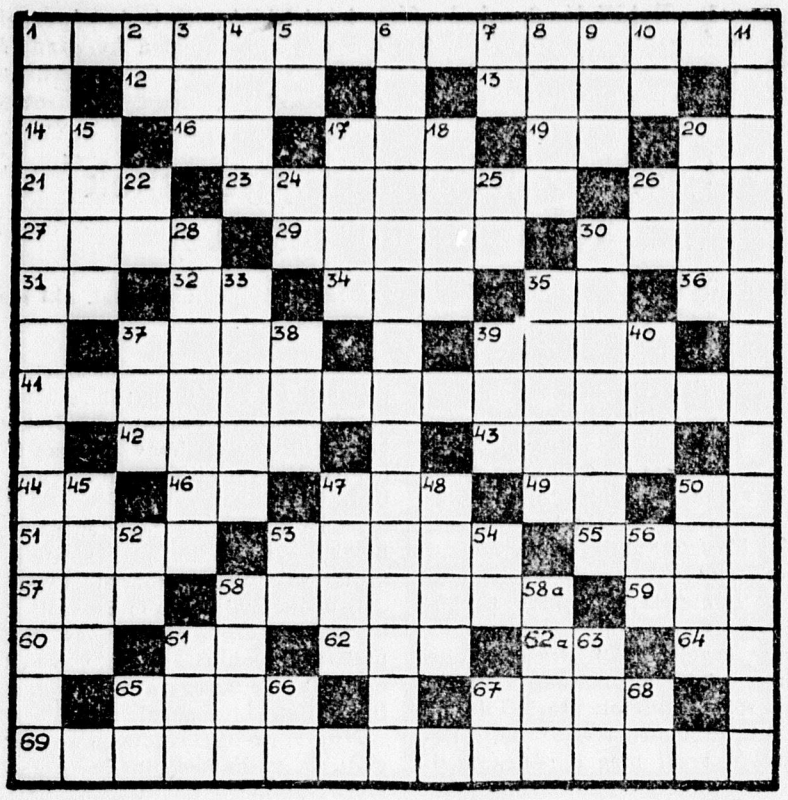
PIRASTRÓ hangverseny hegedühúrok ismét kaphatók

Szendrőnél

Batthyányi u. 26.

142. számu kereszlrejtvény

Beküldte: AVARFFY KÁLMÁN (Salétrom utca 1.)

Vizszintes sorok: 1. Ref. püspök. 12. Névelővel gyümölcs. 13. Kislány. 14. Duplán: női név. 16. Kereskedelmi műszó. 17. Latin művészet. 19. Sír. 20. Irány. 21. Ilyen szoba is van a kocsmában. 23. Nő. 26. Ige is, főnév is. 27 Női becenév. 29. ... mander. 30 Vadász igéje. 31. Tudor. 32. Napisten. 34. Van ilyen néni is. 35. Azonos magánhangzók. 36 Vigyázó. 37. Első betű nem kell. női név becézve. 39 Napszaki. 41. Napernyő hivatása. 42. Női név komolyan. 43. Boldog, akinek van most. 44. Kutya. 46. Fordítva, istennő. 47. Kártyalap. 49. Olasz király. 50. Azonos mássalhangzók. 51. Ilyen írás is van. 53. Jövedelem rövidítve. 55. Hentes teszi. 57. „F"-fel főúr. 58. Meg kell becsülni, tárgyeset. 59. Női becenév. 60. Mutató névmás. 61. Azonos magánhangzók. 62. „P"-vel török méltóság. 62a. Állati lakhely. 64. Tisztelethelyi. 65. Gazdának vannak. 67. Betűvetés. 69 Sarkad környékén fontos. (Zárt betük ó, ő, é, l.)

Függőleges sorok: 1. Helybeli katólikus főpap neve rövidítve. 2. Helyhatározó rag. 3. Község. 4. Házi szárnyas 5. Álló víz. 6 Ilyen a zsibogó. 7. Rába mássalhangzói. 8. Múzeum alapítója. 9. Halféle. 10. Fordítva: lekvár. 11. Fordítva: közismert piarista atya Debrecenben. 15. Szerv. 17. Elhangzik, névelővel. 18. Egyedül énekel, idegen szóval. 20. Férfinév. 22. Fém. 24. Kétes. 25. Biztató szó. 26. Rangjelzés. 28. Mindenki specialitása. 30. A riska teszi 33. Névelővel, nyúlik. 35. Zsidó peréről híres község (hibásan.) 37. Belső szerv. 38. Járom. 39. Német számnév. 40. Mindenkinek van. 45. Állat. 47. Korszak, idegen nvelven. 48. Gárdonyi egyik regényhőse. 50. Önt. 52. Biztató szó. 53. Ketlőzve: kisgverek. 54. Éktelen nagy állóviz. 56. „Tojás" idegenül. 58. Utólér. 58a. Zsidó szentkönyv. 61. Gazda szerszám. 63. F. Á. L. 65. Idegen kötőszó. 66. Mutató szó. 67. Após. 68. Fordítva: előd.

A 141. számú keresztrejtvény. Megfejtése a következő:

Vizszintes sorok:

1. Werbőczy István (d). 12. Ágra. 13. Nein. 14. Sz. 16. Ob. 17. (B) aka. 19. Ra. 20. D (o) b. 21. Tor. 23. Utrecht. 26. Dér. 27. (V) ilág. 29. Katód. 30. Bóva. 31. Na. 32. Va. 34. Bel (tag) 35. Ao. 36 As. 37. Pala. 39. Arnó. 41. Hollandi Guayana. 42. Riga. 43. Át, Ila. 44. (H)us. 46. O. U. 47. Bon. 49 Ó. Á. 50. Es. 51. Szur. 53 Lavor. 55. D. L. L. Á. 57. Ecs (et) 58. Bengáli. 59. Ulm. 60. És. 61. Ea. 62. Iró. 62/A. O. F. 67 au. 65. Árja. 67. Éles. 69. Kardviadalokkal.

Függőleges sorok:

1. Westinghouse fék. 2. Ra. 3. Bgo. (Bog) 4. Ór-bu. 5. Ca. 6. Jaketerinovgrád. 7. S (i)n. 8. Tért. 9. Via. 10. An. 11. Dr. Brassai Sámuel. 15. Zola. 71. Arab. 18. Acól (Akól). 20. Déva. 22. Rá. 24. TK. 25. H(i)d. 26. Dó. 28. Gvalior. 30. Bonyhád. 33. Alagu(t). 35. Arató. 37. P. L. A. 38. Ana (Anna). 39. AUÁ. 40. Ó. A. A. 45. Sz. Cs. 47. Bani. 48. N. O. Á. Ó. úO. Ella. 52. (H) ús. 53. Le. 54 R(e)L(é). 56. Lú. 58. (Baj (V) 58/A. Igló. 61. Érd. 63. F(é)k 65. Ár. 66. Ai (iA) 67. Él. 68. S. K.

Debrecen, 1933 november 8.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. Földmivelésügyi Miniszter ur 4330/933. VII. 2. F. M. számu rendelete szerint a város területén levő tejellátó ipari vállalatok, a viszonteladó árusitóik (fióküzlet, kereskedés, stb.) valamint a közvetlen fogyasztók (kávéház, vendéglő, stb.) részére a szokásos méretü (20—25 literes) és nagyobb ürtartalmu kannákba töltött tejet 1934. évi január hó 1-től kezdődőleg kizárólag a »Laktos« rendszerü szabadalmazott biztonsági zárószerkezettel ellátott és zárolt edényben (kannában) kötelesek forgalomba hozni.

A zár sérelme nélkül fel nem bontható »Laktos« rendszerü biztonsági tejeskannazár előállításával és forgalombahozatalával a m. kir. Földmivelésügyi Miniszter Ur fennhatósága alatt müködő Tejtermékek m. kir. Ellenőrző Állomása (Budapest, IX. Bakáts u. 8. sz.) van megbizva, amely azokat elszámolás kötelezettsége mellett átvételi elismervény és megfelelő dij ellenében bocsáitja az igénylő tejvállalatok stb. rendelkezésére.

Ez a rendszerü tejeskannazárat a tejellátó ipari vállalatokon kívül más tejszállítók is használhatják.

A rendelet meg nem tartása kihágást képez és elzárás, valamint pénzbüntetés kirovását vonja maga után.

A rendelet, valamint az ahhoz tartozó függelék szövege részleteiben is megtekinthető a városi elsőfoku közigazgatási hatóságnál (Kossuth u. 20. földszint 45. ajtó) a hivatalos órák (délelőtt 8—2) alatt.

Polgármester.

A DEBRECZEN
Novellapályázatára érkezett pályamű.

Loncika elaludt

Irta: *Mohácsy Nóra*

Vídám társaság ült együtt a villa tágas terraszán. A bíborvörös és aranysárga váltakozó színpompájába öltözött folyondárok szorosan karolták át az oszlopokat. Künn a parkban hosszúkat sóhajtva hullottak a lombok. A levelek úgy koppantak le a földre, mint az elmúlás nagy könnycseppjei. Alig volt már virág.

A pince mélyéről egy kicsike hordóból előkerült a borok legvénebbje. A vadászok éltették a ház urát, aki tegnap leterítette a hímszarvasok legszebbikét.

A hold tetőfokra hágott, s az éjszakában úgy fénylett a kivilágított villa, mint óriási szentjánosbogár.

Pohárzengés, vad férfihangok, széles nevetések morajа összevegyült, kavargott és odahömpölygött Lonci szobája elé.

A szobaleány benyitott: a kisasszonyt kéretik, hallani szeretnék a zongorajátékát.

Lonci egy aranykígyó által tartott asztalka előtt ült, narancssárga lámpaernyő derengő homályában. Olyan volt, mint messzi idők itt feledett várkisasszonya. Platinafényű haja nagy csöndes hullámokban rajzolta körül finom szép arcát, melyre hamvas fayanceszínű bőr feszült.

— Ki fogok menni... szólt álomszerű lassúsággal és tovább folytatta a levélirást... Pont tíz kilót fogytam, kitűnő a módszered igazán, hálásan gondolok Rád...

Az édesapja ránvitott! Ugyan, ugyan, hát már megint micsoda szeszély ez, gyere már az Istenért.

Lonci összerezzent.

— Ja — igen — pardon — megyek, csak átöltözöm. — Amikor a szekrényéhez lépett, mintha elszédült volna, megbotlott — Sokat ültem ma bent — tünődött s felvette gyönyörű halványzöld ruháját, melyet elől egy aranygyöngycsatt uralt, onnét indultak ki a szeszélyes imbolygó vonalak. A nyak szabadon, büszkén emelkedett ki a szárnyszerű magas fodrok közül, mint a cserépből valami különös szép virág.

Lonci, Lonci, szép vagy, csodás vagy, mennyire le kellett vinni azt a tiz kilót — mormolta bűvösen alázatos hódolattal a tükör.

Hirtelen belebbent az ebédlőbe és szokott modorában üdvözölte a vendégeket, tartózkodó kedvessége nem az elkapatott szépség fölénye volt, hanem valami titokzatos nemtörődömsége a körülötte történteknek.

— Magyar nótát, aranyos Loncikám, — kérte egy fehérhajú, vídám öregúr.

A fiatalabbjai közül hárman ugrottak egyszerre Lonci mellé és paikosan belevágtak: „Jó a két szemébe nézni, jó" stb. — A fiuk nem hagyták abba, az öregúr hiába beszélt nekik: hagyjátok azt a kislányt, pokolfajzatjai, menjetek odébb!

A fiatalok győztek. Lonci újjai már siklottak a billentyükön és az édes bolondos futamok pajkosan ingerkedve ugráltak ki a zongorából, mint gonosz erdei manók, odasereglettek a fehérhajú kedves legény köré s hegves nyelvecskéjüket öltögetve mondták: „Jó a két szemébe nézni, jó", — hehehe, nem tetszik? — És ismételték az ördög tudja hányszor ezt a csunya játékot.

Az öregúrnak elborult a kedve! Nagy nagy nyomást érzett a fejében s mintha belülről foltogatták volna, szédült. Ugy tünt neki, mintha idegen tájon lenne és idegen emberek zagyva értelmetlenséget beszélnének körülötte. Azt hitte, a bor csinálja vele ezt a bolondságot. Észrevétlen otthagyta a társaságot, szinte futva ért haza. A manók utána osontak és vadászkalapján a fácxntollra ülve mondták tovább: „Jó a két szemébe nézni, jó". Gyorsan lefeküdt s bedugta a füleit. Harag öntötte el a szívét, vad, fájdalmas harag és olyat csapott öklével a régimódi ágy cifra faragványára, hogy a fantasztikus sárkányfej a földre zuhant. Ránézett. A fej rávigvorgott s az is együtt dalolt a manókkal.

... Az antik óra méltóságteljesen zengte az éjfélt...

A manók megszeppenve elillantak. Az óra kétszázötven éves volt!

A társaság pompásan mulatott, Lonci azonban menekülni szeretett volna, mert olyan rosszullét lepte meg, hogy alig bírt köztük lenni.

A zongorához könyörögték megint. Leült... „Itt van az óra, hogy végre szeressen"... súgta mámoros szemmel Pandi, a világ legkönnyelmübb hadnagya. Lonci gyönge újjú kis keze riadtan, tétován futott le és fel. Egyszercsak hirtelen halk sikoly szökkent ki belőle s végigesett a szőnyegen. Puhán, alig halhatóan, mint a dércsipte virág mikor lehull.

Szörnyű riadalom támadt a társaságban. Odarohantak Bandi arca halálos komollyá vált Lehajolt érte és a karjaiba fektetve bevitte a szalonba.

Orvost hívtak rögtön. — A szíve, a szíve... mondogatat csöndes lemondással. Nem is oly régen láttam, menynyit fogyott azóta, mintha nem is ő lenne.

Alig tért magához, újra és újra rosszúl lett. Másnap szanatóriumba vitték. Pár napig élt még szegényke.

A fogyókúra, ez a divatos gonosztevő, megtette hatását, tehetetlenül állt vele szemben az orvosi tudomány. — Életet csak az Isten adhat!

Az ápolónőt kérte, hogy nyisson ablakot, nincs levegő. Feltárult a nagy ablakszárny. — Esett a hó, szálltak a fehér pihécskék. — Lonci mosolygott, ni, esik a hó! — De szép! Jobban vagyok, szólt; s gyerekes jókedvvel folytatta, szinte ábrándosan... a belépőm is hófehér lesz, nagy, bő újjakkal... a koszorum, a fátyolom is, a ruhám is fe... Hátrahanyatlott, fehér köd borult a szemére, mellyel az iménti még a ruháját nézte. A szája nyitva maradt, majd kínosan moslyogva összezárult

Loncika elaludt, örökre elaludt.

Szavazó-lap.

Alulírott

LONCIKA ELALUDT
című
Mohácsy Nóra
novellájára

adom **szavazatomat.**

aláírás.

TISZÁNTÚLI KISGAZDA

A DEBRECZEN KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ VASÁRNAPI MELLÉKLETE

Karácsonyi visszapillantás

Irta: *Kállay Miklós* m. kir. földmivelésügyi miniszter.

A földmivelésügyi minisztérium a magyar föld élet-halál küzdelmének a főhadiszállása. A termelés folyamatának és a termelésben résztvevő embernek a gondja egyaránt a földmivelésügyi tárcára hárul. Munkánk csak akkor lehet eredményes, ha kellő egységbe és harmóniába tudjuk összefoglalni *a kormányzati, közigazgatási, termelés-politikai és szociális* teendőket. A minisztérium vezető tisztviselőiből áll az a vezérkar, mely a haditerve kidolgozza és a perifériákon küzdő, hatalmas seregnek: a magyar föld válságtól sujtott népének megadja az irányítást.

Ebben a munkában állandóan lépést kell tartani az élettel, mert minden megállás visszaesést jelent. Már pedig, az események soha olyan rohamléptekkel nem követték egymást, mint napjainkban, a technikai fejlődésnek és a gazdasági világválságnak lázas korszakában. A magyar gazda joggal tarthat arra számot, hogy mi akik sorsát felelősséggel intézzük, a korszellem tempóihoz alkalmazkodjunk. A tegnapi, mára elavulttá válik és a tegnapelőttivel, immár, mit sem tudunk kezdeni. A holnapnak kell dolgoznunk.

Ez a megállapítás elsősorban a gazdaságpolitikai téren érvényes. A világpiac folyton változik, a verseny élesedik, a piac igényei egyre nőnek, ebben a helyzetben a gazda, maga, nem tud eligazodni, az államhatalomtól vária az irányítást. Eladásra csak a kiváló minőségű árú számíthat. Az árúkat tehát standardizálni és márkázni kell. A zsírnál, vajnál, paprikánál, gyógynövényeknél és magvaknál elért gyakorlati eredmények, — ártöbblet és piachódítás — mutatják, hogy a márkázás útján helyesen indultunk el, s ebben az irányban tovább kell haladnunk. Gondolok a lisztmárkázásra, a búza minőségi ellenértékére, valamint a sajt, méz szőlő és egyéb gyümölcsféleségek márkázására.

Még inkább visszatükrözik a jelen fázas kórképét a külkereskedelmi kapcsolatok. Nincsen olyan gazdaságilag, ránk nézve fontos ország, amellyel az év folyamán tárgyalnunk ne kellett volna, szerződés-kötés megújítás vagy módosítás végett. Elsősorban az idei rekord-búzafölösleg elhelyezése rótt ránk szinte emberfölötti munkatöbbletet. Igaz, hogy ezért csak hálásak lehetünk a Gondviselésnek! De itt van például az osztrák szerződés, amelyet már eleve úgy kötöttünk meg, hogy a két hónaponként összeülő vegyesbizottság, a szerződés egyes pontjait állandóan módosíthassa, az élet változó igényeihez idomíthassa. Az osztrák tárgyalások egész éven át, úgyszólván, állandóan tartottak.

Külkereskedelmi politikánk eredményesnek bizonyult; nemcsak kereskedelmi mérlegünk aktivitása mutatja ezt, hanem egyrészt a buzafölöslegek sikeres elhelyezése másrészt azok az új utak amelyeket egyes külföldi piacokon törnünk sikerült. Elég, ha az olasz és a svájci búzaszállításra, a török leszállításra, a német magexportra, vagy az angol vajexportra útalok.

Termelés-politikai téren céltudatosan és óvatosan haladtunk előre a mezőgazdaság átállítása felé. Erre a térre tartozik a cukorrépa-termelés fokozása, a lenolajmag, lenfonal és kendertermelés fejlesztése, a ricinus-magtermelés meghonosítása és az új gyümölcsösök telepítése. Ide tartozik a szőlőtermelésnek csemege szőlőtermelésre való átállítása is. Nem olyan szőlőt kell termelnünk, amilyenhez mi vagyunk szokva, hanem aminőt a külföldi piacokon szívesen fogyasztanak. A termeléspolitika állattenyésztési részében két momentumot említek: az egyik, a borzderes fajta szarvasmarhának a köztenyésztésbe való bevezetése, a másik a mangalica-sertés tenyészanyag felfrissítése. Mert külföldön csak a tiszta fajú, nehéz zsírsertésnek van keletje, ez az a magyar specialitás, amiben verhetetlenek vagyunk.

Erdészetünkben, ami szintén egyik jelentős ága a termelésnek, a hazai tüzifatermelés védelme áll első helyen. E célból a tüzifa-behozatal kellő szabályozására van szükség. Nagyfontosságú feladat az Alföld fásítása is, amit a mostoha viszonyok ellenére is, erélyesen folytatunk. Elkészültek az előmunkálatai a *fajelzálogjog* rendezésének, ami lehetővé teszi az erdőbirtokosoknak a rövidlejáratú kölcsönök felvételét és így az erdőnek megadja az olyannyira nélkülözött mozgékony hitelképességét.

A mai modern korban a kisérletügynek és a szakoktatásnak döntő szerepe van a magyar gazda sorsában. Az idei év nagyjelentőségű eseménye *a növényvédelmi* szolgálat megszervezése volt. Az 1929. évi római nemzetközi növényvédelmi egyezmény szellemében rendeltem el ennek a szervezetnek felállítását. Kitünően bevált az új nagy növényvédelmi kutató intézet, mely szellemi közösségbe foglalta a rovartani, biochémiai és növénykórtani tevékenységet.

Nem helyes és főleg nem teljes agrárpolitika az, mely a termelés szervezése és védelme mellett elfelejtkezik *az emberről, aki termel*. Ideértve, a szó tágabb értelmében a mezőgazdasági cselédet és munkást is. De az igazi, nagy, nemzeti érték akkor alakul ki, ha a földet és gazdát egy sorsközösségbe hozzuk. Szociális feladataink három nagy csoportba oszlanak. *Az egyikbe tartoznak a mezőgazdasági munkahiány enyhítésére szolgáló intézkedések.* Terjedelmes vízimunkálatokat végeztünk az idén is, ami egyszerre kettős célt szolgál: munkát ad a magyar föld népének és megvédi a termelést a víz pusztításaitól. A tiszai emlékhajózás, amivel a legnagyobb magyar emlékének akartam hódolni, a közfigyelmet a vízi problémákra irányította és újra időszerűvé tette a Duna—Tisza csatorna évszázados kérdését.

A szociális feladatok másik köre *az inség pillanatnyi enyhítése*. Az éhes embernek kenyeret kell adni, ha munkát nem teremthetünk részére. Hála az inséggabona akciónak, jogos büszkeséggel mutathatok rá, hogy *a magyar falun* sem tavaly télen nem volt, sem idei télen *nem lesz éhező ember*. A társadalmi rend legszomorubb jelensége lenne a rekord gabonatermés és a falusi nyomor tűrhetetlen ellentéte. Felelősségem tudatában ígérhetem, hogy ez nem fog bekövetkezni.

A mezőgazdasági szociálpolitika harmadik fejezete *a mezőgazdasági munkás jogi védelme*. A munkás méltó az ő bérére: ez az elv jut kifejezésre a gazdasági munkaszerződésen alapuló követelések fokozott biztosításáról szóló idei törvénycikkben, melv egvike a magvar Corpus Juris legszebb alkotásainak. A munkaközben balesetet szenvedő munkás sorsáról a Gazdasági Munkáspénztár gondoskodik. Ennek a kiválóan vezetett intézetnek az anyagi egyensúlva valóban megnvugtató kivétel az egész világnak csőddel küzködő, hasonló intézményeivel szemben.

Ebbe a gondolatkörbe tartozik már a gazdaadósságok rendezése. Méltán ismerték el pénzügyi mesterműnek a magyar kormány idevágó intézkedéseit a legszigorúbb bírálók is. A feladat nem volt könnyű: meg kellett menteni az eladósodott gazdát a végpusztulástól és épségben kellett tartani a föld hitelképességét. Nyugodt lélekkel állíthatjuk, hogy ezt az ellentétesnek látszó, két célt elszegényedett és válságtól gyötört viszonyunkban tökéletesebb szintézisbe hozni nem lehetett volna, mint ahogy a kiadott rendeletekben történt. A védett birtok intézményével sikerült az adósságok hullámaiban fuldokló gazdát a holnapnak megmenteni.

Nem lehet célja ennek a cikknek, hogy mindarról számot adjon, ami egy éven keresztül a magyar mezőgazdasággal és a magyar mezőgazdaságért történt. Csak egy kis vázlatot akartam itt adni a földmivelésügyi miniszter vállára nehezedő felelősségről és a feladatoknak arról a sokaságáról, amit a mai keserves élet reánk ró. De ez a vázlat is meggyőzhet minden tárgyilagosan gondolkozó embert arról, hogy hanyatlás helyett feilődést jelentett a magyar mezőgazdaságra nézve a válságos 1933-as esztendő. Nincs okunk és nincs jogunk a magyar föld sorsán kétségbeesni: lankadatlan kötelességteljesítéssel új tervekkel és új elhatározásokkal indulunk az 1934 es évnek, amelynek, Isten segítségével végre mégis csak meg kell hoznia a boldogabb Karácsonyt!

A magyar gazdatársadalom karácsonya

Irta: BALOGH ISTVÁN, a Gazda Kör elnöke.

Ennek a lapnak hasábjain már több alkalommal rámutattam azokra a különleges gazdabajokra melyek a tiszántuli gazdatársadalmunkat sujtották és sujtják. Sőt több alkalommal rámutattam ezeknek a bajoknak orvoslási lehetőségére, valamint a magyar gazdatársadalom megsegítésének lehetőségét is feltártam.

Csak a legutóbbi időkben történt áldásos intézkedések ha segítenek is bizonyos rétegén a Tiszántul gazdatársadalmának, ez a megsegítés nem bír azzal a jelentőséggel, amivel birnia kellene, mert itt minálunk éppen a legtöbb termények azok, melyeknek árai olyan alacsonyan állanak, hogy legtöbb esetben a termelési költséget sem adiák meg, nemhogy jövedelmeznének.

A mi szeretett országgyülési képviselőnk, gróf Bethlen István a revíziós gondolatnak mérhetetlen értékét és eredményt harcolt ki Angolországban, de ennek a harcnak igazi nagy eredménye csak akkor lehet, ha a kormány megvalósítja azt a hatalmas, nagy gondolatot, melvet Bethlen István gróf legutóbbi beszámolójában, éppen itt Debrecenben jelentett ki, hogy ha lehetett valamikor valorizálni a bankok érdekében a magyar pénzt, akkor ma kell és lehet a devalorizációt is megejteni a gazdatársadalom érdekében. Azt a nagy gondolatot, melvet Bethlen István Angliában képviselt, legeredményesebben szolgálni csak ugy lehet, ha a magyar mezőgazdasági helyzetet tökéletesen rendbehozzák, mert akkor a megszállott területek gazdatársadalma is a legnagyobb lelkesedéssel várná azt az időt, mikor visszatérhet az anyaországhoz s így velünk egyesülve további virágzásra és előbbre vihessék szerencsétlen sorsu hazánk jólétét.

Én már több esetben kifejezést adtam a gondolatnak, hogy a gazdatársadalom jóléte és boldogsága nélkül nem boldogulhat ebben az országban sem az iparos, sem a kereskedő, sem a tisztviselő. Hiszen ennek az országnak gyökérzetét a gazdatársadalom képviseli és ezt csak ugy tudja méltán képviselni és az igazi nagy törzsé nevelni, ha az egészséges gazdasági viszonyok megteremtésével erre módot és alkalmat adnak. A gazdatársadlom jóléte pedig megjavulhat ugy, ha a devalorizáció által tartozását rendezheti s a megfelelő terményárak mellett további egészséges termelés alapját vetheti meg ujra.

A mai rettenetes gazdasági helyzetet a magyar gazdatársadalom azáltal is szenvedi, hogy mikor 1927-ben a koronát eltörülték és helyette a pengőt vezették be, a kormány elmulasztotta az uzsoratörvényt is a lehető legszigorubb formában életbeléptetni, hogy 8 százalékos kamaton felüli kamatot semmi szin alatt se szedhettek volna a bankok. Mert ha csak 1927. évtől kezdve azokat a kamatokat írnák a magyar gazdatársadalom javára, mint tőketörlesztést, melyet 8 százalékon felül fizetett, akkor már szerintem legalább 40 százalékos adósság törlesztés áldásában részesülhetne minden adós, ami pedig tetemes segítséget jelentene a gazdatársadalomnak. A bankok nem voltak bizony soha szerények s látjuk, hogy ha a kormány egységes, szigoru intézkedésével közbe nem lépett volna, még ma sem szállították volna le a kamatlábakat, hatalmas nagy összegeket fizetne a gazdatársadalom a 8 százalékos kamatokon felül kamat cimén, vagy helyesebben nem fizetne, mert hiszen a mai szerencsétlen körülmények között ma sem fizeti még a leszállított kamatokat sem s így még jobban növelnék azokat a gazdatartozásokat, melveket éppen statisztikai kimutatások alapján jól ismerünk.

A tiszántuli gazdatársadalom egy emberként állott a Tiszántuli Mezőgazdasági Kamara javaslatai mellé, mely javaslatokat olyanoknak tartottunk,

BORBOTVA ÉS MANICUR KAZETTÁK FINOM FELSZERELÉSSEL KARÁCSONYRA
FRICK szak üzletében első sorban.
Ferenc József u. 27.

hogy azok a mai nehéz és szerencsétlen helyzeten segíthetneq. Igéreteket is kaptunk, hogy a Tiszántul bajaival külön bizottság fog foglalkozni, hogy különleges helyzetünket, nehéz sorsunkat megvizsgálják, megismerjék illetékesek, de sajnos, ezt a beigért bizottságot még most se látjuk sehol, holott nagyon sürgős volna a mi megsegítésünk, mert ha valaha állott az a közmondás, hogy kétszer segít, aki gyorsan segít, akkor ez a közmondás a Tiszántul gazdáira áll elsősorban. Mert félős, hogyha későn jönenk az uj intézkedések, még a Mezőgazdasági Kamara által javasolt segítség nyujtás se lehet olyan, mely az itteni szerencsétlen gazdatársadalmon segíthetne és helyzetünkben javulást hozhatna.

A házbirtok jövedelméből 80 százalékot adóra fordítunk és csupán 20 százalék marad karbantartásra, más költségekre, de hol van még a házbirtokba fektetett tőke kamata, amit megélhetésre fordíthatnánk. Egy 50 holdas kisbirtok adója 700—800 pengőt tesz ki és ma már az a birtok közismerten nem jövedelmez, holott az adó a jó buzaárak mellett és alapján állapíttatott meg. Ennek az ötven holdas kisbirtoknak tőke értéke 25.000—30.000 pengő és ennek az összegnek még öt százaléka sem marad kamathozamul a gazdának létfenntartásra.

Igen nagy hibája a legutóbbi kormányrendeletnek az, hogy a bérlők kimaradtak a megsegítésnek még a lehetőségéből is, holott ezek is gazdák és nem vállalkozók és éppen olyan jussuk van a megsegítéshez, mint a végképpen lerongyolódott gazdatársadalomnak.

Kétségtelen, hogy óriási áldozatot hozott a kormány most, mikor 175 millióval jött a gazdatársadalom megsegítésére. Csak én attól félek, hogy későn érkezett ez a segítség és nem fogja előbbre vinni a gazdaérdekeket. Később pedig kétségkívül áldozatot kíván ez a megsegítési módozat ujabb adózás formájában éppen a gazdatársadalomtól, már pedig másképpen nem lehet adót előteremteni ma, csak úgy, ha gróf Bethlen István szeretett képviselőnk javaslatát, a gazdatársadalom érdekében kifejtendő devalorizáció megkezdésével.

Nem kell a bankokat, pénzügyi és kartellvezéreket sajnálni, inkább vessék le ezek a vezérek önzésük kemény páncélját és öltsék fel a nemes hazafiság szerény köntösét. És ha csak fele áldozatot is hoznak ezek az urak, mint amennyit a magyar gazdatársadalom, akkor már megtaláljuk a mai áldatlan állapotok kivezető utját, mely megteremti a gazdajóllétet és általános boldogságot, boldogulást.

A gazdatársadalom további áldozatot hozni nem tud. Ma már a végkimerülés tán lassan a zűllés utjára terült sorsa és az utolsó pillanatban kiáltjuk oda: siessenek a megsegítéssel illetékesek, mert ha sokat késedelmeskednek még most is, később tizszer annyi áldozattal se fogják visszaállítani azokat a gazdasági erőket, melyeket ma gyors közbelépéssel és segítséggel megmenthetnek.

Még ma imádkozva és dolgozva kéri a Mindenható Istent a gazdatársadalom, ma a szeretet napján és béke ünnepén, hogy hozzon már reá is jobb világot, emberibb életet és igaz boldogulást és boldogságot.

A jószág felismerése és a magyar bika

Irta: *Baltazár János.*

(4(folytatás.)

Az ezt követő sorban legyen szabad magamról is mondani valamit. A hortobágyi összes gulyák 83 darab bikáját 8 alkalommal néztem fel, a törzsgulya 67 tehenét 6-szor, 39 törzskancát 5-ször, mely után minden csapatnak állatait névszerint, egyenként megismertem. Egyszer-egyszer annyit időzve a csapatok között míg egyenként alaposan sorra végignéztem, tehát nem órák hosszáig, vagy félnapi tanulmányozás számít egy-egy megtekintésnek. Különben tanusíthatják Kiss Pál, Kovács Imre, Balaskó János számadók és bojtáraink.

Hortobágyon a csárda melletti nagy állásban 53 darab bika telelt. Hogy névszerint milyen sorrendben voltak lekötve, azt innen hazulról a hivatalban megmondtam és hogy azt a gyanut ne vethesse rá a kételkedés, mintha ez jószágismeret hijján is könyvnélkül betanulható volna, azonnal mondtam a sorrendet visszafelé; és hogy még mindezek után se férhessen hozzá semmi kétség, megneveztem — szinte innen hazulról — bármelyik bikát melyik kettő között áll. Ez aztán kétségbevonhatatlan ellenpróba, olyan magas iskolabeli lecke, amit bevágni nem lehet. A megfigyelés finom világu gyertyája elől, az egésznek fotografiája olyan benső lemezére vetődik az emlékezetnek, hogy onnan nem envészik el soha, a lelki szemek előtt áll. Ezt is néhány felnézés után tettem magamévá így.

A jószágismerés terén az emlékezőtehetségnek legerősebb próbája az, ha egy csapatból — és pedig minél több közül — egy hiányzik, megmondani, melyik maradt oda.

Végül még egyet.

Uradalmi segédtiszt koromban 80 darab ökör hizlalásának felügyelete volt rám bízva. Mint minden gazdasági mozzanatnál, úgy itt is, nemcsak a kötelességteljesítésnek komolyan parancsoló érzete hajtott, vezetett, hanem a pálya iránti az a lángoló lelkesedés is, mely öntudatom ébredése óta olthatatlanul ég szivemben, lelkemben.

Idő bőven volt tökéletesen megismerni a reám bízott jószágokat, mert a hizlalás fél évig tartott, melynek elteltévtl ebből a tárgyból azzal vizsgáztam le, hogy bármelyik ökröt vezették elő, szememet bekötve, végigtapogattam szarva hegyétől farka bojtjáig s megmondtam a nevét. Itt azonban egy kis baj van, ezt ma évtizedek multán nem bizonyíthatom, mert a szemtanuk, kikre hivatkozhatnék, régen porladoznak. E tény igazsága mellett egyébbel érvelni nem tudok, minthogy nyugodt lélekkel, határozottan állítom és komolyan kijelentem, hogy e mutatvány nem bűvészet, se ördögi mesterség, inkább a hangzása szokatlan, teljesítése nem oly hihetetlen, mint aminőnek látszik. Ha titkából csak egy parányit is elárulnék, azt mondanák rá: Kolumbus tojás. Ugy hogy fenti csapatoknak nehány szemle után való megismerése ennél sokkal nehezebb dolog, nagyobb teljesítmény. Hiszen fél esztendő alatt az volt a hijja csak, hogy szőre-szálát nem olvastam meg mindegyiknek. Különben pedig fel kellett hoznom már csak azért is, mert ilyenről még nem tudok említést. Egy gazda úgy szeresse és annyira ösmerje állatait, szórakozást találjon abban is, hogy ökreivel szembekötősdit játszik.

De nem is gondolhattam, hogy ennek bizonyítására valamikor majd sor kerülhet, hiszen akkor még mint kezdő ifjú, gazdasági ténykedésem kora tavaszán azt hittem én, hogy ezzel más is így van, hogy ennek így kell lenni, ez máskép nem is lehet, hogy a jószágismerés ebben a formában olyan természetes, akárcsak ég pirkadása derengő hajnalon. Csak mikor később az életben széjjelnéztem, láttam, hogy bíz' ez nem így van. Mikor még a gőz és benzin nem szorította ki annyira a barázdából az állati igavonó erőt, egy-egy nagyobb gazdaságban volt 200 darab jármos ökör is. Ugy találtam kérdezni ilyen helyen egyik gazdatárstól, mennyit ismer már a sok közül? Nagyot nézett, elcsodálkozott, hogy gondolok ilyet, hiszen olyan egyformák. Mind fehér és mindnek szarva van. Lám csak neki egyforma volt mind, mert fehérek, pedig kettő sincsen egymáshoz teljesen hasonló. A másik a bivalyra mondja ugyanezt, mert feketék, pedig de különbözők ezek is.

A fekete és fehér színnel különben érdekes a dolog az emberfajoknál is. Mi a szerecsent arcban egyformáknak tartjuk, rólunk pedig, mert fehérek vagyunk, a színes ember, a réz- vagy ebenfabőrű vad vélekedik így. A valóság pedig az, hogy sem ember, sem állat nincsen kettő teljesen egyforma. Ez éppen a teremtés megmagyarázhatatlan csudálatos műve, azon a parányi kis területen, mint emberi arc és állati pofa, az egymástól való különbözőséget ilyen változatban hozni meg. Még az ikrek sem egyformák, sem közöttünk, sem az állati sorban. Egy édes anyáról hallottam, iker leánykái egyikén színes máslit tartott, hogy megtudja különböztetni a másiktól. Állítom, hogy őnagyságának „nem jó szeme" volt. Szeretetét nem akarom kétségbevonni, pedig ezen keresztül a féltés, aggódás, amivel körülveszi kicsinyeit, lehetetlen, hogy fel ne találja, a bármilyen csekély, de mégis megkülönböztető vonást. A világhírű összenőtt sziámi két testvér már csak ikrek voltak, ábrázatukban még sem egyformák.

Hasonlóságok igen, vannak a megtévesztésig. Boldogult édes apámmal történt, az uccán átölelte egy úr: „szervusz pajtás, de régen láttalak". „Nem az vagyok, akit gondol, tévedni tetszik" — volt rá a felelet. De az úr csak bizonyozott, vitatkoztak jó darab ideig. Mikor elváltak egymástól, a csalódott idegen utánna kiáltott édes apámnak: „Bocsánat, még egyszer utoljára kérdezem, meggondolta jól uraságod, hogy csakugvan nem az, akinek néztem?" Itt aztán nagy hasonlóság lehetett. Ez éppen így van az állatok között is.

(Folytatása következik.)

Gazdasági hirek

A békéscsabai búzakiállításon félezernél több békésmegyei gazda vett részt. Az összes kiállított búzát a tavasszal Budapesten megtartandó nemzetközi búzakongresszusra felküldik és kiállítják.

Csípősségmentes paprikát állítottak elő a szegedi növénytermelési kísérleti telepen. A csípősségmentes paprika, amelyet kis parcellákon állítottak elő, az egész világon egyedülálló. A termelők tömegesen jelentkeznek az új paprika magvaért, amiből azonban még ebben az évben senkinek sem adnak ki, hanem szaporításra használják. A csípősségmentes paprikának az az előnye, hogy feldolgozása egy pengővel olcsóbb, mint a csípős paprikáé.

Makón a tejellenőrzés szigoruan veszik. Ugyanis, akinél a tejpiacon vizezett tejet találnak, azt kéthónapig terjedhető elzárással büntetik.

Ausztriában rossz az idei termés, mert a most folyó aratásnál a tavalyi 58 millió mázsával szemben csak 40 millió mázsára számítanak. Ez pedig számottevő tétel a búzaárak szempontjából.

A kazánvizsgálási díjak leszállítását kérik a cséplőgéptulajdonosok, mert a díjakat 35 pengős búzaár mellett állapították meg.

A rosszul érett tengerit a Takarmányozási Kísérleti Állomás díjmentesen vizsgálja meg abból a szempontból, hogy takarmanyozásra alkalmas-e.

A borpiacon szilárd az irányzat. Kistermelők hegyvidéken a gyengébb borokért 1.10—1.30, uradalmak magasabbfokú fajborokért 1.40—1.50, óborokért 2.40—2.60 pengőt is megkapnak. Az alföldi homoki borok savanyuak s így azok ára alacsonyabb.

Magyarországi fokhagyma az Egyesült Államokban. Az elmult hetekben Makóról az Északamerikai Egyesült államokba 500 mázsa fokhagymát szállítottak ki. A vöröshagymából jelentékeny mennyiséget exportáltak Angliába.

Az O. M. G. E. tagjai 150.000 pengővel vannak hátralékban, ami az Egyesület működését nagy mértékben hátráltatta.

Tudnivalók

A földmivelésügyi minisztérium a jövő 1934. év tavaszán 1000—1500 vagon különféle fajtájú vetőburgonyát fog a gazdák közt kiosztani. Azok a gazdaságok, amelyek legalább egy vagon burgonyát el tudnak ültetni, a következő év tavaszán a 100 mázsa helyett 125 mázsát kötelesek visszaadni, aki pedig pénzért veszi, az a vételárnak egynegyedét köteles előre fizetni, az elmaradó háromnegyed részt pedig kamatmentesen fizetheti 1934 évi október hó 31-ig. A vasúti fuvarköltséget pontos fizetés esetén visszatérítik. Kistermelők vagontételre társuljanak és kérésüket a községi elöljáróságnál vagy a gazdakörnél nyujtsák be. További felvilágosítás a földmivelésügyi minisztérium Növénytermelési Hivatalánál kapható.

A pulyka árának szabályozását célozza a kecskeméti baromfikiviteli bizottság azzal, hogy jövőre az eladást úgy akarja megszervezni, hogy a gazdák a pulykaállomány 20 százalékát novemberben, 60 százalékát december végéig 20 százalékát január és február hónapokban vigyék piacra. Ugyanis ilyen elosztás mellett érhetők el a legjobb árak. A tapasztalat azt mutatja, hogy a fekete pulyka keresletе nagyobbodik.

A vetések kipállása a nagyobb hótetegek alatt könnyen megtörténik, különösen akkor, ha a hó felszine megjegesedik. Ajánljuk tehát gazdatársaink figyelmébe, hogy a hófuvásokat, általában azokat a helyeket, ahol vastag hóréteg borítja az őszi vetéseket, jószággal járassák meg, hogy levegőhöz juthassanak vetéseik.

A gyümölcsfák első téli permetezése, ha még nem történt volna, az idő enyhülésével, csendes, napos időben okvetlenül elvégzendő.

HIRDETMÉNY
a gabona vetőmagvak csávázása tárgyában.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter úr rendelete alapján felhivom a város érdekelt lakosságát, hogy búza büdös- vagy kőüszög fertőzése, az árpa és zab levélcsikossága, a rozs hópenésze, a bab és borsó ragya betegsége, valamint a zab repülőüszöge ellen való védekezés céljából a vetés alá kerülő vetőmagot feltétlenül csávázzák.

A csávázási utasítások: hogyan, mivel kell csávázni, mikor melyik csávázószer használandó, az elsőfokú közigazgatási hatóság, Kossuth u. 20. sz., földszint 46. sz. szobájában a hivatalos órák alatt bárki által megtekinthetők.

Polgármester.

A debreceni református Kollégium

Két kötetben. Irta dr. Nagy Sándor vallástanár.

A debreceni kollégiumnak, a történelmi Magyarország egyik legrégibb, legtekintélyesebb főiskolájának eddig nem olvashattuk összefoglaló, oknyomozó, rendszeres történetét. *Balogh* Ferenc „A debreceni ref. kollégium története"' című értékes munkája inkább egymás mellé rakott adatok gyűjteménye, amelyet e kitünő egyháztörténet tudós halála után rendezett sajtó alá S. *Szabó* József. *Sinka* Sándor és társai „A gimnázium története", S. *Szabó* József „A kollégium tanárai és kiválóbb növendékei", *Barcsa* János „A debreceni kollégium és partikulái", *Békefi* Remig „A debreceni ev. ref. főiskola törvényei", *Thury* Etele „Iskolatörténeti Adattár", dr. *Ecsedi* István „A debreceni rézmetsző diákok", dr. *Lósy* Schmidt E. „Hatvani István élete", dr. *Törös* László: „Sárváry Pál Arany János professzora" című könyvei a kollégium közel 400 esztendős történetének csak egy-egy részletével foglalkoznak. *Szücs* J. és *Jelizy* terjedelmes műveinek más lévén a feladata, szintén csak vázlatos képet adhatnak a kollégium multjáról. Tudvalévő, hogy *Bakóczi* János böszörményi lelkész és *Csiky* Lajos theológiai tanár is tömérdek adatot összegyűjtöttek a kollégium tanárairól; de dolgozataik nem juthattak sajtó alá.

Nagyon érzett hiányt kívánt pótolni *Nagy* Sándor, a kollégium gimnáziumi vallástanára, a hit- és bölcsészettudományok kettős doktora, amikor a debreceni református kollégium egyetemes története megírására és kiadására vállalkozott. Ez a vállalkozás éppen most annál dicséretreméllőbb, mert a könyvkereskedésre is reá nehezedő súlyos gazdasági helyzet különös merész elszántságot és áldozatkészséget követel ekkora könyv piacra bozatalához.

E nagy műnek most az első kötete jelent meg 424 oldalas, tetszetős kiállítású könyvben 31 képpel és 5 rajztáblával. Az első kötet kollégium történetéből az egységes szervezet első korszakát tárgyalja, amely a szerző meghatározása szerint 1549-től 1849-ig terjed. Az első évszám az az időpont, amikor a már hihetőleg sokkal elébb is működött városi (és nem szerzetesi jellegű) iskola rektorát névszerint megismerjük a helvét irányu protestáns világnézetet valló Dézsi András személyében, akinek emlékét azzal tisztelték meg a debrecenieck, hogy a város egyik uj utcáját, odakint a Kinceshegy tájékán róla nevezték el. A háromszáz évvel későbbre eső 1849-ik esztendők pedig a szerző szintén iskolatörténeti szempontból választotta korszakzárónak és nyitónak. Mert innentől kezdve számítja a debreceni iskola ősi egységes szervezetében a tagozatokra bomlás megindulását. De vajjon gondolhatták-e mások — nem a részekre oszlás jele volt-e már félszázaddal előbb, 1800-ban a magyar polgári és büntetőjog és politika tanszékének felállítását is? E ténynek fontosságát szerző hihetőleg a második kötetben fogja megérdemelt módon tárgyalni. Vajjon a pedagógiai és a nemzeti műveltség nézőpontjából a magyar tanítási nyelv diadala a holt latin nyelv felett a mult század harmadik évtizedében nem volt-e megint eléggé jelentős esemény ahhoz, hogy a történetiró elavult régi korszak megszünését és erőtől duzzadó ujnak születését lássa benne?

Szerző a 300 éves mult gazdag történelmi anyagát a következő szakaszokra dolgozta fel: I. Debrecen iskolája a reformáció korában. II. Külső kormányzó szervezetek kialakulása. III. Belső szervezet. IV. A tanítás szervei. V. Tantervi fejlődés. VI. A tanítás módszere. VII. Tantárgyak és tankönyvek. VIII. Ifjusági egyesületek. IX. Kollégium alapítványai. X. A kollégium partikulái. XI. A kollégium épületének története. Függelék. Névmutató.

Könnyü, eleven, gyakorlott tollal megírt munka ez; a természetéhez tartozó adathalmazás és feldolgozás mellett is kedves, mindenesetre tanulságos olvasmány szakértőnek és laikusnak egyaránt. Hiszen ki maradhatna közönyös a régi diákélet, a civitas scholastika ma már csak emlékezben, adomákban élő különös sajátosságaival eredeti szokásaival szemben? Kit ne érdekelnének — kivált, ha maga is debreceni diák volt, — a magát kormányzott Coetus régi szabadsága, a különféle diáktisztviselők: a szénior, a contrascirba, a kollega, a kántor, az oeconomus, (gazda), a junior, a vigil, az apparitor, a calefostor stb. működése; a coetus háztartása, a coquia, a kvadra, a szuplikálás, a kápsálás, a diáktársadalom rétegei t. i. a mendikánsok, az expektánsok, a neutrálisak, a publikusok rendje és más ilyen divatból kiment intézmények és szokások? És az iskolai törvények is, amelyek a diák valláserkölcsi magaviseletét, életmódját, előljáróihoz való viszonyát, tanulását, szórakozását szabályozták és amelyekkel a maitól különböző, amaz egészen más időkben csak olyan kivételes tehetségü, zabolázhatatlan vérmérsékletü ifju emberek jutottak összeütközésbe, amilyen Csokonai volt. A Csokonai híres perének eredetileg latinul fogalmazott terjedelmes jegyzőkönyvét magyar fordításban szószerint be is mutatja Nagy Sándor. Sokat foglalkozott ezzel az esettel az irodalomtörténet is; néha bizony a kollégium és Debrecen rovására. Nagy Sándor anélkül, hogy csalhatatlanságot akarna magának tulajdonítani, úgy gondolkozik efelől, hogy Csokonai val, amikor az iskolai törvényszék az ellene emelt vádak miatt, főként makacs és szertelen viselkedése miatt állásától őt megfosztotta és a kollégium elhagyására kényszerítette, semmi méltánytalanság nem történt és az adott körülmények között az esete akár ma is megismétlődnék.

A munka többi fejezeteiben megismerkedünk a kollégium belső fejlődésével, e fejlődés tényezőivel: a lassankint szaporodó tanszékekkel, a professzorokkal, a tanítás módszerével (disputaciók, deklamációk, legációk, rektóriák, külföldi akadémiák látogatása); az iskolában használt tankönyvekkel, amelyek közül, a jogiakat mellőzvén, száznegyvennek szerzőjét és címét tudta kifürkészni. Megismerjük továbbá az ifjusági egyesületeket, az alapítványokat; ezeknek keletkezési idejéről, rendeltetéséről és tőkéiről. Nagy Sándor egy elmés grafikonban nyujt áttekintést. „A kollégium partikulái" című fejezet pedig azt a rendkívül erős és mély kulturális hatást idézi fel, amelyet a debreceni főiskola gyakorolt azáltal, hogy századokon keresztül rektorokkal és praeceptorokkal látta el a magyar kálvinista eklézsiák elemi és középiskoláit, elsősorban a Tiszántulon, de meg a Duna—Tisza közén és a Dunántulon is. A kollégiumból szerteszálló diák-tanítók „ugyanolyan szellemben, ugyanazon tárgyakat és azonos rendszerben tanítottak, mint a debreceni központi iskolában". Innen ered e vidéki iskolák partikula neve. „Mindegyik egy része (pars) az anyaiskolának, mindmegannyi vidékre kitelepedett párhuzamos kollégiumi osztály".

A Függelékbe S. Szabó Józseftől átvett „Tanárok életrajzai"-hoz legyen szabad kiegészítésül saját adatgyüjteményemből megjegyeznem a következőket: Kárászteleki-Mihály (1612—14.), csakugyan 1612-ben — július 22-én — foglalta el a rektori széket Debrecenben. Könyveit ugyanis Nagy Gál István főbíró e napon hozatja ide a felföldi Vehóczról. Kóródi Bedő Dániel pedig (1617—18.) minden kétségen felül Tarcalról került Debrecenbe; betegsége miatt csak 1617. október elején érkezhetett meg Debrecenbe. Még valamit a régibb oskolamesterek javadalmazásairól. A rendes nőtlen rektorok készpénzfizetése, amely Nagy Sándor szerint 1612-ben már 40 magyar forint egy évre, az 1611. évi főbírói számadásban csak 20, 1612-ben is még 30 mfort.. Senki ne higyje, hogy csak ennyi lett volna a debreceni rektor díjazása, hogy a tiszteletes tanács ily kevésre értékelte volna a reábízott fontos szellemi munkát. Tudnunk kell ugyanis, hogy az iskolamesternek készpénzen felül különféle természetbeli járandóságai is voltak; asztaláról és italáról pedig csakúgy, mint másutt, például, mint Kecskeméten a prédikátorok tartoztak gondoskodni. Nálunk talán ezért is kaptak a prédikátorok készpénzben évi 200—300 forint sallàriumot.

A kollégium nagy könyvtárával és tanszergyüjteményeivel, amelyeknek keletkezése pedig a most tárgyalt első korszakra esik, szerzőnk nem foglalkozik. Bizonyosan a második kötetben fogja tárgyalni mindegyiket. Reméljük, hogy majd sort kerít a tanári lakások intézményére is, amely a legújabb korig egyik fontos kiegészítő része volt a kollégiumnak.

A szép történeti könyvet melegen ajánljuk a debreceni kollégium minden barátjának szives figyelmébe.

Zoltai Lajos.

Egy sváb kuruzsló a mult századból

Abban az időben élt, mikor még kevés volt az orvos, de azért az emberek ép úgy megbetegedtek, sőt meg is haltak, mint manapság. Fegyverneken lakott s Kuntzer Jakabnak hívták. Részint tapasztalás, részint az öregebbek elbeszélései alapján meggyőződött arról: ha erősen néz a betegre, az meggyógyul. Megpróbálkozott a szuggeszciós gyógyítással. Többször sikerült. A siker révén az egyszerű nép körében nagy népszerűségre tett szert. Ha ment hozzá valaki, érthetetlen mormolás közepette bevezette egy sötét szobába s mondta neki: imádkozzék negyven miatyánkot; mindenféle szörnyek, ördögök, rémképek jelennek meg. Ha nem ijed meg, meggyógyul, különben nem. Orvosságot csak nagyon ritkán használt a gyógyításhoz; ha használt, ez nem állott másból, mint szeszből s koromolajból.

Különösen sokan fordultak hozzá olyanok, akik fejfájdalmakban szenvedtek, nemcsak a szegényebbek, de gyakorta a módosabbak is. Az öreg leültette a beteget; maga pedig melléállt, fejére tette kezét s mondta: segítsen az atyaisten, segítsen a fiuisten, segítsen a szentlélekisten. Ez után a beteg hazament. Otthon négy miatyánkot s üdvözlégyet kellett imádkoznia, hogy meggyógyuljon. De imádkozott az öreg Kuntzer is. Három nap egymásután ismételték meg ezt az eljárást. A beteg sok esetben már az első alkalommal könnyebbülést érzett.

Kuntzerről beszélik azt, hogy volt neki egy imádsága. Ha ezt elmondta, előre tudta, kik jönnek majd a sötétben kertjébe almát lopni. S tudta azt is, hogy mikor jönnek. A tolvaj legényeket nevükön szólította.

Megtörtént az is, hogy a tolvajok, miután megszedték magukat, nem tudtak elmenni a kertből reggelig. Az öreg kiment hozzájuk, összeszidta s hazaengedte őket. Ha azonban elfelejtette lemondani az imádságot, akkor a tolvajok szabadon garázdálkodhattak.

A legények kételkedtek az öreg sváb tudományában, amikor azonban ennek valóságáról megyőződtek, nagy tisztelettel vették körül.

Schleich Lajos.

Ezt vágja ki, mindig használt veheti, ez a szén ellenőrzésének kulcsa

EDELÉNYI SZÉN parazsat tart, alig van hamuja. EDELÉNYI SZÉN a legolcsóbb, minden kályhában bevált.

HA SZENE

nem tartja a parazsat, ha sok a hamuja, ha sok a salakja,

nem EDELÉNYI SZENET kapott

Hogy ellenőrizhesse szénvásárlásait, tájékozásul közlünk a m. kir. Kereskedelemügyi minisztérium által összeállított kimutatásból egy kivonatot, azon borsodi darabos szenekről, amelyek itt leginkább forgalomban vannak

	NEDV	Fütőérték Calória	Hamu %		NEDV	Fütőérték Calória	Hamu %
Alacskai drb. szén	29	3480	14	Disznóshorváti drb.	29	3100	19
Bányvölgyi drb. szén	20	**3300**	**26**	**Edelényi** drb.	31	**3600**	**10**
Berentei drb. szén	28	3560	14	Imperiál drb.	32	3460	11
Felsőnyárádi szén	30	**3330**	**16**	**Ormóspusztai** drb.	29	**3180**	**19**

Ebből megállapithatja, hogy EDELÉNYI szenünk mennyivel értékesebb, mennyivel több a calória fütőértéke, mennyivel kevesebb a hamuja, illetve a salakja a többi szeneknél. Ha komolyan takarékoskodik, ha vigyáz fillérjeire, úgy ügyel arra, hogy EDELÉNYI szenet kapjon.

KAPHATÓ:

KORONA FESTÉKÜZLET Piac utca 10. KORONA FIÓK-FESTÉKÜZLET Telefon 19-74. Petőfi-tér 6

10 kilónként kockában **KORONA SZÉN** név alatt legtöbb füszerüzletben. Ózdi szén P 3.60, Salgó szén P 3.60, Mizsefai dió P 3.40.

BAGDY fényképészeti műterme az ünnepek alatt nyitva.

Mindenkinek

saját érdeke gyermekjáték beszerzése előtt megnézni

Csapó u. 13.

alatti karácsonyi kiállitást, hol sajátkészitményü keményfahálók, — konyhaberendezés, babaházikók, egylovaskocsik, homokfutók, taligák, legolcsóbban beszerezhetők.

KÖZGAZDASÁG

Feléled a Gyapjuközpont?

Az eleinte csak suttogóan kolportált hír, hogy az OMGE és a Futura a gyapjuforgalmat központosíttatni kívánják, máris pozitív formát öltött.

Az okok — legalább is azok, amelyeket nyiltan hangoztatnak, a következők: Olcsó hitelt nyujtani a gazdának gyapjúra; biztosítani a gazda számára a legmagasabb árat; megakadályozni azt, hogy az ipar és a kereskedelem az árakat kartelszerű szervezkedéssel lenyomja. A tervezet ezt a következőképen akarja elérni.

Alakítandó egy központi szerv, amely *az ingójelzálogtörvény meghozásának feltétele mellett* ezentul a gazdáknak olcsó altruisztikus hitelt fog nyujthatni gyapjura, akár zöldhitel, akár készárúhitel formájában. Ezt a hitelt az ingójelzálog biztosítéka alapján még az a gazda is meg fogja kaphatni, aki eddig kellő hitelbiztosíték hijján nem volt hitelképes.

A gyapju ezentul csakis ezen szerv közbenjöttével adható el. Nehogy azonban »véletlenül« a szabadforgalomba is kerülhessen gyapju, a vasúti szállítás a központ szállítási igazolványához lesz kötve.

A magas árat a központ kigondolói és szorgalmazói olymódon vélik elérni, hogy az eladásra kerülő gyapjukat a hazai iparnak óhajtják kötelezőleg felajánlani és amennyiben az exportőr a gyárosok által ajánlott árat túllicitálja, úgy az árút az eddigi, az exportot tiltó rendelkezések hatályon kívül helyezésével külföldra exportálhatja. Ezzel kívánják a kartellírozás lehetőségét is kizárni.

Nézzük csak meg közlebbről pontról pontra ezt a dolgot. Meg kell adni a gazdának az olcsó hitel lehetőségét? Természetesen, hiszen nemcsak a gazdának személyileg, de az egész termelésnek szüksége van arra, hogy a gazda olcsó hitelt kapjon. Tessék meghozni az ingójelzálogtörvényt, hogy meg legyen teremtve a hitel alapfeltétele és minden vevő adhasson minden gyapjutermelő gazdának hitelt. Hogy azonban ez a hitel ténylag olcsó is legyen, gyakorolja az állam nyiltan az altruizmust egy altruista bank vagy állami intézmény útján, amely legyen köteles olcsó hitelt nyujtani. Ha ilymódon a gazda olcsó hitelhez juthat, úgy minden vevő kénytelen lesz ugyanazon kamatláb és feltételek mellett a gazdának hitelt adni, amennyiben egy gyapjutételt magának biztosítani óhajt.

Az árról való tájékoztatás kérdése is könnyen megoldható. Létezik egy állami intézmény, amelyet Gyapjuminősítő Intézetnek hívnak. Ennek az intézménynek a programjába kitünően beilleszthető volna egy vegyes bizottság létesítése, amelynek a kötelező feladata az volna, hogy a gazdatársadalmat a piaci árak alakulásáról hetenkint többször közlemények, újságcikkek vagy rádióértesítés útján megbizhatóan tájékoztassa. Ezáltal meg volna oldva az olcsó hitel és az ártájékoztatás kérdése.

Hogy a harmadik pontbeli aggályok is eloszlassanak, úgy csak az exportkeret kiszélesítése szükséges, ami rögtön azt eredményezné, hogy a gyapjuárak minimálisan az exporthatáron tartanák a gyapju árát, nehogy az exportőr azt előlük elvásárolja.

Ez az a mód, amellyel az összes kérdések megoldhatók a gazda érdekeinek szemmeltartása mellett, mert a központosítás, ami magával hozza azt, hogy minden eladásnak csak a központon keresztül szabad megtörténni, semmiféle előnyt nem hozna a gazdának.

A központ rengeteg költségbe fog kerülni, ami végeredményben az árút és így egyenesen a gazdát fogja terhelni. Miután a terv szerint minden gazda tartozik nyirás után beszállítani a gyapjut a központ budapesti raktárába, a gazdát fogja terhelni: a tervbevett 3 százalék jutalék, a fuvar Budapestig, a súlyhiány, ami 2 és fél—3 százalék, a biztosítási és raktárdíj. A budapesti fuvar az exportőr számára, valamint azon hazai gyárak számára, amelyek nincsenek Budapesten, holt terhet jelentenek, mert pld. Debrecenből Oderbergbe (fontos átmenő határállomás a Német- és Lengyelország felé irányuló exportnál), ugyanannyi a fuvarköltség, mint Budapestről ugyanoda, nem is beszélve a határmenti gyapjutermelő vidékek árújáról.

Az export meg fog szünni, mert nem bírja a rengeteg fölösleges költséggel megterhelt árút külföldön elhelyezni, továbbá, mert nincs abban a helyzetben, hogy megvárja, míg a külföldről kért árút a központ előbb végigajánlja a gyárosoknak.

Nem gondolnak azonban a tervezet elkészítői arra sem, hogy igen nagy részében az országnak, ott, ahol a gyapju minőségileg rossz qualitású, valamint ott, ahol igen kicsik az eladásra kerülő tételek, a vidéki kereskedő vállalta az összegyüjtött gyapju szortírozását minőségek szerint és így egy árúból, ami alacsony értékű volt, a szortírozás és kikoloncozás által nemes árút állított elő.

Az árjavító hatás, amit a tervezet el óhajt érni, nem fog bekövetkezni, miután az export megszűnése a bürokratikus kezelés által megdrágított és minőségileg leromlott árú iránt a gyáripar nem fog versenyfutást indítani, hiszen elsősorban neki kell felkínálni az árút és így szinte felhivják arra a figyelmét, hogy az árakat közös megegyezéssel nyomja.

Amint ebből a rövid megvilágításból is látszik, — hiszen a központ ellen még számtalan érv volna felhozható, mellette azonban egy sem, — ez a tervezet nem szolgálja a gazdák érdekét.

K. R.

—

Hirdetési ügyekben TELEFONON 27—88. szám nyujt felvilágosítást.

APRÓHIRDETÉSEK

Hirdetési ügyekben TELEFONON 27—88. szám nyujt felvilágosítást.

Az apróhirdetések díja hétköznap 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fillér; vasárnap 10 szóig 60 fillér, minden további szó 6 fillér. Vastag betűből álló, valamint levelezési, házassági, kereskedelmi, ipari apróhirdetések és a kezdőszavak díja kétszeresen számittatik. Apróhirdetések csak a dij előzetes lefizetése mellett közöltetnek. A közlési dij vidékről postabélyegben is beküldhető. A kiadóhivatalban hagyott címek csupán kiadóhivatalunkban, Debrecen, József királyi herceg ucca 1. szám (Bika-bérház) tudhatók meg.

Levelezés

Apuka és anyuka
ne felejtsétek el, hogy karácsonyra meséskönyvet igértetek, mesés olcsón kaphatók Springer foto- és könyvüzletében. 191, 1, 31.

Ismeretség
hiányában keresem — egyetemista vagy hasonló urileány tartós ismeretségét, kit szerényen támogatnék. Választ „Hóvirág" jeligére kér diszkrét ur. 1282

Fiatal
elegáns megjelenésü, — független, értékes urileány barátságát keresem. Teljes cimü levelet esetleg telefonszámmal „v. tanársegéd" jeligére a kiadóba kérek. 1290

Csinos
arinőnek (ker., 28 évesig) figyelmes portnere lenne diplomás ur. — „Pontos cim" jeligére a kiadóba. 1291

Házasság

Férjhez adnám
unokahugomat, iparos leány, 6 ezer pengővel, vasuti vagy vagongyárihoz. Jelige 35—46 évesig kiadóba. 1253

Alkalmazást nyer nő

Bejárónő
felvétetik. Dugovits Titusz ucca 14. 1535

DEUTSCHES
Fräulein aus guter Familie, praxis im Haushalt und Kochen, sucht Stelle als Stütze der Hausfrau, auch aufs Land: Adresse Maria Six, Klagenfurt, Jahnstrasse 10. 1221

Szobalányt
felveszek január 1-ére. Piac u. 77., földszint 2. 1257

14—16 éves
leány felvétetik kisegítőnek. Dégenfeld tér 3. Emelet. 1249

Takarításért
gyermektelen házaspárnak pincelakást adok. Cegléd u. 18. 1287

Egy
hölgyfodrászleány felvétetik. Kassai ut 4. szám. 1315

Jólfőző
mindenes hosszu bizonyitvánnyal Budapestre kerestetik. Rothermere utca 6. 1369

Fiatal
tisztességes bejárónőt egész napra keresek. — Bethlen 17.. (hátul.) 1383

Alkalmazást nyer férfi

50 pengővel
állandó munkát kap egy munkásember, lakásán dgolozhat. Cim kiadóban. 1341

Bojtár,
nőtlen, aki fejni tud, uj évtől éves cselédnek mint bentkosztos alkalmazást nyer. Jelentkezni a kiadóhivatal pénztáránál. 1081

Kocsis,
idősebb nőtlen ember, aki a rendes ruházattal rendelkezik és tanyán szolgált kocsilovak mellett, bentkoszttal mint éves cseléd alkalmazást nyerhet. Jelentkezni a kiadóhivatalban pénztárnál. 1082 v. v.

Béres,
idősebb nőtlen ember, mint bentkosztos éves cselédnek ujévtől kezdődőleg alkalmazást — nyer. Jelentkezni a kiadóhivatalban a pénztárná.. 1083 v. v.

Kocsis,
nőtlen bentkosztos, — igás lovak mellé január 1-től alkalmazást nyerhet. Jelentkezni a kiadó hivatal pénztáránál. 1084 v. v.

Fejős
tehenész hónaposnak vagy komencióra január 1-ére felvétetik. Cim: Bellegelő 57. — Acsádi uton. 1254

Megbizható
kocsis felvétetik Grünfeldnél, Csapó ucca 16. 1275

Komenciós
mindenest, egy kisebb családut, ujévre keresek. Árpád tér 40. sz. 1306

4 középiskolát
végzett fiut tanulónak felvesz modern ékszerkészítő. Batthyányi 4. 1332

Ispán
középkoru, hosszabb gyakorlattal rendelkező szerény igényü kerestetik mielőbbi belépéssel, bemutatkozási költséget nem téritünk meg. — Bojári gazdaság Bojárhollós. 1379

Alkalmazást keres nő

Gyakorlott
házi varrónő olcsón varrni megy. Pereces u. 24. sz. 1380

Önállóan
főző intelligens leány úriházhoz elmenne. — Kálvin-tér 4., házfelügyelőnél. 1373

Alkalmazást keres férfi

Könyvelést
restanciáit olcsón feldolgozza, adómérlegét elkészíti, órakönyvelést vállal adó és könyvszakértő. Megkeresések „Prima referenciák;; jel igére. 1370

Elvállalnám
kisebb gazdaságok felügyeletét, irányitását, ügyei intézését. Meghivásra lemegyek, csekély fizetési igény. Leveleket „Gazda" jeligére a kiadóhivatalba kérek. 1309

Sertésvágást
jutányosan vállal hentessegéd. Szalmát is viszek. Timár u. 38. sz. 1278

Pincemesteri,
raktárnoki, portás, uraságí inas, pénzbeszedői vagy bármilyen hasonló bizalmi állást keresek, esetleg kaucióval Cim a kiadóban. 1288

Vegyes

Feles
liba és pulykaanya Ondód, Kádár-dülő 52. Dobi Jóskánál. 1270

Iroda

Irodának
egy vagy két uccai szoba butorozva, fürdőszobahasználattal két világos pincehelyiséggel kiadó. Arany János 19. 1157

Svetjts
bérpalotában irodahelyiség azonnalra kiadó. Sve.

Teljes e'látás

Idősebb
nő állásban levő jobb leányt kvártélyba elfogad, Eötvös u. 14. 1292

Tüzelő anyagok

Egercsehi
és borsodi szenek, száraz tüzifák legolcsóbban beszerezhető Bartha utóda, Székely és Csákynál, Ispotály u. 3b. Telefon 27—85. 370 1. 3.

Pontosan
kimérlegelt tüzifát, szenet, porosz kokszot a legolcsóbb cégnél vegyen. Központi Tüzifa és Szénkereskedelmi Vállalat, Károly Ferenc József ut 1. Margitfürdőnél. Telefon 1024 1851. 10. 24.

Auto, motor kerekpár

Motorkerékpár
felülvezérelt, királytengejes „Volocette" olcsón eladó. Boldogfalva ucca 8'b. 1386

Pénz

6000 pengőt
elsőhelyü bekebelezésre kihelvezek. Arany János u 13. 1340

Köztisztviselőknek
nagy vállalatok tisztviselőinek, akik ingatlannal rendelkeznek, lakbérlekötés mellett kölcsönt folyósíttatok. — Arany János u. 13. 1338

Oktatás

Naményi
Gyorsiró- és Gépiróiskolában uj tanfolyamok, állandó beiratkozás, szakszerü, gyors kiképzés, olcsó tandij Szépirástanitás, helyesirástanitás magánórákban is. Állami vizsga, állami bizonyitvány. — Miklós u 8 1204 1. 22.

Autószakiskolában
autóvezetői tanfolyam kezdődik. Csobaj mérnök, Török Bálint 15. 1259

Német
társalgást tanitok könnyü módszerrel. Rákóczi utca 21. sz., 5. ajtó. 1311

Német
nyelvoktatás gyors sikerrel született német tanerőnél, Bethlen 57. 1344

Tanárjelölt
latint, görögöt, olaszt tanit, gyenge tanulókat előkészit. Miklós u 7. 1326

Társ

Üzlettársat
keresek Széchenyi ucca elején levő nagy üzletenbe női szakmából Cim kiadóban. 1345

Keresek
jómegjelenésü társnőt inarengedéllyel, biztositékkal vagy kevés tőkével jólmenő étkezdéhez, üzlethelyiség és berendezés esetleg átadó. — „Sürgős" jelige alatt a kiadóban 1348

Elhelyezkedhet
birtokomon (tehermentes) tőkéstársnak (felesnek, bérlőnek) Hirlapiroda, Széchenyi 6. 1362

Finanelrozó
esetleg közreműködő társ keresetkik. Leveleket „Meglehet gazdagodni" kiadóba. 1368

A főutcán
szép csinos kis üzletemhez társbérlőt keresek. Cimeket a kiadóba „Szép üzlet" jeligére kérem. 1378

Élelmiszer, ital

Ceglédi fajborok
40 fillértől csak ujévig. Nem festünk! Nem édesitünk! Eladás nagyban és literenként. Ceglédi Bortermelők Szövetkezete lerakata, Varga u. 10. 409 1. 5.

Esterházy
sonkák, borok, pezsgők, sajtok, tensüfemények, déligyümölcsök az ünnepekre, Szilveszterre nagy választékban s olcsón Esterházynál Piac utca 30. 10 dgr. Emmenthali 24 fillér. 949, 12. 31.

Bort,
ó és uj sajáttermésüt, ujlétait legolcsóbban — árusitom. Arany János 19 1158

Bor.
Saját termésü fajboraim Rajnai rizling, Nemes kadarka literenként 50 fillér Rákóczi 20 1191

Óbor
eladó. Nagyvárad u. 15. 1228

Saját termésü
ó és ujboraimat már 40 fillértől árusitom. Maróthy György 10.

Hegyaljai
saját termésü fajboraimat ünnepekre leszállitott árban árusitom. — Wesselényi u. 105. sz. 1234

Saját termésü
óbor 50 fillér 25 l. felüli mennyiségben. Rákóczi 67. 1140

Ujlétai
saját termésü fajboraim, uj 40, ó 44 fillértől kapható. Barna u. 10. 1167

Vizesugorka
kg-ként is kapható — Salétrom u. 4. 1281

Bútor

Sodronybetét,
matracpárna, vasbutor gyári árban beszerezhető Vasbútorgyár Részvénytársaságnál. Sesztina és Tóth Gyula cégeknél kedvező fizetési feltételekkel is. 626. v. v.

Antik
két szép komót, szekreter, sifon eladók. Maróthy 3. 1361

Garderobszekrény,
hálók 80 pengőtől, más butorok olcsón eladó. Hatvan 21. 1360

Butorok
olcsón eladók Liedermann Józsefnél, Kálvintér három, ünnepnapon bármikor, hétköznap este hatkor. 1389

Eladó
elsőrendü uj dió hálók és konyhabutorok Szoboszlai ut 4. Széll asztalosnál. 1365

Mőbutoraszta'osoktól
modern uj butorok minden elfogadható árakban árusittatnak. Piac 83. Udvarban. 1381

Rádió

2+1
azonnal eladó. Nyil u. 135. szám. A.

Kitünő
3+1 lámpás gyönyörü rádió olcsón eladó. Rothermere 14. kereszt épület. 1340

Ajánlat

Urhölgyek!
Elegánsan, olcsón öltözködni Bálint Irén szalonjában lehet (Cegléd 3.). Feltünően szép estélyi és szövetruhák 3 pengőtől készülnek. 1021

Margit női kalapszalon
kalapjai olcsóságban — utólérhetetlenek, divatos kalapok 1.50-től, alakitás modell után 80 fillér. Csapó u. 47. 1753. 12. 31

Legszebb
karácsonyi ajándék egy művészi kivitelü saját készitményü képkeret, modern és antik stilben régieket restaurálom. Gajdos aranyozó Piac u. 63. 115. 12. 30.

Király kávé
mégis a legjobbak' Aromás, zamatos kávét Király üzletében a vevő előtt pörkölik. Dégenfeld tér 1 sz. 48 1. 6.

Sodronybetét,
matracpárna, vasbutor gyári árban beszerezhető Vasbútorgyár Részvénytársaságnál. Sesztina és Tóth Gyula cégeknél kedvező fizetési feltételekkel is. 542. XII. 31.

Fiumei
kávé és teának nincsen párja. Egyszer izlelje csak meg s örömmel konstatálja, Debrecenben egyedül kapható — Esterházynál Piac u. 30 szám 949. 12. 31.

Bárányhüvelyü
keztyük, füzők, melltartók, haskötők legolcsóbb árban szerezhetők be Kiss Béláné füzőüzemében, Kossuth 39 328 12 31.

Dupla gallér
48 fillértől, selyemnyakkendők 1.20 Frank Imrénél, Arany Bika. 168 1. 1

Bútorokat
konyhaberendezéseket
kizárólag jó minőségben Bálint Józsefnél, — Csapó 67. Posta mellett 300 1. 3

Aluminium
játékkártyák, legujabb öngyujtók és alkatrészei, nagy választék Szász trafik, Piac u. 61 37 1. 3

Karácsonyi
olcsó vásár bársonykalapok 3.80-tól, filc kalapok 2 pengőtől Alakitás modell után 1 pengő — Aranynál Sas ucca 4 1023 1. 17.

Ürhor
huszonöt literes tételben 30 fillér, Komlóssy ut 54. 1258

Képkeretezésnél
vigyázzunk, hogy a keret a képpel összhangzásban legyen. Ez a modern keretezés egyik fontos része. Ezt az izlést és kivitelt Blattner cég legolcsóbban végzi. Piac 89. Udvarban. Telefon: 24—68 524. 1. 20.

Hegedüs és Sándor
cégtől visszamaradt meséskönyvek, ifjusági iratok rendkivül olcsón kaphatók Aczél antikváriumban, Széchenyi ucca. 1202

Nagy Gyula
műhimző, Bika épület, vállal műhimzéseket, gépajourozást, endlizést, plisszirozást, műstoppolást 1790 12 26

Kutfurást
vízvezetékszerelést, javitást vállal Kiss Lajos kutfuró és szerelő, Rákóczi u. 31. 1251

Koresolyát
szakszerüen homorúra élez Horváth műszerész. Hunyadi u. 22. 1250

Élő
ujévi malac kapható Kati vendéglőben, Vágóhiddal szemben. 1272

Házibor
kellemes, tiszta, literenként kapható 50 fillér. Böszörményi ut 45. 1276

Szántalpak
rövid időre készülnek. Riasz kocsigyár. Halvan utca, Reisz Henrik kocsigyáros 1280

Irógép,
— látható irású — teljesen jó, eladó. Rákóczi 67. 1279

Bor
legjobb legolcsóbban nagy választékban Dénesnél, Cegléd u. 22. 1307

Sertést
vágni házakhoz megyek Nánási János, Klapka 19. Zsibvásárral szemben. 1322

Köztisztviselők
lakbérlekötés mellett házat vehetnek. Arany János u 13. 1339

Üvegét
Földes vegyész (Vigmozinál) az összes virágés modern illatok lármelvikéből készült kitünő kölnivel már 50 fillértől feljebb megtölti. 1375

Ágysodronyok
összecsukós vaságyak, mosdók, kályhavédők, lábtörlők, stb. olcsón készülnek Ottónál, Rákóczi u. 13. 1385

Aranyat
ezüstöt, zálogcédulát a legmagasabb árban veszek. Blattner Árpád, Csapó u. 63. sz. Villamos kitérőnél. 1382

Olcsó
tokajihegyaljai borok kaphatók Károly Ferenc József ut 13. 1367

A főutcán
levő üzletemben hasonló tárgyak eladását vállalom. Cimet a kiadóba „Garancia" jeligére kérem. 1377

Bakóczy László
Ingatlanforgalmi Irodája, Pac u. 40.

Ha ingatlant eladni, venni vagy elcserélni akar, keresse fel az irodát.

Eladó házak, földek, szőlők, telkek a legnagyobb választékban.

Eladó ingatlanok hirdetési diját én viselem.

A Bakóczy iroda gyors, eredményes és feltétlenül megbizható munkája közismert. 1283

Hangszer

Eladó
egy Schunda gyártmányu cimbalom sürgősen. Dégenfeld tér 8. sz. 1303

Eladó
rövid, keresz huros, fekete, páncéltőkés zongora. Füvészkert u. 8. 1350

Zongora
Stingl, csoda hangu alkalmi áron eladó. Pac 42. földszint 13. 1384

Kereslet

Terményfüllesztőt
(krumplifőzőt) használtat, jó állapotban levőt, jutányos árért veszek. Ajánlatokat a kiadóhivatalba „Terményfüllesztő" cimen kérek V. V.

Lóokrócokat,
használtat, de jókarban levőket keresek megvételre Cimeket kérem a kiadóhivatal pénztáránál leadni 417 v. v.

500 wattos
égőket sürgősen veszek. Mogilóczki villanyszerelő, Piac 38. 368. 1, 3

SZÁNKÓT,
kétlovast, keveset használtat azonnali megvételre keresek. Ajánlatokat az ár megjelölésével kérem a Debreczen kiadóhivatalába „Készpénzfizetés" jeligére leadni 1139. v. v.

Vasutl
bundát veszek. Nyugati u 2. Étkezde. 1256

Házat
veszek ezer pengő készpénzzel és havi ötven pengő részletfizetésre. Hegyi Mihályné u. 34. 1271

Belvárosi
házakra elsőhelyi kölcsönt folyósítat Balázs Bankiroda, Piac 89. 1300

Képviselőlesönkötvényért
legmagasabb árat fizeti Balázs bankiroda, Piac utca 89. 1300

Elszalatt
12-én egy daruszőrü 9 hónapos üszőborju — Piac-dülő 15 alól. — Nyomravezető jutalomba részesül Jókai ucca 22 alatt. 1308

Magánkölcsönt
keres ingatlanra I. helyre 4—4000 P-t két állami tisztviselő. Cim a kiadóban. 1325

Kiadó lakás
egy szobás

Főbérleti
garzonlakás a Svetits bérházban, egy szoba, előszoba, fürdőszoba minden komfort áthelyezés folytán átadó. Cim a kiadóban. 1211

Nagyon
szép utcai parkettes szoba előszobával január 1-re, Barna u. 15. 1224

Utcai
szoba, konyha mellékkel 1-ére kiadó. Pacsirta utca 9. sz. 1286

Kiadó
azonnal egy szép nagy udvari szoba. Hainal ucca 25. 1313

Kiadó
egy szoba, konyha január 1-re Gyöngyvirág u. 12. 1363

Kiadó lakás
két szobás

Lakás.
Kétszobás szép uccai lakás hivatalnoknak kiadó Rákóczi 20. 1190

Két
udvari szoba, konyha, kamara kiadó, könyves polc, álló iróasztal, nagy szekrény eladó. Nyomtató 6. 1343

Kétszobás,
előszobás lakás mellékhelyiségekkel kiadó. — Vénkert, Domokos ucca 26. 1208

Kiadó
kétszobás magánlakás 400 öl gyümölcsössel. Vargakert, Kerti ucca 8. Szabó. 1294

Kétszobás
udvari lakás, fürdő zoba mellékhelyiséggel kiadó. Rothermere u. 28. 1331

Kétszobás
lakás kiadó. Vár u. 7. Értekezni Papp László-nál, Ferenc József ut 16. 1354

Kiadó
2 szoba, előszoba, — konyha azonnal nagyon olcsón. Kut u 1. 1314

Kiadó
ultra modren uj földszintes déli fekvésü parkirozott udvarban fekvő kétszobás lakás a Kossuth utca 26. szám alatt minden mellékhelyiséggel, terasszal, (autógavser, gázkandalló fürdőszoba, parkette, beépitett csengő, rádió stb. pazar felszereléssel) modern izlésü intelligens házaspár részére. Érdeklödni Házfelügyelőnél 1358

Két szoba,
konyha jószágtartással kiadó, Köntöskert, Szabolcs u. 20. sz. 1371

KARÁCSONYRA
levélpapirok, emlékkönyvek, töltőtollak, csavarirónok, képeskönyvek, meséskönyvek olcsón beszerezhetők
VÁMOSI
papir- és irószerüzletében, Szinház-átjáró.

Kiadó lakás
három szoba

Kiadó
villamos megállóhoz közel 3 szobás, terraszos alápincézett kerti villalakás azonnal. Értekezhetni Gazdák Bankja, Kossuth u. 1261

Lakásnak,
irodának három szoba, fürdőszobával és kisebb kétszobás lakás azonnal bérbeadó. — Piac 56. alatt. 1266

Kiadó lakás
nagyobb

Ötszobás,
most renovált szép villa tágas lakrészekkel, hatalmas üvegezett verandával, 700 négyszögölnyi virágoskert, fenyőfákkal, ezernégyszázért kiadó. Lakó nincs. Városban. Miklós ucca végén. Posta ucca 3. Értekezni rendőrség I. em. 51. szoba. 881 vv.

Bútorozott szoba

Butorozott
szoba világítással, központi fütéssel, teljes ellátással, fürdőszobahasználattal 1-re kiadó Perczel, Szent Anna 10 1222

Légfütéses
bútorozott szoba kiadó. Piac utca 28-a., II. 11. 1289

Bútorozott
szoba fürdő és előszoba használattal kiadó. Árpád tér 10. 1298

Különbejáratú
téncsőházból nyiló elegáns bútorozott szoba azonnal kiadó. Péterfia 42. Fülöp. 1252

Magasföldszintes
utcai különbejáratú bútorozott szoba jutányosan kiadó. Nyil u. 116. 1264

Különbejáratú
csinosan bútorozott — szoba, esetleg fürdőszoba használattal kiadó. Pacsirta 58. 1316

Különbejáratú
csinosan bútorozott szoba kiadó. Teleki 92. első ajtó. 1320

Különbejáratu
csinos kis butorozott szoba kiadó, villanyvilágitással elsejére. — Gólya u. 8. sz. 1001

Szeparált
különbejáratu uccai elegánsan butorozott szoba átutazóknak is. Pacsirta 11. 1342

Butorozott
különbejáratu szép szoba kiadó. Hatvan u. 2. I. emelet. 1323

Különbejáratu
butorozott szoba egy vagy két személynek központban kiadó. — Nyomtató 2. 1337

Csinosan
butorozott szoba kiadó, esetleg konyhahasználattal is. Csokonai u. 34. 1333

Különbejáratu
tiszta butorozott szoba azonnal kiadó Piac u. 73. földszint, hátul az udvarban. 1357

Elegánsan
berendezett, különbejáratu szoba, fürdőszobahasználattal, uri családnál, olcsón kiad. Jókai utca 6. Jobboldal. 1366

Lakást keres

Keresek
egész udvart (kertet) baromfitartáshoz bérbe városban. Árajánlatot Sas u. 3. Étkezde. 1347

Átadó üzlet, vendéglő

Kenyér-
és tejüzlet forgalmas helyen átadó. Cim kiadóban. 1352

Üzlet, műhely, raktárhelyiség

Két
üzlethelyiség, nagy borospince bérbeadó. — Piac 56. alatt. 1267

Kiadó
egy üzlethelyiség. Ferenc József ut 16. Alföldi palota. 1353

Gazdasági terméynek

Cukor-
és takarmányrépa 70—80 mázsa, széna 20—25 mázsa, lucerna 6—8 mázsa eladó Fancsika 14. sz. alatt a Létai ut mentén, helyszinen v. beszállitva. 1234

Gazdasági eszközök

Szekeret,
szerszámot jókarban lévőt, egylovast, esetleg lovat veszek. Széchenyi 72. 1227

Eladó
egy jókarban levő 6 HP cséplő felszereléssel együtt. Honvéd u. 64. 1297

Ingóság eladás

Ne sajnálja
a fáradságot, nagyon szép komplett ebédlők, könyvszekrények, iróasztalok, vitrinek, rézágyak, gyermekágyak, schőberágyak, hálószobák, konyhabutorok, fürdőkádak, minden elképzelhető disztárgyak, ajándéktárgyak, antik órák igen olcsón kerülnek eladásra az Ingóságközvetitőben. 1060

Vízvezeték fagyást
csőrepedést, fürdőályhát gyorsan és olcsón javit:
WEINBERGER IGNÁC
bádogos és szerelési vállalata, Széchenyi u. 24

Kiadó
Debrecenben központon nagy táncterem — mellékhelyiségekkel — tánciskola, bank stb. céljára. — Értekezni: Tagy István, Kut 110. 1255

Hentes
és mészáros üzlet kiadó Berendezés eladó. Mester u. 16. 1263

Kiadó
üzlethelyiség jóforgalmu helyen. Méliusz tér 15. Értekezhetni II. lakásban 1329

Füszerüzlet
nagyforgalmu helyen átadó, berendezés bérlettel jár. Cim a kiadóban. 1304

Kapualja
elárusitási joggal kitünő helyen 1934 január 1-től kiadó. Értekezhetni Kossuth 26. házfelügyelőnél. 1359

Egy
üzlethelyiség kiadó. — Salétrom u. 12. Értekezni Papp Lászlónál, Ferenc József ut 16. 1355

Kiadó
Bercsényi utca 31. sz. alatt egy füszerüzlethelyiség olcsón, azonnal. 1257

Belga
vadászfegyver jutányosan eladó, bővebben dr Ungár ügyvédnél, Piac ucca 34. 1212

Eladó
18 kötet Tolnai Lexikon. Ótmalom ucca 9. Keresztépület. 1229

12 személyes
alpakka, Wells könyvei sötét háló, előszobafalak, fehérneműk eladók. Dégenfeld tér 8. 1299

Elegáns
féri kocsibunda, lábzsák eladó. Paic u. 79., II. em. 1296

Sózódézsa
eladó. Homok u. 34. 1277

Egy
szánkó eladó. Telek u. 100. sz. 1274

Férfi
alig használt téli fekete kabát, 6x9 fényképezőgép. Domb u. 19. 1284

Eladó
prima férfiszövet bekecs, prima fekete szőrme bekecs, nőknek és férfiaknak, férfi sportnadrág, teljesen uj, női selyemruhák és női lovagló ruha. Péterfia 48. házmesternél. 1302

Eladó
szánka, egy lovas, 6 HP magánjáró cséplőgarnitura. Honvédtemető u. 31. (A.)

Egy
12-es vadász browning eladó. Ótmalom u. 2-b. 1310

Eladó
szánka Diószegi ut, Kegyes tanya. 1312

Eladó
ujonnan behuzott — Biedermeyer szalon Erdős kárpitosnál, Simonffy u. 31. 1317

Eladó
teljesen új ebédlő, Svetits palota, I. lépcső, IV. 4. szám. 1318

Eladó
egy petrólaummérő tartány. Csapó u. 95. 1201

Füszer
fiókos berendezés, mérlegek, darálók olcsón eladó. Cim kiadóban. 1335

Még
néhány prima fényképezőgép amatőröknek eladó az „Unió" műteremben, Svetits-palota. 1374

Márkás
uriszoba, ritka műértékü, keleti perzsákkal, neves festményekkel, szobrokkal eladók. Bővebbet a Svetits bérpalota házfelügyelőjénél. 1374

Nagyon
szép ebédlőbe és uriszobába való szőnyegek, összekötők, mesteri hegedük, kisebb-nagyobb kandelláberek, álló fogasok igen olcsón eladók. Ingóságközvetitőben. 1376

32 darab
diszkötéses Zola könyv jutányosan eladó. Cim a kiadóban. 1388

Eladók
egy használt ágy, varrógép és 3 mázsa tengeri, Kut u. 56. A

Eladó ház

Kisebb
házak, földek kevés pénzzel olcsón átvehetők. Kölcsönös Segélyző 833. 1. 1.

Eladó
több adómentes kis ház telepen, részletfizetésre is. Értekezhetni Gazdák Bankja, Kosstuh ut cán. 1262

Eladó
uj ház, adómentes, nagy udvarral. Apafi 71. 1273

Csereház
kétszobás, 400 öl gyümölcsössel adómentes házamat városiért. Vargakert, Kerti u. 3. 1293

Eladó
Homok u. 108. sz. ház fel üres telek is. Értekezni Nyil u. 43. Ijés. 1295

Bérjövedelmes
14.000 pengős házat vehet belterületen 2000 P lefizetéssel havi részletre. Balázs, Piac 89. 1300

Dienes József
OFB ingatlanforgalmi irodája,
Füvészkert utca 16.

Foglalkozik ingatlanok adásvétele, parcellázás, lakás, üzlet, földbérlet, pénzkölcsön és biztosítási ügyletekkel a legelőnyösebb feltételek mellett.

Több száz eladó és bérbeadó ingatlan részletes leirása és fényképe irodámban és a püspöki palota muzeum felőli sarok kirakatában megtekinthető.

Az összes ingatlanok részletes leirását bárkinek dijmentesen kiadom, vidékieknek postán megküldöm.

Keresek
eladó házakat, földeket, szőlőket, földbérleteket.

Közbenjárókat dijazok!
Dienes József ingatlanforgalmi irodája, Füvészkert ucca 16.

Eladó
háromszobás, adómentes uj ház. Nyil u. 49. 1305

Sarokház
nagy telekkel, beköltözhető modern 3 szobás lakással eladó. Tízezerrel átvehető. Mester u. tizenöt. 1301

Eladó
Rothermere (Darabos) u. 38. számu ház. Teher átvállalható. Tőkebefektetésre nagyon alkalmas, vagy kisebb házzal elcserélhető. — Jobb kerti házzal is. 1321

Eladó
Kigyó ucca 47. számu családi ház több rendbeli lakással. 1324

Kigyó 31.
21 évig adómentes uj ház több lakással, nagy telekkel eladó. 1346

Bozzay telep
Uji u. 20. számu ház 380 öl telekkel kedvező fizetési feltételekkel eladó. Értekezni Papp Lászlónál, Ferenc József ut 16. 1356

Eladó
a Burgondia u. 19. sz. magánház, ritka szép lakással. Bővebbet Csapó u. 1. műteremben. 1374

Sestakert,
Andrássy ut 22. számu és 101. számu télennyáron lakható villalakás ealdó vagy kiadó. Bővebbet Andrássy ut 101 alatt a tulajdonosnál. 1374

Eladó föld

Eladó
Tócóskert, Aczél u. 27. szám alatti 3600 négyszögöl területü föld. — Kertészetnek vagy parcellázásnak igen alkalmas. Tulajdonos özv. Ekli Józsefné, Domb u. 16. szám. Értekezhetni délután 2—4 óráig. 1231

Eladó
Bánkon 26 hold tanyás föld. Veres ucca 9. sz. ház, Árpád tér 25. szám több üzlet van rajta. Értekezni Veres ucca 9. 1328

Eladó
2200 négyszögöl föld Vargakert Szoboszlai ut 24. Iskolával szemben, házhelyeknek. Értekezni Késes 86. 1372

Eladó házhely

Eladó
egy házhely Mester u. sorompónál, részletfizetésre is. Értekezhetni Gazdák Bankja, Kossuth ucca. 1260

Eladó
Tócóskert, Aczél 13. sz. sarok házhely. Értekezni Méliusz tér 5. 1369

Eladó állatok

Egy
faj anyakomondor, választott 2 kölykével eladó. Cim a kiadóban. 227 vv.

Liba,
hizlalni vagy magnak kapható tenyésztőnél. Kossuth ucca 54. 1216

Kövér
disznó 9 hónapos, körülbelül 120 kg-os eladó Domokos Lajos u. 6. szám. 1284

Eladó
2 darab zsirsertés. Darabja 160 kilogram. Nemes u. 21. 1200

Eladó
2 darab zsirsertés. — egyezség szerint szállitás. Boldogkert, Borzsovai 15. 1265

Szorgalmasan
éneklő harzi kanárimadarak eladók. Nyil u. 123. 1269

Két
hizott sertés, 250 kg sulyban eladó. Böszörményi ut 29. 1285

Mén'ovak
államilag engedélyezve 4 és 5 évesek, barna és fekete eladó. Dombrád Kacsaváriliget, Karászi. 1381

Egy
hizott sertés eladó. Pozsonyi ut 21. sz. 1319

Két
130 kilós 10 hónapos kövér sertés eladó. — Késes 8[illegible] 1327

Szorgalmasan
éneklő kanári madarak és üres ka'itkák eladók. Dembinszky 12. 1338

11 hónapos
zsirsertés eladó. Rothermere 28. 1330

Felelős szerkesztő:
PÁLFY JÓZSEF
A Tiszántuli Könyv és Lapkiadó Rt. kiadása.